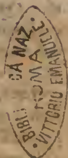
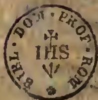
CATVLLVS.

TIBVLLVS.

PROPERTIVS.

ALMA. RO. MARINO SANNVTO PATRITIO VENETO LEO NARDI FILIO. .S.

Valerium Catullum Veronensem his diebus cura nostra impressum eo libentius ad te legendũ mittimus Marine Sannute humaniss. quoniã in urbe ista doctorum uirorum parente, et altrice ingeniorum Verona, unde oriundus Catullus, quæsturã agis. Scimus enim munus nostrum tibi gratiss. fore, tum ipso munere, Quid.n. gratius catulliano lepore? tum quia, quoties post occupationes publicas relaxare animum uoles, percõmode & haberi in manibus & euolui arctatus cura nostra Catullus poterit. Delectabit te præterea, quod lõge alius, quã qui erat, uidebitur ob multas emẽdationes, et uersus, tũ additos, tũ in pristinũ locũ restitutos. in qua re adiutus sum maxime ab Hieronymo Auantio Veronensi homine doctiss. et summo ingenio, tibiq; deditiss.mo. Quare uel eo gratiorẽ tibi Catullũ putamus futurũ, quoniã Auantius tuus Veronensis, uel noster potius illi corrigendo, & in pristinũ candorem restituendo, et olim per se diu, & multo labore, & unà mecũ inter imprimẽdum accuratiss. incubuimus. Quæ tamẽ asterisco uidebis notata, ea in fine operis Aliter, atq; aliter legi excudẽda curauimus, ut possit studiosiss. quisq; quod melius uisum fuerit, eligere pro arbitrio suo. Idẽ & in Tibullo, et Propertio fecimus, quos ad tria millia uoluminum, et plus eò hac minima forma excusos in manus tuas, et ceterorum, commode, assidueq; unã cum Catullo & ire, et redire speramus. Vale.

a

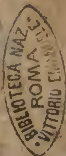
V.

VALERII CATVLLI VERONENSIS AD CORNELIVM NEPOTEM LIBELLVS.

Vi dono lepidum nouum
libellum,
c ... uda modo pumice expo-
litum
Corneli? tibi, nanque tu so-
lebas
Meas esse aliquid putare
nugas
Iam tum, cum ausus es unus italorum
Omne æuum tribus explicare chartis,
Doctis Iuppiter, & laboriosis.
Quare habe tibi quicquid est libelli,
Qualecunque quidem ora per uirorum
Plus uno maneat perenne seclo,

Ad passerem Lesbiæ.

Passer delitiæ meæ puellæ,
Qui cum ludere, quem in sinu tenere,
Cui primum digitum dare appetenti,
Et acreis solet incitare morsus
Cum desiderio meo nitenti,
Carum nescio quid lubet iocari,
Vt solatiolum sui doloris,
Credo, ut tum grauis acquiescat ardor,
Secum ludere, sicut ipse, possem.
Et tristeis animi leuare curas
Tam gratum mihi, quam ferunt puellæ
Pernici aureolum fuisse malum,

Quod zonam soluit diu ligatam.

De passere mortuo lesbiæ.

Lugete o ueneres, cupidinesq;,
Et quantum est hominum uenustiorum,
Passer mortuus est meæ puellæ,
Passer delitiæ meæ puellæ,
Quem plus illa oculis suis amabat.
Nam mellitus erat, suamq; norat
Ipsam tam bene, quam puella matrem,
Nec sese a gremio illius mouebat,
Sed circumsiliens modo huc, modo illuc,
Ad solam dominam usque pipilabat.
Qui nunc it per iter tenebricosum
Illuc, unde negant redire quenquam.
At uobis male sit malæ tenebræ
Horci, quæ omnia bella deuoratis,
Tam bellum mihi passerem abstulistis.
O factum male, bellus ille passer,
Vestra nunc opera meæ puellæ
Flendo turgiduli rubent ocelli.

De phasello, quo in patriam
reuectus est.

Phasellus ille, quem uidetis hospites,
Ait fuisse nauium celerrimum,
Neque ullius natantis impetum trabis
Nequisse præterire, siue palmulis
Opus foret uolare, siue linteo.
Et hoc negat minacis adriatici
Negare littus, insulas'ue cycladas,
Rhodum'ue nobilem, horridam'ue Thraciam,

Propontida, trucem'ue ponticum sinum,
Vbi iste post phasellus antea fuit
Comata silua. nam cytorio in iugo
Loquente sæpe sibilum edidit coma,
Amastri pontica, & cytore buxifer
Tibi hæc fuisse, & esse cognitissima
Ait phasellus, ultima ex origine
Tuo stetisse dicit in cacumine,
Tuo imbuisse palmulas in æquore,
Et inde tot per impotentia freta
Herum tulisse, læua, siue dextera
Vocaret aura, siue utcunque Iuppiter
Simul secundus incidisset in pedem,
Neque ulla uota littoralibus deis
Sibi esse facta, cum ueniret à mari
Nouissime hunc ad usque limpidum lacum.
Sed hæc prius fuere, nunc recondita
Senet quiete, seque dedicat tibi
Gemelle Castor, & gemelle Castoris.

Ad Lesbiam.

Viuamus mea Lesbia, atque amemus,
Rumoresq; senum seueriorum
Omneis unius æstimemus assis.
Soles occidere, & redire possunt,
Nobis. cum semel occidit breuis lux,
Nox est perpetua una dormienda.
Da mi basia mille, deinde centum,
Dein mille altera, dein secunda centum,
Dein usque altera mille, deinde centum,
Dein cum millia multa fecerimus,

Conturbabimus illa, ne sciamus,
Aut ne quis malus inuidere possit,
Cum tantum sciat esse basiorum,

Ad Flauium.

Flaui delitias tuas Catullo,
Ni sint illepidæ, atque inelegantes,
Velles dicere, nec tacere posses,
Verum nescio quid febriculosi
Scorti diligis, hoc pudet fateri,
Nam te non uiduas iacere noctes
Nequicquam tacitum cubile clamat,
Sertis & syrio flagrans oliuo,
Puluinusq; peræq; & hic, et illic
Attritus, tremuliq; quassa lecti
Argutatio, inambulatioq;,
Nam mi præualet ista nil tacere.
Cur non tam latera ex fututa pandas,
Ne tu quid facias ineptiarum?
Quare quicquid habes boni, malique,
Dic nobis, uolo te, ac tuos amores
Ad cœlum lepido uocare uersu.

Ad Lesbiam.

Væris quot mihi basiationes
Tuæ Lesbia sint satis, superque?
Quam magnus numerus libyssæ arenæ
Laserpiciferis iacet cyrenis
Oraclum iouis inter æstuosi,
Et batti ueteris sacrum sepulchrum,
Aut quam sydera multa, cum tacet nox,
Furtiuos hominum uident amores

Tam te basia multa basiare
Vesano satis, & super Catullo est,
Quæ nec pernumerare curiosi
Possint, nec mala fascinare lingua.

Ad seipsum.

Miser Catulle desinas ineptire,
Et quod uides perisse, perditum ducas.
Fulsere quondam candidi tibi soles,
Cum uentitabas, quo puella ducebat,
Amata nobis, quantum amabitur nulla,
Ibi illa multa cum iocosa fiebant,
Quæ tu uolebas, nec puella nolebat,
Fulsere uere candidi tibi soles,
Nunc iam illa non uult, tu quoque haud potis. quare
Nec quæ fugit sectare, nec miser uiue,
Sed obstinata mente perfer, obdura
Vale puella, iam Catullus obdurat,
Nec te requiret, nec rogabit inuitam
At tu dolebis, cum rogaberis nulla
Scelesta téne? quæ tibi manet uita?
Quis nunc te adibit? cui uideberis bella?
Quem nunc amabis? cuius esse diceris?
Quem basiabis, cui labella mordebis?
At tu Catulle destinatus obdura,

Ad Verannium.

Veranni omnibus e meis amicis
Antistas mihi millibus trecentis,
Venistí ne domum ad tuos penates?
Fratresq; unanimos, tuamq; matrem?
Venisti? o mihi nuncii beati,

Visam te incolumem, audiamq; Hiberum
Narrantem loca, facta, nationes,
Vt mos est tuus, applicans'que collum
Iucundum os, oculosq; suauiabor.
O quantum est hominum beatiorum,
Quid me lætius est, beatius'ue?

De Varro & sua amica.

Varrus me meus ad suos amores
Visum duxerat è foro ociosum
Scortillum mibi cum repente uisum est
Non sane illepidum, nec inuenustum,
Huc ut uenimus, incidere nobis
Sermones uarii, in quibus quid esset
Iam Bithynia, quomodo se haberet,
Et quantum mihi profuisset ære,
Respondi id quod erat, nihil, neque ipsi,
Nec prætoribus esse, nec cohorti.
Cur quisquam caput unctius referret,
Præsertim quibus esset irrumator
Prætor, nec faceret pili cohortem?
At certe tamen inquiunt, quod illic
Natum dicitur, ære comparasti
Ad lecticam homines, ego, ut puellæ
Vnum me facerem beatiorum,
Non inquam mihi tam fuit maligne,
Vt, prouincia quod mala incidisset,
Non possem octo homines parare rectos.
At mi nullus erat nec hic, neque illic,
Fractum qui ueteris pedem grabati
In collo sibi collocare posset.

Hic illa, ut decuit cinædiorem,
Quæso inquit mihi mi Cattule paulum
Istos commodita, uolo ad Serapin
Deferri. minime, inquio puellæ
Istud, quod modo dixeram me habere.
Fugit me ratio. meus sodalis
Cinna est Caius, is sibi parauit.
Verum utrum illius, an mei, quid ad me?
Vtor tam bene, quam mihi pararim.
Sed tu insulsa, male, & molesta uiuis,
Per quam non licet esse negligentem.

Ad Furium, & Aurelium.

Furi, & Aureli comites Catulli,
Siue in extremos penetrarit indos,
Longe ubi littus resonante eoa
Tunditur unda,
Siue in hircanos, arabásq; molleis
Seu sacas, sagittiferosq; parthos,
Siue qua septengeminus colorat
Aequora Nilus,
Siue trans altas gradietur alpeis,
Cæsaris uisens monumenta magni
Gallicum rhenum, horribiles'que, ulti-
mos'que britannos.
Omnia hæc, quæcunque feret uoluntas
Cœlitum, tentare simul parati,
Pauca nuntiate meæ puellæ
Non bona dicta,
Cum suis uiuat, ualeatq; mœchis,
Quos simul complexa tenet trecentos,

Nullum amans uere, sed identidem omnium
Ilia rumpens,
Nec meum respectet ut ante amorem,
Qui illius culpa cecidit, uelut prati
Vltimi flos, prætereunte postquam
Tactus aratro est,

In Asinium.

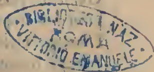
Inter cœnam Asini manu sinistra
Non belle uteris in ioco, atque uino.
Tollis lintea negligentiorum,
Hoc salsum esse putas? fugit te inepte,
Quam uis sordida res, & inuenusta est.
Non credis mihi? crede Pollioni
Fratri, qui tua furta uel talento
Mutari uelit, est enim leporum
Disertus puer, ac facetiarum.
Quare aut hendecasyllabos trecentos
Expecta, aut mihi linteum remitte,
Quod me non mouet æstimatione,
Verum est μνημόσυνον mei sodalis
Nam sudaria sætaba ex hiberis
Miserunt mihi muneri Fabullus,
Et Veranius. hoc amem necesse est,
Vt Veraniolum meum, & Fabullum.

Ad Fabullum

Cœnabis bene mi Fabulle apud me
Paucis, si tibi dii fauent, diebus,
Si tecum attuleris bonam, atque magnam
Cœnam, non sine candida puella.
Et uino, & sale, et omnibus cachinis

Haec si inquam attuleris, uenuste, noster
Cœnabis bene. nam tui Catulli
Plenus sacculus est aranearum.
Sed contra accipies meros amores.
Seu quid suauius, elegantius'ue est,
Nam unguentum dabo, quod meæ puellæ
Donarunt ueneres, cupidinesq;,
Quod tu cum olfacies, deos rogabis,
Totum ut te faciant Fabulle nasum.

Ad Caluum.

Ni te plus oculis meis amarem
Iucundissime Calue, munere isto
Odissem te odio uatiniano.
Nam quid feci ego? quid'ue sum locutus?
Cur me tot male perderes poetis?
Isti dii mala multa dent clienti,
Qui tantum tibi misit impiorum,
Quod si (ut suspicor) hoc nouum, ac repertum
Munus dat tibi Sylla litterator,
Non est mi male, sed bene, ac beate,
Quod non dispereunt tui labores.
Dii magni horribilem, & sacrum libellum,
Quem tu scilicet ad tuum Catullum
Misti, continuo ut die periret
Saturnalibus optimo dierum.
Non non hoc tibi Salse sic abibit,
Nam si luxerit, ad librariorum
Curram scrinia, cæsios, aquinos,
Suffenum, omnia colligam uenena,
Ac te his suppliciis remunerabor.

Vos hinc interea ualete, abite
Illuc, unde malum pedem attulistis,
Secli incommoda pessimi poetæ.

Ad Aurelium.

Commendo tibi me, ac meos amores
Aureli, ueniam peto pudentem,
Vt si quicquam animo tuo cupisti,
Quod castum expeteres, & integellum,
Conserues puerum mihi pudice
Non dico a populo, nihil ueremur
Istos, qui in platea modo huc, modo illuc
In re prætereunt sua occupati,
Verum a te metuo, tuoq; pene
Infesto pueris bonis, malisq;,
Quem tu, qua lubet, ut lubet, moueto
Quantum uis, ubi erit foris, paratum,
Hunc unum excipio, ut puto, pudenter.
Quod si te mala mens, furorq; uecors
In tantam impulerit scelestę culpam,
Vt nostrum insidiis caput lacessas,
Ah tum te miserum, maliq; fati,
Quem attractis pedibus patente porta
Percurrent raphaniq;, mugilesq;.

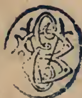
Ad Aurelium.

Pædicabo ego uos, & irrumabo
Aureli pathice, & cinæde Furi,
Qui me ex uersiculis meis putastis,
Quod sint molliculi, parum pudicum.
Nam castum esse decet pium poetam
Ipsum, uersiculos nihil necesse est,

Qui tum denique habent salem, ac leporem,
Si sunt molliculi, ac parum pudici,
Et quod pruriat incitare possunt.
Non dico pueris, sed hispidosis,
Qui duros nequeunt mouere lumbos.
Vos qui millia multa basiorum
Legistis, male me marem putastis,
Si qua forte mearum ineptiarum
Lectores eritis, manusq; uestras
Non horrebitis admouere nobis.
Paedicabo ego uos, & irrumabo,

Ad Coloniam

O colonia quae cupis ponte ludere longo,
Et salire paratũ habes, sed uereris inepta
Crura ponticuli sub his totus irrediuiuus
Ne supinus eat, cauáque in palúde recumbat.
Sic tibi bonus ex tua pons libidine fiat,
In quo uel salisubsuli sacra suscipiunto,
Munus hoc mihi maximi da Colonia risus.
Quendam municipem meum de tuo uolo ponte
Ire praecipitem in lutum per caputq;, pedesq;,
Verum totius ut lacus putidaeq; paludis
Liuidissima, maximeq; est profunda uorago.
Insulsissimus est homo, nec sapit pueri instar
Bimuli tremula patris dormientis in ulna,
Cui cum sit uiridissimo nupta flore puella,
Vt puella tenellulo delicatior haedo,
Asseruanda nigerrimis diligentius uuis,
Ludere hanc sinit, ut lubet, nec pili facit uni,
Nec se subleuat ex sua parte, sed uelut alnus

In fossa liguris iacet separata securi,
Tantumdem omnia sentiens, ulla sit quasi nusquam
Talis iste meus stupor nil uidet, nihil audit,
Ipse quis sit, utrum sit, an non sit, id quoque nescit.
Nunc eum uolo de tuo ponte mittere pronum,
Si potest olidum repente excitare ueternum,
Et supinum animum in graui derelinquere coeno,
Ferream ut soleam tenaci in uoragine mula.

Ad Aurelium.

Aureli pater esuritionum,
Non harum modo, sed quot aut fuerunt,
Aut sunt, aut aliis erunt in annis,
Pædicare cupis meos amores,
Nec clam, nam simul & iocaris unà,
Hærens ad latus omnia experiris
Frustra, nam insidias mihi instruentem
Tangam te prius irrumatione.
Atqui si id faceres satur, tacerem,
Nunc ipsum id doleo, quod esurire
Næ meus puer, & sitire discet.
Quare desine, dum licet pudico,
Ne finem facias, sed irrumatus,

Ad Varum.

Suffenus iste Vare, quem probe nosti,
Homo est uenustus, & dicax, & urbanus,
Idemq; longe plurimos facit uersus,
Puto esse ego illi millia aut decem, aut plura
Perscripta, nec sic, ut fit in palinxysto,
Relata, carthæ regiæ, noui libri,
Noui umbilici, lora rubra, membrana

Directa plumbo, & pumice omnia æquata
Hæc cum legas, tum bellus ille, & urbanus
Suffenus unus caprimulgus, aut fossor
Rursus uidetur, tantum abhorret, ac nutat.
Hoc qui putemus esse? qui modo scurra,
Aut siquid hac re tritius uidebatur,
Idem infaceto est infacetior rure,
Simul poemata attigit, neque idem unquam
Aeque est beatus, ac poema cum scribit.
Tam gaudet in se, tam'que se ipse miratur.
Nimirum idem omnes fallimur, neque est quisquam
Quem non in aliqua re uidere Suffenum
Possis, suus cuique attributus est error,
Sed non uidemus manticæ quid in tergo est.

Ad Furium.

Furi cui neque seruus est, neque arca,
Nec cimex, neque araneus, neque ignis,
Verum est & pater, & nouerca, quorum
Dentes uel silicem comesse possunt.
Est pulchre tibi cum tuo parente,
Et cum coniuge lignea parentis,
Nec mirum, bene nam ualetis omnes,
Pulchre concoquitis, nihil timetis,
Non incendia, non graueis ruinas,
Non facta impia, non dolos ueneni,
Non casus alios periculorum.
Atqui corpora sicciora cornu,
Aut si quid magis aridum est, habetis,
Sole, & frigore, & esuritione,
Quare non tibi sit bene, ac beate?

A te sudor abest, abest saliua,
M uccusq́; & mala pituita nasi.
H anc ad munditiem adde mundiorem,
Q uod culus tibi purior salillo est,
N ec toto decies cacas in anno,
A tque id durius est faba, & lapillis,
Q uod tu si manibus teras, frices'que,
N on unquam digitum inquinare posses.
H æc tu commoda tam beata Furi
N oli spernere, nec putare parui,
E t sestertia quæ soles precari
C entum, et mille, nam sat es beatus.

Ad Puerum.

O qui flosculus es iuuenculorum
N on horum modo, sed quot aut fuerunt,
A ut posthac aliis erunt in annis,
M allem delitias mihi dedisses,
Q uam isti, cui neque seruus est, neque arca,
Q uam sic te sineres ab isto amari,
C ui nil est. homo bellus inquies est,
S ed bello huic, neque seruus es, neque arca.
H æc tu quam lubet obiice, eleuaq́;,
N ec seruum tamen ille habet, neque arcam.

Ad Thallum.

Cinæde Thalle mollior cuniculi capillo,
V el anseris medulula, uel imula mollicella,
V el pene languido senis, situque araneoso,
I dem'que Thalle turbida rapacior procella.
C um diua mater alites ostendit occinenteis
R emitte pallium mihi meum, quod inuolasti,

Sudariumque

Sudariumq; setabum, catagraphosq; Thynos
Inepte quæ palàm soles habere Tanquam auita,
Quæ nunc tuis ab unguibus reglutina, & remitte,
Ne laneum latusculum, manusq; mollicellas
Inusta turpiter tibi flagella conscribillent,
Et insolenter æstues, uelut minuta magno
Deprensa nauis in mari uesaniente uento.

Ad Furium.

Furi uillula nostra non ad Austri
Flatus opposita est, nec ad fauoni,
Nec sæui boreæ, aut apeliotæ,
Verum ad millia quindecim, & ducenta.
O uentum horribilem, atque pestilentem.

Ad Puerum suum.

Minister uetuli puer falerni
Ingere mi calices amariores,
Vt lex posthumiæ iubet magistræ
Ebriosa acina ebriosioris.
At uos quo lubet hinc abite lymphæ
Vini pernicies, & ad seueros
Migrate, hic merus est thyonieus.

Ad Veranium & Fabullum.

Pisonis comites cohors inanis
Aptis sarcinulis, & expeditis
Verani optime, tú que mi fabulle,
Quid rerum geritis? satis'ne cum isto
Vappa, frigoraq;, & famem tulistis?
Ecquidnam in tabulis patet lucelli
Expensum? ut mihi, qui meum secutus
Prætorem, refero datum lucello.

Ad Memmium.

O Memmi bene me, ac diu supinum
Tota ista trabe lentus irrumasti,
Sed quantum uideo pari fuisti
Casu, nam nihilo minore uerpa
Es fartus, pete nobiles amicos.
At uobis mala multa dii, deæ'que
Dent opprobria Romuli, Remiq́ꝫ.

In Iulium Cæsarem.

Quis hoc potest uidere, quis potest pati,
Nisi impudicus, & uorax, & helluo,
Namurram habere, quod comata Gallia
Habebat, & cuncta ultima britannia.
Cinæde Romule hæc uidebis & feres?
Es impudicus, & uorax, et helluo.
Et ille nunc superbus, et superfluens
Perambulabit omnium cubilia?
Vt albulus columbulus dionæus.
Cinæde Romule hæc uidebis, et feres?
Es impudicus, et uorax, et helluo.
Eo ne nomine imperator unice
Fuisti in ultima occidentis insula,
Vt ista uestra diffututa mentula
Ducenties comesset, aut trecenties?
Quid est? an hæc sinistra liberalitas
Parum expatrauit? an parum helluatus est?
Paterna primum lancinata sunt bona,
Secunda præda pontica, inde tertia
Hibera, quem scit amnis aurifer Tagus,
Hunc Galliæ timent, timent Britanniæ,

Quid hunc (malum) fouetis, aut quid hic potest,
Nisi uncta deuorare patrimonia?
Eõ ne nomine urbis opulentissimæ
Socer, generq́; perdidistis omnia?

A d Alphenum.

Alphene immemor, atq; unanimis false sodalibus
Iam te nil miseret dure tui dulcis amiculi,
Iam me prodere, iam non dubitas fallere perfide.
Nec facta impia fallacũ hominũ cœlicolis placent.
Quæ tu negligis, ac me miserum deseris in malis.
Eheu quid faciant dico homines, cui ue habeant fidẽ?
Certe tu te iubebas animam tradere inique me,
Inducens in amorem, quasi tuta omnia mi forent,
Idem nunc retrahis te, ac tua dicta omnia, factáq;
Ventos irrita ferre, & nebulas aerias sinis.
Si tu oblitus es, at dii meminerunt, meminit fides,
Quæ, te ut pœniteat postmodo facti faciet tui,

A d Sirmionem peninsulam.

Peninsularum Sirmio, insularumq́;
Ocelle, quascunque in liquentibus stagnis,
Mariq́; uasto fert uterque neptunus,
Quam te libenter, quam'que lætus inuiso,
Vix mi ipse credens thyniam, bithynosq́;
Liquisse campos, & uidere te in tuto.
O quid solutis est beatius curis?
Cum mens onus reponit, ac peregrino
Labore fessi uenimus larem ad nostrum,
Desideratoq́; acquiescimus lecto,
Hoc est, quod unum est pro laboribus tantis.
Salue o uenusta Sirmio, atque hero gaude,

Gaudete, vos'que limpidi lacus undæ,
Ridete quicquid est domi cachinorum.

Ad Ipsithillam.

Amabo mea dulcis Ipsithilla,
Meæ delitiæ, mei lepores,
Iube ad te ueniam meridiatum,
Quod si iusseris, illud adiuuato,
Ne quis liminis obseret tabellam,
Neu tibi lubeat foras abire,
Sed domi maneas, paresq; nobis
Nouem continuas fututiones,
Verum si quid ages, statim iubeto,
Nam pransus iaceo, et satur supinus
Pertundo, tunicamq;, paliumq;.

Ad Vibennium.

O furum optime balneariorum
Vibenni pater, & cynæde fili,
Nam dextra pater inquinatiore,
Culo filius est uoratiore,
Cur non exilium, malasq; in oras
Itis, quandoquidem patris rapinæ
Notæ sunt populo, & nates pilosas
Fili non potes asse uenditare?

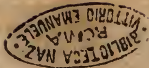
Seculare carmen ad Dianam.

Dianæ sumus in fide
Puellæ, & pueri integri
Dianæ pueri integri.
Puellæq; canamus,
O latonia maxim
Magna progenies Iouis,

Quam mater prope deliam
Deposiuit oliuam,
Montium domina ut fores,
Syluarumq; uirentium,
Saltuumq; reconditorum,
Amniumque sonantum,
Tu lucina dolentibus,
Iuno dicta puerperis,
Tu potens triuia, & notho es
Dicta lumine luna,
Tu cursu dea menstruo
Metiens iter annum,
Rustica agricolæ bonis
Tecta frugibus exples,
Sis quocunque tibi placet
Sancta nomine, Romuliq;
Antiquam, ut solita es, bona
Sospites ope gentem.

Ad Libellum.

Poetæ tenero meo sodali
Velim Cæcilio papyre dicas
Veronam ueniat Noui relinquens
Comi mœnia, lariumq; littus.
Nam quasdam uolo cogitationes
Amici accipiat sui, meiq;.
Quare si sapiet, uiam uorabit,
Quamuis candida milies puella
Euntem reuocet, manusq; collo
Ambas iniiciens roget morari,
Quæ nunc, si mihi uera nunciantur,

Illum deperit impotente amore,
Nam quo tempore legit inchoatam
Dindymi dominam, ex eo misellæ
Ignes interiorem edunt medullam.
Ignosco tibi Sapphica puella
Musa doctior, est enim uenuste
Magna Cæcilio inchoata mater.

In Annales Volusii.

Annales Volusii cacata charta
Votum soluite pro mea puella,
Nam sanctæ Veneri, cupidiniq;
Vouit, si sibi restitutus essem,
Desissemq; truces uibrare iambos,
Electissima pessimi poetæ
Scripta tardipedi deo daturam
Infelicibus ustulanda lignis.
Et hæc pessima se puella uidit
Iocose lepide uouere diuis.
Nunc o ceruleo creata ponto,
Quæ sanctum idalium, eriosq; apertos,
Quæq; Ancona, Cnidumq; arundinosam
Colis, quæq; Amathunta, quæq; Golgos,
Quæq; Dyrachium adriæ tabernam,
Acceptum face, redditumq; uotum
Si non illepidum, neque inuenustum est.
At uos interea uenite in ignem
Pleni thuris, & infacetiarum
Annales Volusii cacata charta.

Ad Contubernales.

Salax taberna, uosq; contubernales,

A pileatis nona fratribus pi'a,
S olis putatis esse mentulas uobis?
S olis licere, quicquid est puellarum
C onfutuere, & putare cæteros hircos?
A n, continenter quod sedetis insulsi
C entum, aut ducenti, non putatis ausurum
M e unà ducentos irrumare sessores?
A tqui putate. nanque totius uobis
F rontem tabernæ scipionibus scribam.
P uella nanque, quæ meo sinu fugit,
A mata tantum, quantum amabitur nulla,
P ro qua mihi sunt magna bella pugnata,
C onsedit istic, hanc boni, beatiq;
O mnes amatis, & quidem quod indignum est,
O mnes pusilli, & semitarii mœchi.

A d Cornificium,

M ale est Cornifici tuo Catullo,
M ale est, me hercule, & laboriose,
M agisq; & magis in dies, & horas,
Q uem tu, quod minimum, facillimumq; est,
Q ua solatur es allocutione?
I rascor tibi, sic meos amores
P aulum quidlibet allocutionis
M œstius lachrymis simonideis.

In Egnatium.

E gnatius, quod candidos habet dentes,
R enidet usquequaque, seu ad rei uentum est
S ubsellium, cum orator excitat fletum,
R enidet ille, seu pii ad rogum filii
L ugetur, orba cum flet unicum mater,

Renidet ille quicquid est,ubicunque est,
Quodcunque agit,renidet,hunc habet morbum
Neque elegantem,ut arbitror,neque urbanum.
Quare monendus es mihi bone Egnati.
Tu præter omneis une de capillatis
Cuniculosæ celtiberiæ fili
Egnati,opaca quem bonum facit barba,
Et dens hibera defricatus urina,
Si urbanus esses,aut sabinus,aut tyburs,
Aut parcus umber,aut obesus hetruscus,
Aut lanuuinus acer,atque dentatus,
Aut transpadanus,ut meos quoque attingam,
Aut quilibet qui puriter lauit dentes,
Tamen renidere usquequaque te nollem,
Nam risu inepto res ineptior nulla est,
Nunc celtiberus celtiberia in terra
Quod quisque minxit hoc solet sibi mane
Dentem,atq; russam defricare gingiuam.
Vt quo iste uester expolitior Dens est,
Hoc te amplius bibisse prædicet loci.

Ad Rauidum.

Quænam te mala mens misselle Rauide
Agit præcipitem in meos iambos?
Quis Deus tibi non bene aduocatus
Vecordem parat excitare rixam?
An ne ut peruenias in ora uulgi?
Quid uis?qualubet esse notus optas,
Eris,quandoquidem meos amores
Cum longa uoluisti amare pœna.

De Acme.

Acme illa, illa puella defututa,
Tota millia me decem poposcit,
Ista turpiculo puella naso,
Decoctoris amica Formiani.
Propinqui, quibus est puella curæ,
Amicos, medicosq; conuocate.
Non est sana puella, nec rogate
Qualis sit, solet hæc imaginosum.
Adeste hendecasyllabi, quot estis
Omnes undique, quotquot estis omnes.
Iocum me putat esse mœcha turpis,
Et negat mihi uestra reddituram
Pugillaria, si pati potestis,
Persequamur eam, & reflagitemus.
Quæ sit quæritis, illa, quam uidetis
Turpe incedere mymmiæ, ac moleste
Ridentem catuli ore gallicani.
Circumsistite eam, & reflagitate,
Mœcha putida redde codicillos,
Redde putida mœcha codicillos.
Non assis facis oblitum lupanar,
Aut si perditius potest quid esse,
Sed non est tamen hoc satis putandum,
Quod si non aliud potest ruborem
Afferre o canis exprimamus ore,
Conclamate iterum altiore uoce,
Mœcha putida redde codicillos,
Redde putida mœcha codicillos,
Sed nil proficimus, nihil mouetur,

Mutanda est ratio, modusq; uobis,
Si quid proficere amplius potestis,
Pudica, et proba redde codicillos.

In Amicam Formiani.

Salue nec minimo puella naso,
Nec bello pede, nec nigris ocellis,
Nec longis digitis, nec ore sicco,
Nec sane nimis elegante lingua,
Decoctoris amica Formiani,
Ten' prouincia narrat esse bellam?
Tecum Lesbia nostra comparatur?
O seclum insipiens, et infacetum.

Ad Fundum.

O funde noster, seu Sabine, seu Tyburs,
Nam te esse Tyburtem autumant, quibus non est
Cordi Catullum ledere, at quibus cordi est,
Quo uis Sabinum pignore esse contendunt,
Sed seu Sabine, siue uerius Tyburs,
Fui libenter in tua suburbana
Villa, malamq; pectore expuli tussim.
Non immerenti quam mihi uoraci mens,
Dum sumptuosas appeto dedit coenas,
Nam Sextianus dum uolo esse conuiua,
Orationem in Accium petitorem
Plenam ueneni, et pestilentiæ legit.
Hic me grauedo frigida, et frequens tussis,
Quassauit, usquedum in tuum sinum fugi,
Et me recuraui ocymo que, et urtica.
Quare refectus maximas tibi grates
Ago, meum quod non es ulta peccatum,

Nec deprecor iam, si nefaria scripta
Sextii recepso. quin grauedinem, et tussim
Non mi, sed ipsi Sextio ferat frigus,
Qui tunc uocat me, cum malum legit librum.

De Acme & Septimio.

Acmen Septimius suos amores,
Tenens in gremio, mea inquit Acme,
Ni te perdite amo, atque amare porro
Omneis sum assidue paratus annos,
Quantum qui pote plurimum perire,
Solus in Libya, Indiaq; tosta,
Caesio ueniam obuius leoni.
Hoc ut dixit, amor sinistra ut ante,
Dextra sternuit approbatione,
At Acme leuiter caput reflectens,
Et dulcis pueri ebrios ocellos,
Illo purpureo ore suauiata,
Sic inquit, mea uita Septimille,
Huic uni domino usque seruiamus,
Vt multo mihi maior, acriorq;
Ignis, mollibus ardet in medullis,
Hoc ut dixit, amor sinistra ut ante,
Dextra sternuit approbatione.
Nunc ab auspicio bono profecti,
Mutuis animis amant, amantur,
Vnam Septimius misellus Acmen,
Mauult, quam Syrias, Britanniasq;,
Vno in Septimio fidelis Acme
Facit delitias, libidinesq;.
Quis ullos homines beatiores

Vidit? quis uenerem auspicatiorem?

Ad seipsum de aduentu ueris.

Iam uer egelidos refert tepores,
Iam cœli furor equinoctialis
Iucundis zephyri silescit auris,
Liquantur phrygii Catulle campi,
Nicææq; ager uber æstuosæ,
Ad claras Asiæ uolemus urbes,
Iam mens prætrepidans auet uagari,
Iam læti studio pedes uigescunt,
O dulces comitum ualete cœtus,
Longe quos simul a domo profectos,
Diuersos uariæ uiæ reportant,

Ad Porcium & Socrationem.

Porci, et Socration, duæ sinistræ
Pisonis scabies, fameśq; Memmii,
Vos Veraniolo meo, & Fabullo
Verpus præposuit priapus ille,
Vos conuiuia lauta sumptuose
De die facitis, mei sodales
Quærunt in triuio uocationes.

Ad Iuuencium.

Mellitos oculos tuos Iuuenci,
Si quis me sinat usque basiare,
Vsque ad millia basiem trecenta,
Necunquam saturum inde cor futurum est,
Non si densior aridis aristis
Sit nostræ seges osculationis.

Ad Marcum. T. C.

Disertissime Romuli nepotum,

Quot sunt, quótque fuere Marce Tulli,
Quótque post aliis erunt in annis,
Gratias tibi maximas Catullus
Agit pessimus omnium poeta,
Tanto pessimus omnium poeta,
Quanto tu optimus omnium patronus.

Ad Licinium.

Hesterno Licini die ociosi
Multum lusimus in meis tabellis,
Vt conuenerat esse delicatos.
Scribens uersiculos uterque nostrum,
Ludebat numero módo hoc, modo illoc,
Reddens mutua per iocum, atque uinum,
Atque illinc abii tuo lepóre
Incensus Licini, facetiisq;,
Vt nec me miserum cibus iuuaret,
Nec somnus tegeret quiete ocellos,
Sed toto indomitus furore lecto
Versarer, cupiens uidere lucem,
Vt tecum loquerer, simulq; ut essem.
At defessa labore membra, postquam
Semimortua lectulo iacebant,
Hoc iucunde tibi poema feci,
Ex quo perspiceres meum dolorem,
Nunc audax caue sis, precesq; nostras
Oramus caue despuas ocello,
Ne poenas Nemesis reposcat a te.
Est uehemens dea, lædere hanc caueto.

Ad Lesbiam.

Ille mi par esse deo uidetur,

Ille si fas est, supera re diuos,
Qui sedens aduersus identidem te
Spectat, et audit
Dulce ridentem, misero quod omneis
Eripit sensus mihi, nam simul te
Lesbia aspexi, nihil est super mi
Quod loquar amens.
Lingua sed torpet, tenueis sub artus
Flamma demanat, sonitu suopte
Tinniunt aures, gemina teguntur
Lumina nocte.
Ocium Catulle tibi molestum est.
Ocio exultas, nimiumq; gaudes.
Ocium reges prius, & beatas
Perdidit urbes.

Ad Seipsum de Struma, & Vatinio.

Quid est Catulle, quod moraris emori?
Sella in curuli Struma Nonius sedet.
Per consulatum peierat Vatinius,
Quid est Catulle, quod moraris emori?

De quodam, et Caluo.

Risi nescio quem modo in corona,
Cui cum mirifice Vatiniana
Meus carmina Caluus explicasset,
Admirans ait hæc, manusq; tollens,
Dii magni sophopichion disertum
Othonis caput oppido pusillum.
Etri rustica & Hemilauta crura,
Subtile et leue peditum Libonis
Sed non omnia displicere uellem

Tito, et Suffecio seni recocto.

In Camerium.

Irascêre iterum meis iambis
Immerentibus unice Imperator
Oro, si tibi forte non molestum est,
Demonstres ubi sint tuæ tenebræ.
Te quæsiuimus in minore campo,
Te in circo, te in omnibus tabernis,
Te in templo superi Iouis sacrato,
In Magni simul ambulatione.
Fœmellas omneis amice prendi,
Quas uultu uidi tamen sereno,
Auelli sinite ipse flagitabam
Camerium mihi pessimæ puellæ.
Quædam inquit nitidum sinum reducens,
En hic in roseis latet papillis,
Sed te quærere iam herculis labos est.
Tanto te in fastu negas amice?
Dic nobis ubi sis futurus, ede
Audacter, comiti licenter ede.
Num te lacteolæ tenent puellæ?
Si linguam clauso tenes in ore,
Fructus proiicies amoris omneis,
Verbosa gaudet Venus loquela.
Vel si uis, licet obseres palatum,
Dum uestri sim ego particeps amoris.
Næ custos si fingar ille cretum,
Næ si pegaseo ferar uolatu,
Næ Ladas ego, pennipes'ue Perseus,
Næ Rhesi niueæ, citæq; bigæ.

Adde huc plumipedas, uolatilesq́;,
Ventorumq́; simul require cursum,
Quos iunctos Cameri mihi dicares,
Defessus tamen omnibus medullis,
Et multis langoribus peresus
Essem, te mihi amice quæritando.

Ad Catonem.

O rem ridiculam Cato, & iocosam,
Dignamq́; auribus, & tuo cachinno.
Ride quicquid amas Cato Catullum,
Res est ridicula, & nimis iocosa,
Deprendi modo Pupulum puellæ
Trusantem, hunc ego si placet Dionæ,
Pro telo rigida mea cecidi.

In Mamurram & Cæsarem.

Pulchre conuenit improbis cinædis
Mamurræ, pathicoq́;, cæsariq́;.
Nec mirum maculæ pares utrisque,
Vrbana altera, & illa formiana,
Impreßæ resident, nec eluentur,
Morbosi pariter, gemelli utrique
Vno in lectulo, erudituli ambo,
Non hic, quam ille magis uorax adulter,
Riuales, socii & puellularum,
Pulchre conuenit improbis cinædis.

Ad Cælium de Lesbia.

Cæli Lesbia nostra, Lesbia illa,
Illa Lesbia, quam Catullus unam
Plus, quam se, atque suos amauit omneis,
Nunc in quadriuiis, & angiportis,

Glubit

Glubit magnanimos Remi nepotes.

De Rufa & Rufulo.

Bononiensis Rufa Rufulum fallit
Vxor Meneni; sæpe quam in sepulchretis
Vidistis, ipso carpere è rogo cœnam,
Cum deuolutum ex igne prosequens panem,
A semiraso tunderetur ustore.
Num te leæna montibus libyssinis,
Aut Scylla latrans infima inguinum parte,
Tam mente dura procreauit, ac tetra,
Vt supplicis uocem in nouissimo casu
Contemptam haberes? ah nimis fero corde.

EPITALAMIVM IVLIAE ET MALLII.

Ollis o heliconii
Cultor, uraniæ genus,
Qui rapis teneram ad uirum
Virginem o hyemenææ hymen,
O hymen hymenææ.
Cinge tempora floribus,
Suaue olentis amaraci,
Flammeum cape, lætus huc
Huc ueni niueo gerens
Luteum pede soccum.
Excitusq; hilari die,
Nuptialia concinens,
Voce carmina tinnula,
Pelle humum pedibus, manu
Spineam quate tedam.

Nanque Iulia Mallio,
Qualis idalium colens
Venit ad phrygium Venus
Iudicem, bona cum bona
Nubit alite uirgo,
Floridis uelut enitens
Myrtus asia ramulis,
Quos Hamadryades deæ
Ludicrum sibi roscido
Nutriunt in honore.
Quare age huc aditum ferens
Perge linquere thespiæ
Rupis aonios specus,
Lympha quos super irrigat
Frigerans Aganippe,
Ac domum dominam uoca
Coniugis cupidam noui,
Mentem amore reuinciens,
Vt tenax edera hac, & hac
Arborem implicat errans,
Vos item simul integræ
Virgines, quibus aduenit
Par dies, agite in modum
Dicite o hymenææ hymen,
Hymen o hymenææ,
Vt lubentius audiens,
Se citarier ad suum
Munus huc aditum ferat
Dux bonæ Veneris, boni
Coniugator amoris

Quis deus magis optimis
Expetendus amantibus?
Quem colent homines magis
Cœlitum? o hymenæe hymen,
Hymen o hymenææ.
Te suis tremulus parens
Inuocat, tibi uirgines
Zonula soluunt sinus,
Te timens cupida nouos
Captat aure maritos,
Tu fero iuueni manus,
Floridam ipse puellulam
Matris e gremio suæ
Dedis, o hymenæe hymen,
Hymen o hymenææ.
Nil potest sine te Venus,
Fama quod bona comprobet
Commodi capere, at potest
Te uolente. quis huic deo
Compararier ausit?
Nulla quit sine te domus
Liberos dare, nec parens
Stirpe nitier, at potest
Te uolente. quis huic deo
Compararier ausit?
Quæ tuis careat sacris
Non queat dare præsides
Terra finibus, at queat
Te uolente. quis huic deo
Compararier ausit?

C laustra pandite ianuæ.
V irgo adest, uiden' ut faces
S plendidas quatiunt comas?
S ed moraris, abit dies,
P rodeas noua nupta.
T ardat ingenuus pudor,
Q uæ tamen magis audiens
F let, quod ire necesse sit.
S ed moraris, abit dies,
P rodeas noua nupta.
F lere desine, non tibi
H erculeia periculum est,
N e qua fœmina pulchrior
C larum ab oceano diem
V iderit uenientem.
T alis in uario solet
D iuitis domini hortulo
S tare flos hiacynthinus.
S ed moraris, abit dies,
P rodeas noua nupta.
P rodeas noua nupta, si
I am uidetur, & audias
N ostra uerba. uiden'? faces
A ureas quatiunt comas.
P rodeas noua nupta.
N on tuus leuis in mala
D editus uir adultera,
P ro qua turpia persequens,
A tuis teneris uolet
S ecubare papillis,

Lenta qui uelut assitas
Vitis implicat arbores,
Implicabitur in tuum
Complexum. sed abit dies,
Prodeas noua nupta.
O cubile quot omine
Candido Lacteo pede
Quæ tibi uenunt bona,
Gaudeas. sed abit dies,
Prodeas noua nupta.
Quæ tuo uenunt hero,
Quanta gaudia, quæ uaga
Nocte, quæ media die,
Gaudeas. sed abit dies,
Prodeas noua nupta.
Tollite pueri faces
Flammeum uideo, uenite,
Ite, concinite in modum,
O hymen hymenææ hymen.
O hymen hymenææ.
Ne diu taceat procax
Fescennina locutio,
Neu nuces pueris neget
Desertum domini audiens
Concubinus amorem.
Da nuces pueris iners
Concubine, satis diu
Lusisti nucibus, lubet
Iam seruire Thalasio,
Concubine nuces da.

Sordebant tibi uillicæ
  Concubine hodie, atque heri,
Nunc tuum cinerarius
  Tondet os, miser ah miser,
  Concubine nuces da.
Diceris male te a tuis
  Vnguentate glabris marite
  Abstinere, sed abstine.
  O hymen hymenæe io,
  O hymen hymenæe,
Scimus hæc tibi, quæ licent
  Sola cognita, sed marito
  Ista non eadem licent.
  O hymen hymenæe io,
  O hymen hymenæe.
Nupta tu quoque, quæ tuus
  Vir petet, caue ne neges,
  Ne petitum aliunde eat.
  O hymen hymenæe io
  O hymen hymenæe.
En tibi domus et potens,
  Et beata uiri tui,
  Quæ tibi sine fine erit.
  O hymen hymenæe io,
  O hymen hymenæe.
Vsque dum tremulum mouens
  Cana tempus anilitas
  Omnia omnibus annuit.
  O hymen hymenæe io

O hymen hymenææ.
Transfer omne cum bono
Limen aureolos pedes,
Rasilemq; subi forem.
O hymen hymenææ io
O hymen hymenææ.
Aspice unus ut accubans
Vir tuus tyrio intoro,
Totus immineat tibi.
O hymen hymenææ io,
O hymen hymenææ.
Ille non minus, atq; tu
Pectore uritur intimo
Flamma, sed penite magis.
O hymen hymenææ io,
O hymen hymenææ.
Mitte brachiolum teres
Prætextate puellulæ,
Iam cubile adeat uiri.
O hymen hymenææ io
O hymen hymenææ.
Vos unis senibus bonæ
Cognitæ bene fœminæ
Collocate puellulam,
O hymen hymenææ io,
O hymen hymenææ.
Iam licet uenias marite,
Vxor in thalamo est tibi
Ore floridulo nitens,
Alba parthenice uelut

Luteum'ue papauer
Non diu remoratus es,
Iam uenis, bona te uenus
Iuuerit, quoniam palam'
Quod cupis, capis, & bonum
Non abſcondis amorem.
At marita tuum tamen
Cœlites, nihilominus
Pulchra res, neque te uenus
Negligit. ſed abit dies
Perge, ne remorare.
Ille puluis erithræi,
Syderumq; micantium
Subducat numerum prius,
Qui ueſtri numerare uult
Multa millia luſuum.
Ludite, ut lubet, & breui
Liberos date, non decet
Tam uetus ſine liberis
Nomen eſſe. ſed indidem
Semper ingenerari.
Torquatus uolo paruulus,
Matris e gremio ſuæ
Porrigens teneras manus,
Dulce rideat ad patrem,
Sed micante labello.
Sit ſuo ſimilis patri,
Mallio, & facile inſciis
Noſcitetur ab omnibus,
Et pudicitiam ſuæ

Matris indicet ore.
Talis illius a bona
Matre laus genus approbet,
Qualis unico ab optima
Matre Telemacho manet
Fama penelopæo.
Claudite hostia uirgines,
Lusimus satis, at boni
Coniuges bene uiuite, &
Munere assiduo ualentem
Exercete iuuentam.

CARMEN NVPTIALE.

Esper adest iuuenes, consurgite, uesper olympo
Expectata diu lux tandem lumina tollit.
Surgere iam tempus, iam pingueis linquere mẽsas.
Iam ueniet uirgo, iam dicetur hymenæus.
Hymen o hymenææ hymen ades o hymenææ.
Cernitis innuptæ iuuenes? consurgite contra,
Nimirum eoos ostendit noctifer igneis
Sic certe, uiden' ut perniciter exiluere?
Non temere exiluere, canent quo uincere par est.
Hymen o hymenææ hymen ades o hymenææ.
Non facilis nobis æquales palma parata est,
Aspicite, innuptæ secum ut meditata requirant,
Non frustra meditãtur, habẽt memorabile quod sit.
Nos alio menteis, alio diuisimus aureis,
Iure igitur uincemur. amat uictoria curam.

Quare nunc animos saltem committite uestros,
Dicere iam incipient, iam respondere decebit.
Hymen o hymenææ hymen ades o hymenææ.
Hespere, qui cœlo lucet crudelior ignis?
Qui natam possis complexu auellere matris,
Complexu matris retinentem auellere natam,
Et iuueni ardenti castam donare puellam,
Quid faciunt hostes capta crudelius urbe?
Hymen o hymenææ hymen ades o hymenææ.
Hespere, qui cœlo lucet iucundior ignis?
Qui natam possis complexu auellere matris,
Qui desponsa tua firmes connubia flamma.
Quod pepigere uiri, pepigerunt ante parentes,
Nec iunxere prius, quam se tuus extulit ardor.
Quid datur a diuis felici optatius hora?
Hymen o hymenææ hymen ades o hymenææ.
Hesperus a nobis æquales abstulit unam.
Nanque tuo aduentu uigilat custodia semper,
Nocte latent fures, quos idem sæpe reuertens
Vespere mutato comprendis nomine eosdem,
At lubet innuptis ficto te carpere questu.
Quid tum si carpunt tacita quod mente requirunt?
Hymen o hymenææ hymen ades o hymenææ.
Vt flos in septis secretus nascitur hortis,
Ignotus pecori, nulli contusus aratro,
Quem mulcent auræ, firmat sol, educat imber,
Multi illum pueri, multæ optauere puellæ,
Idem cum tenui carptus defloruit ungui,
Nulli illum pueri, nullæ optauere puellæ,
Sic uirgo dum intacta manet, dum cara suis, sed

Cum castum amisit polluto corpore florem,
Nec pueris iucunda manet, nec cara puellis.
Hymen o hymenææ hymen ades o hymenææ.
Vt uidua in nudo uitis quæ nascitur aruo,
Nunquam se extollit, nunquam mitem educat uuã,
Sed tenerum prono deflectens pondere corpus,
Iam iam contingit summum radice flagellum,
Hanc nulli agricolæ nulli accoluere iuuenci,
At si forte eadem est ulmo coniuncta marito,
Multi illam agricolæ, multi accoluere iuuenci,
Sic uirgo, dum intacta manet, dum inculta senescit,
Cum par connubium maturo tempore adepta est,
Cara uiro magis, & minus est inuisa parenti.
At tu ne pugna cum tali coniuge uirgo,
Non æquum est pugnare, pater cui tradidit ipse,
Ipse pater cum matre, quibus parere necesse est.
Virginitas non tota tua est, ex parte parentum est,
Tertia pars matri data, pars data tertia patri,
Tertia sola tua est, noli pugnare duobus,
Qui genero sua iura simul cum dote dederunt.
Hymen o hymenææ hymen ades o hymenææ.

DE BERECYNTHIA ET ATY.

Super alta uectus Atys celeri rate maria
Phrygium ut nemus citato cupide pede tetigit,
Aditq; opaca syluis redimita loca deæ
Stimulatus ut furenti rabie uagus animus,

Deuoluit iste acuto sibi pondera silice,
Itaque ut relicta sensit sibi membra sine uiro,
Etiam recente terræ sola sanguine maculans
Niueis citata cepit manibus leue tympanum
Tympanum tubam Cybelle tua mater initia,
Quatiensq; terga tauri teneris caua digitis,
Cauere hoc suis adorta est tremebunda comitibus,
Agite ite ad alta gallæ Cybeles nemora simul,
Simul ite dindymenæ dominæ uaga pecora,
Aliena petentes uelut exilio loca celeri
Sectam meam executæ duce me mihi comites
Rapidum salum tulistis, truculentaq; pelagi,
Et corpus euirastis ueneris nimio odio.
Hilarate ære concitatis erroribus animum,
Mora tarda mente cedat, simul ite, sequimini
Phrygiã ad domũ, Cybelles phrygia ad nemora deæ,
Vbi cymbalum sonat uox, ubi tympana reboant,
Tibicen ubi canit phryx curuo graue calamo,
Vbi capita mænades ui iaciunt hederigeræ,
Vbi sacra sancta acutis ululatibus agitant,
Vbi sueuit illa diuæ uolitare uaga cohors,
Quo nos decet citatis celerare tripudiis.
Simul hæc comitibus Atys cecinit notha mulier,
Thiasus repente linguis trepidantibus ululat,
Leue tympanum remugit, caua cymbala recrepant.
Viridem citus adit idam properante pede chorus,
Furibunda simul anhelans uaga uadit animo egens.
Comitata tympano Atys per opaca nemora dux,
Veluti iuuenca uitans onus indomita iugi,
Rapidæ ducem sequuntur gallæ pede propero,

Itaque, ut domum Cybelles tetigere lassulæ,
Nimio e labore somnum capiunt sine cerere,
Piger his labanteis langore oculos sopor operit,
Abit inquiete molli rabidi furor animi.
Sed ubi horis aureis sol radiantibus oculis
Lustrauit æthera album, sola dura, mare ferum.
Pepulitq; noctis umbras uegetis sonipedibus,
Vbi somnus exitum Atyn fugiens citus abiit,
Trepidantem eum recepit dea pasithea sinu.
Ita de quiete molli rapida sine rabie,
Simul ipsa pectore Atys sua facta recoluit,
Liquidaq; mente uidit sine quis, et ubi foret,
Animo æstuante rursus reditum ad uada tetulit,
Ibi maria uasta uisens lachrymantibus oculis,
Patriam allocuta est ita uoce mœsta miseriter,
Patria o mea creatrix, patria o mea genitrix,
Ego quam miser relinquens, dominos ut herifugæ
Famuli solent, ad idæ tetuli nemora pedem,
Vt apud niuem & ferarum gelida stabula forem,
Et omnia earum adirem furibunda latibula.
Vbi nam, aut quibus locis te positam patria rear?
Cupit ipsa pupula ad te sibi dirigere aciem,
Rabie fera carens dum breue tempus, animus est.
Egó ne a mea remota hæc ferar in nemora domo?
Patria, bonis, amicis, genitoribus abero?
Abero foro, & palæstra, stadio, & gymnasiis?
Miser ah miser querenda est etiam, atq; etiã animam,
Quod enim genus figuræ est, ego nunquid abierim?
Ego mulier, ego adolescens, ego ephebus, ego puer,
Ego gymnasii fui flos, ego eram decus olei,

Mihi ianuæ frequentes, mihi limina tepida,
Mihi floridis corollis redimita domus erat,
Linquendum ubi esset orto mihi sole cubiculum.
Egó ne deum ministra, & cybeles famula ferar?
Ego mænás, ego mei pars, ego uir sterilis ero?
Ego uiridis algida idæ niue amicta loca colam?
Ego uitam agam sub altis phrygiæ columinibus?
Vbi cerua silui cultrix, ubi aper nemoriuagus?
Iam iam dolet, quod egi, iam iamq; poenitet.
Roseis ut huic labellis palam sonitus abiit
Geminas deorum ad aures noua nuntia referens.
Vbi iuncta iuga resoluens Cybelea leonibus,
Leuumq; pecoris hostem stimulans ita loquitur,
Agedum inqt, age ferox, hũc agedũ aggredere furor,
Fac ut furoris ictu reditum in nemora ferat,
Mea libere nimis qui fugere imperia cupit,
Age, cæde terga cauda tua, uerbera pateant.
Face cuncta mugienti fremitu loca retonent.
Rutilam ferox torosa ceruice quate iubam.
Ait hæc minax cybelle, religatq; iuga manu,
Ferus sese ipse adhortatus, rapidum incitat animum
Vadit, infremit, refringit uirgulta pede uago,
At ubi ultima albicantis loca littoris adiit,
Tenerumq; uidit Atyn prope marmora pelagi,
Facit impetum, ille demens fugit in nemora fera,
Ibi semper omne uitæ spatium famula fuit,
Dea magna, dea cybelle, dea dindymi domina
Procul a mea tuus sit furor omnis hera domo,
Alios age incitatos, alios age rabidos.

Eliaco quondam prognatæ uertice pinus
P Dicuntur liquidas neptuni nasse per undas
Phasidos ad fluctus, & fines æetæos,
Cum læti iuuenes argiuæ robora pubis
Auratam optantes Colchis auertere pellem,
Ausi sunt uada salsa cita decurrere puppi,
Cærula uerrentes abiegnis æquora palmis,
Diua quibus retinens in summis urbibus arces,
Ipsa leui fecit uolitantem flamine currum,
Pinea coniungens inflexæ texta carinæ,
Illa rudem cursu prima imbuit amphitriten,
Quæ simulac rostro uentosum proscidit æquor,
Totáq; remigio spumis incanuit unda,
Emersere feri candenti e gurgite uultus
Aequoreæ monstrum nereides admirantes,
Illáq;, atq; alia uiderunt luce marinas
Mortales oculi nudato corpore nymphas
Nutricum tenus extantes e gurgite cano.
Tum Thedidis Peleus incensus fertur amore,
Tum Thetis humanos non despexit hymenæos,
Tum Thetidi pater ipse iugandum Peléa sensit.
O nimis optato seclorum tempore nati
Heroes saluete, deum genus, o bona mater,
Vos ego sæpe meo uos carmine compellabo,
Teq; adeo eximiæ tedis felicibus aucte
Thessaliæ columen Peleu, cui Iuppiter ipse,
Ipse suos diuum genitor concessit amores,
Téne Thetis tenuit pulcherrima neptunine,

Tene suam Tethys concessit ducere neptem?
Oceanusq; pater totum qui amplectitur orbem?
Quae simul optatae finito tempore luces
Aduenere, domum conuentu tota frequentat
Tessalia, oppletur laetanti regia coetu,
Dona ferunt, prae se declarant gaudia uultu,
Deseritur Scyros, linquunt phthiotica tempe,
Graiugenasq; domos, ac moenia larissea.
Pharsaliam coeunt, pharsalia tecta frequentant,
Rura colit nemo, mollescunt colla iuuencis,
Non humilis curuis purgatur uinea rastris,
Non glebam prono conuellit uomere taurus,
Non falx attenuat frondatorum arboris umbram,
Squallida desertis rubigo infertur aratris.
Ipsius at sedes, quacunque opulenta recessit
Regia, fulgenti splendent auro, atq; argento,
Candet ebur soliis, collucent pocula mensae,
Tota domus gaudet regali splendida gaza,
Puluinar uero diuae geniale locatur
Sedibus in medijs, indo quod dente politum
Tincta tegit roseo conchilis purpura fuco,
Haec uestis priscis hominum uariata figuris,
Heroum mira uirtutes indicat arte,
Nanque fluenti sono prospectans littore Diae
Thesea cedentem celeri cum classe tuetur
Indomitos in corde gerens Ariadna furores,
Nec dum etiam, seseq; sui tum credidit esse,
Vtpote fallaci quae tum primum excita somno
Desertam in sola miseram se cernit arena.
Immemor at iuuenis fugiens pellit uada remis,

Irrita

Irrita uentosæ linquens promissa procellæ,
Quem procul ex alga mœstis minois ocellis
Saxea ut effigies bacchantis prospicit euœ,
Prospicit, & magnis curarum fluctuat undis,
Non flauo retinens subtilem uertice mitram,
Non contecta leui uelatum pectus amictu
Non tereti strophio lactanteis uincta papillas,
Omnia quæ toto delapsa e corpore passim
Ipsius ante pedes fluctus salis alludebant.
Sed neque tum mitræ, neque tum fluitantis amictus
Illa uicem curans, toto te ex pectore Theseu,
Toto animo, tota pendebat perdita mente.
Ah miseram assiduis quam luctibus externauit
Spinosas Erycina serens in pectore curas.
Illa tempestate ferox, & tempore Theseus
Egressus curuis e littoribus pyreæi,
Attigit iniusti regis Gortynia tecta.
Nam perhibent olim crudeli peste coactam
Androgeoneæ pœnas exoluere cædis
Electos iuuenes simul & decus innuptarum
Cecropiam, solitam esse dapem dare Minotauro,
Quis angusta malis cum mœnia uexarentur,
Ipse suum Theseus pro caris corpus Athenis
Proiicere optauit potius, quam talia Cretam
Funera Cecropiæ, nec funera, portarentur.
Atque ita naue leui nitens, ac lenibus auris,
Magnanimum ad Minoa uenit, sedesq; superbas.
Hunc simulac cupido conspexit lumine uirgo
Regia, quam suaueis expirans castus odores
Lectulus, in molli complexu matris alebat

Qualeis Eurotæ pergignunt flumina myrtos,
Auráue distinctos educit uerna colores,
Non prius ex illo flagrantia declinauit
Lumina, quam toto concepit pectore flammam
Funditus, atq; imis exarsit tota medullis.
Heu misere exagitans immiti corde furores
Sancte puer, curis hominum qui gaudia misces,
Quique regis Golgos, quique Idalium frondosum,
Qualibus incensam iactasti mente puellam
Fluctibus, in flauo sæpe hospite suspirantem,
Quantos illa tulit languenti corde timores,
Quantum sæpe magis fulgore expalluit auri,
Cum sæuum cupiens contra contendere monstrum,
Aut mortem oppeteret Theseus, aut præmia laudis,
Non ingrata, tamen frustra, munuscula diuis
Promittens, tacito suspendit uota labello.
Nam uelut in summo quatientem brachia tauro
Quercum, aut conigeram sudanti cortice pinum,
Indomitus turbo contorquens flamine robur
Eruit, illa procul radicibus exturbata,
Prona cadit, lateq; & comminus omnia frangit,
Sic domito sæuum prostrauit corpore Theseus
Nequicquam uanis iactantem cornua uentis,
Inde pedem sospes multa cum laude reflexit
Errabunda regens tenui uestigia filo,
Ne labyrintheis e flexibus egredientem
Tecti frustraretur inobseruabilis error.
Sed quid ego a primo digressus carmine, plura
Commemorem? ut linquens genitoris filia uultum,
Ut consanguineæ complexum, ut denique matris,

Quæ misero gnatæ fleret deperdita leto;
Omnibus his Thesei dulcem præferret amorem,
Aut ut uecta ratis spumosa ad littora Diæ,
Aut ut eam dulci deuictam lumina somno
Liquerit immemori discedens pectore coniunx.
Sæpe illam perhibent ardenti corde furentem,
Clarisonas imo fudisse e pectore uoces,
Ac tum præruptos tristem conscendere montes,
Vnde aciem in pelagi uastos protenderet æstus,
Tum tremuli salis aduersas procurrere in undas
Mollia nudatæ tollentem tegmina suræ,
Atq; hæc extremis mœstam dixisse querelis,
Frigidulos udo singultus ore cientem.
Siccine me patriis abductam perfide ab oris,
Perfide deserto liquisti in littore Theseu?
Siccine discedens neglecto numine diuum
Immemor, ah deuota domum periuria portas,
Nullá ne res potuit crudelis flectere mentis
Consilium, tibi nulla fuit clementia prædo,
Immite ut nostri uellet miserescere pectus.
At non hæc quondam blanda promissa dedisti
Voce mihi, non hoc miseram sperare iubebas,
Sed connubia læta, sed optatos hymenæos,
Quæ cuncta aerii discerpunt irrita uenti.
Tum iam nulla uiro iuranti fœmina credat,
Nulla uiri speret sermones esse fideleis,
Qui dum aliquid cupiens animus prægestit apisci,
Nil metuunt iurare, nihil promittere parcunt,
Sed simulac cupidæ mentis satiata libido est,
Dicta nihil metuere, nihil periuria curant.

Certe ego te in medio uersantem turbine leti
Eripui,& potius germanum amittere creui,
Quam tibi fallaci supremo in tempore deesse.
Pro quo dilaceranda feris dabor,alitibusq;
Præda,nec iniecta tumulabor mortua terra.
Quænam te genuit sola sub rupe leæna?
Quod mare conceptum spumantibus expuit undis?
Quæ Syrtis,quæ Scylla uorax,quæ uasta Charybdis,
Talia qui reddis pro dulci præmia uita?
Si tibi non cordi fuerant connubia nostra,
Sæua quod horrebas prisci præcepta parentis,
Attamen in uestras potuisti ducere sedes,
Quæ tibi iucundo famularer serua labore,
Candida permulcens liquidis uestigia lymphis,
Purpureáue tuum consternens ueste cubile.
Sed quid ego ignaris nequicquam conqueror auris
Externata malo?quæ nullis sensibus auctæ,
Nec missas audire queunt,nec reddere uoces.
Ille autem prope iam mediis uersatur in undis,
Necquisquam apparet uacua mortalis in alga,
Sic nimis insultans extremo tempore sæua
Fors etiam nostris inuidit questibus aures.
Iuppiter omnipotens utinam nec tempore primo
Gnosia cecropiæ tetigissent littora puppes,
Indomito nec dira ferens stipendia tauro
Perfidus in Cretam religasset nauita funem,
Nec malus hic celans dulci crudelia forma,
Consilium nostris quæsisset sedibus hospes.
Nam quo me referam?qualisue perdita nitar?
Idæos ne petam montes?a gurgite lato

Discernens pontum truculentum ubi diuidit æquor?
An patris auxilium sperem, quem næ ipsa reliqui,
Respersum iuuenem fraterna cæde secuta?
Coniugis an fido consoler memet amore?
Qui fugit lentos incuruans gurgite remos?
Præterea nullo littus, sola insula, tecto,
Nec patet egressus pelagi cingentibus undis,
Nulla fugæ ratio, nulla spes, omnia muta,
Omnia sunt deserta, ostentant omnia letum.
Non tamen ante mihi languescent lumina morte,
Nec prius a fesso secedent corpore sensus,
Quam iustam a diuis exposcam prodita multam,
Cælestumq; fidem postrema comprecer hora.
Quare facta uirum multantes uindice pœna
Eumenides, quibus anguineo redimita capillo
Frons expirantis præportat pectoris iras,
Huc huc aduentate, meas audite querelas,
Quas ego uæ miseræ, extremis proferre medullis,
Cogor inops, ardens, amenti cæca furore,
Quæ quoniam uere nascuntur pectore ab imo,
Vos nolite pati nostrum uanescere luctum,
Sed quali solam Theseus me mente reliquit,
Tali mente deæ funestet seq;, suosq;.
Has postquam mœsto profudit pectore uoces,
Supplicium sæuis exposcens anxia factis,
Annuit inuicto cælestum numine rector,
Quo tunc & tellus, atque horrida contremuerunt
Aequora, concussitq; micantia sydera mundus.
Ipse autem cæca mentis caligine Theseus
Consitus, oblito dimisit pectore cuncta,

Quæ mandata prius constanti mente tenebat
Dulcia nec mœsto sustollens signa parenti,
Sospitem, & ereptum se ostendit uisere portum.
Nanque ferunt, olim classi cum mœnia diuæ
Linquentem gnatum uentis concrederet Aegeus,
Talia complexus iuueni mandata dedisse,
Gnate mihi longa iucundior unice uita,
Gnate ego quem in dubios cogor dimittere casus,
Reddite in extremæ nuper mihi fine senectæ,
Quandoquidē fortuna mea, ac tua feruida uirtus,
Eripit inuito mihi te, cui languida non dum
Lumina sunt gnati cara saturata figura,
Non ego te gaudens lætanti pectore mittam,
Nec te ferre sinam fortunæ signa secundæ,
Sed primum multas expromam mente querelas,
Caniciem terra, atque infuso puluere fœdans,
Inde infecta uago suspendam lintea malo,
Nostros ut luctus, nostræq; incendia mentis
Carbasus obscura dicat ferugine hibera,
Quod tibi si sancti concesserit incola Ithomi,
Quæ nostrum genus, ac sedes defendere sueta
Annuat, ut tauri respergas sanguine dextram,
Tum uero facito, ut memōri tibi condita corde
Hæc uigeant mandata, nec ulla obliteret ætas,
Vt simulac nostros inuisent lumina colleis,
Funestam antennæ deponant undiq; uestem,
Candidaq; intorti sustollant uela rudentes,
Quam primum cernens ut læta gaudia mente
Agnoscam, cum te reducem sors prospera sistet.
Hæc mandata prius constanti mente tenentem

Thesea, ceu pulsæ uentorum flamine nubes
Aerium niuei montis liquere cacumen.
At pater, ut summa prospectum ex arce petebat,
Anxia in assiduos absumens lumina fletus,
Cum primum inflati conspexit lintea ueli,
Præcipitem sese scopulorum e uertice iecit,
Amissum credens immiti Thesea fato.
Sic funesta domus ingressus tecta paternæ,
Morte feros Theseus, qualem minoidi luctum
Obtulerat mente immemori, talem ipse recepit.
Quæ tum prospectans cedentem mœsta carinam,
Multiplices animo uoluebat saucia curas.
At parte ex alia florens uolitabat Iacchus,
Cum thyaso satyrorum, & nisigenis silenis,
Te quærens Ariadna, tuoq; incensus amore,
Qui tum alacres passim lymphata mente furebant,
Euoe bacchantes, euoe capita inflectentes,
Horum pars tecta quatiebant cuspide thyrsos,
Pars e diuulso iactabant membra iuuenco,
Pars sese tortis serpentibus incingebant,
Pars obscura cauis celebrabant orgia cistis,
Orgia quæ frustra cupiunt audire profani.
Plangebant alii proceris tympana palmis,
Aut tereti tenueis tinnitus ære ciebant.
Multi raucisonis efflabant cornua bombis,
Barbaraq; horribili stridebat tibia cantu.
Talibus amplifice uestis decorata figuris,
Puluinar complexa suo uelabat amictu.
Quæ postquam cupide spectando thessala pubes
Expleta est, sanctis cœpit decedere diuis.

Hic qualis flatu placidum mare matutino
Horrificans Zephyrus procliuas incitat undas,
Aurora exoriente uagi sub lumina solis,
Quæ tarde primum clementi flamine pulsæ
Procedunt, leuiterq; sonant plangore cachinni,
Post uento crescente, magis magis increbrescunt,
Purpureaq; procul nantes a luce refulgent,
Sic tum uestibuli linquentes regia tecta
A se quisque uago passim pede discedebant.
Quorum post abitum, princeps e uertice Pelii
Aduenit Chiron portans siluestria dona.
Nam quoscunq; ferunt campi, quos thessala magnis
Montibus ora creat, quos propter fluminis undas
Aura parit flores tepidi fœcunda fauoni,
Hos indistinctis plexos tulit ipse corollis,
Quis permulsa domus iucundo risit odore.
Confestim Penéos adit uiridantia tempe,
Tempe, quæ syluæ cingunt superimpendentes,
Nereidum linquens claris celebranda choreis,
Nonacrias atque ille tulit radicitus altas
Fagos, ac recto proceras stipite laurus,
Non sine nutanti platano, lentaq; sorore
Flammati Phäethontis, & aeria cupressu.
Hæc circum sedes late contexta locauit,
Vestibulum ut molli uelatum fronde uireret.
Post hunc consequitur solerti corde Prometheus
Extenuata gerens ueteris uestigia pœnæ,
Quam quondam silici restrictus membra catena
Persoluit, pendens e uerticibus præruptis.
Inde pater diuum sancta cum coniuge, natisq;

Aduenit cælo, te solum Phœbe relinquens,
Vnigenamq; simul cultricem montis Ithomi,
Peléanam tecum pariter soror aspernata est,
Nec Thetidis tedas uoluit celebrare iugaleis.
Qui postquam niueis flexerunt sedibus artus,
Large multiplici constructæ sunt dape mensæ,
Cum interea infirmo quatientes corpora motu,
Veridicos parcæ cœperunt edere cantus,
His corpus tremulũ complectens undique quercus
Candida purpureis ramis incinxerat ora,
At roseo niueæ residebant uertice uittæ,
Aeternumq; manus carpebant rite laborem.
Leua colum molli lana retinebat amictum,
Dextera tum leuiter deducens fila supinis
Formabat digitis, tum prono in pollice torquens,
Libratum tereti uersabat turbine fusum,
Atque ita decerpens æquabat semper opus dens,
Laneaq; aridulis hærebant morsa labellis,
Quæ prius in leni fuerant extantia filo.
Ante pedes autem candentis mollia lanæ
Vellera uirgati custodibant calathisci.
Hæ tum clarisona pellentes uellera uoce
Talia diuino fuderunt carmine fata,
Carmine, perfidiæ quod post nulla arguet ætas.
O decus eximium, magnis uirtutibus augens,
Emathiæ columen Peleu, clarissime nato,
Accipe, quod læta tibi pandunt luce sorores,
Veridicum oraclum, sed uos, quæ fata sequuntur,
Currite ducentes subtegmina currite fusi.
Adueniet tibi iam portans optata maritis

Hesperus, adueniet fausto cum sydere coniunx,
Quae tibi flexo animo mentis perfundat amorem,
Languidulosq; paret tecum coniungere somnos,
Leuia substernens robusto brachia collo.
Currite ducentes subtegmina, currite fusi.
Nulla domus tales unquam contexit amores,
Nullus amor tali coniunxit foedere amanteis,
Qualis adest Thetidi, qualis concordia Pelei.
Currite ducentes subtegmina, currite fusi.
Nascetur uobis expers terroris achilles,
Hostibus haud tergo, sed forti pectore notus,
Qui persaepe uago uictor certamine cursus
Flammea praeuertet celeris uestigia ceruae.
Currite ducentes subtegmina, currite fusi.
Non illi quisquam bello se conferet heros,
Cum phrygii teucro manabunt sanguine riui,
Troica'que obsidens longinquo moenia bello,
Periuri Pelopis uastabit tertius haeres.
Currite ducentes subtegmina, currite fusi.
Illius egregias uirtutes, claraq; facta
Saepe fatebuntur gnatorum in funere matres,
Cum in cinerem canos soluent a uertice crines,
Putridaq; infirmis uariabunt pectora palmis.
Currite ducentes subtegmina, currite fusi.
Nanque uelut densas prosternens messor aristas,
Sole sub ardenti flauentia demetit arua,
Troiugenum infesto prosternet corpora ferro.
Currite ducentes subtegmina, currite fusi.
Testis erit magnis uirtutibus unda Scamandri,
Quae passim rapido diffunditur Hellesponto,

C uius iter cæsis angustans corporum aceruis,
A lta tepefaciet permista flumina cæde.
C urrite ducentes subtegmina, currite fusi.
D enique testis erit morti quoque reddita præda,
C um teres excelso coaceruatum aggere bustum
E xcipiet niueos perculsæ uirginis artus.
C urrite ducentes subtegmina, currite fusi.
N am simulac fessis dederit fors copiam achiuis
V rbis dardaniæ neptunia soluere uincla,
A lta polixenia madefient cæde sepulchra,
Q uæ uelut ancipiti succumbens uictima ferro,
P roiiciet truncum submisso poplite corpus.
C urrite ducentes subtegmina, currite fusi.
Q uare agite optatos animi coniungite amores,
A ccipiat coniunx felici fœdere diuam,
D edatur cupido iam dudum nupta marito.
C urrite ducentes subtegmina, currite fusi.
N on illam nutrix orienti luce reuisens,
H esterno collum poterit circundare filo.
C urrite ducentes subtegmina, currite fusi.
A nxia nec mater discordis mœsta puellæ
S ecubitu, caros mittet sperare nepotes.
C urrite ducentes su[illegible]gmina, currite fusi.
T alia præfantes quondam felicia Pelei
C armina, diuino cecinerunt pectore parcæ.
Præsentes nanque ante domos inuisere castas
S æpius, & sese mortali ostendere cœtu,
Cælicolæ nondum spreta pietate solebant.
S æpe pater diuum templo infulgente reuisens,
A nnua dum festis uenissent sacra diebus,

Conspexit terra centum procurrere currus.
Sæpe uagus liber Parnasi uertice summo
Thyadas effusis euanteis crinibus egit,
Cum delphi tota certatim exurbe ruentes
Acciperent læti diuum fumantibus aris.
Sæpe in letifero belli certamine Mauors,
Aut rapidi Tritonis Hera, aut Rannusia uirgo,
Armatas hominum est præsens hortata cateruas.
Sed postquam tellus scelere est imbuta nefando,
Iustitiamq; omnes cupida de mente fugarunt,
Perfudere manus fraterno sanguine fratres,
Destitit extinctos natus lugere parenteis,
Optauit genitor primæui funera nati,
Liber ut innuptæ potiretur flore nouercæ,
Ignaro mater substernens se impia nato,
Impia non uerita est diuos scelerare penates,
Omnia fanda, nefanda malo permixta furore,
Iustificam nobis mentem auertere deorum.
Quare nec tales dignantur uisere cœtus,
Nec se contingi patiuntur lumine claro.

AD ORTALVM.

e Tsi me assiduo confectum cura dolore
Seuocat a doctis Ortale uirginibus,
Nec potis est dulceis musarum expromere fœtus
Mens animi tantis fluctuat ipsa malis,
Nanque mei nuper lethæo gurgite fratris,
Pallidulum manans alluit unda pedem,
Troia rheteo quem subter littore tellus,
Ereptum nostris obterit ex oculis,

Alloquar? audiero ne unquam tua uerba loquentem?
 Nunquam ego te uita frater amabilior
Aspiciam posthac? at certe semper amabo,
 Semper mœsta tua carmina morte legam,
Qualia sub densis ramorum concinit umbris
 Daulias, assumpti fata gemens Ityli.
Sed tamen in tantis mœroribus Ortale mitto
 Hæc expressa tibi carmina Battiadæ,
Ne tua dicta uagis nequicquam credita uentis
 Et fluxisse meo forte putes animo,
Vt missum sponsi furtiuo munere malum
 Procurrit casto uirginis e gremio,
Quod miseræ oblitæ molli sub ueste locatum
 Dum aduentu matris prosilit, excutitur,
Atque illud prono præceps agitur decursu,
 Hinc manat tristi conscius ore rubor.

De Coma Berenicis.

Omnia qui magni dispexit lumina mundi,
 Qui stellarum ortus comperit, atq; obitus,
Flammeus ut rapidi solis nitor obscuretur,
 Vt cedant certis sydera temporibus,
Vt triuiam furtim sub latmia saxa relegans
 Dulcis amor gyro deuocet aerio,
Idem me ille Conon cœlesti numine uidit
 E beroniceo uertice cæsariem,
Fulgentem clare quam multis illa dearum
 Leuia protendens brachia pollicita est,
Qua rex tempestate nouis auctus hymenæis,
 Vastatum fines iuerat assyrios,
Dulcia nocturnæ portans uestigia rixæ,

Quam de uirgineis gesserat exuuiis.
Est ne nouis nuptis odio Venus? an' ne parentum
Frustrantur falsis gaudia lachrymulis?
Vbertim thalami quas intra limina fundunt,
Non, ita me diui, uera gemunt, iuerint,
Id mea me multis docuit regina querelis
Inuisente nouo prælia torua uiro.
At tu non orbum luxti deserta cubile,
Sed fratris cari flebile discidium,
Cum penitus mœstas exedit cura medullas,
Vt tibi tunc toto pectore sollicitæ
Sensibus ereptis mens excidit, atque ego certe
Cognoram a parua uirgine magnanimam.
An'ne bonum oblita es facinus, quod regiũ adepta es
Coniugium, quod non fortior auxit auis?
Sed tum mœsta uirum mittens, quæ uerba locuta es?
(Iuppiter) ut tersti lumina sæpe manu.
Quis te mutauit tantus deus? an quod amanteis,
Non longe a caro corpore abesse uolunt?
At quæ ibi, pro cunctis, pro dulci coniuge, diuis
Non sine taurino sanguine pollicita es,
Si reditum tetulisset is, haud in tempore longo
Captam Asiam ægypti finibus addiderat.
Quis, ego pro factis cœlesti reddita cœtu,
Pristina uota nouo munere dissoluo.
Inuita o regina tuo de uertice cessi,
Inuita, adiuro téque, tuumq́; caput,
Digna ferat, quod siquis inaniter adiurarit.
Sed qui se ferro postulet esse parem?
Ille quoque euersus mons est, quem maxima in oris

Progenies phthiæ clara superuehitur,
Cum medi irrupere nouum mare, cumq; iuuentus
Per medium classi barbara nauit Athon.
Quid facient crines, cum ferro talia cedant?
Iuppiter, ut χαλύβων omne genus pereat.
Et qui principio sub terra quærere uenas
Institit, ac ferri frangere duritiem.
Abiunctæ paulo ante comæ mea fata sorores
Lugebant, cum se Memnonis æthiopis
Vnigena impellens nutantibus aëra pennis
Obtulit Arsinoes Cloridos ales equis,
Is´que per æthereas me tollens aduolat auras,
Et Veneris casto collocat in gremio,
Ipsa suum Zephiritis eò famulum legarat,
Grata canobitis incola littoribus,
Scilicet in uario ne solum limite cœli
Ex ariadnæis aurea temporibus
Fixa corona foret, sed nos quoque fulgeremus
Deuotæ flaui uerticis exuuiæ.
Vuidulum a fletu cedentem ad templa deum me
Sidus in antiquis diua nouum posuit,
Virginis & sæui contingens ora leonis
Lumina Calistæ iuncta lycaoniæ.
Vertor in occasum, tardum dux ante booten,
Qui uix sero alto mergitur oceano.
Sed quanquam me nocte premunt uestigia diuum,
Luce autem canæ tethyi restituor
Pace tua fari hæc liceat rhamnusia uirgo,
Nanque ego non ullo uera timore tegam,
Non si me infestis discerpant sydera dictis,

Condita quin ueri pectoris euoluam,
Non his tam lætor rebus, quam me abfore semper,
Abfore me a dominæ uertice discrucior,
Quicum ego, dum uirgo quondam fuit oĩbus expers
Vnguentis unà millia multa bibi.
Nunc uos optato quas iunxit lumine tæda
Non prius unanimis corpora coniugibus
Tradite nudantes reiecta ueste papillas,
Quam iucunda mihi munera libet onyx,
Vester onyx casto colitis quæ iura cubili.
Sed quæ se impuro dedit adulterio,
Illius mala dona leuis bibat irrita puluis.
Nanq; ego ab indignis præmia nulla peto.
Sed magis o nuptæ semper concordia uestras
Semper amor sedes incolat assiduus.
Tu uero regina tuens cum sydera, diuam
Placabis festis luminibus Venerem
Sanguinis expertem, non uotis esse tuam me,
Sed potius largis effice muneribus.
Sydera cur iterent? utinam coma regia fiam,
Proximus hydrochoi fulgeat Oarion.

AD IANVAM.

Dulcí iucunda uiro, iucunda parenti,
Salue, têque bona Iuppiter auctet ope
Ianua, quam Balbo dicunt seruisse benigne
Olim, cum sedes ipse senex tenuit,
Quam'que ferunt rursus uoto seruisse maligno,
Postquam es proiecto facta marita sene,

Dic agedum nobis, quare mutata feraris
In dominum ueterem deseruisse fidem.
Non ita Cæcilio placeam, cui credita nunc sum,
Culpa mea est, quanquam dicitur esse mea.
Nec peccatum a me quisquam pote dicere quicquam.
Verum isti populo dii mala multa ferant,
Qui quacunque aliquid reperitur non benefactum,
Ad me omnes clamant, ianua culpa tua est.
Non istuc satis est uno te dicere uerbo,
Sed facere, ut quiuis sentiat, & uideat.
Quid possum, nemo quærit, nec scire laborat,
Nos uolumus nobis dicere, ne dubita.
Primum igitur uirgo quod fertur tradita nobis,
Falsum est, non illam uir prior attigerat,
Languidior tenera cui pendens sicula beta,
Nunquam se mediam sustulit ad tunicam,
Sed pater illius nati uiolasse cubile
Dicitur, & miseram conscelerasse domum.
Siue quod impia mens cæco flagrabat amore,
Seu quod iners sterili semine natus erat:
Ne quærendum aliunde foret neruosius illud,
Quod posset zonam soluere uirgineam.
Egregium narras mira pietate parentem,
Qui ipse sui gnati minxerit in gremium.
Atqui non solum hoc se dicit cognitum habere
Brixia chinæa supposita in specula,
Flauus quam molli percurrit flumine Mela,
Brixia Veronæ mater amata meæ,
Sed de Postumii, & Cornelii narrat amore,
Cum quibus illa malum fecit adulterium.

Dixerit hic aliquis, qui tu istæc ianua nosti,
  Cui nunquam domini limine abesse licet?
Nec populum auscultare, sed huic suffixa tigillo
  Tantum operire soles, aut aperire domum?
Sæpe illam audiui furtiua uoce loquentem
  Solam consiliis hæc sua flagitia,
Nomine dicentem, quos diximus, utpote, quæ mi
  Speraret nec linguam esse, nec auriculam.
Præterea addebat quendam, quem dicere nolo
  Nomine, ne tollat rubra supercilia.
Longus homo est, magnas cui lites intulit olim
  Falsum mendaci uentre puerperium.

AD MALLIVM.

Quod mihi fortuna, casuq; oppressus acerbo,
  Conscriptum hoc lachrymis mittis epistolium,
Naufragum ut eiectum spumantibus æquoris undis
  Subleuem, & a mortis limine restituam,
Quem neque sancta Venus molli requiescere somno
  Desertum in lecto cœlibe perpetitur,
Nec ueterem dulci scriptorum carmine musæ
  Oblectant, cum mens anxia peruigilat,
Id gratum est mihi, me quoniam tibi ducis amicum,
  Muneraq;, & musarum hinc petis, & ueneris,
Sed tibi ne mea sint ignota incommoda Malli,
  Neu me odisse putes hospitis officium,
Accipe quis merser fortunæ fluctibus ipse,
  Ne amplius a misero dona beata petas.
Tempore quo primum uestis mihi tradita pura est,
  Iucundum cum ætas florida uer ageret,

Multa satis lusi, non est dea nescia nostri,
Quæ dulcem curis miscet amaritiem,
Sed totum hoc studium luctu fraterna mihi mors
Abstulit, o misero frater adempte mihi,
Tu mea tu moriens fregisti commoda frater,
Tecum unà tota est nostra sepulta domus,
Omnia tecum unà perierunt gaudia nostra,
Quæ tuus in uita dulcis alebat amor,
Cuius ego interitu tota de mente fugaui
Hæc studia, atq; omneis delitias animi.
Quare, quod scribis Veronæ turpe Catullo
Esse, quod hic quisquis de meliore nota
Frigida deserto tepefecit membra cubili,
Id Malli non est turpe, magis miserum est.
Ignosces igitur, si, quæ mihi luctus ademit,
Hæc tibi non tribuo munera, cum nequeo.
Nam, quod scriptorum non magna est copia apud me,
Hoc fit, quod Romæ uiuimus, illa domus,
Illa mihi sedes, illic mihi carpitur ætas,
Huc una ex multis capsula me sequitur.
Quod cum ita sit, nolim statuas me mente maligna
Id facere, aut animo non satis ingenuo,
Quod tibi non utriusque petiti copia facta est,
Vltro ego deferrem, copia si qua foret.
Non possum reticere deæ, quà Mallius in re
Iuuerit, aut quantis iuuerit officiis,
Ne fugiens seclis obliuiscentibus ætas
Illius hoc cæca nocte tegat studium.
Sed dicam uobis, uos porro dicite multis
Millibus, & facite hæc charta loquatur anus.

Omnibus inq; locis celebretur fama sepulti,
 Notescatq; magis mortuus, atq; magis,
Ne tenuem texens sublimis aranea telam,
 Deserto in mallu nomine opus faciat.
Nam, mihi quam dederit duplex Amathuntia curam,
 Scitis, & in quo me corruerit genere,
Cum tantum arderem, quantum trinacria rupes,
 Lymphaq; in oetæis mallia thermopylis,
Mœsta neque assiduo tabescere lumina fletu
 Cessarent, tristiq; imbre madere genæ.
Qualis in aerii pellucens uertice montis
 Riuus muscoso prosilit e lapide,
Qui cum de prona præceps est ualle uolutus,
 Per medium densi transit iter populi,
Dulce uiatori lasso in sudore leuamen,
 Cum grauis exustos æstus hiulcat agros,
Ac uelut in nigro iactatis turbine nautis
 Lenius aspirans aura secunda uenit,
Iam prece Pollucis, iam Castoris implorata,
 Tale fuit nobis Mallius auxilium.
Is clausum lato patefecit limite campum,
 Isq; domum nobis, isq; dedit dominam,
Ad quam communes exerceremus amores,
 Quo mea se molli candida diua pede
Intulit, & trito fulgentem in limine plantam
 Innixa, arguta constitit in solea,
Coniugis ut quondam flagrans aduenit amore
 Protesilaeam laodamia domum,
Incepta frustra non dum cum sanguine sacro
 Hostia cœlesteis pacificasset heros.

N il mihi tam ualde placeat Rhamnusia uirgo,
Q uam temere inuitis suscipiatur heris,
Q uod ieiuna pium desideret ara cruorem,
D octa est amisso Laodamia uiro,
(C oniugis ante coacta nouum dimittere collum,
Q uam ueniens una atq; altera rursus hyems,
N octibus in longis auidum saturasset amorem)
P osset ut abrupto uiuere coniugio.
Q uod scibant parcæ non longo tempore abesse,
S miles muros isset ad iliacos.
N am tum Helenæ raptu primores arginorum
C œperat ad sese Troia ciere uiros,
T roia nefas, commune sepulchrum Europæ, Asiæq;,
T roia uirum, & uirtutum omnium acerba cinis,
Q uæ nempe et nostro letum miserabile fratri
A ttulit, hei misero frater adempte mihi.
H ei misero fratri iucundum lumen ademptum,
T ecum unà tota est nostra sepulta domus,
O mnia tecum unà perierunt gaudia nostra,
Q uæ tuus in uita dulcis alebat amor,
Q uem nunc tam longe non inter nota sepulchra,
N ec prope cognatos compositum cineres,
S ed Troia obscœna, Troia infelice sepulchrum
D etinet, a nostro terra aliena solo,
A d quam tum properans fertur simul undiq; pubes
G ræca penetraleis deseruisse focos,
N e Paris abducta gauisus libera mœcha
O cia pacato degeret in thalamo.
Q uo tibi tum casu pulcherrima Laodamia
E reptum est uita dulcius, atq; anima

Coniugium, tanto te absorbens uortice amoris
Aestus in abruptum detulerat barathrum,
Quale ferunt grai pheneum prope cyllenæum
Siccari emulsa pingue palude solum,
Quod quondam cæsis montis fodisse medullis
Ausus falsi parens amphitrioniades,
Tempore quo certa stymphalia monstra sagitta
Perculit imperio deterioris heri,
Pluribus ut cœli tereretur ianua diuis,
Hebe nec longa uirginitate foret.
Sed tuus altus amor barathro fuit altior illo,
Quod diuum dominum ferre iugum docuit.
Nam neque tam carum confecto ætate parenti
Vna caput seri nata nepotis alit,
Qui tum diuitiis uix tandem inuentus auitis
Nomen testatas intulit in tabulas,
Impia derisi gentilis gaudia tollens,
Suscitat & cano uulturium capiti.
Nec tantum niueo gauisa est ulla columbo
Compar, seu quicquid dicitur improbius
Osculamordenti semper decerpere rostro,
Quantum præcipue multiuola est mulier.
Sed tu horum magnos uicisti sola furores,
Vt semel es flauo conciliata uiro,
Aut nihil aut paulo cui tu concedere digna,
Lux mea se nostrum contulit in gremium,
Quam circumcursans huc illuc sæpe Cupido
Fulgebat crocina candidus in tunica,
Quæ tamen & si uno non est contenta Catullo,
Rara uerecundæ furta feremus heræ,

Ne nimium simus stultorum more molesti.
Saepe etiam Iuno maxima coelicolum
Coniugis in culpa flagrauit quottidiana,
Noscens omniuoli plurima furta Iouis.
Atqui nec diuis homines componier aequum est,
Ingratum tremuli tolle parentis onus.
Nec tamen illa mihi dextra deducta paterna
Fragrantem assyrio uenit odore domum,
Sed furtiua dedit nigra munuscula nocte,
Ipsius ex ipso dempta uiri gremio.
Quare illud satis est, si nobis id datur unis,
Quo, lapide illa diem candidiore notet.
Hoc tibi quod potui confectum carmine munus
Pro multis aliis redditur officiis,
Ne uestrum scabra tangat rubigine nomen
Haec atque illa dies, atque alia, atq; alia,
Huc addent diui quamplurima, quae Themis olim
Antiquis solita est munera ferre piis.
Sitis felices & tu simul, & tua uita,
Et domus ipsa, in qua lusimus, & domina,
Et qui principio nobis dominam dedit, a quo
Sunt primo nobis omnia nata bona,
Et longe ante omneis mihi quae me carior ipso est
Lux mea, qua uiua uiuere dulce mihi est.

In Rufum.

Noli admirari quare tibi foemina nulla
Rufe uelit tenerum supposuisse femur.
Non si illam rarae labefactes munere uestis,
Aut pelluciduli delitiis lapidis.
Laedit te quaedam mala fabula, qua tibi fertur

Valle sub alarum trux habitare caper,
Hunc metunt omnes, neque mirum, nā mala ualde est
Bestia, nec qui cum bella puella cubet.
Quare aut crudelem nasorum interfice pestem,
Aut admirari desine, cur fugiunt.

De muliere sua.

Nulli se dicit mulier mea nubere malle,
Quam mihi, non si se Iuppiter ipse petat.
Dicit, sed mulier cupido quod dicit amanti,
In uento, & rapida scribere oportet aqua.

Ad Amicum.

Si cui iure bono sacer alarum obstitit hircus,
Aut si aliquem merito tarda podágra secat,
Aemulus iste tuus, qui uestrum exercet amorem,
Mirifice est a te nactus utrunq; malum,
Nam quoties futuit, toties ulcíscitur ambos,
Illam affligit odore, ipse perit pódagra.

Ad Lesbiam.

Dicebas quondam solum te nosse Catullum
Lesbia, nec præ me uelle tenere Iouem.
Dilexi tum te, non tantum ut uulgus amicam,
Sed pater ut gnatos diligit, & generos.
Nunc te cognoui. quare & si impensius uror,
Multo ita næ mi tu uilior, & leuior,
Quis potis est inquis, quod amantem iniuria talis
Cogat amare magis, sed bene uelle minus?

In Ingratum.

Desine de quoquam quicquam bene uelle mereri,
Aut aliquem fieri posse putare pium.
Omnia sunt ingrata, nihil fecisse benigne est

Imo etiam tædet, tædet, obestq; magis,
Vt mihi, quem nemo grauius, nec acerbius urget
Quam modo, qui me unũ, atq; unicũ amicũ habuit.

In Gellium.

Gellius audierat patruum obiurgare solere,
Si quis delitias diceret, aut faceret.
Hoc ne ipsi accideret, patrui perdespuit ipsam
Vxorem, & patruum reddidit Harpocratem,
Quod uoluit, fecit, nam, quamuis irrumet ipsum
Nunc patruum, uerbum non faciet patruus.

In Lesbiam.

Huc est mens deducta tua mea lesbia culpa,
Atq; ita se officio perdidit ipsa suo,
Vt iam nec bene uelle queam tibi, si optima fias,
Nec desistere amare, omnia si facias.

De Lesbia.

Si qua recordanti benefacta priora uoluptas
Est homini, cum se cogitat esse pium,
Nec sanctam uiolasse fidem, nec fœdere in ullo
Diuum ad fallendos numine abusum homines,
Multa parata manent in longa ætate Catulle
Ex hoc ingrato gaudia amore tibi.
Nã quæcũq; hõies bene cuiquam aut dicere possunt,
Aut facere, hæc a te dictáq;, factáq; sunt,
Omnia quæ ingratæ perierunt credita menti.
Quare iam te cur amplius excrucies?
Quin te animo affirmas, teq; instringis* q;, reducisq;
Et diis inuitis desinis esse miser.
Difficile est longum subito deponere amorem,
Difficile est, uerum hoc qua lubet, efficias.

Vna salus hæc est, hoc est tibi peruincendum,
  Hoc facies, siue id non pote, siue pote.
O dii, si uestrum est misereri, aut si quibus unquam
  Extrema iam ipsa in morte tulistis opem,
Me miserum aspicate, & si uitam puriter egi,
  Eripite hanc pestem, perniciemq; mihi,
Quæ mihi subrepens imos, ut torpor, in artus,
  Expulit ex omni pectore lætitias.
Non iam illud quæro, contra ut me diligat illa
  Aut quod non potis est, esse pudica uelit,
Ipse ualere opto, et tetrum hunc deponere morbum.
  O dii reddite mi hoc pro pietate mea.

Ad Rufum.

Rufe mihi frustra, ac nequicquam credite amice,
  Frustra imo magno cum pretio, atq; malo,
Sic ne me surrepsti, meaq; intestina perurens,
  Sic misero eripuisti omnia nostra bona,
Eripuisti heu heu nostræ crudele uenenum
  Vitæ, heu heu nostræ pestis amicitiæ.

De Gallo.

Gallus habet fratres, quorum, est lepidissima coniunx
  Alterius, lepidus filius alterius.
Gallus homo est bellus, nam dulceis iungit amores,
  Cum puero ut bello bella puella cubet.
Gallus homo est stultus, nec se uidet esse maritum,
  Qui patruus patrui monstret adulterium.
Sed nunc id doleo, quod puræ impura puellæ
  Sauia coniunxit spurca saliua tua,
Verum id non impune feres, nam te omnia secla
  Noscent, & quis sis fama loquetur anus.

De Lesbio.

Lesbius est pulcher, quid ni, quem Lesbia malit,
Quam te cum tota gente Catulle tua.
Sed tamen hic pulcher uendat cum gente Catullum,
Si tria amatorum sauia reppererit.

Ad Gellium.

Quid dicam Gelli, quare rosea ista labella
Hyberna fiant candidiora niue,
Mane domo cum exis, & cum te octaua quiete
E molli longo suscitat hora die,
Nescio quid certe est, an uere fama susurrat
Grandia te medii tenta uorare uiri.
Sic certe est, clamant Victoris rupta miselli
Ilia demulso labra notata sero.

Ad Iuuentium.

Nemó ne in tanto potuit populi esse Iuuenti
Bellus homo, quem tu diligere inciperes?
Præterquam iste tuus moribunda a sede Pisauri
Hospes, inaurata pallidior statua,
Qui tibi nunc cordi est, quem tu præpenere nobis
Audes, At nescis quod facinus facias.

Ad Quintium.

Quinti si tibi uis oculos debere Catullum,
Aut aliud, si quid carius est oculis,
Eripere ei noli, multo quod carius illi
Est oculis, seu quod carius est oculis.

Ad Mulum de Lesbia.

Lesbia mi præsente uiro mala plurima dicit,
Hoc illi fatuo maxima letitia est,
Mule nihil sentis, si nostri oblita taceret,

Sanaesset, quod nunc garrit, & obloquitur,
Non solum meminit, sed quae multo acrior est res,
Irata est, hoc est uritur, et loquitur.

De Ario.

Chommoda dicebat, Siquando commoda uellet
Dicere, & hinsidias Arius insidias,
Et tum mirifice sperabat se esse locutum,
Cum quantum poterat dixerat hinsidias.
Credo sic mater, sic liber auunculus eius,
Sic maternus auus dixerat, atq; auia.
Hoc misso in Syriam requierant omnibus aures,
Audibant eadem haec leniter, & leuiter.
Nec sibi postilla metuebant talia uerba,
Cum subito affertur nuntius horribilis.
Ionios fluctus, postquam illuc Arius isset,
Iam non Ionios esse, sed Hionios.

De amore suo.

Odi, & amo, quare id faciam fortasse requiris,
Nescio, sed fieri sentio, & excrucior.

De Quintia, & Lesbia.

Quintia formosa est multis, mihi candida, longa,
Recta est, haec ego, sic singula confiteor,
Totum illud formosa nego, nam nulla uenustas,
Nulla in tam magno est corpore micas salis.
Lesbia formosa est, quae cum pulcherrima tota est,
Tum omnibus una omneis surripuit Veneres,

De suo in Lesbiam amore.

Nulla potest mulier tantum se dicere amatam
Vere, quantum a me Lesbia amata mea est.
Nulla fides ullo fuit unquam foedere tanta,

Quanta in amore suo ex parte reperta mea est.

In Gellium.

Quid facit is Gelli, qui cum matre, atq; sorore
Prurit, & abiectis peruigilat tunicis?
Quid facit is, patruum qui non sinit esse maritum?
Ecquid scis, quantum suscipiat sceleris?
Suscipit o Gelli, quantum non ultima Tethys,
Non genitor nympharum abluat Oceanus.
Nam nihil est quicquam sceleris, quo prodeat ultra,
Non si demisso se ipse uoret capite.

De Gellio.

Gellius est tenuis, quidni, cui tam bona mater,
Tam'que ualens uiuat, tam'que uenusta soror,
Tam'que bonus patruus, tamq; omnia plena puellis
Cognatis, quare is desinat esse macer?
Qui ut nihil attingat, nisi quod fas tangere non est,
Quantum uis, quare sit macer, inuenies.

In Gellium.

Nascatur magus ex Gelli, matrisq; nefando
Coniugio, & discat persicum aruspicium.
Nam magus ex matre, & gnato gignatur oportet,
Si uera est persarum impia relligio.
Gnatus ut accepto ueneretur carmine diuos,
Omentum in flamma pingue liquefaciens.

In Gellium.

Non ideo Gelli sperabam te mihi fidum
In misero hoc nostro perdito amore fore,
Quod te cognossem bene, constanterq; putarem
Haud posse a turpi mentem inhibere probro.
Sed neq; quod matrem, nec germanam esse uidebam

Hanc tibi, cuius me magnus edebat amor.
Et quamuis tecum multo coniungerer usu,
Non satis id causæ credideram esse tibi.
Tu satis id duxti, Tantum tibi gaudium in omni
Culpa est, in quacunq; est aliquid sceleris.

De Lesbia.

Lesbia mi dicit semper male, nec tacet unquam
De me, dispeream me nisi Lesbia amat.
Cui ego quasi eadem totidem mox deprecor illi
Assidue, uerum dispeream nisi amo.

In Cæsarem.

Nil nimium studeo Cæsar tibi uelle placere,
Nec, scire utrum sis albus, an ater homo.

De Mentula.

Mentula mœchatur, mœchatur Mentula certe,
Hoc est quod dicunt, ipsa olera olla legit.

De Smyrna Cinnæ poetæ.

Smyrna mei Cinnæ nonam post denique messem
Quam cœpta est, nonamq; edita post hyemen.
Millia cum interea quingenta Hortensius uno

Smyrna cauas atracis* penitus mittetur ad unda,
Smyrnam incana diu sæcula peruoluent
At Volusii annales Paduam morientur ad ipsam,
Et laxas scombris sæpe dabunt tunicas.
Parua mei mihi sunt cordi monimenta sodalis,
At populus tumido gaudeat Antimacho.

Ad Caluum De Quintilia.

Si quicquam mutis gratum acceptum'ue sepulchris
Accidere a nostro Calue dolore potest,
Quo desyderio ueteres renouamus amores,

Atque olim missas flemus amicitias.
Certe non tanto mors immatura dolori est
Quintiliæ, quantum gaudet amore tuo.

De Aemylio.

Non ita me dii ament quicquam referre putaui
Vtrum os an culum* olfacerem Aemylio.
Nil immundius hoc, nihil est immundius illo,
Verum etiam culus mundior, & melior.
Nam sine dentibus est, hoc denteis sesquipedaleis,
Gingiuas uero Ploxemi habet ueteris.
Præterea rictum, qualem defessus in æstu
Meientis mulæ cunnus habere solet.
Hic futuit multas, et se facit esse uenustum,
Et non pistrino traditur, atq; Asino,
Quem siqua attingit, non illam posse putemus
Aegroti culum lingere carnificis?

Ad Victium.

In te si in quenquam dici pote putide Victi
Id quod uerbosis dicitur, & fatuis,
Ista cum lingua si usus ueniat tibi possis
Culos & crepidas lingere carpatinas*,
Si nos omnino uis omneis perdere Victi,
Dicas, omnino quod cupis efficies.

Ad Iuuentium.

Surripui tibi dum ludis mellite Iuuenti
Sauiolum dulci dulcius ambrosia,
Verum id non impune tuli, nanque amplius horam
Suffixum in summa me memini esse cruce,
Dum tibi me purgo, nec possum fletibus ullis
Tantillum uestræ demere sæuitiæ.

Nam simul id factum est, multis diluta labella
Abstersti guttis omnibus articulis,
Nequicquam nostro contractum ex ore maneret,
Tanquam commistæ spurca saliua lupæ.
Præterea infesto miserum me tradere amori
Non cessasti, omnique excruciare modo,
Vt mi ex ambrosia mutatum iam foret illud
Sauiolum, tristi tristius helleboro.
Quam quoniam pœnam misero proponis amori,
Nunquam iam posthac basia surripiam.

De Cœlio & Quintio.

Cœlius Auphilenum, & Quintius Auphilenam
Flos Veronensium depereunt iuuenum,
Hic fratrem, ille sororem, hoc est quod dicitur illud
Fraternum uere dulce sodalitium,
Cui faueam potius Cœli? tibi, nam tua nobis
Perspecta exigitur unica amicitia,
Cum uesana meas torreret flamma medellas,
Sis felix Cœli, sis in amore potens.

Inferiæ ad fratris tumulum.

Multas per gentes, & multa per æquora uectus
Aduenio has miseras frater ad inferias,
Vt te postremo donarem munere mortis,
Et mutum nequicquam alloquerer cinerem,
Quandoquidem fortuna mihi tete abstulit ipsum.
Heu miser indigne frater adempte mihi.
Nunc tamen interea prisco quæ more parentum
Tradita sunt tristes munera ad inferias
Accipe fraterno multum manantia fletu,
Atq; in perpetuum frater aue, atque uale.

Ad Cornelium.

Ad Cornelium.

Si quicquam tacito commissum est fido ab amico,
Cuius sit penitus nota fides animi,
Me unum esse inuenies illorum iure sacratum
Corneli, & factum me esse puta harpocratem.

Ad Sylonem.

Aut sodes mihi redde decem sextertia Sylo,
Deinde esto quamuis sæuus & indomitus,
Aut si te nummi delectant, desine quæso
Leno esse, atq; idem sæuus & indomitus.

Ad Quendam de Lesbia.

Credis me potuisse meæ maledicere uitæ,
Ambobus mihi quæ carior est oculis,
Non potui, nec si possem, tam perdite amarem,
Sed tu cum caupone omnia monstra facis.

In Mentulam.

Mentula conatur pimplæum scandere montem
Musæ furcillis præcipitem eiiciunt.

De Puero et Præcone.

Cum Puero bello Præconem qui uidet esse,
Quid credat nisi se uendere discupere.

Ad Lesbiam.

Si quicquam, cupidoq;, optantiq; obtigit unquam
Insperanti, hoc est gratum animo proprie
Quare hoc est gratum, nobis quoque carius auro
Quod te restituis Lesbia mi cupido,
Restituis Cupido atq; insperanti ipsa refers te,
Nobis o lucem magis candidiore nota
Quis me uno uiuit felicior? aut magis hac est
Optandus uita dicere quis poterit?

In Siconium.

Siconi arbitrio populi tua cana senectus
Spurcata impuris moribus intereat,
Non equidem dubito, qui in primum inimica bonorum
Lingua execta auido sit data uulturio;
Effossos oculos uoret atro gutture coruus
Intestina canes, cætera membra lupi.

Ad Lesbiam.

Iucundum mea uita mihi proponis amorem
Hunc nostrum inter nos, perpetuumq; fore.
Dii magni facite ut uere promittere possit,
Atq; id sincere dicat, & ex animo,
Vt liceat nobis tota perducere uita
Alternum hoc sanctæ foedus amicitiæ

Ad Aufilenam.

Aufilena bonæ semper laudantur amicæ
Accipiunt pretium, quæ facere instituunt.
Tu quod promisti mihi quod mentita inimica es,
Quod nec das nec fers sæpe facis facinus.
Aut facere ingenuæ est, aut non promisse pudicæ
Aufilena fuit, sed data corripere
Fraudando, efficitur plusquam meretricis auare est;
Quæ sese toto corpore prostituit.

Ad Aufilenam.

Aufilena uiro contentam uiuere solo,
Nuptarum laus est laudibus eximiis,
Sed cuiuis quam uis potius succumbere fas est,
Quam matrem fratres efficere ex patruo.

In nasonam.

Multus homo est Naso, neq; tecum multus homo, sed
Descendis Naso, multus es & pathicus,

De Cinna.

Consule Pompeio primum duo Cinna sedebant
 Mœchilia facto consule nunc iterum
Manserunt duo, sed creuerunt millia in unum
 Singula, fœcundum semen adulterio.

De saltu firmano.

Firmano saltu non falso Mentula diues
 Fertur, qui tot res in se habet egregias,
Aucupium omne genus, pisceis, prata, arua, ferasq;,
 Nec quidquam fructus sumptibus exuperat
Quare concedo sit diues, dum omnia desint,
 Saltum laudemus, dum tamen ipse egeat.

In Mentulam.

Mentula habet instar triginta iugera prati,
 Quadraginta arui, cætera sunt maria,
Cur non diuitiis Crœsum superare potis sit,
 Vno qui in saltu tot bona possideat?
Prata, arua, ingentes siluas, saltusq;, paludesq;.
 Vsque ad hyperboreos, & mare ad oceanum.
Omnia magna hæc sunt, tamẽ ut sint maxima et ultra
 Non homo, sed uere mentula magna nimis.

Ad Gellium.

Sæpe tibi studioso animo uenante requirens
 Carmina uti possem mittere Battiadæ,
Quis te lenirem, nobis neu conarere,
 Infestum telis icere musca caput
Hunc uideo mihi nunc frustra sumptum esse laborem
 Gelli, nec nostras hinc ualuisse preces,
Contra nos tela ista tua euitamus amictu,
 Affixus nostris tu dabis supplicium.

FINIS.

42

HIERONYMVS Auancius Veronẽsis Ar. Do. Clarissimo ac Doctiss. Domino MARINO Sannuto Veronæ Quæstori litterarũ, litteratorumq́; patrono.

Salue Nobilissimiorum Eruditissime. ALDVS Manutius noster extinctæ penè latinitatis Excitator imo bonarum litterarum assertor ex codice Catulliano per me miro studio & incredibili labore olim emẽdato tria exemplorum millia politis typis impressurus, me iterum ad hanc operam socio usus est. quam industriam nostram qui alios codices cõtulerit, agnoscet. Infinita penè loca partim diligentia nostra, partim uetusti mei codicis auxilio in legitimam (nisi fallor) lectionem restituimus. complures dictiones asteriscis insigniuimus, tuam, aliorumq́; studiosorum censurã expectantes. Idem Aldus utpote Phũs, ne uacuum daretur. M. L. meas nouas in Lucretiũ Emendationes apposuit. Qua re uir insignis et antiqtatis consultissime cũ a doctis tuis et laboriosis historiis, quibus eminentissima Venetorũ acta immortalitati cõmendas, ocium nactus fueris, Catullum ac Lucretiũ nostros recognoscito. Diuino enim igenio tuo Egregiis Vatibus, mihiq́; suffragaberis. Diu bene Valeas patriæ ac doctrinarũ Decus amplissimũ. Et aldũ, Auanciumq́; tuos dilige.

In a. primo lege lumine cœlum. in a. 2. forte legendum Vulta metu. in a. 3. repone, et quo quæq; modo, post illum uersum perspiciemus. in a. 4. Vnde mare in

genui fontes pingues per pabula læta. in a. 6. lege cæ
tera tupte. in a. 7. quando utrinq; manu Cognita ades
paucis. in a. 8. huc accedit uti. in b primo lege clarus ob
obscuram linguam. in b. 2. cernunt contraria mussant
et fugitant. Scilicet ex nulla facere id se apparet aper
te. Dicere porro ignem res omnes esse. Ionium libycis.
in b. 4. adiuuat amisso iam corpore. Ignis an humor?
an aura? quid horum? sanguis an? an ne os? in b. 5.
dispartita ac in. in b. 6. quia nil est funditus imum. in
b. 7. qua genus animantum. retro requiesce reposta.
Sed uanus stolidis cum. 5. uersibus sequentibus non
percipio.

In secundo libro lege conspergit lumine terras. in
c. 3. abruptis nubibus ignes. genitaleis reddere motus.
casus tolerare necessest, uis extima multos. in c. 4. le-
ge blandeq; chronicant. non autem conniscant ut. d.
Sidonius. Aere renidescit transimittunt. in c. 5. tre-
mulis in uocibus hedi. quæ mulcet causa iuuatq;. in c.
6. quæ possunt edere sensus & quia sint hamis alte.
& percursus item. in c. 7. subdola cum ridet. in c. 8. &
superantur item, licet aliter legat nonius, sistere ter-
ram. malis manderet adeptus. in d primo, quibus &
color & sapor una relligione animum quoquo contin-
gere pacto. naturæ per terras omniparentis. in d. 2. ni
ue alium Candida de nullo. in d. 4. præterea cunctas
itidē, intempestiuos. in d. 5. aut minus (ante quod au-
dirent fore) credere gentes? in d. 7. quod sæpe nocentes
præterit & ad sua semina cedunt. ibi legitur donicum
pro donec, legerem deniq;, ibidem legerem perfice pro
perfecte. nam Marcellum non percipio. in eodem d. 7.

lege Donec olescendi Usq; adeo pereunt fœtus, auge= rentq; laborem.

In libro tertio lege Aut etiam uenti idest superbiæ. in c primo. illum esse potentum. statuarum et nominis ergo. in c.3. cōcutitur sanguis, tū uiscera persentiscunt. in e.5. si non ipse palam qui. in e.6. sepe animus demē tit enim. in e.7. Tumq; Vacallās is. quasi uas quoddam esse uidetur. in e.8. non modo non omne ut. in f pri= mo iam longiter errat. in f.2. unde cadauere iāq; recē ti. in f.3. atq; in eodem uase maneret. in f.4. ægerq; fu turus Ipse quoq; esse in eo tūc tempore. in f.5. si tibi nō annis corpus iam macet. Atq; ea nimirum quæcunque Adherunte profundo. in f.6. lumina sis oculis perinde ac sentire uidentur.

In libro, quarto lege in g. primo expirant aerem pa naces. ut merito celer his. in g.2. specimen ueri esse ui detur. in g.3. Aeribus binis Ceræ personā possidit a= pertos. Continuo rerum simulacra adaperta sequūtur. in g.4. nos usque secuta. in g.5. scribe sic, et sonitus au dire (seuera silentia noctis undiq; cum constet) & red dere, & ce. pro uisis ut sint. in g.6. tu emēda duos uer sus sequentes illum Cum Tuba depresso & c. in g.7. premere ac siccare cōepit per diæresim. in g.8. quod igni concalefacta. In h. primo næ nequeunt rapidi quæ fluunt aere in ipso. corporis offecti sensus, in h.2. Tan tast mobilitas inter quæcunq; petantur Credier ex usu quæ sunt. in h.3. nanque iaceret æterno, in h.4. inter enim sepit cœtus. Arctior, atq; foras & diuisior inter se usque adeo magni refert. in g.5. sollicitatur id in nobis. Et iacere humorem cōgestum. quod petiere pre=

tiniunt arcte.in.g.6.quæ machina uincat.ibidem inuer
terem illum uersum labitur interea res,&c.cum sequē
ti uersu ibidem nō intelligo Interdum in pallam et c.
in h.7.iam mortua tussi: ibi forte legendum est pro-
scænia exlant.atq; omnes inquirere risus salientum læ
ta retractat.

In quinto libro lege qui talia nobis,in i primo.Ar-
boris amplexus stirpes.Nunc etiam scatit.in i.z.Scor-
sus anima atq; animus.in i.4. Corpore natiuo et mor
talibus. in i.6. Comparibus iungi res Ordine quæq;
suo atque sagaci.in i.7.cogebant undiq; terræ minori
bus ex elementis.uoluunt se immania templa In uariis
mundis uaria ratione creatis.in u primo,lunáq; men-
sis ut ad,Aeribus posse alternis Consequa naturast iā
rerum.in u.z.imparibus currens Donec eum contra.
in u.ʒ. Et maiora noua. Infantum fugiens humorem.
in u.6.Tunc & amicitiam. misererier omni. utilitatis
et.in l primo ac prece quæ sit syluas quæ excidere pos-
sint.in l.ʒ.At specimen. Et numerum seruare.

In sexto libro Intellegit ibi uitiū quæ Collata fo-
ras.in l.6.Maxima dissiluisse animæ uensicula par-
ua.uentus enim cum confertit frāguntur in arctum.in
l.7. Ignis habere et enim : præterea sese . rareq; fa-
cit lateramina uasis fiant ut possint Nubibus ex-
trusis. in.l.8 demissum fulmen in undas.Nec tanto
possent: in m.z. & condensa atq; arcta apparere . in
m.ʒ.non percipio illum mancum uersum Nam ratio
cum sanguine ab humoribus omnis . quamq; repente
Immemorabile per spatium . Existit nubibus arquis

perfacile ſt tamen hæc reperire·in m, 5. Obbruteſcit e- nim ſubito pes, in m. 6. quo eteſia flabra feruntur il- le ex æſtifera parti uenit. albas decedere ningueis Hic locus eſt aumas apud ethruſcos per montes. Eſt et athe neis in mœnibus·in m. 7. uaria eſt lectio illius uerſus, At cum membra donus etc. Et ſemina ſi quæ. in m. 8. terram nox obruit umbris. demittat quia ſæpe gelum. in n primo Vnguiculosq́; , Odos frigusq́; uaposq́;, Ex tructas ningueis. ignis item liquidum facit æs. in n. 4. Aequabat multum paruis. Duraq́; in ore iacens ri- ctu frons tenta manebat. in ultima Lucretii charta le- ge ſtrata uiis animam. Nam quod aliis dederat. Idq́; uel in primis. Ex aliis alii pauidi. Corpora ſyllanos ad aquarum·ut prius hic populus.

ALBII TIBVLLI EQVITIS ROMANI, LIBER PRIMVS.

d

Iuitias alius fuluo ſibi congerat auro,
Et teneat culti iugera magna ſoli,
Quem labor aſſiduus uicino terreat hoſte,
Martia cui ſomnos claſſica pulſa fugent.
Me mea paupertas uitæ traducat inerti,
Dum meus aſſiduo luceat igne focus.
Ipſe ſeram teneras maturo tempore uites
Ruſticus, & facili grandia poma manu.
Nec ſpes deſtituat, ſed frugum ſemper aceruos
Præbeat, et pleno pinguia muſta lacu.
Nam ueneror, ſeu ſtipes habet deſertus in agris,
Seu uetus in triuio florida ſerta lapis.
Et quodcunq; mihi pomum nouus educat annus
Libatum agricolæ ponitur ante Deum.
Flaua Ceres tibi ſit noſtro de rure corona
Spicea, quæ templi pendeat ante fores.
Pomoſisq; ruber cuſtos ponatur in hortis,
Terreat ut ſæua falce Priapus aues.
Vos quoq; felicis quondam, nunc pauperis agri
Cuſtodes fertis munera ueſtra lares.
Tunc uitula innumeros luſtrabat cæſa iuuencos,
Nunc agna exigui eſt hoſtia parua ſoli.
Agna cadet uobis, quam circum ruſtica pubes

Clamat io messes, & bona uina date.
Iam modo non possum contentus uiuere paruo,
Nec semper longæ deditus esse uiæ,
Sed canis æstiuos ortus uitare sub umbra
Arboris ad riuos prætereuntis aquæ.
Nec tamen interdum pudeat tenuisse bidendem,
Aut stimulo tardos increpuisse boues.
Non agnam'ue sinu pigeat, fœtum'ue capellæ
Desertum oblita matre referre domum,
At uos, exiguo pecori, furesq;, lupiq;
Parcite, de magno est præda petenda grege.
Hic ego, pastoremq; meum lustrare quotannis,
Et placidam soleo spargere lacte Palem.
Adsitis diui, neu uos e paupere mensa
Dona, nec e puris spernite fictilibus.
Fictilia antiquus primum sibi fecit agrestis
Pocula, de facili composuitq; luto.
Non ego diuitias patrum, fructusq; requiro,
Quos tulit antiquo condita messis auo.
Parua seges satis est, satis est requiescere lecto,
Scilicet & solito membra leuare toro.
Quam iuuat immites uentos audire cubantem,
Et dominam tenero continuisse sinu,
Aut gelidas hybernus aquas, cum fuderit auster,
Securum somnos igne iuuante sequi.
Hoc mihi contingat, sit diues iure, furorem
Qui maris, & tristes ferre potest pluuias.
O quantum est auri pereat, potiusq; smaragdi,
Quam fleat ob nostras ulla puella uias.
Te bellare decet terra Messala, mariq;,

Vt domus hostiles præferat exuuias.
Me retinent uinctum formosæ uincla puellæ,
Et sedeo duras ianitor ante fores.
Non ego laudari cupio mea Delia, tecum
Dum modo sim, quæso segnis, inersq; uocer.
Te spectem, suprema mihi cum uenerit hora,
Et teneam moriens deficiente manu.
Flebis, & arsuro positum me Delia lecto,
Tristibus & lachrymis oscula mixta dabis.
Flebit, non tua sunt duro præcordia ferro
Vincta, nec in tenero stat tibi corde silex.
Illo non iuuenis poterit de funere quisquam
Lumina, non uirgo sicca referre domum.
Tu manes ne læde meos, sed parce solutis
Crinibus, & teneris Delia parce genis.
Interea dum fata sinunt, iungamus amores,
Iam ueniet tenebris mors adoperta caput.
Iam subrepet iners ætas, nec amare decebit,
Dicere nec cano blanditias capiti.
Nunc leuis est tractanda Venus, dum frangere postes
Non pudet, & rixas inseruisse iuuat.
Hic ego dux, milesq; bonus, uos signa, tubæq;
Ite procul, cupidis uulnera ferte uiris.
Ferte & opes, ego composito securus aceruo
Dites despiciam, despiciamq; famem.

ELEGIA .II.

Adde merum, uinoq; nouos compesce dolores,
Occupet ut fessi lumina uicta sopor,
Neu quisquam multo perfusum tempora Baccho
Excitet, infelix dum requiescit amor.

Nam posita est nostræ custodia sæua puellæ,
Clauditur & dura ianua firma sera.
Ianua difficilis dominæ te uerberet imber,
Te Iouis imperio fulmina missa petant.
Ianua iam pateas uni mihi uicta querelis,
Nec furtim uerso cardine aperta sones.
Et mala si qua tibi dixit dementia nostra,
Ignoscas, capiti sint precor illa meo.
Te meminisse decet, quæ plurima uoce peregi
Supplice, cum posti florida serta darem.
Tu quoq; ne timide custodes Delia falle,
Audendum est. fortes adiuuat ipsa Venus:
Illa fauet, seu quis iuuenis noua limina tentat,
Seu referat fixo dente puella fores.
Illa docet furtim molli decedere lecto,
Illa pedem nullo ponere posse sono,
Illa uiro coràm nutus conferre loquaces,
Blandáq; compositis addere uerba notis.
Nec decet hoc omnes, sed quos nec inertia tardat,
Nec uetat obscura surgere nocte timor.
En ego cum tenebris tota uagor anxius urbe,
Securum in tenebris me facit ipsa Venus;
Nec sinit occurrat quisquam, qui corpora ferro
Vulneret, aut rapta præmia ueste petat.
Quisquis amore tenetur, eat tutusq;, sacerq;
Qua libet. Insidias non timuisse decet.
Non mihi pigra nocent hybernæ frigora noctis,
Non mihi, cum multa decidit imber aqua.
Non labor hic lædit, reseret modo Delia postes,
Et uocet ad digiti me taciturna sonum.

Parcite luminibus, seu uir seu fœmina fias
 Obuia, celari uult sua furta Venus,
Ne strepitu terrete pedum, neu quærite nomen,
 Neu prope fulgenti lumina ferte face.
Si quis & imprudens spexerit, occulat ille,
 Per'q; deos omneis se meminisse neget.
Nam fuerit quicunq; loquax, is sanguine natam,
 Is Venerem e rapido sentiat esse mari.
Nec tamen huic credet coniunx tuus, ut mihi uerax
 Pollicita est magico saga ministerio.
Hanc ego te cœlo ducentem sydera uidi,
 Fulminis hæc rapidi carmine uertit iter.
Hæc cantu finditq; solum, manesq; sepulchris
 Elicit, & tepido deuocat ossa rogo.
Iam ciet infernas magico stridore cateruas,
 Iam iubet aspersas lacte referre pedem.
Cum libet, hæc tristi depellit nubila cœlo,
 Cum libet, æstiuo conuocat orbe niues.
Sola tenere malas Medeæ dicitur herbas.
 Sola feros Hecates perdomuisse canes.
Hæc mihi composuit cantus, quis fallere posses,
 Ter cane, ter dictis despue carminibus.
Ille nihil poterit de nobis credere cuiquam,
 Non sibi, si in molli uiderit ipse toro.
Tu tamen abstineas aliis, nam cætera cernet
 Omnia, de me uno sentiet esse nihil.
Quid credam? nempe hæc eadem se dixit amores
 Cantibus, aut herbis soluere posse meos.
Et me lustrauit tædis, & nocte serena
 Concidit ad magicos hostia pulla deos.

Non ego totus abesset amor, sed mutuus esset
  Orabam, nec te posse carere uelim.
Ferreus ille fuit, qui te cum possit habere,
  Maluerit prædas stultus, & arma sequi.
Ille licet cilicum uictas agat ante cateruas,
  Ponat & in capto martia castra solo,
Totus & argento contextus, totus et auro
  Insideat celeri conspiciendus equo,
Ipse boues, mea si tecum modo Delia possim
  Iungere, et insolito pascere monte pecus,
Et te dum liceat teneris retinere lacertis,
  Mollis & inculta sit mihi somnus humo.
Quid tyrio recubare toro sine amore secundo
  Prodest, cum fletu nox uigilanda uenit?
Nam neq; tum plumæ, nec stragula picta soporem,
  Nec sonitus placidæ ducere posset aquæ,
Num ueneris magnæ uiolaui numina uerbo?
  Et mea nunc pœnas impia lingua luit?
Num feror incestus sedes adisse deorum?
  Sertaq; de sanctis diripuisse fossis?
Non ego si merui dubitem procumbere templis,
  Et dare sacratis oscula liminibus.
Non ego tellurem genibus perrepere supplex,
  Et miserum sancto tundere poste caput.
At tu qui lætus rides mala nostra, caueto.
  Mox tibi non uanius sæuiet usque Deus.
Vidi ego qui iuuenum miseros lusisset amores,
  Post ueneris uinclis subdere colla senem.
Et sibi blanditias tremula componere uoce,
  Et manibus canas fingere uelle comas.

Stare nec ante fores puduit, caræ'ue puellæ
  Ancillam medio detinuisse foro.
Hunc puer, hunc iuuenis turba circunstetit arcta,
  Despuit in molles & sibi quisque sinus.
At mihi parce Venus, semper tibi dedita seruit
  Mens mea, quid messes uris acerba tuas?

AD MESSALAM ELEGIA. III.

Ibitis ægeas sine me Messala per undas,
  O utinam memores ipse, cohorsq; mei.
Me tenet ignotis ægrum phæacia terris,
  Abstineas auida mors uiolenta manus.
Abstineas mors atra precor, non hic mihi mater,
  Quæ legat in mœstos ossa perusta sinus,
Non soror assyrios cineri quæ dedat odores,
  Et fleat effusis ante sepulchra comis,
Delia non usquam, quæ me cum mitteret urbe,
  Dicitur ante omnes consuluisse deos.
Illa sacras pueri sortes ter sustulit, illi
  Rettulit e triuiis omnia certa puer,
Cuncta dabant reditus. tamen est deterrita nunquã
  Quin fleret nostras, respiceretq; uias.
Ipse ego solator, cum iam mandata dedissem,
  Quærebam tardas anxius usque moras.
Aut ego sum causatus, aues dant omnia dira,
  Saturni sacram me tenuisse diem.
O quoties ingressus iter, mihi tristia dixi
  Offensum in porta signa dedisse pedem.
Audeat inuito nequis discedat amore,
  Aut sciat egressum se prohibente Deo.
Quid tua nunc Isis tibi Delia? quid mihi prosunt

Illa tua tocies aere repulsa manu?
Quid'ue pie dum sacra colis, pureq́; lauari
Te memini, & puro secubuisse toro?
Nunc dea, nunc succurre mihi, nam posse mederi
Picta docet templis multa tabella tuis.
Vt mea uotiuas persoluens Delia uoces
Ante sacras ᵃno tecta fores sedeat,
Bisq́; die resoluta comas tibi dicere laudes
Insignis turba debeat in pharia.
At mihi contingat patrios celebrare penates,
Reddereq́; antiquo menstrua thura lari.
QVAM bene Saturno uiuebant rege prius, quam
Tellus in longas est patefacta uias.
Non dum caeruleas pinus contempserat undas,
Effusum uentis praebueratq́; sinum,
Nec uagus ignotis repetens compendia terris
Presserat externa nauita merce ratem.
Illo non ualidus subiit iuga tempore taurus,
Non domito frenos ore momordit equus.
Non domus ulla fores habuit, non fixus in agris,
Qui regeret certis finibus arua lapis,
Ipsae mella dabant quercus, ultroq́; ferebant
Obuia securis ubera lactis oues.
Non acies, non ira fuit, non bella, nec enses
Immiti saeuus duxerat arte faber.
Nunc Ioue sub domino caedes, & uulnera semper,
Nunc mare, nunc leti mille repente uiae.
Parce pater. timidum non me periuria terrent,
Non dicta in sanctos impia uerba deos.
Quod si fatales iam nunc expleuimus annos,

Fac lapis inscriptis stet super ossa notis.
Hic iacet immiti consumptus morte Tibullus,
Messalam terra dum sequiturq; mari.
Sed me quod facilis tenero sum semper amori,
Ipsa Venus campos ducet in elysios.
Hic choreæ, cantusq; uigent, passimq; uagantes
Dulce sonant tenui gutture carmen aues.
Fert casiam non culta seges, totosq; per agros
Floret odoratis terra benigna rosis.
Ac iuuenum series teneris immixta puellis
Ludit, & assidue prælia miscet amor.
Illic est cuicunq; rapax mors uenit amanti,
Et gerit insigni myrtea serta coma.
At scelerata iacet sedes in nocte profunda
Abdita, quam circum flumina nigra sonant.
Thisiphoneq; impexa feros pro crinibus angues
Sæuit, & huc illuc impia turba fugit.
Tum niger in turba serpentum Cerberus ore
Stridet, & æratas excubat ante fores.
Illic Iunonem tentare Ixionis Ausi
Versatur celeri noxia membra rota,
Porrectusq; nouem Tityus per iugera terræ,
Assiduas atro uiscere pascit aues.
Tantalus est illic & circum stagna, sed acrem
Iam iam poturi deserit unda sitim.
Et Danai proles, Veneris quod numina læsit,
In caua lethæas dolia portat aquas.
Illic sit quicunq; meos uiolauit amores,
Optauit lentas & mihi militias.
At tu casta precor maneas, sanctiq; pudoris

Assideat custos sedula semper anus.
Haec tibi fabellas referat, positaq; lucerna
Deducat plena stamina longa colo.
Ac circa grauibus pensis affixa puella
Paulatim somno fessa remittat opus.
Tunc ueniam subito, nec quisquam nuntiet ante,
Sed uidear coelo missus adesse tibi.
Tunc mihi qualis eris longos turbata capillos
Obuia nudato Delia curre pede.
Hoc precor hunc illum nobis aurora nitentem
Luciferum roseis candida portet equis.

AD PRIAPVM ELEGIA. IIII.

Si umbrosa tibi contingant tecta Priape,
Ne capiti soles, ne noceantq; niues,
Quae tua formosos cepit solertia? certe
Non tibi barba nitet, non tibi culta coma est.
Nudus, et hybernae producis frigora brumae,
Nudus & aestiui tempora sicca canis,
Sic ego, tum Bacchi respondet rustica proles
Armatus curua sit mihi falce Deus.
O fuge te tenerae puerorum credere turbae,
Nam causam iusti semper amoris habent.
Hic placet, angustis quod equum compescit habenis,
Hic placidam niueo pectore pellit aquam,
Hic quia fortis adest audacia, cepit, at illi
Virgineus teneras stat pudor ante genas.
Sed ne te capiant, primo si forte negabit,
Taedia, paulatim sub iuga colla dabit.
Longa dies homini docuit parere leones,
Longa dies molli saxa peredit aqua.

Annus in apricis maturat collibus uuas.
  Annus agit certa lucida signa uice.
Nec iurare time. Veneris periuria uenti
  Irrita per terras, & freta summa ferunt.
Gratia magna Ioui. uetuit pater ipse ualere,
  Iurasset cupide quicquid ineptus amor.
Perq; suas impune sinit Dictynna sagittas
  Affirmes, crines perq; Minerua suos.
At si tardus eris, errabis, transiet ætas
  Quam cito, non segnis stat, remeatq; dies.
Quàm cito purpureos deperdit terra colores,
  Quam cito formosas populus alta comas,
Quam iacet, infirmæ uenère ubi fata senectæ,
  Qui prior eleo est carcere missus equus.
Vidi iam iuuenem premeret, cum serior ætas
  Mœrentem stultos præteriisse dies.
Crudeles diui. serpens nouus exuit annos.
  Formæ non ullam fata dedere moram.
Solis æterna est phœbo, bacchoq; iuuenta.
  Nam decet intonsus crinis utrumq; Deum.
Tu puero quodcunq; tuo tentare libebit
  Credas, obsequio plurima uincit amor.
Neu comes ire neges, quãuis uia longa paretur,
  Et canis arenti torreat arua siti.
Quamuis prætexens picta ferrugine cœlum
  Venturam admittat imbrifer arcus aquam.
Vel si cœruleas puppi uolet ire per undas,
  Ipse leuem remo per freta pelle ratem.
Nec te pœniteat duros subiisse labores,
  Aut operi insuetas attenuasse manus.

Nec, uelit insidiis altos si claudere ualles,
Dum placeas, humeri retia ferre negent.
Si uolet arma, leui tentabis ludere dextra,
Saepe dabis nudum uincat ut ille latus,
Tunc tibi mitis erit, rapias tum cara licebit
Osula, pugnabit, sed tamen apta dabit.
Rapta dabit primo, post offeret ipse uolenti,
Post etiam collo se implicuisse uolet.
Heu, male nunc artes miseras haec secula tractant,
Iam tener assueuit munera uelle puer.
Iam tu qui Venerem docuisti uendere primus
Quisquis es, infelix urgeat ossa lapis.
Pieridas pueri, doctos & amate poetas,
Aurea nec superent munera pieridas.
Carmine purpurea est Nisi coma, carmina ni sint,
Ex humero Pelopis non nituisset ebur.
Quem referent musae, uiuet, dum robora tellus,
Dum coelum stellas, dum uehet amnis aquas.
At qui non audit musas, qui uendit amorem,
Idaeae currus ille sequatur opis.
Et ter centenas erroribus expleat urbes,
Et secet ad phrygios uilia membra modos.
Blanditiis uult esse locum Venus ipsa, querelis
Supplicibus, miseris flentibus illa fauet.
Haec mihi, quae canerem Tityo Deus edidit ore,
Sed Tityum coniunx haec meminisse uetat.
Pareat ille suae. uos me celebrate magistrum,
Quos male habet multa callidus arte puer.
Gloria cuiq; sua est, me, qui spernentur amantes,
Consultent, cunctis ianua nostra patet.

Tempus erit, cum me ueneris præcepta ferentem
 Deducat iuuenum sedula turba senem.
Eheu quam Marathus lento me torquet amore.
 Deficiunt artes, deficiuntq; doli.
Parce puer quæso, ne turbis fabula fiam.
 Cum mea ridebunt uana magisteria.

ELEGIA. .V.

Asper eram, et bene discidium me ferre loquebar;
 At mihi nunc longæ gloria fortis abest.
Nanq; agor, ut per plana citus sola uebere turbo;
 Quem celer assueta uersat ab arte puer.
Vre ferum, & torque, libeat ne dicere quicquam
 Magnificum post hæc horrida uerba domat.
Parce tamen per te furtiui fœdera lecti
 Per Venerem quæso, compositumq; caput.
Ille ego, cum tristi morbo defessa iaceres,
 Te dicor uotis eripuisse meis.
Ipseq; ter circum lustraui sulfure puro,
 Carmine cum magico præcinuisset anus.
Ipse procuraui, ne possent sæua nocere
 Somnia, ter sancta deueneranda mola.
Ipse ego uelatus filo, tunicisq; solutis
 Vota nouem Veneri nocte silente dedi.
Omnia persolui, fruitur nunc alter amore,
 Et precibus felix utitur ille meis.
At mihi felicem uitam, si salua fuisses
 Fingebam demens, sed renuente Deo.
Rura colam, frugumq; aderit mea delia custos,
 Area dum messes sole cadente teret.
Aut mihi seruabit plenis in lintribus uuas

Pressáq; ueloci candida musta pede,
Consuesset numerare pecus, consuesset amantis
Garrulus in dominæ ludere uerna sinu.
Illa deo sciet agricolæ pro uitibus uuam,
Pro segete & spicas, pro grege ferre dapem,
Illa regat cunctos, illi sint omnia, curæ,
Et iuuet in tota me nihil esse domo.
Huc ueniet Messala meus, cui dulcia poma
Delia selectis detrahat arboribus.
Et tantum uenerata uirum huc sedula curet,
Huic paret, atq; epulas ipsa ministra gerat.
Hæc mihi fingebam, quæ nunc eurusq;, notusq;
Iactat odoratos uota per armenios.
Sæpe ego tentaui curas depellere uino,
At dolor in lachrymas uerterat omne merum.
Sæpe aliam tenui, sed iam cum gaudia adirem,
Admonuit dominæ, deseruitq; Venus.
Tunc me discedens deuotum fœmina dixit,
Et pudet, & narrat scire nefanda mea.
Non facit hoc uerbis, facie, tenerisq; lacertis
Deuouet, & flauis nostra puella comis.
Talis ad æmonium nereis Pelea quondam
Vecta est frenato cærula pisce Thetis.
Hæc nocuere mihi quod adest huic diues amator
Venit in exitium callida lena meum.
Sanguineas edat illa dapes, atq; ore cruento
Tristia cum multo pocula felle bibat.
Hanc uolitent animæ circum sua fata querentes
Semper, & e tectis strix uiolenta canat.
Ipsa fame stimulante furens, herbasq; sepulchris

Quærat, & a sæuis ossa relicta lupis.
Currat & iguinibus nudis, ululetq; per urbes,
Post agat hanc triuiis aspera turba canum.
Eueniet, dat signa Deus, sunt numina amanti,
Sæuit & iniusta lege relicta Venus.
At tu quam primum sagæ præcepta rapacis
Desere, nam donis uincitur omnis amor.
Pauper erit præsto tibi, præsto pauper adibit
Primus, & in tenero fixus erit latere.
Pauper in angusto fidus comes agmine turbæ,
Subiicietq; manus, efficietq; uiam.
Pauper ad occultos furtim deducit amicos,
Vinclaq; de niueo detrahit ipse pede.
Heu canimus frustra, nec uerbis uicta patescit
Ianua, sed plena est percutienda manu.
At tu qui potior nunc es, mea furta caueto,
Versatur celeri fors leuis orbe rotæ,
Non frustra quidam iam nunc in limine perstat
Sedulus, ac crebro prospicit, ac refugit.
Et simulat transire domum, mox deinde recurrit
Solus, & ante ipsas excreat usque fores.
Nescio quid furtiuus amor parat, utere quæso
Dum licet, in liquida nat tibi linter aqua.

ELEGIA. VI.

S Emper ut inducar, blãdos offers mihi uultus,
Post tamen es misero tristis & asper amor.
Quid tibi sæuitiæ mecum est, an gloria magna est
Insidias homini composuisse Deum?
Nam mihi tenduntur casses, iam Delia furtim
Nescio quem tacita callida nocte fouet.

Illa quidem tam multa negat, sed credere durum est,
  Sic etiam de me pernegat usq; uiro.
Ipse miser docui, quo posset ludere pacto
  Custodes, eheu nunc premor arte mea.
Fingere nunc didicit causas, cur sola cubaret.
  Cardine nunc tacito uertere posse fores.
Tunc succos, herbasq; dedi, quis liuor abiret,
  Quem facit impresso mutua dente Venus,
At tu fallacis coniunx incaute puellæ,
  Me quoq; seruato, peccet ut illa nihil.
Neu iuuenes celebret multo sermone caueto,
  Néue cubet lasso pectus aperta sinu.
Neu te decipiat nutu, digitoq́; liquorem
  Ne trahat, & mensæ ducat in orbe notas.
Exibit quam sæpe time, seu uisere dicet
  Sacra bonæ maribus non adeunda deæ.
At mihi si credas, illam sequar unus ad aras,
  Tunc mihi non oculis sit timuisse meis.
Sæpe uelut gemmas eius, signumq́; probarem
  Per causam memini me tetigisse manum.
Sæpe mero somnum peperi tibi, at ipse bibebam
  Sobria supposita pocula uictor aqua.
Non ego te læsi prudens, ignosce fatenti,
  Iussit amor. Contra quis ferat arma deos?
Ille ego sum, nec me iam dicere uera pudebit,
  Instabat tota cui tua nocte canis.
Quid tenera tibi coniuge opus, tua si bona nescis
  Seruare? ah frustra clauis inest foribus.
Te tenet, absentes alios suspirat amores,
  Et simulat subito condoluisse caput.

At mihi

At mihi seruandam credas, non sæua recuso
Verbera, detrecto non ego uincla pedum.
Tunc procul absitis quisquis colit arte capillos,
Effluit effuso cui toga lapsa sinu,
Quisquis & occurret ne possit crimen habere,
Stet procul, aut alia stet procul ante uia.
Sic fieri iubet ipse Deus, sic magna sacerdos
Est mihi diuino uaticinata sono.
Hæc ubi bellonæ motu est agitata, nec acrem
Flammam, non & amans uerbera torta timet.
Ipsa bipenne suos cædit uiolata lacertos,
Sanguineq; effuso spargit inulta deam.
Statq; latus præfixa ueru, stat saucia pectus,
Et canit euentus, quos dea magna monet.
Parcite, quam custodit amor uiolare puellam,
Ne pigeat magno post didicisse malo.
Attigerit, labentur opes ut uulnere nostro
Sanguis, ut hic uentis diripiturq; cinis.
Et tibi nescio quas dixit mea Delia pœnas
Si tamen admittas, sit precor illa leuis.
Non ego te propter parco tibi, sed tua mater
Me monet, atq; iras aurea uincit anus.
Hæc me deducit tenebris, multoq; timore
Coniungit nostras clam taciturna manus.
Hæc foribusq; manet noctu me affixa, proculq;
Cognoscit strepitus me ueniente pedum.
Viue diu mihi dulcis anus, proprios ego tecum
Sit modo fas, annos contribuisse uelim.
Te semper, natamq; tuam te propter amabo,
Quicquid agit sanguis est tamen ille tuus.

Sit modo casta doce, quamuis non uitta ligatos
  Impediat crines, nec stola longa pedes.
Et mihi sint duræ leges, laudare nec ullam
  Possim ego, quin oculos appetat illa meos.
Et siquid peccasse putat, ducorq; capillis
  Immerito, proprias proripiorq; uias.
Non ego te pulsare uelim, sed uenerit iste
  Si furor, optarim non habuisse manus.
Nec sæuo sis casta metu, sed mente fideli
  Mutuus absenti te mihi seruet amor.
At quæ fida fuit nulli, post uicta senecta
  Ducit inops tremula stamina torta manu,
Firmaq; conductis adnectit licia telis,
  Tractaq; de niueo uellere fila parat.
Hanc animo gaudente uident, iuuenumq; cateruæ
  Commemorant merito tot mala ferre senem,
Hanc Venus ex alto flentem sublimis olympo
  Spectat, & infidis quod sit acerba, monet.
Hæc aliis maledicta cadant, nos Delia amoris
  Exemplum cana simus uterque coma.

ELEGIA. VII.

h Vnc cecinere diem parcæ fatalia nentes
  Stamina non ulli dissoluenda Deo,
Hunc forte aquitanas posset qui fundere gentes,
  Quem tremeret forti milite uictus Atax.
Euenere, nouos pubes romana triumphos
  Vidit, & euinctos brachia rapta duces.
At te uictrices lauros Messala gerentem
  Portabat nitidis currus eburnus equis.
Non sine me est tibi partus honos, tua bella pirene

Testis, & oceani littora sanctonici.
Testis Arar, Rhodanusq; celer, magnusq; garumna,
Carmoti & flaui cœrula lympha liger.
At te Cidne canam, tacitis qui leniter undis
Cœruleus placitis per uada serpis aquis,
Quantus & æthereo contingens uertice nubes
Frigidus intonsos taurus arat cilicas.
Quid referam ut uolitet crebras intacta per urbes
Alba palæstino sancta columba syro?
Vtq; maris uastum prospectet turribus æquor
Prima ratem uentis credere docta tyros.
Qualis & arentes cum findit sirius agros
Fertilis æstiua nilus abundet aqua.
Nile pater, quanam possum te dicere causa,
Aut quibus in terris occuluisse caput?
Te propter nullo tellus tua postulat imbres,
Arida nec pluuio supplicat herba Ioui.
Te canit, atq; suum pubes miratur Osirim,
Barbara memphiten plangere docta bouem.
Primus aratra manu solerti fecit Osiris,
Et teneram ferro sollicitauit humum.
Primus inexpertæ commisit semina terræ,
Pomaq; non notis legit ab arboribus.
Hic docuit teneram palis adiungere uitem,
Hic uiridem dura cædere falce comam.
Illi iucundos primum matura sapores
Expressa incultis uua dedit pedibus.
Ille liquor docuit uoces inflectere cantu,
Mouit & ad certos nescia membra modos.
Bacchus & agricolæ magno confecta labore

Pectora tristitiæ dissoluenda dedit.
Bacchus & afflictis requiem mortalibus affert,
Crura licet dura compede pulsa sonent.
Non tibi sunt tristes curæ, nec luctus Osyri,
Sed chorus, & cantus, leuis, & aptus amor.
Sed uarii flores, & frons redimita chorymbis,
Fusa sed ad teneros lutea palla pedes.
Et tyriæ uestes, & dulcis tibia cantu,
Et leuis occultis conscia cista sacris.
Huc ades, et centum ludos, geniumq; choreis
Concelebra, & multo tempora funde mero.
Illius & nitido stillent unguenta capillo,
Et capite, & collo mollia serta gerat,
Sic uenias, hodierna tibi dum thuris honores
Liba & messopio dulcia melle feram.
At tibi subcrescat proles, quæ facta parentis
Augeat, & circa stet ueneranda senem.
Non taceam monumenta uiæ, quæ tuscula tellus,
Candidaq; antiquo detinet alba lare.
Nanq; opibus congesta tuis hic glarea dura
Sternitur, hic apta iungitur arte silex.
Te canit agricola e magna cum uenerit urbe
Serus, in offensum rettuleritq; pedem.
At tu natalis multos celebrande per annos
Candidior semper, candidiorq; ueni.

ELEGIA. VIII.

N On ego celarim, possit quid nutus amantis,
Quid'ue ferant miti lenia uerba sono,
Nec mihi sunt sortes, nec conscia fibra deorum,
Præcinit euentus nec mihi cantus auis.

Ipsa Venus magico religatum brachia nodo
  Perdocuit multis non sine uerberibus.
Desine dissimulare, Deus crudelius urit,
  Quos uidet inuitos succubuisse sibi.
Quid tibi nunc molles prodest coluisse capillos,
  Saepeq; mutatas disposuisse comas?
Quid fuco splendente comas ornare? quid ungues
  Artificis docta subsecuisse manu?
Frustra iam uestes, frustra mutantur amictus,
  Artaq; constrictos cogit aluta pedes,
Ipsa placet, quamuis inculto uenerit ore,
  Nec nitidum tarda compserit arte caput.
Num te carminibus, num te pallentibus herbis
  Deuouit tacito tempore noctis anus?
Cantus uicinis fruges traducit ab agris.
  Cantus & iratae detinet anguis iter.
Cantus & e curru lunam deducere tentat,
  Et faceret, si non aera repulsa sonent.
Quid queror heu misero carmē nocuisse? quid herbas?
  Forma nihil magicis utitur auxiliis.
Sed corpus tetigisse nocet, sed longa dedisse
  Oscula, sed femori conseruisse femur.
Nec tu difficilis puero tamen esse memento,
  Persequitur pennis tristia facta Venus.
Munera ne poscas, det munera canus amator,
  Vt foueat molli frigida membra sinu.
Carior est auro iuuenis, cui leuia fulgent
  Ora, nec amplexus aspera barba terit.
Huic tu candentes humero suppone lacertos,
  Et regum magnae despicientur opes.

At Venus inuenit puero concumbere furtim,
Dum timet, & teneros conserit usq; sinus,
Et dare anhelanti pugnantibus humida linguis
Oscula, & in collo figere dente notas.
Non lapis hanc, gemmæq; iuuant quæ frigore sola
Dormiat, & nulli sit cupienda uiro.
Heu sero reuocatur amor, seroq; iuuenta,
Cum uetus infecit cana senecta caput.
Tum studium formæ est, coma cum mutatur, ut annos
Dissimulet uiridi cortice tincta nucis.
Tollere tunc cura est albos a stirpe capillos,
Et faciem dempta pelle referre nouam.
At tu dum primi floret tibi temporis ætas,
Vtere, non tardo labitur illa pede.
Heu Marathũ torques, puero quæ gloria uicto est?
In ueteres esto dura puella senes.
Parce precor tenero. non illi sontica causa est,
Sed nimius luteo corpora tingit amor.
Vel miser absenti mœstas quam sæpe querelas
Coniicit, & lachrymis omnia plena madent.
Quid me spernis ait, poterat custodia uinci,
Ipse dedit cupidis fallere posse Deus.
Nota Venus furtiua mihi est, ut lenis agatur
Spiritus, ut nec dent oscula rapta sonum.
Et possum media quamuis obrepere nocte,
Et strepitu nullo clam reserare fores.
Quid possunt artes miserum si spernit amantem,
Et fugit ex ipso sæua puella toro?
Vel cum promittit subito, sed perfida fallit,
Est mihi nox multis euigilanda modis.

Dum mihi uenturam fingo quodcunq; mouetur,
Illius credo tunc sonuisse pedes.
Desistas lachrymare puer. non frangitur illa,
Et tua iam fletu lumina fessa tument.
Oderunt Pholoë (moneo) fastidia diui,
Nec prodest sanctis thura dedisse focis.
Hic Marathus quondam miseros ludebat amantes
Nescius ultorem post caput esse deum.
Saepe etiam lachrymas fertur risisse dolentis,
Et cupidum ficta detinuisse mora.
Nunc omnis odit fastus, nunc displicet illi
Quaecunq; opposita est ianua dura sera.
At te poena manet nisi desinis esse superba,
Quam cupies uotis hunc reuocare diem.

ELEGIA. IX.

Quid mihi, si fueras miseros laesurus amantes,
Foedera per diuos clam uiolanda dabas?
Ah miser & si quis primo periuria celat
Sera tamen tacitis poena uenit pedibus.
Parcite coelestes, aequum est impune licere
Numina formosis laedere uestra semel.
Lucra petens habili tauros adiungit aratro,
Et durum terrae rusticus urget opus.
Lucra petiturus per freta patentia uentis
Ducunt instabiles sydera certa rates.
Muneribus meus est captus puer, at Deus illa
In cinerem & liquidas munera uertat aquas.
Iam mihi persolues poenas, puluisq; decorem
Detrahet, & uentis horrida facta coma.
Vretur facies, urentur sole capilli.

Deteret inualidos & uia longa pedes.
Admonui quoties, aurō ne pollue formam.
Sæpe solent auro multa subesse mala.
Diuitiis captus siquis uiolauit amorem,
Asperáq; est illi, difficilisq; Venus.
Vre meum potius flamma caput, & pete ferro
Corpus, & intorto uerbere terga seca.
Nec tibi celanti fas sit peccare, paranti
Sit Deus, occultos qui uetat esse dolos.
Ipse Deus tacito permisit lene ministro
Ederet ut multo libera uerba mero.
Ipse Deus somno domitos emittere uocem
Iussit, & inuitos facta tegenda loqui.
Hæc ego dicebam, nunc me fleuisse loquentem,
Nunc pudet ad teneros procubuisse pedes.
Tunc mihi iurabas nullo te diuitis auri
Pondere, non gemmis uendere uelle fidem,
Non tibi si pretium campania terra daretur,
Non tibi si Bacchi cura falernus ager,
Illis eriperes uerbis mihi sydera cœli
Lucere, et puras fluminis esse uias.
Quin etiam flebas, at non ego fallere doctus
Tergebam humentes credulus usq; genas.
Quid faciam? nisi & ipse fores in amore puellæ,
Sit precor exemplo sed leuis illa tuo.
O quoties uerbis ne quisquam conscius esset,
Ipse comes multa lumina nocte tuli.
Sæpe insperanti uenit tibi munere nostro,
Sed latuit clausas post adoperta fores.
Tum miser interii stulte confisus amari,

Non poteram ad laqueos cautior esse tuos.
Quin etiam attonita laudes tibi mente canebam,
Et me nunc nostri, pieridumq; pudet.
Illa uelim rapida Vulcanus carmina flamma
Torreat, & liquida deleat amnis aqua.
Tu procul hinc absis, cui formam uendere cura est,
Et pretium plena grande referre manu.
At te, qui puerum donis corrumpere es ausus,
Rideat assiduis uxor inulta dolis.
Et cum furtiuo iuuenem laxauerit usu,
Tecum interposita languida ueste cubet.
Sint externa tuo semper uestigia lecto,
Et pateat cupidis semper aperta domus.
Nec lasciua soror dicatur plura bibisse
Pocula, uel plures emeruisse uiros.
Illam sæpe ferunt conuiuia ducere Baccho,
Dum rota luciferi prouocet orta diem.
Illa queat nullam melius consumere noctem,
Atq; operum uarias disposuisse uices.
At tua perdidicit, nec tu stultissime sentis,
Cum tibi non solita corpus ab arte mouet.
Tu'ne putas illam pro te disponere crines?
Aut tenues denso pectere dente comas?
Illa hæc persuadet facies, auroq; lacertos
Vinciat, & tyrio prodeat apta sinu.
Non tibi sed iuueni cuidam uult bella uideri,
Deuoueat pro quo remq;, domumq; tuam
Non facit hoc uitio, sed corpora fœda podagra,
Et senis amplexus culta puella fugit.
Huic tamen accubuit noster puer, hunc ego credam

Cum trucibus uenerem iungere posse feris.
Blanditias'ne meas aliis tu uendere es ausus?
Tu'ne aliis demens oscula ferre mea?
Tunc flebis, cum me uinctum puer alter habebit,
Et geret in gremio regna superba tuo.
At tua tum me pœna iuuet, Venerique merenti
Fixa notet casus aurea palma meos.
Hanc tibi fallaci resolutus amore Tibullus
Dedicat, & grata sis dea mente, rogat.

ELEGIA. X.

Qui fuit horrendos primus qui protulit enses?
Quam ferus, & uere ferreus ille fuit.
Tunc cædes hominum, generi tunc prælia nata,
Tunc breuior diræ mortis aperta uia est.
At nihil ille miser meruit, nos ad mala nostra
Vertimus in sæuas quod dedit ille feras.
Diuitis hoc uitium est auri, nec bella fuerunt
Faginus astabat cum scyphus ante dapes.
Non arces, non uallus erat, somnumque petebat
Securus uarias dux gregis inter oues.
Tunc mihi uita foret, uulgi nec tristia nossem
Arma, nec audissem corde micante tubam.
Nunc ad bella trahor, & iam quis forsitan hostis
Hæsura in nostro tela gerit latere.
Sed patrii seruate lares, aluistis & iidem
Cursarem uestros cum tener ante pedes.
Neu pudeat prisco uos esse e stipite factos,
Sic ueteres ædes incoluistis aui,
Tunc melius tenuere fidem, cum paupere cultu
Stabat in exigua ligneus æde Deus,

Hic placatus erat, seu quis libauerat uuam,
  Seu dederat sanctæ spicea serta comæ.
Atq; aliquis uoti compos liba ipsa ferebat,
  Postq; comes purum filia parua fauum.
At nobis ærata lares depellite tela,
  Hostiaq; e plena rustica porcus hara.
Hunc pura cum ueste sequar, myrtoq; canistra
  Vincta geram myrto uinctus & ipse caput,
Sic placeam uobis, alius sit fortis in armis,
  Sternat & aduersos Marte fauente duces.
Vt mihi potanti possit sua dicere facta
  Miles, & in mensa pingere castra mero.
Quis furor est atram bellis accersere mortem?
  Imminet, & tacito clam uenit illa pede,
Non seges est infra, non uinea culta, sed audax
  Cerberus, & stygiæ nauita puppis aquæ.
Illic percussisq; genis, ustoq; capillo
  Errat ad obscuros pallida turba lacus.
Quam potius laudandus hic est, quem prole parata
  Occupat in parua pigra senecta casa.
Ipse suas sectatur oues, at filius agnos,
  Et calidam fesso comparat uxor aquam.
Sic ego sim, liceatq; caput candescere canis,
  Temporis & prisci facta referre senem.
Interea pax arua colat, pax candida primum
  Duxit araturos sub iuga curua boues.
Pax aluit uites, & succos condidit uuæ
  Funderet ut nato testa paterna merum.
Pace bidens, uomerq; uigent, at tristia duri
  Militis in tenebris occupat arma situs.

Rusticus e lutoq; uehit male sobrius ipso
Vxorem plaustro, progeniemq; domum.
Sed ueneris tunc bella calent, scissosq; capillos
Fœmina, perfractas conqueriturq; fores.
Flet teneras subtusa genas, sed uictor et ipse
Flet sibi dementes tam ualuisse manus.
At lasciuus amor rixæ mala uerba ministrat,
Inter et iratum lentus utrunq; sedet.
Ah lapis est, ferrumq;, suam quicunq; puellam
Verberat, è cœlo diripit ille Deos.
Sit satis e membris tenuem perscindere uestem,
Sit satis ornatas dissoluisse comas,
Sit lachrymas mouisse satis, quater ille beatus,
Quo tenera irato flere puella potest.
Sed manibus qui sæuus erit, scutumq;, sudemq;
Is gerat, et miti sit procul a Venere.
At nobis pax alma ueni, spicamq; teneto.
Perfluat et pomis candidus ante sinus.

FINIS.

ALBII TIBVLLI EQVITIS ROMANI, LIBER SECVNDVS.

Q Visquis adest, ualeat, fruges lustramus, et agros,
Ritus ut a prisco traditus extat auo.
Bacche ueni, dulcisq; tuis e cornibus uua
Pendeat, et spicis tempora cinge Ceres.
Luce sacra requiescat humus, requiescat arator,
Et graue suspenso uomere cesset opus.
Soluite uincla iugis, nunc ad præsepia debent
Plena coronato stare boues capite.
Omnia sint operata Deo, non audeat ulla
Lanificam pensis imposuisse manum,
Vos quoq; abesse procul iubeo, discedite ab aris
Cui tulit externa gaudia nocte Venus.
Casta placent superis, pura cum ueste uenite,
Et manibus puris sumite fontis aquam.
Cernite, fulgentes ut eat sacer agnus ad aras,
Vinctaq; post olea candida turba comas.
Dii patrii purgamus agros, purgamus agrestes
Vos mala de nostris pellite limitibus.
Neu seges eludat messem fallacibus herbis,
Neu timeat celeres tardior agna lupos.
Tunc nitidus plenis confisus rusticus agris
Ingerat ardenti grandia ligna foco,
Turbaq; uernarum saturi bona signa coloni
Ludet, et ex uirgis extruet arte casas.

Euentura precor, uiden' ut felicibus extis
  Significet placidos nuntia fibra Deos?
Nunc mihi fumosos ueteres proferte falernos
  Consulis, & chio soluite uincla cado.
Vina diem celebrent. non festa luce madere
  Est rubor, errantes & male ferre pedes.
Sed bene Messalam sua quisq; ad pocula dicat,
  Nomen & absentis singula uerba sonent.
Gentis aquitanæ celeber Messala triumphis,
  Et magna intonsis gloria uictor ades.
Huc ades, aspiráq; mihi dum carmine nostro
  Redditur agricolis gratia cœlitibus.
Rura cano, rurisq; Deos, his uita magistris
  Destituat querna pellere glande famem,
Illi compositis primum docuere tigillis
  Exiguam uiridi fronde operire domum.
Illi etiam tauros primum domuisse feruntur
  Seruitium, & plaustro supposuisse rotam.
Tunc uictus abiere feri, tunc consita pomus,
  Tunc bibit irriguas fertilis hortus aquas.
Aurea tunc pressos pedibus dedit uua liquores,
  Mixtáq; securo est sobria lympha mero.
Rura ferunt messes, calidi cum syderis æstu
  Deponit flauas annua terra comas.
Rure leuis uerno flores apis ingerit alueo,
  Compleat ut dulci sedulla melle fauos.
Agricola assiduo primum satiatus aratro
  Cantauit certo rustica uerba pede,
Et satur arenti primum est modulatus auena
  Carmen, ut ornatos duceret ante Deos.

Agricola & minio suffusus Bacche rubenti
  Primus inexperta duxit ab urbe choros,
Huic datus a pleno memorabile munus ouili
  Dux pecoris hircus auxerat, hircus oues.
Rure puer uerno primum de flore coronam
  Fecit, & antiquis imposuit laribus.
Rure etiam teneris curam exhibitura puellis
  Molle gerit tergo lucida uellus ouis.
Hinc & fœmineus labor est, hinc pensa, colusq;,
  Fusus & apposito pollice uersat opus.
Atq; aliqua assidue textrix operata Mineruam
  Cantat, & appulso tela sonat latere.
Ipse quoq; inter agros, interq; armenta Cupido
  Natus, et indomitas dicitur inter equas.
Illic indocto primum se exercuit arcu.
  Hei mihi quam doctas nunc habet ille manus.
Nec pecudes uelut ante petit, fixisse puellas
  Gestit, et audaces perdomuisse uiros.
Hic iuueni detraxit opes, hic dicere iussit
  Limen ad iratæ uerba pudenda senem.
Hoc duce custodes furtim transgressa iacentes
  Ad iuuenem tenebris sola puella uenit.
Et pedibus prætentat iter suspensa timore,
  Explorat cæcas cui manus ante uias.
Ah miseri, quos hic grauiter Deus urget, at ille
  Felix, cui placidus leuiter afflat amor.
Sancte ueni dapibus festis, sed pone sagittas
  Et procul ardentes hinc precor abde faces.
Vos celebrem cantate Deum, pecoriq; uocate
  Voce Palem, pecori clam sibi quisq; uocet,

Aut etiam sibi quisque palam, nam turba iocosa
Obstrepit, & phrygio tibia curua sono.
Ludite, iam nox iungit equos, curruumq; sequuntur
Matris lasciuo sydera fulua choro.
Postq; uenit tacitus fuluis circundatus alis
Somnus, et incerto somnia nigra pede.

ELEGIA .II.

d Icamus bona uerba, uenit natalis ad aras,
Quisquis ades, lingua uir, mulierq; faue.
Vrantur pia thura focis, urantur odores,
Quos tenera terra diuite mittit arabs.
Ipse suos genius adsit uisurus honores,
Cui decorent sanctas florea serta comas.
Illius e puro distillent tempora nardo,
Atq; satur libo sit, madeatq; mero.
Annuat et Cherinthe tibi quodcunq; rogabis,
En age quid cessas, annuit ille, roga.
Auguror, uxoris fidos optabis amores,
Iam reor hoc ipsos edidicisse deos.
Nec tibi malueris, totum quæcunque per orbem
Fortis arat ualido rusticus arua boue,
Nec tibi gemmarum quicquid felicibus undis
Nascitur, eoi qua maris unda rubet.
Vota cadunt, utinam strepitantibus aduolet alis,
Flauaq; coniugio uincula portet amor.
Vincula quæ maneant semper, dum tarda senectus
Inducat rugas, inficiatq; comas.
Huc ueniat natalis auis, prolemq; ministret,
Ludat et ante tuos turba nouella pedes.

ELEGIA.III.

r Vra tenent Cornute meam, uillæq; puellam.
Ferreus est eheu quisquis in urbe manet,
Ipsa Venus latos iam nunc migrauit in agros,
Verbaq; aratoris rustica discit amor.
O ego cum dominam aspirem, quam fortiter illic
Versarem ualido pingue bidente solum,
Agricolæq; modo curuum sectarer aratrum,
Dum subigunt steriles arua serenda boues.
Nec quererer quod sol graciles exureret artus,
Læderet et teneras postula rupta manus.
Pauit et admeti tauros formosus Apollo,
Nec cithara, intonsæ profuerantue comæ.
Nec potuit curas sanare salubribus herbis.
Quicquid erat medicæ uicerat artis amor,
Ipse deus solitus stabulis expellere uaccas,
Et potum pastas ducere fluminibus,
Et miscere nouo docuisse coagula lacte,
Lacteus et mixtus obriguisse liquor.
Tunc fiscella leui detexta est uimine iunci,
Raraq; per nexus est uia facta sero.
Ah quoties illo uitulum gestante per agros
Dicitur occurrens erubuisse soror.
Ah quoties ausæ caneret dum ualle sub alta
Rumpere mugitu carmina docta boues.
Sæpe duces trepidis petiere oracula rebus,
Venit et e templis irrita turba domum.
Sæpe horrere sacros doluit latona capillos,
Quos admirata est ipsa nouerca prius.
Quisquis inornatumq; caput, crinesq; solutos

Aspiceret, phœbi quæreret ille comam.
Delos ubi nunc Phœbe tua est, ubi delphica Pytho?
Nempe amor in parua te iubet esse casa.
Felices olim ueneri cum fertur aperte
Seruire æternos non puduisse Deos.
Fabula nunc ille est, sed cui sua cura puella,
Fabula sit, mauult, quam sine amore Deus.
At tu quisquis is es, cui tristi fronte Cupido
Imperat, ut nostra sint tua castr domo.
Ferrea non uenerem, sed prædam secul laudant,
Præda tamen multis est operata malis.
Præda feras acies cinxit discordibus armis,
Hinc cruor, hinc cædes, mors propiorq; uenit.
Præda uago iussit geminare pericula ponto,
Bellica cum dubiis rostra dedit ratibus.
Prædator cupit immensos obsistere campos,
Vt multo innumeram iungere pascat ouem.
Cui lapis externus curæ est, urbisq; tumultus,
Portatur ualidis multa columna iugis.
Claudit & indomitum moles mare, lentus ut intra
Negligat hybernas piscis adesse minas.
At tibi læta trahant samiæ conuiuia testæ,
Fictaq; cumana lubrica terra rota.
Eheu diuitibus uideo gaudere puellas,
Iam ueniant prædæ, si Venus optat opes,
Vt mea luxuria Nemesis fluat, utq; per urbem
Incedat donis conspicienda meis.
Illa gerat uestes tenues, quas fœmina coa
Texuit, auratas disposuitq; uias.
Illi sint comites fusci, quos india torret,

Solis & admotis inficiat ignis equis.
Illi selectos certent praebere colores
Africa puniceum, purpureumq́; Tyros.
Nota loquor, regnum ipse tenet, quo saepe coëgit
Barbara gypsatos ferre catasta pedes.
At tibi dura seges, Nemesim quae ducis ab urbe,
Persoluat nulla semina terra fide.
Et tu Bacche tener iucundae consitor uuae,
Tu quoq; deuotos Bacche relinque lacus.
Haud impune licet formosas tristibus agris
Abdere, non tanti sunt tua musta pater.
O ualeant fruges ne sint modo rure puellae,
Glans alat, & prisco more bibantur aquae.
Glans aluit ueteres, & passim semper amarunt,
Quid nocuit sulcos non habuisse satos?
Tum quibus aspirabat amor, praebebat aperte
Mitis in umbrosa gaudia ualle Venus.
Nullus erat custos, nulla exclusura dolentes
Ianua, si fas est, mos precor ille redi.
Ah pereant artes, & mollia iura colendi,
Horrida uillosa corpora ueste tegant.
Nunc si clausa mea est, si copia rara uidendi,
Heu miserum laxam quid iuuat esse togam?
Ducite ad imperium dominae, sulcabimus agros,
Non ego me uinclis, uerberibusq́; nego.

ELEGIA. IIII.

SIc mihi seruitiũ uideo, dominamq́; paratam.
Iam mihi libertas illa paterna uale.
Seruitium sed triste datur, teneorq́; cathenis,
Et nunquam misero uincla remittit amor.

Et seu quid merui, seu quid peccauimus, uror,
 Vror, io remoue sæua puella faces.
O ego ne possim tales sentire dolores,
 Quam mallem in gelidis montibus esse lapis,
Stare uel insanis cautes obnoxia uentis,
 Naufraga quam uasti tunderet unda maris.
Nunc et amara dies, et noctis amarior umbra est.
 Omnia nam tristi tempora felle madent.
Nec prosunt elegi, nec carminis author Apollo.
 Illa caua pretium flagitat usque manu.
Ite procul musæ, si non prodestis amanti,
 Non ego uos, ut sint bella canenda, colo.
Nec refero solisq; uias, et qualis ut orbem
 Compleuit, uersis luna recurrit equis.
Ad dominam faciles aditus per carmina quæro.
 Ite procul musæ, si nihil ista ualent.
At mihi per cædem, et facinus sunt dona paranda,
 Ne iaceam clausam flebilis ante domum.
Aut rapiam suspensa sacris insignia fanis,
 Sed Venus ante alios est uiolanda mihi.
Illa malum facinus suadet, dominamq; rapacem
 Dat mihi, sacrilegas sentiat illa manus.
O pereat quicunque legit uiridesq; smaragdos,
 Et niueam tyrio murice tingit ouem.
Hic dat auaritiæ causas, et coa puellis
 Vestis, et erubro lucida concha mari.
Hæc fecere malas, hinc clauem ianua sensit,
 Et cœpit custos liminis esse canis.
Sed pretium si grande feras, custodia uicta est,
 Nec prohibent claues, et canis ipse tacet.

Heu quicunque dedit formam cœlestis auaræ
  Quale bonum multis attulit ipse malis.
Hinc fletus, rixæq; sonant, hæc denique causa
  Fecit, ut infamis hic Deus esset amor.
At tibi quæ pretio uictos excludis amantes,
  Eripiant partas uentus, et ignis opes.
Quin tua tunc iuuenes spectent incendia læti,
  Nec quisquam flammæ sedulus addat aquam.
Seu ueniet tibi mors, nec erit qui lugeat ullus,
  Nec qui det mœstas munus in exequias.
At bona, quæ nec auara fuit, centum licet annos
  Vixerit, ardentem flebitur ante rogum.
Atq; aliquis senior ueteres ueneratus amores
  Annua constructo serta dabit tumulo,
Et bene discedens dicet, placideq; quiescas,
  Terraq; securæ sit super ossa leuis.
Vera quidem moneo, sed prosunt quid mihi uera?
  Illius est nobis lege colendus amor.
Quin etiam sedes iubeat si uendere auitas,
  Ite sub imperium, sub titulumq; lares.
Quicquid habet Circe, quicquid Medea ueneni,
  Quicquid et herbarum thessala terra gerit,
Et quod, ubi idomitis gregibus Venus afflat amores,
  Hippomanes, cupidæ stillat ab inguine equæ.
Si modo me placido uideat Nemesis mea uultu,
  Mille alias herbas misceat illa, bibam.

ELEGIA. V.

P Hœbe faue, nouus igreditur tua tēpla sacerdos,
  Huc age cum cythara, carminibusq; ueni.
Nunc te uocales impellere pollice chordas,

Nunc precor ad laudes flectere uerba meas.
Ipse triumphali deuinctus tempora lauro
Dum cumulant aras, ad tua sacra ueni.
Sed nitidus, pulcherq; ueni, nunc indue uestem
Depositam, longas nunc bene pecte comas.
Qualem te memorant saturno rege fugato
Victori laudes concinuisse Ioui.
Tu procul euentura uides, tibi deditus augur
Scit bene quid fati prouida cantet auis,
Tuq; regis sortes, per te præsentit aruspex,
Lubrica signauit cum Deus exta notis.
Te duce romanos, nunquam frustrata Sibylla,
Abdita quæ senis fata canit pedibus.
Phœbe sacras Messalinum sine tangere chartas
Vatis, & ipse precor, quod canat illa, doce.
Hæc dedit Aeneæ sortes, postquam ille parentem
Dicitur, & captos substinuisse lares.
Hæc fore credebat Romam, cum mœstus ab alto
Ilion, ardentes respiceretq; Deos.
Romulus æternæ nondum firmauerat urbis
Mœnia, consorti non habitanda Remo.
Sed tunc pascebant herbosa palatia uaccæ,
Et stabant humiles in iouis arce casæ.
Lacte madens illic suberat Pan ilicis umbram,
Et facta agresti lignea falce Pales,
Pendebatq; uagi pastoris in arbore uotum
Garrula siluestri fistula sacra Deo,
Fistula cui semper decrescit arundinis ordo,
Nam calamus cera iungitur usq; minor.
At qua uelabri regio patet, ire solebat

Exiguus pulla per uada linter aqua.
Illa sæpe gregis ditis placitura magistro
Ad iuuenem festa est uecta puella die.
Cum qua fœcundi redierunt munera ruris
Caseus, & niueæ candidus agnus ouis.

ELEGIA. VI.

i M piger Aenea uolitantis frater amoris,
Troica qui profugis sacra uehis ratibus,
Iam tibi laurentes assignat Iuppiter agros,
Iam uocat errantes hospita terra lares.
Illic sanctus eris, cum te ueneranda Numici
Vnda Deum cœlo miserit indigetem.
Ecce super fessas uolitat uictoria puppes,
Tandem ad troianos diua superba uenit.
Ecce mihi lucent rutulis incendia castris.
Iam tibi prædico barbere Turne necem.
Ante oculos laurens castrum, murusq; Lauini est,
Albaq; ab Ascanio condita longa duce.
Te quoque iam uideo marti placitura sacerdos
Ilia uestales deseruisse focos.
Concubitusq; tuos furtim, uictasq; iacentes,
Et cupidi ad ripas arma relicta Dei.
Carpite nunc tauri de septem montibus herbas
Dum licet, hic magnæ iam locus urbis erit.
Roma tuum nomen terris fatale regendis
Qua sua de cœlo prospicit arua Ceres,
Quaq; patent ortus, & qua fluitantibus undis
Solis anhelantes abluit amnis equos.
Troia quidem nunc se mirabitur, & sibi dicet
Vos bene tam longam consuluisse uiam.

Vera cano, sic usque sacras innoxia lauros
 Vescar, & aeternum sit mihi uirginitas.
Hæc cecinit uates, & te sibi Phœbe uocauit,
 Iactauit fusas & caput ante comas.
Quicquid Amalthea, quicquid Marpesia dixit,
 Heriphile Phœbo grataq; quod monuit,
Quasq; albana sacras tyburs per flumina sortes
 Portarit, sicco perlueritq; sinu.
Hæ fore dixerunt belli mala signa cometen,
 Multus & in terras depluerítq; lapis.
Atq; tubas, atq; arma ferunt strepitantia cœlo
 Audita, & lucos præcinuisse fugam.
Ipsum etiam solem defectum lumine uidit
 Iungere pallentes nubilus annus equos,
Et simulacra Deum lachrymas fudisse repentes,
 Fataq; uocales præmonuisse boues.
Hæc fuerant olim, sed tu iam mitis Apollo
 Prodigia indomitis merge sub æquoribus,
Vt succensa sacris crepitet bene laurea flammis,
 Omine quo felix, & sacer annus eat.
At laurus bona signa dedit, gaudete coloni.
 Distentet spicis horrea plena Ceres.
Oblitus & musto feriat pede rusticus uuas,
 Dolia dum, magni deficiuntq; lacus.
At madidus Baccho sua festa parilia pastor
 Concinet, a stabulis tunc procul este lupi.
Ille leuis stipulæ solennis potus aceruos
 Accendet, flammas transiletq; sacras.
Et fœtus matrona dabit, natusq; parenti
 Oscula compressis naribus eripiet.

Nec tædebit auum paruo aduigilare nepoti,
 Balbáq; cum puero dicere uerba senem.
Tunc operata Deo pubes discumbet in herba
 Arboris antiquæ qua leuis umbra cadet.
Aut e ueste sacris tendent umbracula sertis
 Vincta, coronatus stabit & ipse calix.
At sibi quisq; dapes, & festas extruet alte
 Cespitibus mensas, cespitibusq́; torum.
Ingeret hic potus iuuenis, maledicta puellæ
 Postmodo quæ uotis irrita facta uelit.
Nam ferus ille suæ plorabit sobrius idem,
 Et se iurabit mente fuisse mala.
Pace tua pereant arcus, pereantq́; sagittæ
 Phœbe, modo in terris erret inermis amor,
Ars bona, sed postquam sumpsit sibi tela Cupido,
 Eheu quam multis ars dedit illa malum,
Et mihi præcipue, taceo cum saucius annum,
 Et faueo morbo, cum iuuat ipse dolor.
Vsque cano Nemesim, sine qua uersus mihi nullus
 Verba potest, iustos aut reperire pedes.
At tu (nam diuum seruat tutela poetas)
 Præmoneo uati parce puella sacro.
Et Messalinum celebrem, cum præmia belli
 Ante suos currus oppida uicta feret,
Ipse gerens laurus, lauro deuinctus agresti
 Miles io magna uoce triumphe canet,
Tunc Messala meus pia det spectacula turbæ,
 Et plaudat curru prætereunte pater.
Annue, sic tibi sint intonsi Phœbe capilli,
 Sic tua perpetua sit tibi casta soror.

ELEGIA. VII.

c A stra Macer sequitur, tenero quid fiet amori?
S it comes, & collo fortiter arma gerat.
E t seu longa uirum terræ uia, seu uaga ducent
A equora, cum telis ad latus ire uolet.
V re puer quæso tua qui ferus ocia liquit,
A tq; iterum erronem sub tua signa uoca.
Q uod si militibus parces, erit hic quoque miles
I pse, leuem galea qui sibi potet aquam.
C astra peto, ualeatq; Venus, ualeantq; puellæ.
E t mihi sunt uires, & mihi facta tuba est.
M agna loquor, sed magnifice mihi magna locuto
E xcutiunt clausæ fortia uerba fores.
I uraui quoties rediturum ad limina nunquam,
C um bene iuraui, pes tamen ipse redit.
A cer amor fractas utinam tua tela sagittas,
S cilicet extinctas aspiciamq; faces.
T u miserum torques, tu me mihi dira precari
C ogis, & insana mente nefanda loqui.
I am mala finissem leto, sed credula uitam
S pes fouet, & melius cras fore semper ait.
S pes alit agricolas, spes sulcis credit aratris
S emina, quæ magno fœnore reddat ager.
H æc laqueo uolucres, hæc captat arundine pisces,
C um tenues hamos abdidit ante cibus.
S pes etiam ualida solatur compede uinctum,
C rura sonant ferro, sed canit inter opus.
S pes facilem Nemesim spondet mihi, sed negat illa,
H ei mihi ne uincas dura puella deam.
P arce per immatura tuæ precor ossa sororis.

Sic bene sub tenera parua quiscat humo.
Illa mihi sancta est, illius dona sepulchro,
Et madefacta meis serta feram lachrymis.
Illius ad tumulum fugiam, supplexq; sedebo,
Et mea cum muto fata querar cinere.
Non feret usque suum te propter flere clientem,
Illius ut uerbis sis mihi lenta, ueto.
Ne tibi neglecti mittant mala somnia manes,
Mœstaq; sopitæ stet soror ante torum.
Qualis ab excelsa præceps delapsa fenestra
Venit ad infernos sanguinolenta lacus.
Desino, ne dominæ luctus renouentur acerbi.
Non ego sum tanti, ploret ut illa semel.
Nec lachrymis oculos digna est fœdare loquaces,
Lena nocet nobis, ipsa puella bona est.
Lena uetat miserum Phryne, furtimq; tabellas
Occulto portans itq;, reditq; sinu.
Sæpe ego cum dominæ dulces a limine diro
Agnosco uoces, hæc negat esse domi.
Sæpe ubi nox promissa mihi est, languere puellam
Nuntiat, aut aliquas extimuisse minas.
Tunc morior curis, tunc mens mea perdita fingit,
Quis'ue meam teneat, quot teneat'ue modis,
Tunc tibi lena precor diras satis anxia uiuas,
Mouerit e uotis pars quotacunq; Deos.

FINIS.

ALBII TIBVLLI EQVITIS ROMANI, LIBER TERTIVS.

Artis romani festæ uenere calendæ,
III Exoriens nostris hic fuit annus auis,
Et uaga nunc certa discurrunt undiq; pompa,
Perq; uias urbis munera, perq; domos.
Dicite pierides, quo nam donetur honore
Seu mea, seu fallor, cara Neæra tamen.
Carmine formosæ, pretio capiuntur auaræ,
Gaudeat, ut digna est, uersibus illa meis.
Lutea sed niueum inuoluat membrana libellum,
Pumicet, & canas tondeat ante comas,
Summaq; prætexat tenuis fastigia chartæ,
Indicet ut nomen littera facta tuum.
Atq; inter geminas pingantur cornua frontes,
Sic etiam comptum mittere oportet opus.
Per uos authores huius mihi carminis oro,
Castaliamq; umbram, pieriosq; lacus.
Ite domum, cultumq; illi donate libellum
Sicut erat, nullus defluat inde color.
Illa mihi refert, si nostri mutua cura est,
An minor, an toto pectore deciderim.
Sed primum nympham larga donate salute,
Atq; hæc submisso dicite uerba sono.
Hæc tibi uir quondam, nunc frater casta Neæra
Mittit, & accipias munera parua, rogat.

Teq; suis iurat caram magis esse medullis,
Siue sibi coniunx, siue futura soror.
Sed potius coniunx, huius spem nominis illi
Auferet extincto pallida ditis aqua.

ELEGIA. II.

QVi primum caram iuueni, carumq; puellę
Eripuit iuuenem, ferreus ille fuit.
Durus & ille fuit, qui tantum ferre dolorem,
Viuere & erepta coniuge qui potuit.
Non ego firmus in hoc, non hæc patientia nostro
Ingenio, frangit fortia corda dolor.
Hæc mihi uerba loqui pudor est, uitæq; fateri
Tot mala perpessæ tot superesse meæ.
Ergo ego cum tenuem fuero mutatus in umbram,
Candidaq; ossa super nigra fauilla teget,
Ante meum ueniat longos incompta capillos,
Et fleat ante meum mœsta Neæra rogum.
Sed ueniet caræ matris comitata dolore,
Mœreat hæc genero, mœreat illa uiro,
Præfatæ ante meos manes, animamq; rogatæ,
Perfusæq; pias ante liquore manus.
Pars quæ sola mei superabit corporis ossa
Incinctæ nigra candida ueste legent,
Et primum annoso spargent collecta lyæo,
Mox etiam niueo fundere lacte parent.
Post hæc carbaseis humorem tollere uentis,
Atq; in marmorea ponere sicca domo.
Illic quas mittit diues panchaia merces,
Eoiq; arabes, diues & assyria.
Et nostri memores lachrymæ fundantur eodem

Sic ego componi uersus in ossa uelim.
Sed tristem mortis demonstret littera causam,
Atq; hæc in celebri carmina fronte notet.
Lygdamus hic situs est, dolor huic, & causa Neæra,
Coniugis ereptæ causa perire fuit.

ELEGIA. III.

Quid prodest cœlum uotis implesse Neæra?
Blandaq; cum multa thura dedisse prece?
Non ut marmorei prodirem e limine tecti
Insignis clara, conspicuusq; domo,
Aut ut multa mei renouarent iugera tauri?
Et magnas messes terra benigna daret.
Sed tecum ut longæ sociarent gaudia uitæ,
Inq; tuo caderet nostra senecta sinu.
Tunc cum præmensæ defunctus tempora lucis
Nudus letæa cogerer ire rate.
Nam graue quid prodest pondus mihi diuitis auri,
Aruaq; si findant pinguia mille boues?
Quid'ue domus prodest phrygiis innixa columnis,
Tænare siue tuis, siue Chariste tuis?
Et nemora in domibus sacros imitantia lucos,
Aurateq; trabes, marmoreumq; solum?
Quid'ue in erythræo legitur quæ littore concha,
Tinctaq; sydonio murice lana iuuat?
Et quæ præterea populus miratur in illis,
Inuida quæ falso plurima uulgus amat.
Non opibus mentes homini, curæq; leuantur
Nam fortuna sua tempora lege gerit.
Sit mihi paupertas tecum iucunda Neæra.
At sine te regum munera nulla uolo.

O niueam, quæ te poterit mihi reddere lucem.
 O mihi felicem terq; quaterq; diem.
At si pro dulci reditu quæcunq; fouentur,
 Audiat auersa non meus aure Deus.
Nec me regna iuuant, nec lydius aurifer amnis,
 Nec quas terrarum sustinet orbis opes.
Hæc alii cupiant, liceat mihi paupere cultu
 Securo cara coniuge posse frui.
Adsis, & timidis faueas saturnia uotis,
 Et faueas concha cypria uecta tua.
Aut si fata negant reditum, tristesq; sorores
 Stamina quæ ducunt, quæq; futura neunt,
Me uocet in uastos amnes, nigramq; paludem
 Diues in ignaua luridus orcus aqua.

ELEGIA. IIII.

DI meliora ferant, nec sint insomnia uera,
 Qua tulit hesterna pessima nocte quies.
Ite procul uani, falsumq; auertite uisum,
 Desinite in uotis quærere uelle fidem.
Diui uera monent, uenturæ nuntia sortis,
 Vera monent thuscis exta probata uiris.
Somnia fallaci ludunt temeraria nocte,
 Et pauidas mentes falsa timere iubent.
Et uanum metuens hominum genus, omnia noctis
 Farre pio placant, & saliente sale.
Et tamen, utcunq; est, siue illi uera moneri,
 Mendaci somno credere siue uolent,
Efficiat uanos noctis Lucina timores
 Et frustra immeritum pertimuisse uelit.
Si mea nec turpi mens est obnoxia facto,

Nec læsit magnos impia lingua Deos.
Iam nox æthereum nigris emersa quadrigis
Mundum cœruleo lauerat amne rotas.
Necme sopierat menti Deus utilis ægræ
Somnus, sollicitas deficit ante domos.
Tandem cum summo phœbus prospexit ab ortu,
Pressit languentis lumina sera quies,
Hic iuuenis casta redimitus tempora lauro
Est uisus nostra ponere sede pedem,
Non illo quicquam formosius ulla priorum
Aetas, humanum nec uidet illud opus.
Intonsi crines longa ceruice fluebant,
Stillabat tyrio myrtea rore coma.
Candor erat, qualem præfert latonia luna,
Et color in niueo corpore purpureus,
Vt iuueni primum uirgo deducta marito,
Inficitur teneras ore rubente genas.
Vt cum contexunt amaranthis alba puellæ
Lilia, & autumno candida mala rubent.
Ima uidebatur talis illuderei palla.
Nanq; hæc in nitido corpore uestis erat.
Artis opus raræ fulgens testudine & auro
Pendebat leua garrula parte lyra.
Hanc primum ueniens plectro modulatus eburno
Felices cantus ore sonante dedit.
Sed postquam fuerant digiti cum uoce locuti,
Edidit hæc tristi dulcia uerba modo.
Salue cura Deum, Casto nam rite poetæ,
Phœbusq;, & Bacchus, pieridesq; fauent.
Sed proles Semeles Bacchus, doctæq; sorores

Dicere

Dicere non norunt, quid ferat hora sequens,
At mihi fatorum leges, æuiq; futuri
Euentura pater posse uidere dedit.
Quare ego quæ dico non fallax accipe uates,
Quodq; Deus uero cynthius ore ferat.
Tantum cara tibi, quantum nec filia matri,
Quantum nec cupido bella puella uiro,
Pro qua sollicitas cœlestia numina uotis,
Quæ tibi securos non sinit ire dies,
Et cum te fusco somnus uelauit amictu,
Vanum nocturnis fallit imaginibus.
Carminibus celebrata tuis formosa Neæra
Alterius mauult esse puella uiri,
Diuersasq; suas agitat mens anxia curas
Nec gaudet casta nupta Neæra domo.
Ah crudele genus, nec fidum fœmina nomen,
Ah pereat, didicit fallere si qua uirum.
Sed flecti poterit, mens est mutabilis illi.
Tu modo cum multa brachia tende fide.
Sæuus amor docuit dominæ fera uerba minantis,
Seuus amor docuit uerbera posse pati.
Me quondam Admeti niueas pauisse iuuencas,
Non est in uanum fabula ficta iocum,
Tunc ego nec cithara poteram gaudere sonora,
Nec similes chordis reddere uoce sonos,
Sed perlucenti cantus meditabar auena,
Ille ego Latonæ filius, atq; Iouis.
Nescit quid sit amor iuuenis, si ferre recusas
Immitem dominam, coniugiumq; ferum.
Ergo ne dubita blandas adhibere querelas,

Aufer & ipse meum pariter medicando dolorem,
Sæpe tuo cecidit munere uictus amor.
Care puer madeant generoso pocula Baccho,
Et nobis prona funde falerna manu.
Ite procul durum curæ genus, ite labores,
Fulserit hic niueis delius alitibus.
Vos modo proposito dulces faueatis amici,
Néue neget quisquam me duce se comitem.
Aut siquis uini certamen mite recuset,
Fallat eum tecto cara puella dolo.
Ille facit dites animos Deus, ille ferocem
Contudit, & dominæ misit in arbitrium.
Armenias tigres, & fuluas ille leænas
Vicit, & indomitis mollia corda dedit.
Hæc amor, et maiora uolet, sed poscite Bacchi
Munera, quem uestrum pocula sicca iuuant.
Conuenit ex æquo, nec toruus liber in illos,
Qui se, quiq; unà uina iocosa colunt.
Iam uenit iratus nimium, nimiumq; seuerus,
Qui timet irati numina magna bibat.
Quales his pœnas Deus hic, quantasq; minetur,
Cadmeæ matris præda cruenta docet.
Sed procul a nobis hic sit timor, illaq; siqua est
Quid ualeat læsi sentiat ira Dei.
Quid precor ah demens, uenti temeraria uota
Aeriæ & nubes diripienda ferant.
Quamuis nulla mei superest tibi cura Neæra,
Sis felix, & sint candida fata tua.
At nos securæ reddamus tempora mensæ.
Venit post multos una serena dies.

ELEGIA. VII.

h Ei mihi difficile est imitari gaudia falsa,
Difficile est tristi fingere mente iocum.
Nec bene mendaci risus componitur ore,
Nec bene sollicitis ebria uerba sonant.
Quid queror infelix? turpes discedite curæ.
Odit lenæus tristia uerba pater.
Gnosia thesea quondam periuria linguæ
Fleuisti ignoto sola relicta mari.
Sic cecinit pro te doctus Minoi Catullus
Ingrati referens impia fata uiri.
Vos ego nunc moneo felix, quicunq; dolore
Alterius disces posse carere tuo.
Nec uos aut capiant pendentia brachia collo,
Aut fallat blanda sordida lingua fide.
Et si perque suos fallax iurauit ocellos,
Iunonemq; suam, perq; suam uenerem,
Nulla fides inerit. periuria ridet amantum
Iuppiter, & uentos irrita ferre iubet.
Ergo qui toties fallacis uerba puellæ
Conqueror, ite a me seria uerba precor.
Quam uellem tecum longas requiescere noctes,
Et tecum longos peruigilare dies,
Perfida nec merito nobis inimica, merenti
Perfida, sed quamuis perfida, cara tamen.
Naida Bacchus amat, cessas o lætæ minister,
Temperet annosum martia lympha merum.
Non ego si fugiat, nostræ conuiuia mensæ
Ignotum cupiens uana puella torum
Sollicitus repetam tota suspiria nocte,

Tu puer & liquidum fortius adde merum.
Iam dudum tyrio madefactus tempora nardo
Debueram sertis implicuisse comas.
Ne tibi sit mea lux aeque tam feruida cura,
Vt uideo paucos ante fuisse dies.
Si quicquam tota commisi stulta iuuenta,
Cuius me fatear poenituisse magis,
Hesterna quam te solum quod nocte reliqui
Ardorem cupiens dissimulare meum.

ALBII TIBVLLI EQVITIS ROMANI, LIBER QVARTVS.

E Messala canam, quãquam mea cognita uirtus
Terret, ut infirmae ualeant subsistere uires,
Incipiam tamen, a meritis, si carmina laudes
Deficiant humiles, tantis sim conditor actis.
Nec tua te praeter chartis intexere quisquam
Facta queat, dictis, ut non maiora supersint.
Est nobis uoluisse satis, nec munera parua
Respueris, etiam Phoebo gratissima dona
Cres tulit, & cunctis Baccho iucundior hospes
Icarus, ut puro testantur sydera coelo,
Erigoneq; canisq; neget ne longior aetas.
Quin etiam Alcides Deus ascensurus olympum
Laeta molorcheis posuit uestigia terris,
Paruaq; coelestes pacauit mica, nec illis

Semper indurato taurus cadit hostia cornu.
Hic quoq; sit gratus paruus labor, ut tibi possim
Inde alios, aliosq; memor componere uersus.
Alter dictet opus magni mirabile mundi,
Qualis in immensum descenderit aera tellus,
Qualis & in curuum pontus confluxerit orbem,
Et uagus e terris qua surgere nititur aer,
Huic & contextus passim fluat igneus aether,
Pendentiq; super claudantur ut omnia coelo.
At quodcunq; meae poterunt audere camoenae,
Seu tibi par poterunt, seu quod spes abnuit ultra
Siue minus, certeq; canent minus omne mouemus
Hoc tibi, nec tanto careat mihi nomine charta.
Nam, quanquam antiquae gentis superant tibi laudes,
Non tua maiorum contenta est gloria fama,
Nec quaeris quid quaq; index sub imagine dicat,
Sed generis priscos contendis uincere honores.
Quam tibi maiores maius decus ipse futurus.
At tua non titulis capiet sub nomine facta,
Aeterno sed erunt tibi magna uolumina uersu,
Conuenientq; tuas cupidi componere laudes
Vndiq;, quiq; canent uincto pede, quiq; soluto.
Quis potius certamen erit, sim uictor in illis,
Vt nostrum tantis inscribam nomen in actis.
Quisq; tibi maiora gerit castris'ue, forou'e,
Nec tamen hinc tibi laus, maior'ue, minor'ue,
Iusta pari premit ueluti cum pondere libra
Prona, nec hac plus parte sedet, nec surgit ab illa.
Qualis inaequatum siquando onus urget utrinque
Instabilis natat alterno depressior orbe.

Nam seu diuersi fremat inconstantia uulgi,
Non alius sedare queat, seu iudicis ira
Sit placanda, tuis poterit mitescere uerbis.
Non Pylos aut Itace tantos genuisse feruntur
Nestora, uel paruae magnum decus urbis Vlyssem,
Vixerit ille senex quamuis dum terna per orbem
Secula fertilibus titan decurrerit horis.
Ille per ignotas audas errauerit úrbes,
Qua maris extremis tellus includitur undis,
Nam cyconumq; manus aduersis reppulit armis,
Non ualuit cyclops coeptos auertere cursus,
Cessit & aetnaeae neptunius incola rupis
Victa maroneo foedatus lumina Baccho.
Vexit & aeolios placidum per neréa uentos,
Incultos adiit lestrygonás, antiphátenq;
Nobilis artaciae gelidos quos irrigat unda,
Solum nec doctae uerterunt pocula Circes.
Quamuis illa foret solis genus, apta uel herbis,
Aptaq; uel cantu ueteres mutare figuras.
Cimmerion etiam obscuras accessit ad oras,
Quis nunquam candente dies apparuit ortu,
Siue super terras Phoebus, seu curreret infra
Vidit ut inferno Plutoni subdita regna.
Magna Deum proles leuibus discurreret umbris.
Praeteriitq; cita sirenum littora puppi.
Illum tergeminae nantem confinia mortis.
Nec scyllae saeuo conterruit impetus orbe,
Cum canibus rapidas inter freta serperet undas,
Nec uiolenta suo consumpsit more charybdis,
Vel si sublimis fluctu consurgeret imo,

Vel si interrupto nudaret gurgite pontum,
Non uiolata uagi sileantur pascua solis.
Non amor, & fœcunda atlantidos arua calypsûs
Finis & errorum miseri phæacia tellus,
Atq; hæc seu nostras intersunt cognita terras,
Fabula siue nouum dedit his erroribus orbem,
Sit labor illius tua dum facundia maior.
Nam te non alius belli tenet aptius arces,
Qua deceat tutam castris deducere fossam,
Qualiter aduersos hosti defigere neruos.
Quem'ue locum ducto melius sit claudere uallo,
Fontibus ut dulces erumpat terra liquores.
Vt facilisq; tuis aditus sit & arduus hosti,
Laudis & assiduo uigeat certamine miles.
Quis tardam'ue sudem melius, celerem'ue sagittam
Iecerit, aut lento perfregerit obuia pilo.
Aut quis equum celerem'ue arcto compescere freno
Possit, & effusas tardo permittere habenas,
Inq; uicem modo directo contendere passu,
Seu libeat curuo melius contendere gyro,
Parma seu quos dextra uelit, seu leua tueri,
Siue hac, siue illac grandis uenit impetus hastæ,
Amplior aut signata cita loca tangere funda,
Iam simul audacis ueniunt certamina martis,
Aduersisq; parant acies concurrere signis,
Tunc tibi non desit, faciem componere pugnæ,
Seu sit opus quadratum acies consistat in agmen,
Rectus an æquatis decurrat frontibus ordo,
Seu libeat duplicem, seu iunctum cernere martem,
Dexteraq; ut leuum teneas, dextrumq; sinistra

Miles, sitq; duplex gemini uictoria casus.
At non per dubias errant mea carmina laudes.
Nam bellis experta cano, testis mihi uictæ
Fortis iapigiæ miles, testis quoque fallax
Pannonius, gelidas passim disiectus in alpes.
Testis arupinus, & pauper natus in armis.
Quem si quis uideat uetus ut non fregerit ætas,
Terna minus pyliæ miretur sæcula famæ,
Centum fœcundos titan renouauerit annos,
Ipse tamen uelox celerem super edere corpus
Audet equum, ualidisq; sedet moderator habenis,
Te duce non alias conuersus terga domator
Libera romanæ subiecit colla cathenæ.
Nec tamen his contentus eris maiora peractis
Instant, compertum est ueracibus ut mihi signis,
Quis amithaonius nequeat certare Melampus.
Nam modo fulgentem tyrio sub tegmine uestem
Indueras, oriente die duce fertilis anni
Splendidior liquidis cum sol caput extulit undis,
Et fera discordes tenuerunt flamina uenti,
Curua nec assuetos egerunt flumina cursus
Quin rapidum placidis etiam mare constitit undis,
Ulla nec aerias uolucris perlabitur auras,
Nec quadrupes densas depascitur aspera syluas
Quin largita tuis sunt multa silentia uotis,
Iuppiter ipse leui uectus per inania curru
Affuit, & cœlo uicinum liquit olympum,
Intentaq; tuis precibus se præbuit aure,
Cunctaq; ueraci capite annuit additus aris.
Lætior eluxit structos super ignis aceruos.

Quin hortante Deo magnis insistere rebus
Incipe, non iidem tibi sunt, aliisq; triumphi,
Non te uicino remorabitur obuia Marte
Gallia, nec latis audax Hispania terris.
Nec fera rhetæo tellus obsessa colono.
Nec qua uel nilus, uel regia lympha choaspes
Profluit, aut rapidus Cyri dementia Gindes,
Cretæis ardens aut unda Caystria campis.
Nec qua regna uago Tomyris finiuit Araxe,
Impia nec sæuis celebrans conuiuia mensis.
Vltima uicinus Phœbo tenet arua padæus,
Quaq; hebrus, tanaisq; getas rigat, atq; mosinos,
Quid moror? oceanus ponto qua continet orbem,
Nulla tibi aduersis regio sese offeret armis.
Te manet inuictus romano marte britannus,
Teq; interiecto mundi pars altera sole.
Nam circumfuso consistit in aere tellus,
Et quinq; in partes totus disponitur orbis,
Atq; duæ gelido uastantur frigore semper,
Illic & densa tellus absconditur umbra,
Et nulla incepto perlabitur unda liquore,
Sed durata riget densam in glaciemq;, niuemq;,
Quippe ibi nonunquam titan super ingerit ortus,
At media est Phœbi semper subiecta calori,
Seu propior terris æstiuum fertur in orbem.
Seu celer hybernas properat decurrere luces
Non ergo presso tellus consurgit aratro,
Nec frugem segetes præbent, nec pabula terræ.
Non illic colit arua Deus, Bacchus'ue, Ceres'ue,
Nulla nec exustas habitant animalia partes.

Fertilis hanc interposita est, interq; rigentes,
Nostraq; & huic aduersa solo pars altera nostro,
Quas similis utrinq; tenens uicinia cœli
Temperat alter & alterius uires negat aer.
Hinc placidus nobis per tempora labitur annus.
Hic & colla iugo didicit summittere taurus,
Et lenta excelsos uitis conscendere ramos.
Tonditurq; seges maturos annua partus,
Et ferro tellus, pontus confinditur ære.
Quin etiam structis exurgunt oppida muris.
Ergo ubi præclaros poscent tua facta triumphos,
Solus utroq; idem diceris magnus in orbe.
Non ego, sum satis ad tantæ præconia laudis
Ipse mihi non si præscribat carmina Phœbus.
Est tibi qui possit magnis se accingere rebus
Valgius, æterno propior non alter Homero.
Languida non noster peragit labor otia, quamuis
Fortuna (ut mos est) illi me aduersa fatiget.
Nam mihi cum magnis opibus domus alta niteret
Cui fuerant flaui ditantes ordine sulci,
Horrea fœcundis indeficientia mensis,
Cuiq; pecus denso pascebant agmine colles,
Et domino satis, & nimium furiq; lupoq;,
Nunc desiderium super est. nam cura nouatur,
Cum memor acatos semper dolor admonet annos.
Sed licet asperiora cadant, spolierq; relictis,
Non te deficient nostræ memorare camœnæ,
Nec solum tibi pierii tribuentur honores,
Pro te uel rapidas ausim maris ire per undas,
Aduersis hyberna licet tumeant freta uentis,

Pro te uel solus densis obsistere turmis,
Vel paruum ætnææ corpus committere flammæ,
Dum quodcunq; tuum est, nostri sit paruula cura.
Sit tibi quanta libet. si sit modo, non mihi regna
Lydia, non magni potior sit fama Gylippi,
Posse meleteas nec mallem mittere chartas
Quod tibi si uersus noster notus'ue minus'ue,
Vel bene si notus, summo uel mœret in ore
Nulla mihi statuent finem te fata canendi.
Quin etiam mea tunc tumulus cum texerit ossa,
Seu matura dies fato properat mihi mortem,
Longa manet seu uita, tamen mutata figuram,
Seu me finget equum rigidos percurrere campos
Doctum, seu tardi pecoris sim gloria taurus,
Siue ego per liquidum uolucris uehar aëra pennis
In quencunq; hominem me longa receperit ætas,
Inceptis de te subtexam carmina chartis.

LAVS SVLPITIAE AD MARTEM.

Sulpitia est tibi culta tuis mars magne calēdis,
Spectatum e cœlo, si sapis, ipse ueni.
Hoc Venus ignoscet, at tu uiolente caueto,
Ne tibi miranti turpiter arma cadant.
Illius ex oculis cum uult exurere diuos,
Accendit geminas lampadas acer amor,
Illam quicquid agit, quoquo uestigia mouit,
Componit furtim, subsequtiurq; decor.
Seu soluit crines, fusis decet esse capillis,
Seu compsit, comptis est ueneranda comis.
Vrit seu tyria uoluit procedere palla.

Vrit seu niuea candida ueste uenit.
Talis in æterno felix uertumnus olympo,
Mille habet ornatus, mille decenter habet.
Sola puellarum digna est cui mollia caris
Vellera det succis bis madefacta tyros,
Possideatq; metit quicquid bene olentibus aruis
Cultor odoratæ diues arabs segetis,
Et quascunque niger rubro de littore conchas
Proximus eois colligit indus aquis.
Hanc uos pierides festis cantate calendis,
Et testudinea Phœbe superbe lyra.
Hoc solenne sacrum multos celebretur in annos,
Dignior est nostro nulla puella toro.

SVLPITIA AD CHERINTHVM.

Parce meo iuueni, seu quis bona pascua campis,
Seu colis umbrosi deuia montis aper,
Nec tibi sit duros acuisse in pectora dentes,
Incolumen custos hunc mihi seruet amor.
Sed procul abducit uenandi Delia cura.
O pereant syluæ, deficiantq; canes.
Quis furor est, quæ mens densos indagine colles
Claudentem, teneras lædere uelle manus?
Quid'ue iuuat furtim latebras intrare ferarum?
Candidaq; hamatis crura notare rubis?
Sed tamen, ut tecum liceat Cherinthe uagari,
Ipsa ego per montes retia torta feram.
Ipsa ego uelocis quæram uestigia cerui,
Et demam celeri ferrea uincla cani.
Tunc mihi tunc placeant syluæ, si lux mea tecum
Arguar ante ipsas concubuisse plagas.

Tunc ueniat licet ad casses, illæsus abibit,
  Ne ueneris cupidæ gaudia turbet aper.
Tunc sine me sit nulla Venus, sed lege Dianæ
  Caste puer casta retia tende manu.
Et quæcunque meo furtim subrepit amori,
  Incidat in sæuas diripienda feras.
At tu uenandi studium concede parenti,
  Et celer in nostros ipse recurre sinus.

Ad PHOEBVM.

h Vc ades, & teneræ morbos expelle puellæ,
  Huc ades intonsa Phœbe superbe coma.
Crede mihi propera, nec te iam Phœbe pigebit
  Formosæ medicas applicuisse manus.
Effice ne macies pallentes occupet artus,
  Neu notet informis pallida membra color.
Et quodcunque mali est, & quicquid triste timemus,
  In pelagus rapidis euehat amnis aquis.
Sancte ueni, tecumque feras quicunque sapores,
  Quicunque & cantus corpora fessa leuant.
Neu iuuenem torque, metuit qui fata puellæ,
  Votaque pro domina uix numeranda facit.
Interdum uouet, interdum quod langueat illa,
  Dicit in æternos aspera uerba Deos.
Pone metum Cherinthe, Deus non lædit amantes.
  Tu modo semper ama, salua puella tibi est.
At tunc tota tua est, te solum candida secum
  Cogitat, et frustra credula turba sedet.
Phœbe faue, laus magna tibi tribuetur in uno
  Corpore seruato restituisse duos.
Nil opus est fletu, lachrymis erit aptius uti,

Siquando fuerit tristior illa tibi.
Iam celeber, iam lætus eris, cum debita reddet
Certatim sanctis lætus uterque focis.
Tunc te felicem dicet pia turba deorum.
Optabunt artes & sibi quisque tuas.

AD CHERINTHUM.

e Stq te Cherinthe dies dedit hic mihi sanctus
Atq; inter festos semper habendus erit,
Te nascente nouum parcæ cecinere puellis
Seruitium, & dederunt regna superba tibi.
Vror ego ante alias, iuuat hoc Cherinthe quod uror
Si tibi de nobis mutuus ignis adest.
Mutuus adsit amor, tua per dulcissima furta,
Perq; tuos oculos, per geniumq; rogo.
Mane ueni, cape thura libens, uotisq; faueto,
Si modo cum de me cogitat, ille ualet.
Quod si forte alios iam nunc suspirat amores,
Tunc precor infidos sancte relinque focos.
Nec sis nunc iniusta Venus, uel seruiat æque
Vinctus uterque tibi, uel mea uincla leua.
Sed potius ualida teneamur uterq; cathena,
Nulla queat posthac quam soluisse dies
Optat idem iuuenis, quod nos, sed tutius optat.
Nam pudet hæc illum dicere uerba palam.
At tu natalis quoniam Deus omnia sentis
Annue, quid refert clam'ue, palam'ue roget?

AD IVNONEM.

n Atalis Iuno sanctos cape thuris aceruos,
Quos tibi dat tenera docta puella manu.
Tota tibi est hodie, tibi se lætissima compsit,

Staret

Staret ut ante tuos conspicienda focos.
Illa quidem orandi causas tibi diua relegat,
Est tamen occulte cui placuisse uelit.
At tu sancta faue, ne nos diuellat amantes,
Sed iuueni quæso mutua uincla para.
Sic bene compones ulli non ille puellæ
Seruire, aut cuiquam dignior illa uiro.
Nec possit cupidos uigilans deprehendere custos,
Fallendiq; uias mille ministret amor.
Annue, purpureaq; ueni perlucida palla,
Ter tibi sit libo, ter dea casta mero.
Præcipit & natæ mater studiosa, quod optat,
Illa aliud tacita iam sua mente rogat.
Vritur, ut celeres urunt altaria flammæ,
Nec liceat quamuis sana fuisse uelit.
Sit iuueni grata, adueniet cum proximus annus,
Hic idem uotis iam uetus adsit amor.

AD VENEREM.

t Andem uenit amor, qualem texisse pudori
Quam nudasse alicui sit mihi fama magis.
Exorata meis illum cytherea camœnis
Attulit in nostrum, deposuitq; sinum.
Exoluit promissa Venus mea gaudia, narret,
Dicetur si quis non habuisse suam.
Non ego signatis quicquam mandare tabellis
Ne legat id nemo quam meus ante uelim,
Sed peccasse iuuat uultus componere famæ,
Tædet cum digno digna fuisse ferar.

AD MESSALEM.

i Nuisus natalis adest, qui rure molesto,

Et sine Cherintho tristis agendus erit.
Dulcius urbe quid est? an villa sit apta puellis,
Atq; aretino frigidus amnis agro?
Iam nimium Messala mei studiose quiescas.
Non tempestiuæ sæpe propinque uiæ.
Hic animum, sensusq; meos abducta relinquo,
Arbitrio quamuis non sinis esse meo.

DE NATALI DIE.

s Cis iter ex animo sublatum triste puellæ
Natali Romæ non sinit esse suo.
Omnibus ille dies nobis natalis agatur,
Qui nec opinanti nunc tibi forte uenit.

AD SVLPITIAM.

g Ratum est securus multum quod iã mihi de mẽ
Permittis subito ne male inepta cadam.
Sit tibi cura togæ potior, pressumq; quasillo
Scortum, quam serui filia Sulpitia.
Solliciti sunt pro nobis quibus illa dolori est,
Nec credam ignoto maxima cura toro.

AD CHERINTHVM.

e St ne tibi Cherinthe tuæ placiture puellæ,
Qui mea nunc uexat corpora fessa calor.
Ah ego non aliter tristes euincere morbos
Optarim, quam te sic quoque uelle putem.
Nam mihi quid prosit morbos euincere? quid tu
Nostra potes læto pectore ferre mala?
Ne tibi sit mea lux æque tam feruida cura,
Vt uideor paucos ante fuisse dies,
Si quicquam tota commisi stulta iuuenta
Cuius me fatear pœnituisse magis,

Hesterna quam te solum quod nocte reliqui
Ardorem cupiens dissimulare meum.

AD AMICAM.

Nulla tuum titulis subducet fœmina lectum
Hoc primum iuncta est fœdere nostra uenus.
Tu mihi sola places, nec iam te præter in urbe
Formosa est oculis ulla puella meis,
Atq; utinam posses uni mihi bella uideri.
Displiceas aliis, sic ego tutus ero.
Nil opus inuidia est, procul absit gloria uulgi,
Qui sapit, in tacito gaudeat ille sinu.
Sic ego secretis possum bene uiuere syluis,
Qua nulla humano sit uia trita pede.
Tu mihi curarum requies, tu nocte uel atra
Lumen, & in solis tu mihi turba locis.
Nunc licet e cœlo mittatur amica Tibullo
Mittetur frustra, deficietq; Venus.
Hæc per sancta tuæ iunonis numina iuro,
Quæ sola ante alios est tibi magna Deos.
Quid facio demens? heu cui mea pignora credo
Iuraui stulte prodeat iste timor.
Nunc tu fortis eris, nunc tu me audacius ures,
Hoc peperit misero garrula lingua malum.
Iam faciam quodcunq; uoles, tuus usque manebo,
Nec fugiam notæ seruitium dominæ.
Sed ueneris sanctæ considam uinctus ad aras,
Hæc notat iniustos, supplicibusq; fauet.

DE INFAMIA SVAE PVELLAE.

Rumor ait crebro nostram peccare puellam,
Nunc ego me surdis auribus esse uelim.

78

Crimina non hæc sunt nostro sine facta dolore.
Quid miserum torques, rumor acerbe tace.

EPITHAPHION TIBVLLI.

Te quoque Vergilio comitem non æqua Tibulle
Mors iuuenem campos misit ad elysios,
Ne foret, aut elegis molles qui fleret amores,
Aut caneret forti regia bella pede.

FINIS.

O. NASONIS ELEGIA DEFLENS TIBVLLI IMMATVRAM MORTEM.

m Emnona si mater, mater plorauit Achillem,
 Et tangunt magnas tristia fata deas,
Flebilis indignos elegëia solue capillos,
 At nimis ex uero nunc tibi nomen erit.
Ille tui uates operis, tua fama Tibullus
 Ardet in extructo corpus inane rogo,
Ecce puer ueneris fert euersamq; pharetram,
 Et fractos arcus, & sine luce facem.
Aspice demissis ut eat miserabilis alis,
 Pectoraq; infesta tundat aperta manu.
Excipiunt lachrymas sparsi per colla capilli,
 Oraq; singultu concutiente sonant.
Fratris in æneæ sic illum funere dicunt
 Egressum castris pulcher Iule tuis.
Nec minus est confusa Venus moriente Tibullo,
 Quam iuueni rupit cum ferus inguen aper.
At sacri uates, & diuum cura uocamur,
 Sunt etiam qui nos numen habere putant.
Scilicet omne sacrum mors importuna profanat,
 Omnibus obscuras inicit illa manus.
Quid pater ismario, quid mater profuit Orpheo?
 Carmine quid uictas obstupuisse feras?
Et Linum in syluis idem pater edidit altis,
 Dicitur inuicta concinuisse lyra.
Aspice mæoniden, a quo ceu fonte perenni
 Vatum pieriis ora rigantur aquis,

Hunc quoque summa dies nigro summersit auerno,
 Effugiunt auidos carmina sola rogos.
Durat opus uatum Troiani fama laboris,
 Tardaq; nocturno tela retexta dolo,
Sic Nemesis longum, sic Delia nomen habebit,
 Altera cura recens, altera primus amor.
Quid nos sacra iuuant, quid nos ægyptia prosunt
 Sistra, quid in uacuo secubuisse toro?
Cum rapiant malefacta bonos, ignoscite fasso,
 Sollicitor nullos esse putare deos.
Viue tamen moriture pius, cole sacra colentem,
 Mors grauis a templis in caua busta trahet.
Carminibus confide bonis, iacet ecce Tibullus,
 Vix manet e toto parua quod urna capit,
Té ne sacer uates flammæ rapuere rogales?
 Pectoribus pasci nec timuere tuis?
Aurea sanctorum potuissent templa deorum
 Vrere, quæ tantum sustinuere nefas,
Auertit uultus Erycis quæ possidet arces,
 Sunt quoque qui lachrymas continuisse negant.
Sed tamen hoc melius, quam si pheacia tellus
 Ignotum uili supposuisset humo,
Hic certe manibus fugientes pressit ocellos
 Mater, & in cineres ultima dona tulit,
Hic soror in partem misera cum matre doloris
 Venit inornatas dilaniata comas,
Cumq; tuis sua iunxerunt Nemesisq;, priorq;
 Oscula, nec solos destituere rogos,
Delia discedens felicius inquit amata
 Sum tibi, uixisti dum tuus ignis eram.

Cum Nemesis, quid, ais, tibi
sunt mea damna dolori?
Nec tenuit moriens de
ficiente manu.
Si tamen è nobis aliquid,
nisi nomen, et umbra;
Restat, in Elysia Valle Ti
bullus erit.
Obvius huic venies edera
Juvenilia cinctus.
Tempora cum calvo
docte Catulle tuo.
Tù quoque, si falsum est
temerati crimen amici
Sanguinis, atque animæ
prodige Galle tuæ,

His comes umbra tua est
si qua est modo corporis umbra:
Hauxisti numeros culte
Tibulle pios.
Ossa quieta precor tuta
requiescere in urna,
Et sit humus cineri
non onerosa tuo.

SEX. AVRELII VMBRI ELE GIARVM LIBER PRIMVS.

AD TVLLVM.

Ynthia prima suis miserum me ce-
pit ocellis
Contactum nullis ante cupidini-
bus,
Tum mihi constantis deiecit lumi-
na fastus,
Et caput impositis pressit amor pedibus,
Donec me docuit castas odisse puellas
Improbus, & nullo uiuere consilio,
Et mihi iam toto furor hic non deficit anno,
Cum tamen aduersos cogor habere deos.
Mimalion nullos fugiendo Tulle labores
Saeuitiam durae contudit Iasidos.
Nam modo parthenijs amens errabat in antris,
Ibat & hirsutas ille uidere feras.
Ille etiam psillei percussus uulnere rami
Saucius arcadiis rupibus ingemuit,
Ergo uelocem potuit domuisse puellam,
Tantum in amore preces, & benefacta ualent,
In me tardus amor nonullas cogitat artes,
Nec meminit notas (ut prius) ire uias.
At uos deductae quibus est fallacia lunae,
Et labor in magicis sacra piare focis,
En agedum dominae mentem conuertite nostrae,
Et facite illa meo palleat ore magis,

Tunc ego crediderim uobis, & sydera, & amnes
  Posse citeinis ducere carmininibus.
Et uos qui sero lapsum reuocatis amici,
  Quarite non sani pectoris auxilia.
Fortiter, & ferrum, sæuos patiemur & ignes,
  Sit modo libertas quæ uelit ira loqui.
Ferte per extremas gentes, & ferte per undas
  Qua non ulla meum fœmina norit iter.
Vos remanete, quibus facili Deus annuet aure,
  Sitis & in tuto semper amore pares.
In me nostra Venus noctes exercet amaras,
  Et nullo uacuus tempore desit amor.
Hoc moneo uitate malum, sua quenque moretur
  Cura, neq; assueto mutet amore locum.
Quod siquis monitis tardas aduerterit aures,
  Heu referet quanto uerba dolore mea.

AD CYNTHIAM.

q   Vid iuuat ornato procedere uita capillo,
  Et tenues coa ueste mouere sinus?
Aut quid oronthea crines perfundere myrrha?
  Teq; peregrinis uendere muneribus?
Naturæq; decus mercato perdere cultu,
  Nec sinere in propriis membra nitere bonis?
Crede mihi non ulla tuæ medicina figuræ est.
  Nudus amor formæ non amat artificem,
Aspice quos summittat humus formosa colores,
  Et ueniant ederæ sponte sua melius,
Surgat & in solis formosius arbutus antris,
  Et sciat indociles currere lympha uias,
Littora natiuis pellucent picta lapillis,

Et uolucres nulla dulcius arte canunt.
Non sic leusippis succendit Castora Phœbe.
Pollucem cultu non Thelayra soror,
Non Idæ, & cupido quondam discordia Phœbo
Eueni patriis filia littoribus,
Nec phrygium falso traxit candore maritum
Auecta externis Hippodamia rotis,
Sed facies aderat nullis obnoxia gemmis,
Qualis apelleis est color in tabulis,
Non illis studium uulgo conquirere amantes.
Illis ampla satis forma pudicitia.
Non ego nunc uereor ne sim tibi uilior istis,
Vni siqua placet culta puella, sat est.
Cum tibi præsertim Phœbus sua carmina donet,
Aomamq; libens Calliopea lyram,
Vnica nec desit iucundis gratia uerbis,
Omnia quæq; Venus, quæq; Minerua probat,
His tu semper eris nostræ gratissima uitæ
Tædia dum miseræ sint tibi luxuriæ.

AD CYNTHIAM.

q Valis Thesea iacuit cedente carina
Languida desertis gnosia littoribus
Qualis & accubuit primo cepheia somno
Libera iam duris cotibus Andromede,
Nec minus assiduis edonis fessa choreis
Qualis in herboso concidit appidano,
Talis uisa mihi mollem spirare quietem,
Cynthia non certis nixa caput manibus,
Ebria cum multo traherem uestigia Baccho
Et quaterent sera nocte facem pueri,

Hanc ego, non dum etiam sensus deperditus omnes
  Molliter impresso conor adire toro,
Et quamuis duplici correptum ardore iuberent
  Hac amor, hac liber, durus uterq; Deus,
Subiecto leuiter positam tentare lacerto,
  Osculaq; admota sumere, & arma manu,
Non tamen ausus eram dominæ turbare quietem
  Expertæ metuens iurgia sæuitiæ,
Sed sic intentis hærebam fixus ocellis
  Argus ut ignotis cornibus inachidos.
Et modo soluebam nostra de fronte corollas,
  Ponebamq; tuis Cynthia temporibus,
Et modo gaudebam lapsos formare capillos,
  Nunc furtiua cauis poma dabam manibus,
Omniaq; ingrato largibar munera somno,
  Munera de prono sæpe uoluta sinu.
Et quoties raro duxti suspiria motu,
  Obstupui uano credulus auspitio,
Ne qua tibi insolitos portarent uisa timores,
  Neue quis inuitam cogeret esse suam,
Donec diuersas percurrens luna fenestras,
  Luna moraturis sedula luminibus,
Compositos leuibus radiis patefecit ocellos,
  Sic ait in molli fixa toro cubitum,
Tandem te nostro referens iniuria lecto,
  Alterius clausis expulit e foribus,
Namq; ubi longa meæ consumpsti tempora noctis,
  Languidus exactis hei mihi syderibus,
O utinam tales perducas improbe noctes,
  Me miseram quales semper habere iubes,

Nam modo purpureo fallebam stamine somnum,
Rursus & orpheæ carmine fessa lyræ,
Interdum grauiter mecum deserta querebar
Externo longas sæpe in amore moras,
Dum me iucundis lapsam sopor impulit alis.
Illa fuit lachrymis ultima cura meis.

AD BASSVM.

q Quid mihi tam multas laudando Basse puellas
Mutatum domina cogis abire mea?
Quid me non pateris uitæ quodcunq; sequetur,
Hoc magis assueto uiuere seruitio?
Tu licet Antiopæ formam nycteidos, & tu
Spartanæ referas laudibus Hermionæ,
Et quascunque tulit formosi temporis ætas,
Cynthia non illas nomen habere sinat.
Nedum si leuibus fuerit collata figuris,
Inferior duro iudice turpis eat,
Hæc sed forma mei pars est extrema furoris,
Sunt maiora, quibus Basse perire iuuat,
Ingenuus color, multis & decus artibus, & quæ
Gaudia sub tacita dicere ueste libet.
Quo magis, & nostros contendis soluere amores,
Hoc magis accepta fallit uterque fide,
Non impune feres, sciet hæc insana puella,
Et tibi non tacitis uocibus hostis erit,
Nec tibi me post hæc committet Cynthia, nec te
Quæret, erit tanti criminis illa memor,
Et te circum omneis alias irata puellas
Deferet, heu nullo limine carus eris.
Nullas illa suis contemnet fletibus aras.

Et quicunque sacer, qualis ubique lapis,
Non ullo grauius tentatur Cynthia damno,
Quam sibi cum rapto cessat amore Deus,
Praecipue nostri maneat sic semper adoro,
Ne quicquam ex illa quod querar, inuenam.

AD AEMVLVM SVVM GALLVM.

i N uide tu tandem uoces compesce molestas,
Et sine nos cursu quo sumus ire pares.
Quid tibi uis insane meos sentire furores?
Infelix properas ultima nosse mala,
Et miser ignotos uestigia ferre per ignes,
Et bibere tota toxica thessalia.
Non est illa uagis similis collata puellis,
Molliter irasci non solet illa tibi,
Quod si forte tuis non est contraria uotis,
At tibi curarum millia quanta dabit.
Non tibi iam somnos, non illa relinquet ocellos
Illa feros animis alligat una uiros.
Ah mea contemptus quoties ad limina curres,
Quum tibi singultu fortia uerba cadent,
Et tremulis moestus orietur fletibus horror,
Et timor informem ducet in ore notam,
Et quaecunque uoles fugient tibi uerba querenti,
Nec poteris qui sis, aut ubi nosse miser,
Tum graue seruitium nostrae cogere puellae
Discere & exclusum quid sit abire domum.
Neciam pallorem toties mirabere nostrum,
Aut cur sim toto corpore nullus ego.
Nec tibi nobilitas poterit succurrere amanti.
Nescit amor priscis cedere imaginibus,

Quod si parua tuæ dederis uestigia culpæ.
Quam cito de tanto nomine rumor eris.
Non ego tum potero solatia ferre roganti,
Quum mihi nulla mei sit medicina mali,
Sed pariter miseri socio cogemur amore
Alter in alterius mutua flere sinu.
Quare quid possit mea Cynthia desine Galle
Quærere, non impune illa rogata uenit.

AD TVLLVM.

n On ego nunc hadriæ uereor mare noscere tecū
Tulle, neque ægeo ducere uela salo,
Cum quo riphæos possim conscendere montes,
Vlteriusq; domos uadere memnonias,
Sed me complexæ remorantur uerba puellæ,
Mutatoq; graues sæpe colore preces,
Illa mihi totis argutat noctibus ignes,
Et queritur nullos esse relicta deos,
Illa meam mihi iam se denegat, illa minatur,
Quæ solet irato tristis amica uiro.
His ego non horam possum durare querelis.
Ah pereat, si quis lentus amare potest.
An mihi sit tanti doctas cognoscere Athenas,
Atq; asiæ ueteres cernere diuitias?
Vt mihi deducta faciat conuitia puppi
Cynthia, & insanis ora notet manibus?
Osculaq; opposito dicat sibi debita uento,
Et nihil infido durius esse uiro,
Tu patrui meritas conare anteire secures,
Et uetera oblitis iura refer sociis,
Nam tua non ætas unquam seruiuit amori,

Semper at armatæ cura fuit patriæ,
Et tibi non unquam nostros puer iste labores
Afferat, & lachrymis omnia nota meis,
Me sine, quem semper uoluit fortuna iacere,
Hanc animam extremæ reddere nequitiæ.
Multi longinquo perire in amore libenter,
In quorum numero me quoq; terra tegat.
Non ego sum laudi, non natus idoneus armis,
Hanc me militiam fata subire uolunt.
At tu seu mollis qua tendit ionia, seu qua
Lydia Pactoli tinguit aratra liquor,
Seu pedibus terras, seu pontum carpere remis
Ibis, & accepti pars eris imperii,
Tum tibi siqua mei ueniet non immemor hora,
Viuere me duro sydere certus eris.

AD PONTICVM POETAM.

c Vm tibi calmeæ dicuntur Pontice Thebæ,
Armáq; fraternæ tristia militiæ,
Atq; ita sim felix primo contendis Homero,
Sint modo fata tuis mollia carminibus,
Nos ut consuemus, nostros agitamus amores,
Atq; aliquid duram quærimus in dominam,
Nec tantum ingenio, quantum seruire dolori
Cogor, & ætatis tempora dura queri.
Hic mihi conteritur uitæ modus, hæc mea fama est,
Hinc cupio nomen carminis ire mei.
Me laudent doctæ solum placuisse puellæ
Pontice, & iniustas sæpe tulisse minas.
Me legat assidue post hæc neglectus amator,
Et prosint illi cognita nostra mala,

Te quoque si certo puer hic concusserit arcu,
  Quod nolim nostros euolasse deos,
Longe castra tibi, longe miser agmina septem
  Flebis, in æterno surda iacere situ,
Et frustra cupies mollem componere uersum,
  Nec tibi subiciet carmina sæuus amor.
Tunc me non humilem mirabere sæpe poetam,
  Tunc ego romanis præferar ingeniis,
Nec poterunt iuuenes nostro reticere sepulchro,
  Ardoris nostri magne poeta iaces,
Tu caue nostra tuo contemnas carmina fastu.
  Sæpe uenit magno fœnore tardus amor.

Ad CYNTHIAM.

t Vne igitur demens? nec te mea cura moratur?
  An tibi sum gelida uilior illyria?
Et tibi iam tanti quicunque est iste, uidetur,
  Vt sine me uento quolibet ire uelis?
Tú ne audire potes uesani murmura ponti?
  Fortis & in dura naue iacere potes?
Tu pedibus teneris positas fulcare pruinas?
  Tu potes insolitas Cynthia ferre niues?
O utinam hybernæ duplicentur tempora brumæ,
  Et sit iners tardis nauita uergiliis,
Nec tibi tyrrhena soluatur funis arena,
  Néue inimica meas eleuet aura preces.
Atq; ego non uideam tales subsidere uentos,
  Cum tibi prouectas auferet unda rates,
Et me defixum uacua patiaris arena,
  Crudelem infesta sæpe uocare manu,

Sed quocunque modo de me periura mereris,
 Sit Galathea tuæ non aliena uiæ,
Vt te felici uectam per cærula remo,
 Accipiat placidis orithos æquoribus,
Nam me non ullæ poterunt corrumpere thedæ,
 Quin ego uita tuo limine uerba querar.
Nec me deficiet nautas rogitare citatos,
 Dicite quo portu clausa puella mea est,
Et dicam atracis licet hæc considat in oris,
 Et licet heleis, illa futura mea est,
Hic erit, hic iurata manet, rumpantur iniqui,
 Vicimus, assiduas non tulit illa preces.
Falsa licet cupidus deponat gaudia liuor,
 Destitit ire nouas Cynthia nostra uias.
Illi carus ego, & per me carissima Roma
 Dicitur, & sine me dulcia regna negat,
Illa uel angusto mecum requiescere lecto,
 Et quocunque modo maluit esse mea,
Quam sibi dotatæ regnum uetus Hippodamiæ,
 Et quas elis opes ante pararat equis,
Quamuis magna daret, quamuis maiora daturus,
 Non tamen illa meos fugit auara sinus,
Hanc ego non auro, non indis flectere conchis,
 Sed potui blandi carminis obsequio.
Sunt igitur musæ, neque amanti tardus Apollo,
 Quis ego fretus amo, Cynthia rara mea est.
Nunc mihi summa licet contingere sydera plantis,
 Siue dies, seu nox uenerit, illa mea est,
Nec mihi riualis certos subducet amores.
 Ista meam norit gloria canitiem.

AD PONTICVM SVVM.

Dicebam tibi uenturos irrisor amores,
Nec tibi perpetuo libera uerba fore,
Ecce iaces, supplexq; uenis ad iura puellæ,
Et tibi nunc quæuis imperat empta modo.
Non me chaoniæ uincant in amore columbæ
Dicere quos iuuenes, quæq; puella domet,
Me dolor, & lachrymæ merito fecere peritum,
Atq; utinam posito dicar amore rudis.
Quid tibi nunc misero prodest graue dicere carmen?
Aut amphioniæ mœnia flere lyræ?
Plus in amore ualet Mimnermi uersus Homero.
Carmina mansuetus lenia quærit amor.
I quæso, & tristeis istos depone libellos,
Et cane quod quæuis nosse puella uelit.
Quid si non esset facilis tibi copia? nunc tu
Insanus medio flumine quæris aquam.
Nec dum etiam palles, uero nec tangeris igni,
Hæc est uenturi prima fauilla mali.
Tum magis armenias cupies accedere tigres,
Et magis infernæ uincula nosse rotæ,
Quam pueri toties arcum sentire medullis,
Et nihil iratæ posse negare tuæ.
Nullus amor cuiquam faciles ita præbuit alas,
Vt non alterna presserit ille manu.
Nec te decipiat quod sit satis illa parata,
Acrius illa subit Pontice si qua tua est.
Quippe ubi non liceat uacuos seducere ocellos,
Nec uigilare alio nomine cedat amor,
Qui non ante patet donec manus attigit ossa,

Quisquis es assiduas aufuge blanditias.
Illis, & silices, & possunt cedere quercus,
Nedum tu possis spiritus iste leuis.
Quare si pudor est, quam primum errata fatere.
Dicere quo pereas sæpe in amore iuuat.

AD GALLVM.

Iucunda quies, primo cum testis amori
Affueram uestris conscius in lachrymis.
O noctem meminisse mihi iucunda uoluptas,
O quoties uotis illa uocanda meis,
Cum te complexa morientem Galle puella,
Vidimus in longam ducere uerba moram,
Quamuis labenteis premeret mihi somnus ocellos,
Et mediis cœlo luna ruberet equis,
Non tamen a uestro potui secedere lusu,
Tantus in alternis uocibus ardor erat,
Sed quoniam non es ueritus concredere nobis,
Accipe commissæ munera lætitiæ.
Non solum uestros didici reticere dolores,
Est quiddam in nobis maius amice fide.
Possum ego diuisos iterum coniungere amantes,
Et dominæ tardas possum aperire fores,
Et possum alterius curas sanare recenteis,
Nec leuis in uerbis est medicina meis,
Cynthia me docuit semper quæcunque petenda,
Quæq; cauenda forent, non nihil egit amor.
Tu caue ne tristi cupias pugnare puellæ,
Néue superba loqui, néue tacere diu,
Neu siquid petiit, ingrata fronte negaris,
Neu tibi pro uano uerba benigna cadant.

Irrita uenit, quando contemnitur illa,
Nec meminit iustas ponere læsa minas,
At quo sis humilis magis, & subiectus amori,
Hoc magis effecto sæpe fruare bono.
Is poterat felix una remanere puella,
Qui nunquam uacuo pectore liber erit.

AD CYNTHIAM.

e Cquid te mediis cessantem Cynthia Baiis
Qua iacet herculeis semita littoribus?
Et modo thesproti mirantem subdita regno
Proxima miscenis æquora nobilibus,
Nostri cura subit memores adducere noctes,
Ecquis in extremo restat amore locus?
An te nescio quis simulatis ignibus hostis
Sustulit e nostris Cynthia carminibus?
Atq; utinam mage te remis confisa minutis
Paruula lucrina cymba moretur aqua.
Aut teneat clausam tenui tentantis in unda
Alternæ facilis cedere lympha manu,
Quam uacet alterius blandos audire susurros
Molliter in tacito littore compositam,
Vt solet amoto labi custode puella
Perfida communes nec meminisse deos,
Non quia per specta non est mihi cognita fama,
Sed quod in hac omnis per te timetur amor.
Ignosces igitur, si quid tibi triste libelli
Attulerint, nostri culpa timoris eris.
An missi non maior caræ custodia matris?
Aut sine te uitæ cura sit ulla meæ?
Tu mihi sola domus, tu Cynthia sola parentes,

Omnia tu nostræ tempora lætitiæ,
Seu tristis ueniam, seu contra lætus amicis.
Quicquid ero, dicam Cynthia causa fuit.
Tu modo quam primum corruptas desere Baias,
Multis ista dabunt littora discidium,
Littora quæ fuerant castis inimica puellis.
Ah pereant Baiæ crimen amoris aquæ.
Quid mihi desidiæ non cessas fingere crimen,
Quod faciat nobis conscia Roma moram.
Tam multa illa meo diuisa est millia lecto,
Quantum hipanis ueneto dissidet eridano.
Nec mihi consuetos amplexu nutrit amores
Cynthia, nec nostra dulcis in aure sonat,
Olim gratus eram non illo tempore cuiquam
Contigit, ut simili posset amare fide
Inuidiæ fuimus, num me Deus obruit? an quæ
Lecta prometheis diuidit herba iugis?
Non sum ego, qui fueram, mutat uia longa puellas.
Quantus in exiguo tempore fugit amor.
Nunc primum longas solus cognoscere noctes
Cogor, & ipse meis auribus esse grauis.
Felix qui potuit præsenti flere puellæ.
Non mihi aspersis gaudet amor lachrymis.
Aut si despectus potuit mutare calores,
Sunt quoque translato gaudia seruitio.
Mi neque amare aliã, neque ab hac discedere fas est.
Cynthia prima fuit, Cynthia finis erit.

AD GALLVM.

t Vquod sæpe soles, nostro lætabere casu
Galle, quod abrepto solus amore uacem.

At non ipse tuas imitabor perfide uoces
Fallere te nunquam Galle puella uelit,
Dum tibi deceptis augetur fama puellis,
Certus, & in nullo quæris amore moram,
Perditus in quadam tardis pallescere curis
Incipis, & primo lapsus adire gradu.
Hæc erit illarum contempti pœna doloris
Multarum miseras exigit una uices;
Hæc tibi uulgares istos compescet amores;
Nec noua quærendo semper amicus eris,
Hæc ego non rumore malo, non augure doctus;
Vidi ego. me quæso teste negare potes?
Vidi ego te toto uinctum languescere collo,
Et flere iniectis Galle diu manibus,
Et cupere optatis animam deponere uerbis;
Et quæ deinde meus celat amice pudor.
Non ego complexus potui diducere uestros;
Tantus erat demens inter utrosq; furor.
Non sic æmonio salmonida mixtus enipeo
Tænarius facili pressit amore Deus;
Nec sic cœlestem flagrans amor Herculis Heben
Sensit in œtæis gaudia prima iugis,
Vna dies omneis potuit præcurrere amantes,
Nam tibi non tepidas subdidit illa faces,
Nec tibi præteritos passa est succedere fastus,
Nec sinet abduci, te tuus ardor aget.
Nec mirum cum sit Ioue digna, & proxima Ledæ,
Et Ledæ partu gratior una tribus,
Illa sit inachiis, & blandior heroinis,
Illa suis uerbis cogat amare Iouem,

Tu uero quoniam semel es periturus amore,
  Vtere, non alio limine dignus eras.
Quæ tibi sit felix quoniam nouus incidit error,
  Et quodcunq; uoles una sit ista tibi.

AD TVLLVM.

t V licet abiectus tyberina molliter unda
  Lesbia mentoreo uina bibas opere,
Et modo tam celeres mireris currere lyntres,
  Et modo tam tardas funibus ire rates,
Et nemus omne satas intendat uertice syluas,
  Vrgetur quantis caucasus arboribus,
Non tamen ista meo ualeant contendere amori.
  Nescit amor magnis cedere diuitiis.
Nam siue optatam mecum trahit illa quietem,
  Seu facili totum ducit amore diem,
Tunc mihi pactoli ueniunt sub tecta liquores,
  Et legitur rubris gemma sub æquoribus,
Tum mihi cessuros spondent mea gaudia reges
  Quæ maneant, dum me fata perire uolent,
Nam quis diuitiis aduerso gaudet amore?
  Nulla mihi tristi præmia sunt uenere,
Illa potest magnas heroum infringere uires,
  Illa etiam duris mentibus esse dolor,
Illa neq; arabium metuit conscendere limen,
  Nec timet ostrino Tulle subire toro,
Et miserum toto iuuenem uersare cubili.
  Quid releuant uariis serica textilibus?
Quæ mihi dum placata aderit, non ulla uerebor
  Regna, nec Alcinoi munera despicere.

Ad Cynthiam.

AD CYNTHIAM.

Saepe ego multa tuae leuitatis damna timebam.
 Hac tamen excepta Cynthia perfidia.
Aspice me quanto rapiat fortuna periclo,
 Tu tamen in nostro lenta timore uenis,
Et potes externos manibus componere crines,
 Et longa faciem quaerere desidia.
Nec minus eois pectus uariare lapillis,
 Vt formosa nouo quae parat ire uiro,
At non sic ithaci digressu mota Calypsó
 Desertis olim fleuerat aequoribus.
Multos illa dies incomptis moesta capillis
 Sederat iniusto multa locuta salo,
Et quamuis nunquam posthac uisura dolebat,
 Illa tamen longe conscia laetitiae,
Alphesiboea suos ulta est pro coniuge fratres,
 Sanguinis & cari uincula rupit amor,
Nec sic aesoniden rapientibus anxia uentis
 Hypsipyle uacuo constitit in thalamo.
Hypsipyle nullos post illos sensit amores,
 Vt semel aemonio tabuit hospitio,
Coniugis Euadne miseros elata per ignes,
 Occidit argiuae fama pudicitiae,
Quarum nulla tuos potuit conuertere mores,
 Tu quoque uti fieres nobilis historia,
Desine iam reuocare tuis periuria uerbis
 Cynthia, & oblitos parce mouere Deos,
Audax ah nimium nostro dolitura periclo,
 Siquid forte tibi durius inciderit,
Multa prius uasto labentur flumina ponto,

Annus & inuersas duxerit ante uices,
Quam tua sub nostro mutetur pectore cura,
Sis quodcunque uoles, non aliena tamen,
Quam ue mihi uiles isti uideantur occlli,
Per quos sæpe mihi credita perfidia est.
Hos tu iurabas, siquid mentita fuisses,
Vt tibi suppositis exciderent manibus,
Et contra magnum potes hos attollere solem?
Nec tremis admissæ conscia nequitiæ?
Quis te cogebat multos pallere colores,
Et fletum inuitis ducere luminibus?
Quis ego nunc pereo similes moniturus amantes,
O nullis tutum credere blanditiis.

VERBA IANVAE CONQVERENTIS.

q Væ fueram magnis olim patefacta triumphis
Ianua tarpeiæ nota pudicitiæ,
Cuius inaurati celebrarunt limina currus
Captorum lachrymis humida supplicibus,
Nunc ego nocturnis potorum saucia rixis
Pulsata indignis sæpe queror manibus.
Et mihi non desunt turpes pendere corollæ,
Semper & exclusis signa iacere faces,
Nec possum infamis dominæ defendere noctes
Nobilis obscœnis tradita carminibus,
Nec tamen illa suæ reuocatur parcere famæ
Turpior, & secli uiuere luxuria,
Has inter grauibus cogor deflere querelis
Supplicis a longis tristior excubiis.
Ille meos nunquam patitur requiescere postes
Arguta referens carmina blanditia,

Ianua uel domina penitus crudelior ipsa,
Quid mihi tam duris clausa taces foribus?
Cur nunquam reserata meos admittis amores,
Nescia furtiuas reddere mota preces?
Nulla ne finis erit nostro concessa dolori?
Turpis & intepido limine somnus erit?
Me mediæ noctes, me sydera plena iacentem,
Frigidáq; eoo me dolet aura gelu,
Tu sola humanos nunquam miserata dolores,
Responde tacitis mutua cardinibus,
O utinam traiecta caua mea uocula rima,
Percussas dominæ uertat in auriculas.
Sit licet & saxo patientior illa sicano,
Sit licet & ferro durior, & chalybe,
Non tamen illa suos poterit compescere ocellos,
Surget & inuitis spiritus in lachrymis.
Nunc iacet alterius felici nixa lacerto,
At mea nocturno uerba cadunt zephyro.
Sed tu sola mei tu maxima causa doloris
Victa meis nunq; ianua muneribus.
Te non ulla meæ læsit petulantia linguæ,
Quæ solet irato dicere uerba loco,
Vt me tam longa raucum patiare querela,
Sollicitas triuio peruigilare moras,
At tibi sæpe nouo deduxi carmina uersu,
Osculaq; impressis nixa dedi gradibus,
Ante tuos quoties uerti me perfida postes,
Debitáq; occultis uota tuli manibus.
Hæc ille, & si quæ miseri nouistis amantes,
Et matutinis obstrepit alitibus,

Sic ego nunc dominæ uitiis, & semper amantis
Fletibus æterna differor inuidia.

AD CYNTHIAM DE MARIS TEMPESTATE.

a T merito, quoniam potui fugisse puellam,
Nunc ego desertas alloquor alcyonas.
Nec mihi Cassiope solito uisura carinam.
Omniáq; ingrato littore uota cadunt,
Quin etiam absenti prosunt tibi Cynthia uenti,
Aspice quam sæuas increpat aura minas.
Nulláne placatæ ueniet fortuna procellæ,
Hæccine parua meum funus arena teget?
Tu tamen in melius sæuas conuerte querelas.
Sat tibi sit pœnæ nox, & iniqua uada.
An poteris siccis mea fata reponere ocellis?
Ossáq; nulla tuo nostra tenere sinu?
Ah pereat quicunque rateis, & uela parauit
Primus, & inuito gurgite fecit iter.
Non'ne fuit melius dominæ peruincere mores?
Quamuis dura, tamen rara puella fuit,
Quam sic ignotis circundata littora syluis
Cernere, & optatos quærere tyndaridas?
Illic si qua meum sepelissent fata dolorem,
Vltimus & posito staret amore lapis,
Illa meo caros donasset funere crines
Molliter, & tenera poneret ossa rosa,
Illa meum extremo clamasset puluere nomen,
Vt mihi non ullo pondere terra foret.
At uos æquoreæ formosa Doride natæ
Candida felici soluite uela choro,

Si quando uestras labens amor attigit undas,
  Mansuetis socio parcite littoribus.

ADCYNTHIAM.

h Aec certe deserta loca, & taciturna querenti,
  Et uacuum Zephyri possidet aura nemus.
Hic licet occultos proferre impune dolores,
  Si modo sola queant saxa tenere fidem.
Vnde tuos primum repetam mea Cynthia fastus?
  Quod mihi das flendi Cynthia principium?
Qui modo felices inter numerabar amantes,
  Nunc in amore tuo cogor habere notam.
Quid tantum merui? quæ te mihi carmina mutant?
  An noua tristitiæ causa puella tuæ?
Sic mihi te referas leuis, ut non altera nostro
  Limine formosos intulit ulla pedes.
Quamuis multa tibi dolor hic meus aspera debet,
  Non ita sæua tamen uenerit ira mea,
Vt tibi sim merito semper furor, & tua flendo
  Lumina deiectis turpia sint lachrymis,
An quia parua damus mutato signa calore?
  Et non ulla meo clamat in ore fides?
Vos eritis testes, si quos habet arbor amores
  Fagus, & arcadio pinus amata Deo.
Ah quoties teneras resonant mea uerba sub umbras,
  Scribitur & uestris Cynthia corticibus.
An tua quod peperit nobis iniuria curas
  Quæ solum tacitis cognita sunt foribus?
Omnia consueui timidus perferre superbæ
  Iussa, neque arguto facta dolore queri,
Pro quo diuini fontes, & frigida rupes,

Et datur inculto tramite dura quies,
Et quodcunque meæ possunt narrare querelæ,
Cogor ad argutas dicere solus aues,
Sed qualiscunque es, resonent tibi Cynthia syluæ,
Nec deserta tuo nomine saxa uacent.

AD CYNTHIAM.

n On ego nũc tristes uereor mea Cynthia manes,
Nec moror extremo debita fata rogo,
Sed ne forte tuo careat mihi funus amore,
Hic timor est ipsis durior exequiis,
Non adeo leuiter noster puer hæsit ocellis,
Vt meus oblito puluis amore uacet,
Illic phylacides iucundæ coniugis heros
Non potuit cæcis immemor esse locis,
Sed cupidus falsis attingere gaudia palmis,
Thessalis antiquam uenerat umbra domum,
Illic quicquid ero semper tua dicar imago,
Traicit & fati littora magnus amor,
Illic formosæ ueniant chorus heroinæ,
Quas dedit argiuis dardana præda uiris
Quarum nulla tua fuerit mihi Cynthia forma
Gratior, & tellus hoc ita iusta sinat.
Quamuis te longæ remorentur fata senectæ,
Cara tamen lachrymis ossa futura meis,
Quæ tu uiua mea possis sentire fauilla,
Tum mihi non ullo mors sit amara loco,
Quam uereor ne te contempto Cynthia busto,
Abstrahat a nostro puluere iniquus amor,
Cogat & inuitam lachrymas siccare cadentes.
Flectitur assiduis certa puella minis,

Quare dum licet inter nos lætemur amantes.
N on satis est ullo tempore longus amor.

AD GALLVM.

h A ecpro continuo te galle monemus amore
I d tibi ne uacuo defluat ex animo,
S æpe imprudenti fortuna occurrit amanti
C rudelis minyis dux erit ascanius,
E st tibi non infra speciem, non nomine dispar
T hiodamantheo proximus ardor hylæ,
N unc tu siue legis umbrosæ flumina syluæ,
S iue anienа tuos tinxerit unda pedes,
S iue gigantea spatiabere littoris ora,
S iue ubicunque uagi fluminis hospitio,
N ympharum semper cupidas defende rapinas,
N on minor ausoniis est amor in dryadis.
N e tibi sit durum montes, & frigida saxa
G alle, neq; expertos semper adire lacus,
Q uæ miser ignotis error perpessus in oris
H erculis indomito fleuerat Ascanio.
N anque ferunt olim Pagasæ naualibus argon
E gressam longe phasidos isse uiam,
E t iam præteritis labentem athamantidos undis.
M ysorum scopulis applicuisse ratem,
H ic manus heroum placidis ut constitit oris,
M ollia composita littora fronde tegit,
A t comes inuicti iuuenis processerat ultra
R aram sepositi quærere fontis aquam,
H unc duo sectati fratres aquilonia proles,
H unc super & Zethes, hunc super & Calais,
O scula suspensis instabant carpere palmis,

O scula & alterna ferre supina fuga,
I lle sub extrema pendens seduditur ala,
E t uolucres ramo submouet insidias.
I am pandioniæ cesset genus Orithyiæ.
A h dolor ibat Hylas, ibat Hamadryas hinc.
H ic erat arganti Phlegre sub uertice montis
G rata domus nymphis humida tynniacis.
Q uam supra nulli pendebant debita curæ
R oscida desertis poma sub arboribus,
E t circum irriguo surgebant lilia prato
C andida purpureis mixta papaueribus,
Q uæ modo decerpens tenero pueriliter ungui,
P roposito florem prætulit officio,
E t modo formosis incumbens nescius undis
E rrorem blandis tardat imaginibus,
T andem haurire parat demissis flumina palmis
I nnixus dextro plena trahens humero,
C uius & accensæ dryades candore puellæ,
M iratæ solitos destituere choros.
P rolapsum leuiter facili texere liquore,
T um sonitum rapto corpore fecit Hylas,
C ui procul Alcides iterat responsa, sed illi
N omen ab extremis fontibus aura refert.
H is o Galle tuos monitis seruabis amores
F ormosum nymphis credere uisus Hylam.

GALLVS LOQVITVR.

V qui consortem properas euadere casum,
M iles ab ætruscis saucius aggeribus,
Quid nostro gemitu turgentia lumina torques?
P ars ego sum uestræ proxima militiæ,

Sic te seruato ut possint gaudere parentes.
Haec soror acta tuis sentiat e lachrymis,
Gallum per medios ereptum Caesaris enses,
Effugere ignotas non potuisse manus,
Et quicunque super dispersa inuenerit ossa
Montibus aetruscis haec sciat esse mea.

AD TVLLVM DE PATRIA SVA.

¶ Valis, et unde genus, q sint mihi Tulle penates
Quaeris pro nostra semper amicitia.
Si perusina tibi patriae sunt nota sepulchra
Italiae duris funera temporibus,
Cum Romana suos egit discordia ciues
Sit mihi praecipue puluis hetrusca dolor,
Tu proiecta mei perpessa es membra propinqui.
Tu nullo miseri contegis ossa solo,
Proxima supposito contingens Vmbria campo
Me genuit terris fertilis uberibus.

SEX. PROPERTII AVRELII ELEGIARVM LIBER SECVNDVS.

AD MOECENATEM.

¶ Vaeritis unde mihi toties scribantur amores,
Vnde meus ueniat mollis in ora liber,
Non mihi Calliope, non haec mihi cantat Apollo,
Ingenium nobis ipsa puella facit,

Siue togis illam fulgentem incedere cois,
Hoc totum e coa ueste uolumen erit,
Seu uidi ad frontem sparsos errare capillos,
Gaudet laudatis ire superba comis,
Siue lyrae carmen digitis percussit eburnis,
Miramur faciles ut premat arte manus,
Seu cum poscentes somnus declinat ocellos,
Inuenio causas mille poeta nouas;
Seu nuda erepto mecum luctatur amictu,
Tunc uero longas condimus illiadas,
Seu quicquid fecit, siue est quodcunque locuta,
Maxima de nihilo nascitur historia.
Quid mihi si tantum Maecenas fata dedissent,
Vt possem heroas ducere in arma manus?
Non ego titanas canerem, non ossan olympo
Impositum, ut coeli pelion esset iter,
Non ueteres Thebas, nec pergama nomen Homeri,
Xerxis & imperio bina coisse uada.
Regnáue prima Remi, aut aios Carthaginis altae,
Cymbrorumq́; minas, & benefacta mari,
Belláq́;, resq́; tui memorarem Caesaris, & tu
Caesare sub magno cura secunda fores.
Nam quoties Mutinam, aut ciuilia busta philippos,
Aut canerem siculae classica bella fugae,
Euersosq́; focos antiquae gentis hetruscae,
Et Ptolemaeae littora capta phari,
Aut canerē aegyptū, & nilum, cum tractus in urbem
Septem captiuis debilis ibat aquis,
Aut regum auratis circundata colla cathenis,
Actiaq́; in sacra currere rostra uia,

Te mea musa illis semper contexeret armis,
 Et sumpta, & posita pace fidele caput
Theseus infernis superis testatur Achilles
 Hic ixioniden, ille Menœtiaden.
Sed neque phlegræos Iouis, Enceladiq; tumultus
 Intonet angusto pectore Callimachus.
Nec mea conueniunt duro præcordia uersu
 Cæsaris in phrygios condere nomen auos.
Nauita de uentis, de tauris narrat arator,
 Enumerat miles uulnera, pastor oues.
Nos contra angusto uersamus prælia lecto,
 Qua pote quisque in ea conterat arte diem.
Laus in amore mori, laus si datur altera in uno
 Posse frui, fruar o solus amore meo.
Si memini, solet illa leues culpare puellas,
 Et totam ex Helena non probat Iliada.
Seu mihi sint tangenda nouercæ pocula Phædræ,
 Pocula priuigno non nocitura suo,
Seu mihi circæo pereundum est gramine, siue
 Colchis colchiacis urat aëna focis,
Vna meos quoniam prædata est fœmina sensus,
 Ex hac ducentur funera nostra domo.
Omnes humanos sanat medicina dolores.
 Solus amor morbi non amat artificem,
Tarda philoctetæ sanauit crura Machaon,
 Phœnicis Chiron lumina Phillyrides,
Et Deus extinctum cresis epidaurius herbis
 Restituit patriis androgeona focis,
Mysus & hæmonia iuuenis, qua cuspide uulnus
 Senserat, hac ipsa cuspide sensit opem,

Hoc si quis uitium potuit mihi demere, solus
 Tantalea poterit tradere poma manu,
Dolia uirgineis idem ille repleuerit urnis,
 Ne tenera assidua colla grauentur aqua,
Idem caucasea soluet de rupe Promethei
 Brachia, & a medio pectore pellet auem,
Quandocunque igitur uitam mea fata reposcent
 Et breue in exiguo marmore nomen ero,
Mœcenas nostræ spes inuidiosa iuuentæ,
 Et uitæ, & morti gloria iusta meæ,
Si te forte meo ducet uia proxima busto,
 Esse da cælatis siste britanna iugis,
Taliaq; illachrymans mutæ iace uerba fauillæ,
 Huic misero fatum dura puella fuit.

CYNTHIAE PVELLAE LAVDES.

Liber eram, & uacuo meditabar uiuere lecto,
 At me composita pace fefellit amor.
Cur hæc in terris facies humana moratur?
 Iuppiter ignosco pristina furta tua.
Fulua coma est, longeq; manus, & maxima toto
 Corpore, & incedit uel Ioue digna soror,
Aut cum dulichias pallas spatiatur ad aras
 Gorgonis anguiferæ pectus operta comis,
Qualis & Ischomache laphithæ genus Heroinæ
 Centauris medio grata rapina mero.
Mercurioq; Sais fertur Bebeidos undis
 Virgineum primo composuisse latus,
Cedite etiam diuæ quas pastor uiderat olim,
 Idæis tunicam ponere uerticibus.
Hanc utinam faciem nolit mutare senectus,

Et sicumææ secula natis aget.

AD VERSVM SE.

Qui nullum tibi dicebas iam posse nocere,
Hæsisti, cecidit spiritus ille tuus,
Vix unum potes infelix requiescere mensem,
Et turpis de te iam liber alter erit,
Quærebam sicca si possit piscis arena,
Nec solitus ponto uiuere toruus aper,
Aut ego si possem studiis uigilare seueris.
Differtur, nunquam tollitur ullus amor.
Nec me tam facies, quamuis sit candida, cepit,
Lilia non domina sint magis alba mea,
Et mæotica nix minio si certet hibero,
Vtq; rosæ puro lacte natant folia,
Nec de more comæ per leuia colla fluentes,
Non oculi geminæ sydera nostra faces,
Nec si qua arabio lucet bombyce puella,
Nō sum de nihilo blandus amator ego,
Quantum quod posito formosæ saltat iaccho
Egit ut euantes dux Aridna choros,
Et quantum æolio cum tentat carmina plectro
Par aganippeæ ludere docta lyræ
Et sua cum antiquæ committit scripta Corinnæ,
Carminaq; Erinnes non putat æqua suis,
Num tibi nascenti primis mea uita diebus
Aridus argutum sternuit omen amor.
Hæc tibi contulerunt cœlestia munera diui,
Hæc tibi ne matrem forte dedisse putes,
Non non humani sunt partus talia dona,
Ista decem menses non peperere bona,

Gloria Romanis una es tu nata puellis
 Romana accumbens prima puella Ioui,
Nec semper nobiscum humana cubilia uises,
 Post Helenam hæc terris forma secunda redit,
Hac ego non mirer si flagret nostra iuuentus,
 Pulchrius hac fuerat Troia perire tibi.
Olim mirabar, quod tanti ad pergama belli
 Europæ, atq; Asiæ causa puella fuit,
Nunc Pari tu sapiens, & tu Menelae fuisti,
 Tu quia poscebas, tu quia lentus eras.
Digna quidem facies, pro qua uel obiret Achilles,
 Vel Priamus, belli causa probanda fuit.
Si quis uult fama tabulas anteire uetustas,
 Hic dominam exemplo ponat in ante meam,
Siue illam hesperiis, siue illam ostendit eois,
 Vret & eoos, uret & hesperios.
His saltem ut tenear iam finibus, aut mihi siquis
 Acrius ut moriar, uenerit alter amor,
Ac ueluti primo taurus detrectat aratra,
 Post uenit assueto mollis ad arua iugo,
Sic primo iuuenes trepidant in amore feroces,
 Dehinc domiti post hæc æqua, & iniqua ferunt.
Turpia perpessus uates est uincla Melampus
 Cognitus Iphidi subripuisse boues,
Quem non lucra magis Pero formosa coegit
 Mox amithaonia nupta futura domo.

AD AMANTEM.

m Vlta prius dominæ delicta queraris oportet,
 Sæpe roges aliquid, sæpe repulsus eas,
Et sæpe immeritos corrumpas dentibus ungues,

Es crepitum dubio suscitet ira pede,
Nequicquam perfusa meis ungenta capillis
Ibat, & expenso planta morata gradu,
Non hic herba ualet, non hic nocturna citeis,
Non per medeæ gramina cocta manus,
Quippe ubi nec causas, nec apertos cernimus ictus,
Vnde tamen ueniant tot mala cæca uia est,
Non eget hic medicis, non lectis mollibus æger,
Huic nullum cœli tempus, & aura nocet,
Ambulat, & subito mirantur funus amici,
Sic est incautum quicquid habetur amor.
Nam cui non ego sum fallaci præmia uati?
Quæ mea non decies somnia uersa anus?
Hostis siquis erit nobis, amet ipse puellas,
Gaudeat in puero siquis amicus erit,
Tranquillo tuta descendit flumine cymba.
Quid tibi tam parui littoris unda nocet?
Alter sæpe uno mutat præcordia uerbo,
Altera uix ipso sanguine mollis erit.

AD CYNTHIAM.

b O cuerum est tota te ferri Cynthia Roma,
Et non ignota uiuere nequitia,
Hæc merui sperare, dabis mihi perfida pœnas,
Et nobis aquilo Cynthia uentus erit.
Inueniam tamen e multis fallacibus unam
Quæ fieri nostro carmine nota uelit,
Nec mihi tam duris insultet moribus, & te
Vellicet, heu sero flebis amata diu.
Nunc est ira recens, nunc est discedere tempus,
Si dolor abfuerit, crede redibit amor,

Non ita carpathiæ uariant aquilonibus undæ,
Nec dubio nubes uertitur atra noto,
Quam facile irati uerbo mutantur amantes,
Dum licet iniusto subtrahe colla iugo.
Nec tu non aliquid, sed prima nocte dolebis.
Omne in amore malum (si patiare) leue est.
At tu per dominæ Iunonis dulcia iura
Parce tuis animis uita nocere tibi.
Non solum taurus ferit uncis cornibus hostem,
Verum etiam instanti læsa repugnat ouis,
Nec tibi periuro scindam de corpore uestes,
Nec mea præclusas fregerit ira fores,
Nec tibi connexos iratus carpere crines
Nec duris ausim lædere pollicibus.
Rusticus hæc aliquis tam turpia prælia quærat,
Cuius non ederæ circumiere caput.
Scribam igitur quod non unquam tua deleat ætas,
Cynthia forma potens, Cynthia uerba leuis.
Crede mihi quamuis contemnas murmura famæ,
Hic tibi pallori Cynthia uersus erit.

AD EANDEM.

n On ita complebant ephyreæ Laidos ædes,
Ad cuius iacuit græcia tota fores,
Turba menandreæ fuerat nec Thaidos olim
Tanta, in qua populus lusit Erichthonius,
Nec quæ deletas potuit componere Thebas
Phyrne, tam multis facta beata uiris.
Quin etiam falsos fingis tibi sæpe propinquos,
Oscula nec desunt, qui tibi iure ferant.
Me iuuenum facies pictæ, me nomina lædunt,

Me tener

Me tener in cunis, & sine uoce puer,
Me lædet, si multa tibi dabit oscula mater,
Me soror, & cum qua dormis amica simul.
Omnia me lædent, timidus sum, ignosce timori,
Et miser in tunica suspicor esse uirum.
His olim (ut fama est) uitiis ad prælia uentum est,
His troiana uides funera principiis.
Aspera centauros eadem dementia iussit
Frangere in aduersum pocula Pirithoum.
Cur exempla petam graium? tu criminis author
Nutritus duro Romule lacte lupæ,
Tu rapere intactas docuisti impune Sabinas,
Per te nunc Romæ quidlibet audet amor.
Felix Admeti coniux, & lectus Vlyssis,
Et quæcunque uiri fœmina limen amat.
Templa pudicitiæ quid opus statuisse puellis,
Si cuiuis nuptæ quidlibet esse licet?
Quæ manus obscœnas depinxit prima tabellas,
Et posuit casta turpia uisa domo,
Illa puellarum ingenuos corrupit ocellos,
Nequitiæq; suæ noluit esse rudes.
Ah gemat in terris ista qui protulit arte
Iurgia sub tacita condita lætitia.
Non istis olim uariabant tecta figuris,
Cum paries nullo crimine pictus erat.
Sed non immerito uelauit aranea fanum,
Et mala desertos occupat herba deos.
Quos igitur tibi custodes, quæ limina ponam,
Quæ nunquam supra pes inimicus eat?
Nam nihil inuitæ tristis custodia prodest,

Quam peccare pudet, Cynthia tuta sat est.
Vxor me nunquam, nunquam me ducet amica,
Semper amica mihi, semper et uxor eris.

AD CYNTHIAM.

g Auisa est certe sublatam Cynthia legem,
Qua quondam edicta flemus uterq; diu,
Ni nos diuideret, quamuis deducere amanteis
Non queat inuitos Iuppiter ipse duos.
At magnus Cæsar, sed magnus Cæsar in armis,
Deuictæ gentes nil in amore ualent.
Nam citius paterer caput hoc discedere collo,
Quam possem nuptæ perdere in ore faces.
An ego transirem tua limina clausa maritus
Respiciens udis perdita luminibus?
Ah mea tum qualeis caneret tibi Cynthia cantus
Tibia, funesta tristior illa tuba.

AD CYNTHIAM.

u Nde mihi patriis natos præbere triumphis?
Nullus de nostro sanguine miles erit.
Quod si uera meæ comitarem castra puellæ,
Non mihi sat magnus Castoris iret equus.
Hinc & enim tantum meruit mea gloria nomen,
Gloria ad hybernos lata boristenidas.
Tu mihi sola places, placeam tibi Cynthia solus.
Hic erit & patrio sanguine pluris amor.

AD AMICVM.

e Ripitur nobis iam pridem cara puella,
Et tu me lachrymas fundere amice uetas?
Nullæ sunt inimicitiæ, nisi amoris, acerbæ,
Ipsum me iugula, lenior hostis ero.

Possum ego in alterius positam spectare lacerto?
Nec mea dicetur, quæ modo dicta mea est?
Omnia uertuntur, certe uertuntur amores.
Vinceris aut uincis, hæc in amore rota est.
Magni sæpe duces, magni cecidere tyranni,
Et Thebæ steterant, altaq; Troia fuit.
Munera quanta dedi, uel qualia carmina feci,
Illa tamen nunquam ferrea dixit amo.
Ergo iam multos nimium temerarius annos,
Improba qui tulerim teq;, tuamq; domum.
Et quando ire tibi liber sum uisus? an usq;
In nostrum iacies uerba superba caput?
Sic igitur prima moriere ætate Properti,
Sed morere, interitu gaudeat illa tuo.
Exagitet nostros manes, sectetur & umbras,
Insultetq; rogis, calcet & ossa mea.
Quid non antigones tumulo bœotius hæmon?
Corruit ipse suo saucius ense latus,
Et sua cum miseræ permiscuit ossa puellæ,
Qua sine thebanam noluit ire domum.
Sed non effugies, mecum moriaris oportet,
Hoc eodem ferro stillet uterque cruor.
Quamuis ista mihi mors est inhonesta futura,
Mors inhonesta quidem, tu moriere tamen.
Ille etiam abrepta desertus coniuge Achilles
Cessare in tectis pertulit arma sua.
Viderat ille fuga tractos in littore achiuos,
Feruere & hectorea dorica castra face.
Viderat informem multa Patroclon arena
Porrectum, & sparsas cæde iacere comas.

Omnia formosam propter Briseida passus,
Tantus in erepto sæuit amore dolor.
At postquam sera captiua est reddita pœna,
Fortem illum hæmoniis Hectora traxit equis.
Inferior multo cum sim uel marte, uel armis,
Mirum si de me iure triumphat amor.

AD AMICAM DE RIVALI.

iSte quod est, ego sæpe fui, sed fors & in hora
Hoc ipso eiecto carior alter erit.
Penelope poterat bis denos salua per annos
Viuere, tam multis fœmina digna procis,
Coniugium falsa potrat differre Minerua,
Nocturno soluens texta diurna dolo.
Visura & quamuis nunquam speraret Vlyssem,
Illum expectando facta remansit anus.
Nec non exanimem amplectens Briseis Achillem
Candida uesana uerberat ora manu,
Et dominum lauit mœrens captiua cruentum,
Appositum fluuiis insimoenta uadis,
Fœdauitq; comas, et tanti corpus Achilis,
Maximaq; in parua sustulit ossa manu,
Cum tibi nec Peleus aderat, nec cœrula mater,
Scyria nec uiduo Deidamia uiro,
Tunc igitur ueris gaudebat græcia natis,
Tunc etiam felix inter et arma pudor.
At tu non una potuisti nocte uacare
Impia, non unum sola manere diem.
Quin etiam multo duxisti pocula luxu,
Forsitan et de me uerba fuere mala.

Hic etiam petitur, qui te prius ipse reliquit.
Di faciant isto capta fruare uiro.
Haec mihi uota tuam propter suscepta salutem,
Cum capite hoc stygiae iam peterentur aquae,
Et lectum flentes circumstaremus amici,
Hic ubi tum pro di perfida, quis ue fuit?
Quid si longinquos retinerer miles ad indos?
Aut mea si staret nauis in oceano?
Sed uobis facile est uerba, et componere fraudes,
Hoc unum didicit foemina semper opus.
Non sic incerto mutantur flamine syrtes,
Nec folia hyberno tam tremefacta noto,
Quam cito foeminea non constat foedus in ira,
Siue ea causa grauis, siue ea causa leuis.
Nunc quoniam ista tibi placuit sententia, cedam,
Tela precor pueri figite acuta magis,
Figite certantes, atque hanc mihi soluite uitam,
Sanguis erit uobis maxima palma meus.
Sydera sunt testes, et matutina pruina,
Et furtim misero ianua aperta mihi,
Te nihil in uita nobis acceptius unquam,
Nunc quoque eris, quamuis sis inimica mihi.
Nec domina ulla meo ponet uestigia lecto,
Solus ero, quoniam non licet esse tuum.
Atque utinam, si forte pios eduximus annos,
Ille uir in medio fiat emore lapis.
Non ob regna magis diris cecidere sub armis
Thebani media non sine matre duces,
Quam mihi si media liceat pugnare puella,
Mortem ego non fugiam, morte subire tua.

AD MVSAM.

i Am tempus lustrare aliis helicona choreis,
E t campum hæmonio iam dare tempus equo,
I am libet & fortes memorare ad prælia turmas,
E t romana mei dicere castra ducis.
Q uod si deficiant uires, audacia certe
L aus erit in magnis, & uoluisse sat est.
A etas prima canat ueneres, extrema tumultus.
B ella canam, quando scripta puella mea est.
N unc uolo subducto grauior procedere uultu,
N unc aliam citharam me mea musa docet.
S urge anima ex humili iam carmine sumite uires
P ierides magni nunc erit oris opus.
I am negat Euphrates equitem post terga tueri
P arthorum, & crassos se tenuisse dolet.
India quin Auguste tuo dat colla triumpho,
E t domus intactæ te tremit Arabiæ.
E t siqu a extremis tellus se subtrahit oris,
S entiet illa tuas postmodo capta manus.
H æc ego castra sequar uates tua castra canendo,
M agnus ero, seruent hunc mihi fata diem.
V t caput in magnis, ubi non est tangere, signis
P onitur hic imos ante corona pedes,
S ic nos nunc inopes laudis conscendere carmen
P auperibus sacris uilia thura damus.
N on dum etiam ascræos norunt mea carmina fontes,
S ed modo Permessi flumine lauit amor.

AD CYNTHIAM.

e Cribant de te alii, uel sis ignota, licebit,
L udet, qui sterili semina ponit humo.

Omnia (crede mihi) tecum uno munera lecto
  Auferet extremi funeris atra dies.
Et tua transibit contemnens ossa uiator,
  Nec dicet cinis hic docta puella fuit.

DE AMORE.

q Vicunq; ille fuit puerum qui pinxit amorem,
  Non'ne putas miras hunc habuisse manus?
Hic primum uidit sine sensu uiuere amantes,
  Et leuibus curis magna perire bona,
Idem non frustra uentosas addidit alas,
  Fecit & humano corde uolare Deum,
Scilicet alterna quoniam iactamur in unda,
  Nostraq; non ullis permanet aura locis,
Et merito hamatis manus est armata sagittis,
  Et pharetra ex humero gnosia utroque iacet,
Ante ferit quoniam, tuti quàm cernimus hostem,
  Nec quisquam ex illo uulnere sanus abit.
In me tela manent, manet & puerilis imago,
  Sed certe pennas perdidit ille suas,
Euolat e nostro quoniam de pectore nusquam,
  Assiduusq; meo sanguine bella gerit.
Quid tibi iucundum siccis habitare medullis?
  Si pudor est, aliò traice tela tua.
Intactos isto satius tentare ueneno,
  Non ego, sed tenuis uapulat umbra mea,
Quam si perdideris, quis erit qui talia cantet?
  Hæc mea musa leuis gloria magna tua est,
Quæ caput, & digitos, & lumina nigra puellæ,
  Et canit, ut soleant molliter ire pedes.

AD CYNTHIAM.

n Non tot achæmeniis armantur susa sagittis
Spicula, quot nostro pectore fixit amor,
Hic me tam graciles uetuit contemnere musas,
Iussit & ascræum sic habitare nemus.
Non ut pieriæ quercus mea uerba sequantur;
Aut possim ismaria ducere ualle feras,
Sed magis ut nostro stupefiat Cynthia uersu,
Tunc ego sim inachio notior arte Lino.
Non ego sum formæ tantum mirator honestæ,
Nec siqua illustres fœmina iactat auos.
Me iuuet in gremio doctæ legisse puellæ,
Auribus & puris scripta probasse mea.
Hæc ubi contigerint, populi confusa ualeto
Fabula, nam domina iudice tutus ero.
Quod si forte bonas ad pacem uerterit aures,
Possum inimicitias tunc ego ferre Iouis.
Quandocunque igitur nostros mors claudet ocellos,
Accipe quæ serues funeris acta mei.
Nec mea tunc longa spatietur imagine pompa,
Nec tuba sit fati uana querela mei,
Nec mihi tunc fulcro sternatur lectus eburno,
Nec sit in attalico mors mea nixa toro.
Desit odoriferis ordo mihi lancibus, adsint
Plebei paruæ funeris exequiæ.
Sat sit magna mei, si tres sint pompa libelli,
Quos ego Persephonæ maxima dona feram.
Tu uero nudum pectus lacerata sequeris,
Nec fueris nomen lassa uocare meum.

O sculaq; in gelidis pones suprema labellis,
C um dabitur syrio munere plenus onyx.
D einde ubi suppositus cinerem me fecerit ardor,
A ccipiat manes paruula testa meos,
E t sit in exiguo laurus superaddita busto,
Quæ tegat extincti funeris umbra locum.
E t duo sint uersus, qui nunc iacet arida puluis,
V nius hic quondam seruus amoris erat.
N ec minus hæc nostri notescet fama sepulchri,
Quam fuerant phthii busta cruenta uiri.
T u quoque si quando uenies ad fata, memento
H oc iter, ad lapides cana ueni memores.
I nterea caue sis nos aspernata sepultos,
N on nihil ad uerum conscia terra sapit.
A tq; utinam primis animam me ponere cunis
I ussisset quæuis de tribus una soror,
N am quo tam dubiæ seruetur spiritus horæ,
N estoris est uisus post tria secla cinis.
S i tam longæuæ minuisset fata senectæ
G allicus iliacis miles in aggeribus,
N on ille antilochi uidisset corpus humati,
D iceret aut o mors cur mihi sera uenis?
T u tamen amisso non nunquam flebis amico.
F as est præteritos semper amare uiros.
T estis qui niueum quondam percussit Adonem
V enantem idalio uertice durus aper,
I llis formosum fleuisse paludibus, illuc
D iceris effusa tu Venus isse coma.
S ed frustra mutos reuocabis Cynthia manes,
N am mea quid poterunt ossa minuta loqui?

LAETATVR POTITVS AMICA.

Non ita dardanio gauisus Atrida triumpho,
Cum caderent magnæ Laomedontis opes,
Nec sic errore exacto lætatus Vlysses,
Cum tetigit caræ littora dulichiæ,
Nec sic Electra suum saluum cum aspexit Orestem,
Cuius falsa tenens fleuerat ossa soror,
Nec sic incolumem minois Thesea uidit
Dædaleum lino cum duce rexit iter.
Quanta ego præterita collegi gaudia nocte,
Immortalis ero si altera talis erit.
At dum demissis supplex ceruicibus ibam,
Dicebar sicco uilior esse lacu.
Nec mihi iam fastus opponere quærit iniquos,
Nec mihi ploranti lenta sedere potest,
Atq; utinam non tam sero mihi nota fuisset
Conditio, cineri nunc medicina datur,
Ante pedes cæcis lucebat semita nobis,
Scilicet insano nemo in amore uidet.
Hoc sensi prodesse magis, contemnite amantes,
Sic hodie ueniet si qua negauit heri,
Pulsabant alii frustra, dominamq; uocabant,
Mecum habuit positum lenta puella caput.
Hæc mihi deuictis potior uictoria parthis,
Hæc spolia, hæc reges, hæc mihi currus erunt.
Magna ego dona tua figam cytherea columna,
Taleq; sub nostro nomine carmen erit,
Has pono ante tuas tibi diua Propertius ædes
Exuuias tota nocte receptus amans.
Nunc ad te mea lux ueniet mea littora nauis

Seruata, an mediis fidat honusta uadis?
Et si forte aliqua nobis mutabere culpa,
Vestibulum iaceam mortuus ante tuum.

NARRAT VOLVPTATES SVAS.

O Me felicem, o nox mihi candida, & o tu
Lectule delitiis facte beate meis,
Quam multa apposita narramus uerba lucerna,
Quantaq; sublato lumine rixa fuit.
Nam modo nudatis mecum est luctata papillis,
Interdum tunica duxit operta moram,
Illa meos somno lassos patefecit ocellos
Ore suo, & dixit sicccine lente iaces?
Quam uario amplexu mutamus brachia, quantum
Oscula sunt labris nostra morata tuis.
Non iuuat in caeco uenerem corrumpere motu
Si nescis, oculi sunt in amore duces.
Ipse paris nuda fertur periisse Lacena,
Cum menelaëo surgeret e thalamo.
Nudus & Endymion Phoebi cepisse sororem
Dicitur, & nudae concubuisse deae.
Quod si pertendens animo uestita cubaris,
Scissa ueste meas experiere manus,
Quin etiam si me ulterius prouexerit ira,
Ostendes matri brachia laesa tuae.
Nec dum inclinatae prohibent te ludere mammae,
Viderit haec, siquam iam peperisse pudet.
Dum nos fata sinunt oculos satiemus amore,
Nox tibi longa uenit, nec reditura dies.
Atq; utinam haerentes sic nos uincire cathena
Velles, ut nunquam solueret ulla dies.

Exemplo iunctæ tibi sint in amore columbæ,
Masculus & totum fœmina coniugium.
Errat qui finem uesani quærit amoris,
Verus amor nullum nouit habere modum.
Terra prius falso partu deludet arantes,
Et citius nigros sol agitabit equos,
Fluminaq; ad caput incipient reuocare liquores,
Aridus & sicco gurgite piscis erit,
Quam possim nostros alio transferre calores,
Huius ero uiuus, mortuus huius ero.
Quod mihi si tecum tales concedere noctes
Illa uelit, uitæ longus & annus erit.
Si dabit hæc multas, fiam immortalis in illis.
Nocte una quiuis uel Deus esse potest.
Qualem si cuncti uellent decurrere uitam,
Et pressi multo membra iacere mero,
Non ferrum crudele esset, neque bellica nauis,
Nec nostra actiacum uerteret ossa mare,
Nec toties propriis circum oppugnata triumphis
Lassa foret crines soluere Roma suos.
Hæc certe merito poterunt laudare minores.
Læserunt nullos pocula nostra deos.
Tu modo dum licet hunc fructum ne desere uitæ,
Omnia si dederis, oscula pauca dabis.
At ueluti folia arentes liquere corollas,
Quæ passim calathis strata natare uides,
Sic nobis qui nunc magnum speramus amantes
Forsitan includet crastina fata dies.

AD CYNTHIAM.

P Rætor ab illyricis uenit modo Cynthia terris

Maxima præda tibi, maxima cura mihi.
Non potuit saxo uitam posuisse ceraunio.
Ah Neptune tibi qualia dona darem.
Nunc sine me plena fiunt conuiuia mensa,
Nunc sine me tota ianua nocte patet.
Qua re si sapis, oblatas ne desere messes,
Et stolidum pleno uellere carpe pecus.
Deinde ubi consumpto restabit munere pauper,
Dic alias iterum nauiget illyrias.
Cynthia non sequitur fasces, nec curat honores,
Semper amatorum ponderat illa sinus.
At tu nunc nostro Venus o succurre dolori,
Rumpat ut assiduis membra libidinibus.
Ergo muneribus quiuis mercatur amicam.
Iuppiter, indigna merce puella perit.
Semper in oceanum mittit me quærere gemmas;
Et iubet ex ipsa tollere dona Tyro.
Atq; utinam Romæ nemo esset diues, & ipse
Straminea posset dux habitare casa,
Nunquam uenales essent ad munus amicæ,
Atq; una fieret cana puella domo.
Non quia septenas noctes seiuncta cubaris,
Candida tam fœdo brachia fusa uiro,
Non quia peccaris testor te, sed quia uulgo
Formosis leuitas semper amica fuit.
Barbarus excussis agitat uestigia lumbis,
Et subito felix nunc mea regna tenet.
Aspice quid donis Eriphyla inuenit amaris,
Arserit & quantis nupta Creusa malis.
Nulla ne sedabit nostros iniuria fletus?

An dolor hic uitiis nescit abesse suis?
Tot iam abiere dies, cum me nec cura theatri,
Nec tetigit campi, nec mea musa iuuat.
Ah pudeat certe, pudeat, nisi forte quod aiunt,
Turpis amor surdis auribus esse solet.
Cerne ducem, modo qui fremitu compleuit inani
Actia damnatis æquora militibus.
Hunc infamis amor uersis dare Terga carinis
Iussit, & externo quærere in orbe fugam.
Cæsaris hæc uirtus, & gloria Cæsaris hæc est,
Illa, qua uicit condidit arma manu.
Sed quascunque tibi uestes, quoscunq; smaragdos,
Quos'ue dedit flauo lumine chrysolithos,
Hæc uideam rapidas in uanum ferre procellas,
Quæ tibi terra uelim, quæ tibi fiet aqua.
Non semper placidus periuros ridet amantes
Iuppiter, & surda negligit aure preces.
Vidistin' toto sonitus percurrere cælo?
Fulminaq; ætherea desiluisse domo?
Non hæc pleiades faciunt, neq; aquosus orion,
Nec sic de nihilo fulminis ira cadit.
Periuras tunc ille solet punire puellas,
Deceptus quoniam fleuit & ipse Deus.
Quare ne tibi sit tanti sidonia uestis,
Ut timeas quoties nubilus auster erit.

DE EXCLVSIONE.

m Entiri noctem, promissis ducere amantem,
Hoc erit infectas sanguine habere manus.
Horum ego sum uates, quoties desertus amaras
Expleui noctes fractus utroq; toro,

Vel tu tantalea mouearе ad flumina sorte,
Vt liquor arenti fallat ab ore sitim,
Vel tu sisyphios licet admirere labores,
Difficile ut toto monte uolutet onus,
Durius in terris nihil est quod uiuat amante,
Nec modo si sapias quod minus esse uelis.
Quem modo felicem inuidia admirante ferebant,
Nunc decimo admittor uix ego quoque die.
Nunc iacere e duro corpus iuuat impia saxo,
Sumere et in nostras trita uenena manus,
Nunc licet in triuiis sicca requiescere luna,
Aut per rimosas mittere uerba fores,
Quod quamuis ita sit, dominam mutare cauebo,
Tum flebit, cum mi senserit esse fidem.

AD CYNTHIAM.

a Siduæ multis odium peperere querelæ.
Frangitur in tacito fœmina sæpe uiro,
Si quid uidisti, semper uidisse negato,
Aut si quid doluit forte, dolere nega.
Quid si iam canis ætas mea candeat annis?
Et faceret scissas languida ruga genas?
At non Tithoni spernens Aurora senectam
Desertum eoa passa iacere domo est,
Illum sæpe suis decedens fouit in ulnis,
Quam prius adiunctos sedula lauit equos,
Illum ad uicinos cum amplexa quiesceret indos,
Maturos iterum est questa redire dies.
Illa Deos currum conscendens dixit iniquos,
Inuitum & terris præstitit officium,
Cum maiora senis Tithoni gaudia uiui

Quam grauis amisso Memnone luctus erat.
Cum sene non puduit talem dormire puellam,
Et canæ toties oscula ferre comæ.
At tu etiam iuuenem odisti me perfida, cum sis
Ipsa anus haud longa curua futura die.
Quin ego diminuo curam, quod sæpe cupido
Huic malus esse solet, cui bonus ante fuit.
Nunc etiam infectos demens imitare britannos,
Ludis & externo tincta nitore caput.
Vt natura dedit, sic omnis recta figura.
Turpis romano belgicus ore color.
Illi sub terris fiant mala multa puellæ,
Quæ mentita suas uertit inepta comas.
De me mi certe poteris formosa uideri.
Mi formosa satis, si modo sæpe uenis.
An si cæruleo quædam sua tempora fuco
Tinxerit, idcirco cærula forma bona est?
Cum tibi nec frater, nec sit tibi filius ullus,
Frater ego, & tibi sim filius unus ego.
Ipse tuus semper tibi sit custodia lectus,
Nec nimis ornata fronte sedere uelis.
Credam ego narranti noli committere famæ.
Et terram rumor transilit, & maria.

AD CYNTHIAM.

e Tsi me inuito discedis Cynthia Roma,
Lætor quod sine me deuia rura colis,
Nullus erit castis iuuenis corruptor in agris,
Qui te blanditiis non sinat esse probam.
Nulla neque ante tuas orietur rixa fenestras,
Nec tibi clamatæ somnus amarus erit.

Sola

Sola eris, & solos spectabis Cynthia montes,
Et pecus, & fines pauperis agricolæ,
Illic te nulli poterunt corrumpere ludi,
Fanaq; peccatis plurima causa tuis,
Illic assidue tauros spectabis arantes,
Et uitem docta ponere falce comas,
Atq; ibi rara feres inculto thura sacello,
Hædus ubi agrestes corruet ante focos,
Protinus & nuda choreas imitabere sura,
Omnia ab externo sint modo tuta uiro.
Ipse ego uenabor, iam nunc me sacra Dianæ
Suscipere, & ueneri ponere uota iuuat.
Incipiam captare feras, et reddere pinu
Cornua, & audaces ipse monere canes.
Non tamen ut uastos ausim tentare leones,
Aut celer agrestes comminus ire sues.
Hæc igitur mihi sit lepores audacia molles
Excipere, & stricto figere auem calamo,
Qua formosa suo Clitumnus flumina luco
Integit, & niueos abluit unda boues.
Tu quoties aliquid conabere uita, memento
Venturum paucis me tibi luciferis.
Sic me nec solæ poterunt auertere siluæ,
Nec uaga muscosis flumina fusa iugis,
Quin ego in assidua mutem tua nomina lingua,
Absenti nemo non nocuisse uelit.

AD CYNTHIAM.

q Vid fles abducta grauius Briseide? quid fles
Anxia captiua tristius andromacha?
Quid'ue mea de fraude Deos insana fatigas?

Quid quereris nostram sic cecidisse fidem?
Non tam nocturna uolucris funesta querela
Attica cecropiis obstrepit in foliis,
Nec tantum Niobe bis sex ad busta superba
Sollicito lachrymans defluit a Sipylo.
Me licet æratis astringant brachia nodis,
Sint mea uel Danáes condita membra domo,
In te ego & æratas rumpam mea uita cathenas,
Ferratam Danaës transiliamq; domum.
De te quodcunq; ad surdas mihi dicitur aures,
Tu modo ne dubita de grauitate mea.
Ossa tibi iuro per matris, & ossa parentis,
Si fallo cinis heu sit mihi uterque grauis,
Me tibi ad extremas mansurum uita tenebras,
Ambos una fides, auferet una dies.
Quod si nec nomen, nec me tua forma teneret,
Posset seruitium mite tenere tuum.
Septima iam plenæ deducitur orbita lunæ,
Cum de me, & de te compita nulla tacent.
Interea nobis nonunquam ianua mollis,
Nonunquam lecti copia facta tui,
Nec mihi muneribus nox ulla est empta beatis,
Quicquid eram hoc animi gratia magna tui.
Cum te tam multi peterent, tu me una petisti.
Possum ego naturæ non meminisse tuæ?
Tunc me uel tragicæ uexetis Erinnyes, & me
Inferno damnes Aeace iudicio,
Atq; inter Tityi uolucres mea penna uagetur,
Tumq; ego sisyphio saxa labore geram.
Nec tu supplicibus me sis uenerata tabellis,

Vltima talis erit quæ mea prima fides.
Hoc mihi perpetuo ius est, quod solus amator
Nec cito desisto, nec temere incipio.

AD CYNTHIAM DE PANTHO.

Ah quantum de me Panthi tibi pagina finxit,
Tantum illi Pantho non sit amica Venus,
Sed tibi iam uideor dodona uerior augur,
Vxorem ille tuus pulcher amator habet.
Tot noctes periere, nihil pudet, aspice cantat
Liber tu nimium credula sola iaces.
Et nunc inter eos tu sermo es, te ille superbus
Dicit se inuito sæpe fuisse domi.
Dispeream si quicquam aliud, quam gloria de te
Quæritur, has laudes ille maritus habet.
Colchida sic hospes quondam decepit Iason.
E iecta est, tenuit nanq; Creusa domum.
Sic a dulichio iuuene est elusa Calypso.
Vidit amatorem pandere uela suum.
Ah nimium faciles aurem præbere puellæ.
Discite desertæ non temere esse bonæ.
Huic puoq; qui restat iam pridem quæritur alter,
Experta in primo stulta cauere potest.
Nos quocunque loco, nos omni tempore tecum
Siue ægra pariter, siue ualente sumus.

AD DEMOPHONTEM.

Scis here mi multas pariter placuisse puellas,
Scis mihi Demophoon multa uenire mala.
Nulla meis frustra lustrantur compita plantis,
O nimis exitio nata theatra meo.
Siue aliquis molli deducit candida gestu

Brachia, seu uarios incinit ore modos:
Interea nostri quærunt sibi uulnus ocellis,
Candida non tecto pectore siqua sedet.
Siue uagi crines puris in frontibus errant,
Indica quos medio uertice gemma tenet.
Quæ si forte aliquid uultu mihi dura negarit,
Frigida de tota fronte cadebat aqua.
Quæris Demophoon cur sim tam mollis in omnes:
Quod quæris qua re non habet ullus amor?
Cur aliquis sacris laniat sua brachia cultris?
Et phrygis insanos cæditur ad numeros?
Vnicuique dedit uitium natura creato,
Mi fortuna aliquid semper amare dedit.
Me licet & Thamyræ cantoris fata sequantur,
Nunquam ad formosas inuide cæcus ero.
Sed tibi si exiles uideor tenuatus in artus,
Falleris, haud unquam est culta labore Venus:
Percontere licet, sæpe est experta puella
Officium tota nocte ualere meum.
Iuppiter Alcmenæ geminas requieuerat arctos,
Et cœlum noctu bis sine rege fuit,
Nec tamen idcirco languens ad fulmina uenit:
Nullus amor uires eripit ipse suas.
Quid cum e complexu Briseidos iret Achilles,
Num fugêre minus thessala tela phryges?
Quid ferus Andromachæ lecto cum surgeret Hector
Bella mycenææ non timuere rates?
Ille uel hic classes poterat, uel perdere muros,
Hic ego Pelides, hic ferus Hector ego:
Aspice uti cælo modo sol, modo luna ministret;

Sic etiam nobis una puella parum est.
Altera me cupidis teneat, foueatq; lacertis,
Altera siquando est, non sinat esse locum.
Aut si forte irata meo sit facta ministro,
Vt sciat esse aliam, quae uelit esse mea.
Nam melius duo defendunt retinacula nauem,
Tutius & geminos anxia mater alit.
Aut si es dura, nega, sin es non dura, uenito.
Quid iuuat in nullo pondere uerba loqui?
Hic unus dolor est ex omnibus acer amanti,
Speranti subito siqua uenire negat.
Quanta illum toto uersant suspiria lecto,
Cur recipi, cum non nouerit, illa uetat
Et rursum puerum quaerendo audita fatigat,
Quem quae scire timet, quaerere plura iubet.

DE AMORIS SERVITVTE.

c Vi fuit indocti fugienda haec semita uulgi,
Ipsa petita lacu nunc mihi dulcis aqua est.
Ingenuus quisquam alterius dat munera seruo,
Vt commissa suae uerba ferat dominae?
Et quaerit toties, quae nam nunc porticus illam
Integit? & campo quo mouet illa pedes?
Deinde ubi pertuleris quos dicit fama labores
Herculis, ut scribat muneris & quid habes?
Cernere uti possis uultum custodis auari,
Captus & immunda saepe latere casa.
Quam care semel in toto nox uertitur anno.
Ah pereant siquos ianua clausa iuuat.
Contra reiecto quae libera uadit amictu,
Custodum & nullo septa tumore, placet,

Cui sæpe immundo sacra conteritur uia socco,
Nec sinit esse moram, si quis adire uelit.
Differet hæc nunquam, nec poscet garrula, quæ te
Astrictus ploret sæpe dedisse pater,
Nec dicet timeo, propera iam surgere quæso,
Infelix hodie uir mihi rure uenit.
Et quas Euphrates, & quas mihi misit Orontes
Me capiant, nolim furta pudica tori.
Libertas quoniam nulli iam restat amanti.
Nullus liber erit, si quis amare uolet.

DE CYNTHIA IN AEMVLVM.

TV loqueris, cum sit iam toto fabula libro,
Et tua sit toto Cynthia lecta foro?
Cui non his uerbis aspergat tempora sudor?
Aut pudor ingenuus, aut reticendus amor?
Quod si tam facilis spiraret Cynthia nobis,
Non ego nequitiæ dicerer esse caput.
Nec sic per totam infamis traducerer urbem,
Vreret & quamuis nomine, uerba darem.
Quare ne tibi sit mirum me quærere uiles.
Parcius infamant. num tibi causa leuis?
Et modo pauonis caudæ flabella superbæ,
Et manibus dura frigus habere pila,
Et cupit iratum talos me poscere eburnos,
Quæq; nitent sacra uilia dona uia.
Ah peream, si me ista mouent dispendia, sed me
Fallaci dominæ iam pudet esse iocum.
Hoc erat in primis, quod me gaudere iubebas?
Tam te formosam non pudet esse leuem?
Vna aut altera nox non dum est in amore peracta,

Et dicor lecto iam grauis esse tuo.
Me modo laudabas, & carmina nostra legebas,
Ille tuus pennas tam cito uertit amor.
Contendat mecum ingenio, contendat & arte,
In primis una discat amare domo.
Si libitum tibi erit lernæas pugnet ad hydras,
Et tibi ab hesperio mala dracone ferat.
Tetra uenena libens, & naufragus ebibat undas,
Et nunquam pro te deneget esse miser,
Quos utinam in nobis uita experiare labores,
Iam tibi de timidis iste proteruus erit,
Qui nunc se in tumidum iactando uenit honorem,
Discidium nobis proximus annus erit.
At me non ætas mutabit tota Sibyllæ,
Non labor Alcidæ, non niger ille dies.
Tu mea compones, & dices ossa Properti
Hæc tua sunt, eheu tu mihi certus eras.
Certus eras eheu quamuis nec sanguine auito
Nobilis, & quamuis non ita diues eras.
Nil ego non patiar, nunquam me iniuria mutat,
Ferre ego formosam nullum onus esse puto.
Credo ego non paucos ista periisse figura,
Credo ego, sed multos non habuisse fidem.
Paruo dilexit spatio minoida Theseus.
Phyllida Demophoon, hospes uterque malus.
Iam tibi Iasonia nota est Medea carina,
Et modo seruato sola relicta uiro.
Dura est quæ multis simulatum fingit amorem,
Et se plus uni si qua parare potest.
Noli nobilibus, noli conferre beatis,

Vix uenit extremo qui legit ossa die,
Ii tibi nos erimus, sed tu potius precor, ut me
Demissis plangas pectora nuda comis.

AD CYNTHIAM.

u Nica nata meo pulcherrima cura dolori
Excludit quoniam sors mea sæpe, ueni.
Ista meis fiet notissima forma libellis
Calue tua uenia, pace Catulle tua.
Miles depositis annosus secubat armis,
Grandæuiq; negant ducere aratra boues,
Putris & in uacua requiescit nauis arena,
Et uetus in templo bellica parma uacat.
At me ab amore tuo deducet nulla senectus,
Siue ego Tithonus, siue ego Nestor ero.
Non'ne fuit satius duro seruire tyranno?
Et gemere in tauro sæue Perylle tuo?
Gorgonis & satius fuit obdurescere uultu?
Caucasias etiam si pateremur aues?
Sed tamen obsistam. teritur rubigine mucro
Ferreus, & paruo sæpe liquore silex.
At nullo dominæ teritur sub limine amor, qui
Restat, & immerita substinet aure minas.
Vltro contemptus rogat, & peccasse fatetur
Læsus, & inuitis ipse redit pedibus.
Tu quoq; qui pleno fastus assumis amore
Credule, nulla diu fœmina pondus habet.
An quisquam in mediis persoluit uota procellis?
Cum sæpe in portu fracta carina natet?
Aut prius infecto deposcit præmia cursu
Septima quam metam triuerit arte rota?

Mendaces ludunt flatus in amore secundi,
  Si qua uenit sero, magna ruina uenit.
Tu tamen interea quamuis te diligat illa,
  In tacito cohibe gaudia clausa sinu.
Nanq; in amore suo semper sua maxima cuique
  Nescio quo pacto uerba nocere solent.
Quamuis te persæpe uocet, semel ire memento,
  Inuidiam quod habet non solet esse diu.
Et si secla forent antiquis grata puellis,
  Essem ego quod nunc tu, tempore uincor ego.
Non tamen ista meos mutabunt secula mores.
  Vnus quisque sua nouerit ire uia.
At uos qui officia in multos reuocatis amores,
  Quantum sic cruciat lumina uestra dolor.
Vidistis pleno teneram candore puellam,
  Vidistis fusco, dulcis uterque color.
Vidistis quandam argiua prodire figura
  Vidistis nostras, utraq; forma rapit.
Illaq; plebeio, uel sit sandicis amictu,
  Hæc atq; illa mali uulneris una uia est.
Cum satis una tuis insomnia portet ocellis,
  Vna sit & cuiuis fœmina multa mala.

Ad Cynthiam de insomnio naufragii.

Idi te in somnis fracta mea uita carina
  Ionio lassas ducere rore manus,
Et quæcunq; in me fueras mentita, fateri,
  Nec iam humore graues tollere posse comas.
Qualem purpureis agitauit fluctibus Hellen,
  Aurea quam molli tergore uexit ouis.
Quam timui ne forte tuum mare nomen haberet,

Atq; tua labens nauita fleret aqua.
Quæ tum ego Neptuno, quæ tum cũ Castore fratri,
Quæq; tibi excepi tum Dea Leucothöe.
At tu uix primas extollens gurgite palmas
Sæpe meum nomen iam peritura uocas,
Quod si forte tuos uidisset Glaucus ocellos,
Esses ionii facta puella maris,
Et tibi præ inuidia nereides increpitarent,
Candida Nisee, cærula Cymothöe,
Sed tibi subsidio delphinum currere uidi,
Qui puto ariomam uexerat ante lyram.
Lanq; ego conabar summo me mittere saxo,
Cum mihi discussit talia uisa metus.
Nunc admirentur quod tam mihi pulchra puella
Seruiat, & tota dicar in urbe potens.
Non, si Cambysæ redeant, & flumina Crœsi,
Dicat de nostro surge poeta toro.
Nam mea cum recitat dicit se odisse beatos
Carmina, tam sancte nulla puella colit.
Multum in amore fides, multum constantia prodest,
Qui dare multa potest, multa et amare potest.
Seu mare per longum mea cogitet ire puella,
Hanc sequar, & fidos una aget aura duos.
Vnum littus erit sopitis, unaq; tecto
Arbor, & ex una sæpe bibemus aqua.
Et tabula una duos poterit componere amantes,
Prora cubile mihi, seu mihi puppis erit.
Omnia perpetiar, sæuus licet urgeat eurus,
Velaq; in incertum frigidus auster agat,
Quicunq; & uenti miserum uexastis Vlyssem,

Et Danaum euboico littore mille rates,
E t qui mouistis duo littora cum rudis Argus
D ux erat ignoto missa columba mari.
I lla meis tantum non unquam desit ocellis,
I ncendat nauem Iuppiter ipse licet.
C erte iisdem nudi pariter iactabimur oris,
M e licet unda ferat, te modo terra tegat.
S ed non Neptunus tanto crudelis amori,
N eptunus fratri par in amore Ioui,
T estis Amymone latices cum ferret in aruis
C ompressa, & Lerne pulsat tridente palus,
I am Deus amplexu uotum persoluit, at illi
A urea diuinas urna refudit aquas.
C rudelem & Boream rapta Orithyia negauit.
H ic deus & terras & maria alta domat.
C rede mihi nobis mitescet Scylla, nec unquam
A lternante uorans uasta Charybdis aqua.
I psaq; sydera erunt nullis obscura tenebris.
P urus & Orion, purus & hœdus erit.
Q uod mihi si ponenda tuo sit corpore uita,
E xitus hic nobis non inhonestus erit.

QVOD INCERTA HORA MORTIS.

T uos incertam mortales funeris horam
Q uæritis, & qua sit mors aditura uia,
Q uæritis & cœlo phœnicum inuenta sereno,
Q uæ sit stella homini commoda, quæq; mala.
S eu pedibus parthos sequimur, seu classe britannos,
E t maris & terræ cæca pericla uiæ.
R ursus & obiectum fletis capiti esse tumultum,
C um mauors dubias miscet utrinq; manus

Praeterea domibus flammam, domibusq; ruinam,
 Neu subeant labris pocula nigra tuis.
Solus amans nouit quando periturus, & aqua
 Morte, neq; hic boreae flabra, neq; arma timet.
Iam licet & stygia sedeat sub arundine remex,
 Cernat & infernae tristia uela ratis,
Si modo clamantis reuocauerit aura puellae
 Concessum nulla lege redibit iter.

Ad Iouem pro amica aegrotante.

Iuppiter affectae tandem miserere puellae,
 Tam formosa tuum mortua crimen erit.
Venit enim tempus, quo torridus aestuat aer,
 Incipit & sicco feruere terra cane.
Sed non tam ardoris culpa est, neq; crimina coeli,
 Quam toties sanctos non habuisse Deos.
Hoc perdit miseras, hoc perdidit ante puellas,
 Quicquid iurarunt uentus & unda rapit.
Num sibi collatam doluit Venus? illa per aeque
 Prae se formosis inuidiosa Dea est.
An contempta tibi Iunonis templa pelasgae?
 Palladis aut oculos ausa negare bonos?
Semper formosae non nostis parcere uerbis.
 Hoc tibi lingua nocens, hoc tibi forma dedit.
Sed tibi uexatae per multa pericula uitae,
 Extremo uenit mollior hora die.
Io` uersa caput primos mugiuerat annos,
 Nunc Dea, quae nili flumina uacca bibit.
Ino` etiam prima terras aetate uagata est,
 Hanc miser implorat nauita Leucothöen,
Andromede monstris fuerat deuota marinis

Haec eadem Persei nobilis uxor erat.
Calisto arcadios errauerat ursa per agros,
Haec nocturna suo sydere uela regit.
Quod si forte tibi properarint fata quietem,
Illa sepulturae fata beata tuae.
Narrabis Semelae quo sit formosa periclo,
Credet & illa suo docta puella malo.
Et tibi Maeonidas, interq; Heroidas omneis
Primus erit nulla non tribuente locus.
Nunc utcunq; potes fato gere saucia morem.
Et Deus, & durus uertitur ipse dies.
Hoc tibi uel poterit coniux ignoscere Iuno.
Frangitur & Iuno siqua puella perit.
Deficiunt magico torti sub carmine Rhombi,
Et iacet extincto laurus adusta foco.
Et iam luna negat toties descendere coelo,
Nigraq; funestum condidit omen auis.
Vna ratis fati nostros portabit amores
Caerula ad infernos uelificata lacus.
Si non unius, quaeso miserere duorum.
Viuam, si uiuet, si cadet illa, cadam.
Pro quibus optatis sacro me carmine damno,
Scribam ego, per magnum est salua puella Iouem.
Ante tuosq; pedes illa ipsa adoperta sedebit,
Narrabitq; sedens longa pericla sua.
Haec tua Persephone maneat clementia, nec tu
Persephones coniux saeuior esse uelis.
Sunt aput infernos tot millia formosarum,
Pulchra sit in superis scilicet una locis.
Vobiscum est Iope, uobiscum candida Tyro,

Vobiscum Europe, nec proba Pasiphäe,
Et quot Troia tulit, uetus & quot Achaia formas,
Et Phœbi, et Priami diruta regna senis,
Et quæcunq; erat in numero romana puella,
Occidit, has omnes ignis auarus habet.
Nec forma æternum, haud cuiq; est fortuna perennis,
Longius, aut propius mors sua quenq; manet.
Tu quoniam es mea lux magno demissa periclo,
Munera Dianæ debita redde choro,
Redde etiam excubias diuæ nunc, ante iuuencæ.
Votiuas noctes & mihi solue decem.

AD CYNTHIAM.

b Esterna mea lux cum potus nocte uagarer,
Nec me seruorum duceret ulla manus,
Obuia nescio quot pueri mihi turba minuta
Venerat, hos uetuit me numerare timor,
Quorum alii faculas, alii retinere sagittas,
Pars etiam uisa est uincla parare mihi.
Sed nudi fuerant, quorum lasciuior unus
Arripite hunc inquit, nam bene nostis eum.
Hic erat, hunc mulier nobis irata reliquit,
Dixit, et in collo iam mihi nodus erat.
Hic alter iubet in medium propellere, et alter
Intereat qui nos non putas esse Deos.
Hæc te non meritum totas expectat in horas,
At tu nescio quas quæris inepte fores.
Quæ cum sidoniæ nocturna ligamina mitræ
Soluerit, atque oculos mouerit illa graues,
Afflabunt tibi non arabum de gramine odores,
Sed quos ipse suis fecit amor manibus.

Parcite iam fratres, iam certos spondet amores;
Et iam ad mandatam uenimus ecce domum.
Atq; ita me iniecto duxerunt rursus amictu;
I nunc, & noctes disce manere domi.
Mane erat, & uolui si sola quiesceret illa
Visere, at in lecto Cynthia sola fuit.
Obstupui, non illa mihi formosior unquam
Visa, neq; ostrina cum fuit in tunica:
Ibat et in casta narratum somnia uestae,
Neu sibi, neue mihi quae nocitura forent:
Talis uisa mihi somno demissa recenti.
Heu quantum per se candida forma ualet.
Quid tu matutinus ait speculator amicae,
Me similem uestris moribus esse putas?
Non ego tam facilis, sat erit mihi cognitus unus;
Vel tu uel si quis uerior esse potest:
Apparent non ulla toro uestigia presso,
Signa uoluptatis non iacuisse duos.
Aspice ut in toto nullus mihi corpore surgat
Spiritus, admisso notus adulterio.
Dixit, et opposita propellens suauia dextra,
Prosilit in laxa nixa pedem solea.
Sic ego tam sancti custode reducor amoris;
Ex illo felix nox mihi nulla fuit.

AD EANDEM.

q Vo fugis ah demēs, nulla ē fuga, tu licet usq;
A d Tanaim fugias usq; sequetur amor.
Non si pegaseo uecteris in aere dorso,
Nec tibi si Persei mouerit ala pedes,
Vel si te sectae rapiant talaribus aurae,

Nil tibi Mercurii proderit alta uia.
Instat semper amor supra caput, instat amanti,
Et grauis ipse super libera colla sedet.
Excubat ille acer custos, et tollere nunquam
Te patietur humo lumina capta semel.
Et iam si pecces, Deus exorabilis ille est,
Si modo præsentis uiderit esse preces.
Ista senes licet accusent conuiuia duri,
Nos modo propositum uita teramus iter.
Illorum antiquis onerentur legibus aures,
Hic locus est, in quo tibia docta sones,
Quæ non iure uado Mæandri iacta natasti,
Turpia cum faceret Palladis ora tumor.
Nunc iam dura paras Phrygias nunc ire per undas,
Et petere hyrcani littora nota maris,
Spargereq́; alterna communes cæde penates,
Et ferre ad patrios præmia dira lares.
Vna contentum pudeat me uiuere amica.
Hoc si crimen erit, crimen amoris erit.
Mi nemo obiiciat, libeat tibi Cynthia mecum
Roscida muscosis antra tenere iugis.
Illic aspicies scopulis hærere sorores,
Et canere antiqui dulcia furta Iouis,
Vt Semele est combustus, ut est] deperditus Iō,
Deniq; ut ad Troiæ tecta uolarit auis.
Quod si nemo extat, qui uicerit alitis arma,
Communis culpæ cur reus unus agor?
Nec tu uirginibus reuerentia moueris ora,
Hic quoque num nescit quid sit amare chorus?
Si tamen Oeagri quædam compressa figura
Bistoniis

Bistoniis olim rupibus accubuit,
Hic ubi me prima statuent in parte choreæ,
Et medius docta cuspide Bacchus erit,
Tum capiti sacros patiar pendere corymbos,
Nam sine te nostrum non ualet ingenium.

AD CYNTHIAM.

q Vaeris cur ueniam tibi tardior? aurea Phœbi
Porticus a magno Cæsare aperta fuit.
Tantam erat in speciem pœnis digesta columnis,
Inter quas Danai fœmina turba senis.
Hic equidem Phœbo uisus mihi pulchrior ipso
Marmoreus tacita carmen hiare lyra,
Atq; aram circum steterant armenta Myronis
Quattuor artificis uiuida signa boues.
Tum medium claro surgebat marmore templum,
Et patria Phœbo carius Ortygia.
Auro solis erat supra fastigia currus,
Et ualuæ lybici nobile dentis opus.
Altera deiectos Parnassi uertice gallos,
Altera mœrebat funera tantalidos.
Deinde inter matrem Deus ipse, interq; sororem
Pythius in longa carmina ueste sonat.

AD EANDEM.

q Vi uidet is peccat, qui non te uiderit, ergo
Non cupiet, facti crimina lumen habet.
Nam quid Prænestis dubias o Cynthia sortes?
Quid petis æaei mœnia Thelegoni?
Cur'ue te in herculeum deportant essedа Tybur?
Appia cur toties te uia ducit anum?
Hoc utinam spatiere loco, quocunq; uagaris

Cynthia, sed tibi me credere turba uetat,
Cum uidet accensis deuotam currere tædis
In nemus, & triuiæ lumina ferre Deæ.
Scilicet umbrosis sordet Pompeia columnis
Porticus aulæis nobilis attalicis,
Et creber pariter platanis surgentibus ordo,
Flumina sopito quæq; Marone cadunt.
Et leuiter nymphis tota crepitantibus urbe,
Cum subito Triton ore recondit aquam,
Falleris, ista tui furtum uia monstrat amoris,
Non urbem demens, lumina nostra fugis.
Nil agis, insidias in me componis inanes.
Tendis iners docto retia nota mihi.
Sed de me minus est, famæ iactura pudicæ
Tanta tibi miseræ, quanta mereris, erit.
Nuper enim de te nostras me lædit ad aures
Rumor, & in tota non bonus urbe fuit.
Sed tu non debes inimicæ credere linguæ,
Semper formosis fabula pœna fuit.
Non tua deprenso damnata est fama ueneno,
Testis erit puras Phœbe uidere manus.
Sin autem longo nox una, aut altera lusu
Consumpta est, non me crimina parua mouent,
Tyndaris externo patriam mutauit amore,
Et sine decreto est uiua reducta domum.
Ipsa Venus quamuis corrupta libidine Martis,
Nec minus in cœlo semper honesta fuit.
Quamuis Ida Parim pastorem dicat amasse,
Atq; inter pecudes accubuisse Deam.
Hoc & hamadryadum spectauit turba sororum,

Sileniq; senes, & pater ipse chori,
Cum quibus idæo legisti poma sub antro
Supposita excipiens naica dona manu.
An quisquam in tanto stuprorum examine quærit,
Cur hæc tam diues, quis dedit? unde dedit?
O nimium nostro felicem tempore Romam,
Si contra mores una puella facit.
Hæc eadem ante illam impune & Lesbia fecit,
Quæ sequitur certe est inuidiosa minus.
Qui quærit Tacios ueteres, durosq; Sabinos,
Hic posuit nostra nuper in urbe pedem,
Tu prius & fluctus poteris siccare marinos,
Altaq; mortali deligere astra manu,
Quam facere ut nostræ nolint peccare puellæ.
Is mos Saturno regna tenente fuit,
Et cum Deucalionis aquæ fluxere per orbem,
Et post antiquas Deucalionis aquas.
Dic mihi quis potuit lectum seruare pudicum?
Quæ Dea cum solo uiuere sola Deo?
Vxorem quondam magni Minois (ut aiunt)
Corrupit torui candida forma bouis.
Nec minus ærato Danäe circundata muro,
Non potuit magno casta negare Ioui.
Quod si tu graias, seu si imitata latinas,
Semper uiue meo libera iudicio.

AD CYNTHIAM.

t Ristia iam redeunt iterum solennia nobis,
Cynthia iam noctes est operata decem.
Atq; utinam Nilo pereat quæ sacra tepente
Misit matronis inachis ausoniis.

Q uæ Dea tam cupidos toties diuisit amantes,
Q uæcunque illa fuit, semper amara fuit.
T u certe Iouis occultis in amoribus Io
S ensisti multas quid sit mire uias,
C um te iussit habere puellam cornua Iuno,
E t pecoris duro perdere uerba sono.
A h quoties quernis læsisti frondibus ora,
M ansisti stabulis abdita pasta tuis,
A n quoniam agrestem detraxit ab ore figuram
I uppiter, idcirco facta superba Dea es?
A n tibi non satis est fuscis ægyptus alumnis,
C ur tibi tam longa Roma petita uia est?
Q uid'ue tibi prodest uiduas dormire puellas?
S ed tibi crede mihi cornua rursus erunt.
A ut nos e nostra te sæua fugabimus urbe,
C um Tyberi Nilo gratia nulla fuit.
A t tu quæ nostro nimium placat a dolore es,
N octibus his uacui ter faciamus iter.
N on audis? et uerba sinis mea ludere, cum iam
F lectant icarii sydera tarda boues.
L enta bibis, mediæ nequeunt te frangere noctes,
A n nondum est talos mittere lassa manus?
A h pereat quicunq; meracas repperit uuas,
C orrupitq; bonas nectare primus aquas.
I care cecropiis merito iugulate colonis,
P ampineus nosti quam sit amarus odor.
T u quoque o Eurition uino centaure peristi,
N ecnon ismario tu Polypheme mero.
V ino forma perit, uino corrumpitur ætas,
V ino sæpe suum nescit amica uirum.

Me miserum, ut multo nihil es mutata Lyæo,
  Iam bibe, formosa es, nil tibi uina nocent.
Cum tua præpendent demissa in pocula serta,
  Et mea deducta carmina uoce legis,
Largius effuso madeat tibi mensa falerno,
  Spumet & aurato mollius in calice.
Nulla tamen lecto recipit se sola libenter,
  Est quiddam, quod uos quærere cogat amor.
Semper in absenteis felicior æstus amantes,
  Eleuat assiduos copia longa uiros.

AD LYNCEVM POETAM.

Cur quisquam faciã dominæ iam credat amico?
  Sic erepta mihi pene puella mea est.
Expertus dico, nemo est in amore fidelis.
  Formosam raro non sibi quisque petit.
Polluit ille Deus cognatos, soluit amicos,
  Et bene concordes tristia ad arma uocat.
Hospes in hospitium Menelao uenit adulter.
  Colchis & ignotum non'ne secuta uirum est?
Lynceu tu ne meam potuisti tangere curam?
  Perfide non'ne tuæ tunc cecidere manus?
Quid si non constans illa & tam certa fuisset?
  Posset & in tanto uiuere flagitio?
Tu mihi uel ferro pectus, uel perde ueneno,
  A domina tantum te modo tolle mea.
Te socium uitæ, te corporis esse licebit,
  Te dominum admitto rebus amice meis,
Lecto te solum, lecto te deprecor uno.
  Riualem possum non ego ferre Iouem.
Ipse meas solus (quod nil est) æmulor umbras

Stultus, quod stulto sæpe timore tremo.
Vna tamen causa est, qua crimina tanta remitto,
E rrabant multo quod tua uerba mero.
Sed nunquam uitæ me fallet ruga seueræ.
O mnes iam norunt, quam sit amare bonum,
Lynceus ipse meus seros insanit amores,
S olum te nostros lætor adire Deos.
Q uid tua socraticis tibi nunc sapientia libris
P roderit? aut rerum dicere posse uias?
A ut quid cretæi tibi prosunt carmina lecta?
N il iuuat in magno uester amore senex.
T u satius memorem musis imitere Philetam,
E t non inflati somnia Callimachi.
N am rursus licet ætoli referas Acheloi
F luxerit ut magno fractus amore liquor,
A tq; etiam ut phrygio fallax meandria campo
E rrat, & ipsa suas decipit unda uias,
Q ualis & adrasti fuerit uocalis Arion,
T ristis ad Archemori funera uictor equus,
N on amphiareæ prosunt tibi fata quadrigæ,
A ut capanei grata ruina Ioui.
D esine, & æschyleo componere uerba cothurno,
D esine, & ad molles membra resolue toros.
I ncipe iam angusto uersus includere torno,
I nq; tuos ignes dure poeta ueni.
T u non Antimacho, non tutior ibis Homero.
D espicit & magnos recta puella deos,
S ed non ante grauis taurus succumbit aratro,
C ornua quam ualidis hæserit in laqueis.
N ec tu tam duros per te patiens amores,

Trux tamen a nobis ante domandus eris.
Harum nulla solet rationem quærere mundi,
Nec cur fraternis luna laboret equis,
Nec si post stygias aliquid restauerit undas,
Nec si consulto fulmina missa tonent.
Aspice me cui parua domi fortuna relicta est,
Nullus & antiquo marte triumphus aui,
Vt regnem mixtas inter conuiua puellas.
Hoc ego quod tibi nunc eleuor ingenio.
Me iuuet æternis positum languere corollis
Quem tetigit iactu certus ad ossa Deus.
Actia Vergilium custodis littora Phœbi,
Cæsaris et fortes dicere posse rates,
Qui nunc Aeneæ troiani suscitat arma,
Iactaq; Lauinis mœnia littoribus.
Cedite romani scriptores, cedite Graii.
Nescio quid maius nascitur Iliade.
Tu canis umbrosi subter pineta Galesi
Thyrsin, & attritis Daphnin arundinibus,
Vtq; decem possint corrumpere mala puellam,
Missus & impressis hœdus ab uberibus.
Felix qui uiles pomis mercaris amores,
Huic licet ingratæ Tityrus ipse canat,
Felix intactum corydon qui tentat alexim
Agricolæ domini carpere delitias.
Quamuis ille suas lassus requiescat auena
Laudatur faciles inter amadryadas.
Tu canis ascræi ueteris præcepta poetæ,
Quo seges in campo, quo uiret uua iugo.
Tale facis carmen docta testudine, quale

Cynthius impositis temperat articulis.
Non tamen hæc ulli uenient ingrata legenti
Siue in amore rudis, siue peritus erit.
Nec minor his animis aut si minor ore canorus
Anseris indocto carmine cessit olor.
Hæc quoq; perfecto ludebat Iasone Varro,
Varro Leucadiæ maxima flamma suæ.
Hæc quoque lasciui cantarunt scripta Catulli,
Lesbia quis ipsa notior est Helena,
Hæc etiam docti confessa est pagina Calui,
Cum caneret miseræ funera Quintiliæ.
Et modo formosa quam multa Lycoride Gallus
Mortuus inferna uulnera lauit aqua.
Cynthia quin etiam uersu laudata Properti,
Hos inter si me ponere fama uolet.

SEX. PROPERTII AVRELII ELEGIARVM LIBER TERTIVS.

Callimachi manes, & coi sacra Philetæ
In uestrum quæso me sinite ire nemus.
Primus ego ingredior puro de fonte sacerdos
Itala per graios orgia ferre choros.
Dicite quo pariter carmen tenuastis in antro?
Quóue pede ingressi, quam'ue bibistis aquam.
Ah ualeat Phœbum quicunq; moratur in armis.
Exactus tenui pumice uersus eat,

Quo me fama leuat terra sublimis, & a me
N ata coronatis musa triumphat equis,
E t mecum in curru parui uectantur amores,
S criptorumq; meas turba secuta rotas.
Quid frustra missis in me certatis habenis?
N on datur ad musas currere lata uia.
M ulti Roma tuas laudes annalibus addent,
Qui finem imperii Bactra futura canent,
S ed quod pace legas, opus hoc de monte sororum
D etulit intacta pagina nostra uia.
M ollia pegasides uestro date serta poetæ.
N on faciet capiti dura corona meo.
A t mihi quod uiuo detraxerit inuida turba,
P ost obitum duplici fœnore reddet honos.
O mnia post obitum fingit maiora uetustas,
M aius ab exequiis nomen in ora uenit.
N am quis equo pulsas abiegno nosceret arces?
F luminaq; hæmonio comminus isse uiro?
I dæum Simoenta Iouis cunabula parui
H ectora per campos ter maculasse rotas?
D eiphobumq; Helenumq;, et polydamātas in armis.
Qualencunq; Parin uix sua nosset humus.
E xiguo sermone fores nunc Ilion, & tu
T roia bis œtai numine capta Dei.
N ecnon ille tui casus memorator Homerus
P osteritate suum crescere sensit opus.
M eq; inter seros laudabit Roma nepotes.
I llum post cineres auguror esse diem.
N e mea contempto lapis indicet ossa sepulchro,
P rouisum est lycio uota probante Deo.

Poemata solum uacare morte.
c Armmis interea nostri redeamus in orbem,
Gaudeat ut solito tacta puella sono,
Orpheu te tenuisse feras, & concita dicunt
Flumina treicia detinuisse lyra,
Saxa Cithæronis Thebas agitata per artem
Sponte sua in muri membra coisse ferunt.
Quin etiam Polypheme fera Galatea sub ætna,
Ad tua rorantes carmina flexit equos.
Miremur nobis & Baccho & Apolline dextro,
Turba puellarum si mea uerba colit.
Quod non tænariis domus est mihi fulta columnis,
Nec camera auratas inter eburna trabes,
Nec mea phæacias æquant pomaria syluas
Non operosa rigat martius antra liquor,
At musæ comites, & carmina cara legenti,
Et defessa choris Calliopea meis.
Fortunata meo si qua es celebrata libello,
Carmina erunt formæ tot monimenta tuæ.
Nam neq; Pyramidum sumptus ad sydera ducti,
Nec Iouis elei cœlum imitata domus,
Nec mausolei diues fortuna sepulchri
Mortis ab extrema conditione uacat,
Aut illis flamma, aut imber subducet honores,
Annorum aut ictu pondera uicta ruent.
At non ingenio quæsitum nomen ab æuo
Excidet. ingenio stat sine morte decus.

Tertium in somnium Propertii.

u Isus eram molli recubans Heliconis in umbra
Bellerophontei qua fluit humor equi.

Reges Alba tuos, & regum facta tuorum
 Tantum operis neruis hiscere posse meis,
Paruaq; tam magnis admoram fontibus ora,
 Vnde pater sitiens Ennius ante bibit,
Et cecinit Curios fratres, & horatia pila,
 Regiaq; æmilia uecta trophæa rate,
Victricesq; moras Fabii, pugnamq; sinistram
 Cannensem, & uersos ad pia uota Deos,
Hannibalemq; lares romana sede fugantes,
 Anseris & tutum uoce fuisse Iouem,
Cum me castalia speculans ex arbore Phœbus
 Sic ait aurata nixus ad antra lyra,
Quid tibi cum tali demens est flumine? quis te
 Carminis heroi tangere iussit opus?
Non hic ulla tibi speranda est fama Properti.
 Mollia sunt paruis prata terenda rotis,
Vt tuus in scamno iactetur sæpe libellus,
 Quem legat expectans sola puella uirum.
Cur tua præscripto seuecta est pagina gyro?
 Non est ingenii cymba grauanda tui.
Alter remus aquas, alter tibi radat arenas,
 Tutus eris, medio maxima turba mari est.
Dixerat, et plectro sedem mihi monstrat eburno,
 Qua noua muscoso semita facta solo est.
Hic erat affixis uiridis spelunca lapillis,
 Pendebantq; cauis tympana pumicibus,
Ergo musarum, & Sileni patris imago
 Fictilis, & calami Pan tegeæe tui.
Et ueneris dominæ uolucres mea turba columbæ
 Tingunt gorgoneo punica rostra lacu.

Diuersæq; nouem sortitæ rura puellæ
Exercent teneras in sua dona manus,
Hæc ederas legit in thyrsos, hæc carmina neruis
Aptat, & illa manu texit utraque rosam,
E quarum numero me contigit una dearum
(Vt reor) a facie Calliopea fuit.
Contentus niuei semper uectabere cygnis,
Nec te fortis equi ducet ad arma sonus.
Nil tibi sit rauco prætoria classica cornu
Flere, nec aonium cingere marte nemus,
Aut quibus in campis mariano prælia signo
Stent, & teutonicas Roma refringat opes.
Barbarus aut sæuo perfusus sanguine Rhenus
Saucia mœrenti corpora uectet aqua.
Quippe coronatos alienum ad limen amantes,
Nocturnæq; canes ebria signa fugæ,
Vt per te clausas sciat excantare puellas,
Qui uolet austeros arte ferire uiros.
Talia Calliope, lymphisq; a fonte petitis
Ora Philetea nostra rigauit aqua.

DESCRIPTIO TRIVMPHI.

a Rma Deus Cæsar dites meditatur ad indos,
Et freta gemmiferi findere classe maris.
Magna uiri merces parat ultima terra triumphos,
Tigris, & Eufrates sub tua iura fluent.
Sera sed ausoniis ueniet prouincia uirgis.
Assuescent latio parta trophæa Ioui.
Ite agite expertæ bello date lintea proræ,
Et solitum armigeri ducite munus equi,
Omnia fausta cano. Crassos, cladesq; piate,

Ite, & romanæ consulite historiæ.
Mars pater & sacræ fatalia lumina Vestæ,
Ante meos obitus sit precor illa dies,
Qua uideam spoliis oneratos Cæsaris axes
Ad uulgi plausus sæpe resistere equos.
Inq; sinu caræ nixus spectare puellæ
Incipiam, & titulis oppida capta legam.
Tela fugacis equi, & brachati militis arcus,
Et subter captos arma sedere duces.
Ipsa tuam prolem serua Venus, hoc sit in æuum
Cernis ab'Aenea quod superesse caput.
Præda sit hæc illis, quorum meruere labores.
Mi sat erit media plaudere posse uia.

AD AMICAM IRATAM.

PAcis amor Deus est, pacè ueneramur amantes,
Stant mihi cum domina prælia dura mea.
Nec tamen inuiso pectus mihi carpitur auro,
Nec bibit e gemma diuite nostra sitis.
Nec mihi mille iugis campania pinguis aratur,
Nec miser æra peto dasse Corinthe tua.
O prima infelix fingenti terra Prometheo,
Ille parum cauti pectoris egit opus,
Corpora disponens, mentem non uidit in arte,
Recta animi primum debuit esse uia.
Nunc maris in tantum uentis iactamur, & hostem
Quærimus, atq; armis nectimus arma noua.
Haud ullas portabis opes Acherontis ad undas,
Nudus ad infernas stulte uehere rates.
Victor cum uictis pariter miscebitur umbris,
Consule cum Mario capte Iugurtha sedes.

Lydus dulichio non distat Crœsus ab Hyro,
 Optima mors parca quæ uenit apta die.
Me iuuat in prima coluisse helicona iuuenta,
 Musarumq; choris implicuisse manus.
Me iuuat & multo mentem uincire lyæo,
 Et caput in uerna semper habere rosa.
Atq; ubi iam Venerem grauis interceperit ætas,
 Sparserit integras alba senecta comas,
Tum mihi naturæ libeat perdiscere mores,
 Quis Deus hanc mundi temperet arte domum.
Qua uenit exoriens, qua deficit, unde coactis
 Cornibus in plenum menstrua luna redit.
Vnde salo superant uenti, quid flamine captet
 Eurus, & in nubes unde perennis aqua.
Sit uentura dies mundi quæ subruat arces.
 Purpureus pluuias cur bibit arcus aquas.
Aut cur perrhebi tremuere cacumina Pindi,
 Solis & atratis luxerit arbis equis.
Cur serus uersare boues & plaustra bootes,
 Pleiadum spisso cur coit igne chorus.
Cur [illegible] suos fines altum non exeat æquor,
 Plenus & in partes quattuor annus eat.
Sub terris sint iura Deum, & tormenta gigantum,
 Thisiphones atro si furit angue caput.
Aut alcmeoniæ furiæ, aut ieiunia Phinei,
 Num rota, num scopuli, num sitis inter aquas,
Num tribus infernum custodit faucibus antrum
 Cerberus, & Tityo iugera pauca nouem.
An ficta in miseras descendit fabula gentes,
 Et timor aut ultra quam rogus esse potest.

Exitus hic uitæ superest mihi. uos quibus arma
Grata magis, Crassi signa referte domum.

AD LIGDAMVM.

Dic mihi de nostra, quæ sentis uera puella,
Sic tibi sint dominæ Lygdame dempta iuga.
Dum me lætitia tumefactum fallis inani,
Hæc referens, quæ me credere uelle putas.
Omnis enim debet sine uano nuntius esse,
Maioremq; timens seruus habere fidem,
Nunc mihi si qua tenes, ab origine dicere prima
Incipe. suspensis auribus ista bibam.
Sicciné eam incomptis uidisti flere capillis?
Illius ex oculis multa cadebat aqua?
Nec speculum strato uidisti Lygdame lecto?
Ornabat niueas nulláue gemma manus?
Ac mœstam teneris uestem pendere lacertis?
Scriniáq; ad lecti clausa iacere pedes?
Tristis erat domus, & tristes sua pensa ministræ
Carpebant, medio nebat et ipsa loco,
Humidáq; impressa siccabat lumina lana,
Rettulit & querulo iurgia nostra sono.
Hæc te teste mihi promissa est Lygdame merces?
Est pœnæ seruo rumpere teste fidem.
Ille potest nullo miseram me linquere facto?
Aequalem nulla dicere habere domo?
Gaudet me uacuo solam tabescere lecto.
Si placet insultet Lygdame morte mea.
Improba non uicit me moribus illa, sed herbis.
Staminea rhombi ducitur ille rota.
Illum turgentis ranæ portenta rubetæ,

Et lecta ex sectis anguibus ossa trahunt,
Et strigis inuentæ per busta iacentia plumæ,
Cinctaq; funesto lanea uitta uiro.
Si non uana canunt mea somnia Lygdame, testor
Pœna erit ante meos sera, sed ampla pedes.
Putris & in uacuo texetur aranea lecto,
Noctibus illorum dormiet ipsa Venus.
Quæ tibi si ueris animis est quæsta puella,
Hac eadem rursus Lygdame curre uia,
Et mea cum multis lachrymis mandata reporta,
Iram non fraudes esse in amore meo.
Me quoq; consimili impositum torquerier igni,
Iurabo & bis sex integer esse dies.
Quod mihi si tanto felix concordia bello
Extiterit, per me Lygdame liber eris.

DE MORTE PETI OB AVARITIAM.

e Rgo sollicitæ tu causa pecunia uitæ es,
Per te immaturum mortis adimus iter,
Tu uitiis hominum crudelia pabula præbes,
Semina curarum de capite orta tuo,
Tu Petum ad pharios tendentem lintea portus
Obruis insano terq;, quaterq; mari.
Nam dum te sequitur, primo miser excidit æuo,
Et noua longinquis piscibus esca natat,
Et mater non iusta piæ dare debita terræ,
Nec pote cognatos inter humare rogos.
Sed tua nunc uolucres adstant super ossa marinæ,
Nunc tibi pro tumulo carpathium omne mare.
Infelix aquilo raptæ timor Orithyiæ
Quæ spolia ex illo tanta fuere tibi?

Aut

Aut quidnam fracta gaudes Neptune carina?
  Portabat sanctos alueus ille uiros.
Pete quid ætatem numeras? quid cara natanti
  Mater in ore tibi est? non habet unda Deos.
Nam tibi nocturnis ad saxa ligata procellis
  Omnia de trito uincula fune cadunt.
Sunt Agamemnonias testantia littora curas,
  Qua notat Argini pœna minantis aquæ.
Hoc iuuene amisso classem non soluit Atrides,
  Pro qua mactata est Iphigenia mora.
Reddite corpus humo, positaq; in gurgite uita
  Petum sponte tua uilis arena tegas.
Et quoties Peti transibit nauta sepulchrum,
  Dicat, & audaci tu timor esse potes.
Ite rates curuæ, & leti quoq; texite causas.
  Ista per humanas mors uenit acta manus,
Terra parum fuerat, terris adiecimus undas,
  Fortunæ miseras auximus arte uias.
Anchora te teneat, quem non tenuere penates?
  Quid meritum dicas, cui sua terra parum est?
Ventorum est quodcunq; paras, haud ulla carina
  Consenuit, fallit portus et ipse fidem.
Natura insidians pontum substrauit auaris.
  Vt tibi succedat, uix semel esse potest.
Saxa triumphales fregere capharea puppes,
  Naufraga cum uasto græcia tracta salo est.
Paulatim socium iacturam fleuit Vlysses,
  In mare cui soli non ualuere doli.
Quod si contentus patrio boue uerteret agros,
  Verbaq; duxisset pondus habere mea,

Viueret ante suos dulcis conuiua penates,
Pauper & in terra nil ubi flere potest.
Non tulit hic Petus stridorem audire procellæ,
Et duro teneras lædere fune manus,
Sed thiæ thalamo, aut oricia terebintho
Et fultum pluma uersicolore caput.
Huic fluctus uiuo radicitus abstulit ungues,
Et miser inuisam traxit hiatus aquam.
Hunc paruo ferri uidit nox improba ligno,
Petus ut occideret tot coiere mala.
Flens tamen extremis dedit hæc mandata querelis,
Cum moribunda niger clauderet ora liquor.
Di maris ægæi, quos sunt penes æquora uenti,
Et quæcunque meum degrauat unda caput,
Quo rapitis miseros primæ lanuginis annos?
Attulimus longas in freta uasta manus.
Ah miser alcyonum scopulis affigar acutis.
In me cœruleo fuscina sumpta Deo est.
At saltem Italiæ regionibus euehat æstus.
Hoc de me sat erit si modo matris erit.
Subtrahit hæc fantem torta uertigine fluctus,
Vltima quæ peto noxq́; diesq́; fuit.
O centum æquoreæ Nereo genitore puellæ,
Et tu materno tacta dolore Thetis,
Vos decuit lasso supponere brachia mento,
Non poterat uestras ille grauare manus.
At tu sæue Aquilo nunquam mea uela uidebis.
Ante fores dominæ condar oportet iners.

AD CYNTHIAM.

d *Vlcis ad externas fuerat mihi rixa lucernas*

Vocis & insanæ tot maledicta tuæ,
Cum furibunda mero mensam propellis, & in me
Proiicis insana cymbia plena manu.
Tu uero nostros audax inuade capillos,
Et mea formosis unguibus ora nota,
Tu minitare oculos subiecta exurere flamma,
Fac mea rescisso pectora nuda sinu,
Nimirum ueri dantur mihi signa caloris,
Nam sine amore graui fœmina nulla dolet.
Quæ mulier grauida iactat conuitia lingua,
Et ueneris magnæ uoluitur ante pedes,
Custodum gregibus circum se stipat euntem,
Seu sequitur medias, mœnas ut acta, uias,
Seu timidam crebro dementia somnia terrent,
Seu miseram in tabula picta puella mouet.
His ego tormentis animi sum uerus aruspex,
Nam didici certo sæpe in amore notas.
Non est certa fides, quam non iniuria uersat.
Hostibus eueniat lenta puella meis.
In morso æquales uideant mea uulnera collo,
Me doceat liuor mecum habuisse meam.
Aut in amore dolere uolo, aut audire dolentem,
Siue meas lachrymas, siue uidere tuas,
Tecta superciliis siquando uerba remittis,
Aut tua cum digitis scripta silenda notas.
Odi ego quæ nunquam pungunt suspiria somnos.
Semper in iratam pallidus esse uelim.
Dulcior ignis erat Paridi cum grata per arma
Tyndaridi poterat gaudia ferre suæ.
Dum uincunt Danai, dum restat barbarus Hector,

Ille Helenæ in gremio maxima bella gerit.
Aut teæm, aut pro te mihi cum riualibus arma
Semper erunt, in te pax mihi nulla placet.
Gaude quod nulla est æque formosa, doleres
Si qua foret, nunc sis iure superba licet.
At tibi qui nostro tendisti retia lecto
Sit socer, æternum nec sine matre domus,
Cui nunc si qua data est furandæ copia noctis,
Infensa illa mihi, non tibi amica dedit.

AD MOECENATEM.

m Oecenas eques hetrusco de sanguine regum
Intra fortunam qui cupis esse tuam,
Quid me scribendi tam uastum mittis in æquor?
Non sunt apta meæ grandia uela rati.
Turpe est quod nequeas capiti committere pondus,
Et pressum inflexo mox dare terga genu.
Omnia non pariter rerum sunt omnibus apta,
Fama nec ex æquo ducitur ulla iugo.
Gloria Lysippo est animosa effingere signa,
Exactis calamis se mihi iactat equis.
In Veneris tabula summam sibi ponit Apelles,
Pyreicus parua uindicat arte locum.
Argumenta magis sunt Mentoris addita formæ.
At Myos exiguum flectit acanthus iter,
Phidiacus signo se Iuppiter ornat eburno,
Praxitelem parius uindicat arte lapis.
Sunt quibus eleæ concurrit palma quadrigæ,
Sunt quibus in celeres gloria nata pedes.
Hic satus ad pacem, hic castrensibus utilis armis.
Naturæ sequitur semina quisq; suæ.

A t tua Mœcenas uitæ præcepta recepi,
C ogor et exemplis te superare tuis.
C um tibi romano dominas in honore secures,
E t liceat medio ponere iura foro,
V el tibi medorum pugnaces ire per hostes,
A tq; onerare tuam fixa per arma domum,
E t tibi ad effectum uires det Cæsar, et omni
T empore tam faciles insinuentur opes,
P arcis, et intenues humilem te colligis umbras.
V elorum plenos subtrahis ipse sinus.
C rede mihi magnos æquabunt ista Camillos
I ndicia, et uenies tu quoq; in ora uirum.
C æsaris et famæ uestigia iuncta tenebis.
M œcenatis erunt uera trophæa fides.
N on ego uelifera tumidum mare findo carina,
T ota sub exiguo flumine nostra mora est.
N on flebo in cineres arcem sedisse paternos
C admi, nec semper prælia clade pari,
N ec referam scæas, et pergama Apollinis arces
E t Danaum decimo uere redisse rates,
M œnia cum graio neptunia pressit aratro
V ictor palladiæ ligneus artis equus.
I nter Callimachi sat erit placuisse libellos,
E t cecinisse modis coe poeta tuis.
H æc curant pueros, hæc curant scripta puellas,
M eq; Deum clament, & mihi sacra ferant.
T e duce uel Iouis arma canam, cœloq; minantem
C œum, & phlegræis Oromedonta iugis,
C elsaq; romanis decerpta palatia tauris
O rdiar, & cæso Mœnia firma remo,

E ductosq; pares siluestri ex ubere reges,
  C rescet & ingenium sub tua iussa meum,
P rosequar, & currus utroq; ab littore ouantes
  P arthorum, astutæ tela remissa fugæ,
C astráq; pelusii romano subruta ferro,
  A ntoniq; graues in sua fata manus.
M ollis tu cœptæ fautor cape lora iuuentæ,
  D extráq; immissis da mihi signa rotis.
H oc mihi Mœcenas laudis concedis, et á te est,
  Q uod ferar in partes ipse fuisse tuas.

DE NATALI AMICAE SVAE.

m Irabar quid nam misissent mane camœnæ
  A nte meum stantes sole rubente torum,
N atalis nostræ signum misere puellæ,
  E t manibus faustos ter crepuere sonos.
T ranseat hic sine nube dies, stent aëre uenti,
  P onat & in sicco molliter unda minas.
A spiciam nullos hodierna luce dolentes,
  E t Niobe lachrymas supprimat ipse lapis.
A lcyonum positis requiescant ora querelis,
  I ncrepet absumptum nec sua mater Itym.
T uq; o cara mihi felicibus edita pennis
  S urge, & poscentes iusta precare Deos.
A c primum pura somnum tibi discute lympha
  E t nitidas presso pollice finge comas,
D ein qua primum oculos cepisti ueste Properti,
  I ndue, nec uacuum flore relinque caput,
E t pete, qua polles, ut sit tibi forma perennis,
  I nq; meum semper stent tua regna caput,
I nde coronatas ubi thure piaueris aras,

Luxerit et tota flamma secunda domo,
Sit mensæ ratio, noxq; inter pocula currat,
Et crocino nares murrheus ungat onyx.
Tibia nocturnis succumbat rauca choreis,
Et sint nequitiæ libera uerba tuæ,
Dulciaq; ingratos adimant conuiuia somnos,
Publica uicinæ perstrepat ara uiæ.
Sit sors et nobis talorum interprete iactu,
Quem grauibus pennis uerberet ille puer.
Cum fuerit multis exacta trientibus hora,
Noctis & instituet sacra ministra Venus,
Annua soluamus thalamo & solennia nostro,
Natalisq; tui sic peragamus iter.

F œminas imperare amantibus.

q V id mirare meam si uersat fœmina uitam?
Et trahit addictum sub sua iura uirum?
Criminaq; ignaui capitis mihi turpia fingis,
Quod nequeam fracto rumpere uincla iugo.
Venturam melius præsagit nauita mortem,
Vulneribus didicit miles habere metum.
Ista ego præterita iactaui uerba iuuenta.
Tu nunc exemplo disce timere meo.
Coldhis flagranteis adamantina sub iuga tauros
Egit, & armigera prælia sæuit humo,
Custodisq; feros clausit serpentis hiatus,
Iret ut æsonias aurea lana domos.
Ausa ferox ab equo quondam oppugnare sagittis
Meotis Danaum Penthesilea rates.
Aurea cui postquam nudauit cassida frontem,
Vicit uictorem candida forma uirum.

Omphale in tantum formæ processit honorem
  Lydia gygæo tincta puella lacu,
Vt qui pacato statuisset in orbe columnas
  Tam dura traheret mollia pensa manu.
Persarum statuit Babylona Semiramis urbem,
  Vt solidum cocto tolleret aggere opus,
Et duo in aduersum misit per Mœnia currus
  Ne possent tacto stringere ab axe latus,
Duxit & Eufraten medium qua condidit arces,
  Iussit & imperio surgere Bactra caput,
Nam quid ego heroas, quid raptem in crimine diuos?
  Iuppiter infamat seq;, suamq; domum.
Quid modo quæ nostris obprobria uexerit armis,
  Et famulos inter fœmina trita suos?
Coniugis obscœni pretium romana poposcit
  Mœnia, & addictos in sua regna patres.
Noxia Alexandrina dolis aptissima tellus,
  Et toties nostro Memphi cruenta malo,
Tres ubi Pompeio detraxit arena triumphos.
  Tollet nulla dies hanc tibi Roma notam.
Issent phlegræo melius tibi funera campo,
  Vel tua si socero colla daturus eras,
Scilicet incæsti meretrix regina Canopi
  Vna philippeo sanguine adusta nota.
Ausa Ioui nostro latrantem opponere Anubim,
  Et Tyberim Nili cogere ferre minas,
Romanamq; tubam crepitanti pellere sistro,
  Baridos & contis rostra liburna sequi,
Fœdaq; tarpeio Canopea tendere saxo
  Iura dare statuas inter & arma mari.

Quid nunc Tarquini fractas iuuat esse secures,
Nomine quem simili uita superba notat?
Si mulier patienda fuit, cape Roma triumphum,
Et longam Augusto salua precare diem.
Fugisti tamen in timidi uaga flumina Nili.
Accepere tuæ romula uincla manus.
Brachia spectaui sacris ad morsa colubris,
Et trahere occultum membra soporis iter.
Non hæc Roma fuit tanto tibi ciue uerenda
Dixit, & assiduo lingua sepulta mero.
Septem urbs alta iugis toto quæ præsidet orbi
Fœmineas timuit territa Marte minas.
Hannibalis spolia, & uicti monimenta Siphacis,
Et Pyrrhi ad nostros gloria fracta pedes,
Curius expletis statuit monimenta lacunis.
At Decius misso prælia rupit equo.
Coditis abscissos testatur semita pontes,
Et cui cognomen coruus habere dedit.
Hæc di condiderant, hæc di quoque mœnia seruant
Vix timeat saluo Cæsare Roma Iouem.
Nunc ubi scipiadæ classes? ubi signa Camilli?
Aut ubi Pompea bosphora capta manu?
Leucadius uersas acies memorabit Apollo,
Tantum operis belli sustulit una dies,
At tu siue petes portus, seu nauita linques,
Cæsaris in toto sis memor ionio.

Ad POSTHVMVM DE GALLA.

Posthume plorãtem potuisti linquere Gallam?
Miles & Augusti fortia signa sequi?
Tanti ne ulla fuit spoliati gloria parthi,

Ne faceres Galla multa rogante tua?
Si fas est omnes pariter pereatis auari,
Et quisquis fido prætulit arma toro.
Tu tamen iniecta tectus uesane lacerna
Potabis Galea fessus Araxis aquam.
Illa quidem interea fama tabescet inani,
Hæc tua ne uirtus fiet amara tibi,
Nēue tua medæ lætentur cæde sagittæ,
Ferreus aurato neu cataphractus equo,
Nēue aliquid de te flendum referatur in urna,
Sic redeunt, illis qui cecidere locis.
Ter quater in casta felix o Posthume Galla,
Moribus his alia coniuge dignus eras.
Quid faciet nullo munita puella timore,
Cum sit luxuriæ Roma magistra tuæ?
Sed securus eas, Gallam non munera uincent,
Duritiæq; tuæ non erit illa memor.
Nam quocunq; die sanum te fata remittent,
Pendebit collo Galla pudica tuo.
Posthumus alter erit miranda coniuge Vlysses,
Non illi longæ tot nocuere moræ,
Castra decē annorum, et Ciconū mōs, Ismara, Calpe,
Exustæq; tuæ mox Polypheme genæ,
Et Circæ fraudes, lotosq;, herbæq; tenaces,
Scyllaq;, & alternas scissa Carybdis aquas,
Lampeties ithacis ueribus mugisse iuuencos,
Pauerat hos Phœbo filia Lampetie,
Et thalamum ææe flentis fugisse puellæ,
Totq; hyemis noctes, totq; natasse dies,
Nigrantesq; domos animarum intrasse silentum,

Sirenum surdo remige adisse lacus,
Et ueteres arcus leto renouasse procorum,
Errorisq; sui sic statuisse modum,
Nec frustra, quia casta domi persederat uxor.
Vincit Penolopes Lælia Galla fidem.

DE AVARITIA PVELLARVM.

q Væritis unde auidis nox sit pretiosa puellis,
Et uenerem exhaustæ damna querantur opes,
Certe equidem tantis causa est manifesta ruinis,
Luxuriæ nimium libera facta uia est.
Inda cauis aurum mittit formica metallis,
Et uenit e rubro concha erycina salo,
Et tyros ostrinos præbet cadmea colores,
Cinnamon & multi pastor odoris arabs.
Hæc etiam clausas expugnant arma pudicas,
Quæq; terunt fastus Icarioti tuos.
Matrona incedit census induta nepotum,
Et spolia obprobrii nostra per ora trahit.
Nulla est poscendi, nulla est reuerentia dandi.
Aut siqua est, pretio tollitur ipsa mora.
Felix eois lex funeris una maritis,
Quos aurora suis rubra colorat equis.
Nanq; ubi mortifero iacta est fax ultima lecto,
Vxorum fusis stat pia turba comis,
Et certamen habent leti quæ uiua sequatur
Coniugium. pudor est non licuisse mori.
Ardent uictrices, & flammæ pectora præbent,
Imponuntq; suis ora perusta uiris.
Hic genus infidum nuptarum, hic nulla puella
Nec fida Euadne, nec pia Penelope.

Felix agrestum quondam pacata iuuentus,
  Diuitiæ quarum messis, & arbor erant,
Illis pompa fuit decussa cydonia ramo,
  Et dare puniceis plena canistra rubis,
Nunc uiolas tondere manu, nunc mixta referre
  Lilia, uirgineos lucida per calathos,
Et portare suis uestitas frondibus uuas,
  Aut uariam plumæ uersicoloris auem.
His tum blanditiis furtiua per antra puellæ
  Oscula siluicolis empta dedere uiris,
Atq; hinnuli pellis totos operibat amantes,
  Altáq; natiuo creuerat herba toro,
Pinus & incumbens latas circumdabat umbras,
  Nec fuerat nudas pœna uidere deas.
Corniger Idæi uacuam pastoris in aulam
  Dux Aries saturas ipse reduxit oues.
Díq;, deǽq; omnes, quibus est tutela per agros,
  Præbebant uestris uerba benigna focis.
Et leporem quicunq; uenis uenaberis hospes,
  Et si forte meo tramite quæris auem,
Et me pana tibi comitem de rupe uocato,
  Siue petas calamo præmia, siue cane.
At nunc desertis cessant sacraria lucis.
  Aurum omnes uicta iam pietate colunt.
Aurea nunc uere sunt secula, plurimus auro
  Venit honos. auro conciliatur amor.
Auro pulsa fides, auro uenalia iura,
  Aurum lex sequitur, mox sine lege pudor.
Torrida sacrilegum testantur limina Brennum,
  Dum petit intonsi pythia regna Dei,

Aut mons laurigero concussus uertice duras
Gallica Parnasi sparsit in arma niues,
Et scelus accepto thracis Polymnestoris auro
Nutrit in hospitio non Polydore pio.
Tu quoq;, ut auratos gereres Eriphyla lacertos,
Dilapsis nusquam est Amphiaraus equis.
Proloquar, atq; utinam patriæ sim uerus aruspex,
Frangitur ipsa suis Roma superba bonis.
Certa loquor, sed nulla fides, neq; enim Ilia quondã
Verax pergameis menas habenda malis.
Sola Parim phrygiæ fatum componere, sola
Fallacem patriæ serpere dixit equum.
Ille furor patriæ fuit utilis, ille parenti,
Experta est ueros irrita lingua Deos.

Ad sparten de ludis Laconicis.

m Vlta tuæ Spartê miramur iura palæstræ,
Sed mage uirginei tot bona gymnasii,
Quod non infames exercet corpore laudes
Inter luctantes nuda puella uiros,
Cum pila ueloceis fallit per brachia iactus,
Increpat & uersi clauis adunca trochi,
Puluerulentaq; ad extremas stat fœmina metas,
Et patitur duro uulnera Pancratio,
Nunc ligat ad cæstum gaudentia brachia loris,
Missile nunc disci pondus in orbe rotat,
Gyrum pulsat equis, niueum latus ense reuincit,
Virgineumq; cauo protegit ære caput,
Qualis Amazonidum nudatis bellica mammis
Thermodoontis turba lauatur aquis
Et modo Taygeti crines aspersa pruina

Sectatur patrios per iuga longa canes.
Qualis & Eurotæ Pollux & Castor arenis,
Hic uictor pugnis, ille, futurus equis,
Inter quos Helene nudis capere arma papillis
Fertur, nec fratres erubuisse Deos.
Lex igitur spartana uetat secedere amantes,
Et licet in triuiis ad latus esse suæ,
Nec timor, aut ulla est clausæ tutella puellæ,
Nec grauis austeri pœna cauenda uiri.
Nullo præmisso, de rebus tute loquaris
Ipse tuis, longæ nulla repulsa moræ.
Non tyriæ uestes errantia lumina fallunt,
Est neq; odoratæ cura molesta domi,
At nostra ingenti uadit circundata turba,
Nec digitum angusta est inseruisse uia,
Nec quæ sint facies, nec quæ sint uerba rogandi
Inuenias, cæcum uersat amator iter.
Quod si iura fores, pugnasq; imitata laconum,
Carior hoc esses tu mihi Roma bono.

AD CYNTHIAM DE LYCINNA.

Sic ego non ullos iam norim in amore tumultus,
Nec ueniat sine te nox uigilanda mihi,
Vt mihi prætextæ pudor est uelatus amictu,
Et data libertas noscere amoris iter,
Illa rudes animos per noctes conscia primas
Imbuit, heu nullis capta Lycinna datis.
Tertius, haud multo minus est, cum ducitur annus,
Vix memini nobis uerba coisse decem.
Cuncta tuus sepeliuit amor, nec fœmina post te
Vlla dedit collo dulcia uincla meo.

Testis erit Dirce tam uero crimine sæua
  Nycteos Antiopen accubuisse Lyco.
Ah quoties pulchros ussit regina capillos,
  Molliaq; immites fixit in ora manus.
Ah quoties famulam pensis onerauit iniquis,
  Et caput in dura ponere iussit humo.
Sæpe illam immundis passa est habitare tenebris.
  Vilem ieiunæ sæpe negauit aquam.
Iuppiter Antiopæ nusquam succurris habenti
  Tot mala, corrumpit dura cathena manus.
Si Deus es, tibi turpe tuam seruire puellam.
  Inuocet Antiopæ quem nisi uincta Iouem?
Sola tamen, quæcunq; aderant in corpore uires,
  Regales manicas rupit utraq; manu,
Inde Cytheronis timido pede currit in arces,
  Nox erat, & sparso triste cubile gelu,
Sæpe uago Asopi sonitu permota fluentis
  Credebat dominæ pone uenire pedes,
Et durum Zethum, et lachrymis Amphiona mollem
  Experta est stabulis mater abacta suis.
Ac ueluti magnos cum ponunt æquora motus,
  Eurus in aduersos desinit ire notos,
Littore sic tacito sonitus rarescit arenæ,
  Sic cadit inflexo lapsa puella genu.
Sera tamen pietas, natis est cognitus error.
  Digne Iouis natos qui tueare senex,
Tu reddis pueris matrem, puerìq; trahendam
  Vinxerunt Dircen sub trucis ora bouis.
Antiope cognosce Iouem, tibi gloria Dirce
  Ducitur in multis mortem habitura locis.

Prata cruentantur Zeti, uictorq; canebat
  Paeana Amphion rupe Aracynthe tua.
At tu non meritam parcas uexare Lycinnam.
  Nesciat uestra ruens ira referre pedem.
Fabula nulla tuas de nobis concitet aures,
  Te solam & lignis funeris ustus amem.

DE IMPERIO AMICAE.

n Ox media, & dominae mihi uenit epistola nostrae,
  Tybure me missa iussit adesse mora,
Candida qua geminas ostendunt culmina turres,
  Et cadit in patulos Lympha aniena lacus.
Quid faciam? obductis committam me'ne tenebris?
  Vt timeam audaces in mea membra manus?
At si haec distulero nostro mandata timore,
  Nocturno fletus saeuior hoste mihi.
Peccaram semel, & totum sum pulsus in annum.
  In me mansuetas non habet illa manus.
Nec tamen est quisquam sacros qui laedat amantes,
  Scyronis media si licet ire uia,
Quisquis amator erit, scythicis licet ambulet oris,
  Nemo adeo ut noceat barbarus esse uolet,
Luna ministrat iter, demonstrant astra salebras.
  Ipse amor accensas percutit ante faces.
Saeua canum rabies morsus auertit hianteis,
  Huic generi quouis tempore tuta uia est.
Sanguine tam paruo quis enim spargatur amantis
  Improbus? exclusis fit comes ipsa uenus.
Quod si certa meos sequerentur funera casus,
  Talis mors pretio uel sit emenda mihi,
Afferet huc unguenta mihi, sertisq; sepulchrum

Ornabit

Ornabit custos ad mea busta sedens.
Di faciant, mea ne terra locet ossa frequenti,
Qua facit assiduo tramite uulgus iter.
Post mortem tumuli sic infamantur amantum.
Me tegat arborea deuia terra coma,
Aut humet ignotæ cumulus uallatus arenæ.
Non iuuat in media nomen habere uia.

AD BACCHVM.

n Vnco Bacche tuis humiles aduoluimur aris,
Da mihi pacato uela secunda pater,
Tu potes insanæ ueneris compescere fastus,
Curarumq; tuo fit medicina mero.
Per te iunguntur, per te soluuntur amantes.
Tu uitium ex animo dilue Bacche meo,
Te quoq; enim non esse rudem testatur in astris
Lyncibus in cœlum uecta Ariadna tuis.
Hoc mihi quod ueteres custodit in ossibus ignes
Funera sanabunt uel tua uina malum.
Semper enim uacuos nox sobria torquet amantes,
Spesq; timorq; animo uersat utroq; modo.
Quod si Bacche tuis per feruida tempora donis
Accersitus erit somnus in ossa mea,
Ipse feram uites, pangamq; ex ordine colles,
Quos carpant nullæ me uigilante feræ,
Dum modo purpureo numerem mihi dolia musto,
Et noua pressanteis inquinet uua pedes.
Quod superest uitæ, per te, & tua cornua, uiuam,
Virtutisq; tuæ Bacche poeta ferar.

Dicam ego maternos æterno fulmine partus,
  Indica nysæis arma fugata choris,
Vesanumq; noua nequicquam in uite Lycurgum
  Pentheos in triplices funera grata greges,
Curuaq; tyrrhenos delphinum corpora nautas
  In uada pampinea dissiluisse rate,
Et tibi per mediam beneolentia flumina Naxon,
  Vnde tuum potant naxia turba merum.
Candida laxatis onerato colla corymbis
  Cinget bassaricas lydia mitra comas.
Leuis odorato ceruix manabit oliuo,
  Et feries nudos ueste fluente pedes;
Mollia dircææ pulsabunt tympana Thebæ:
  Capripedes calamo panes hiante canent,
Vertice turrigero iuxta Dea magna Cybelle
  Fundet ad idæos cymbala rauca choros.
Ante fores templi crater antistitis auro
  Libatum fundens in tua sacra merum.
Hæc ego non humili referam memoranda cothurno,
  Qualis pindarico spiritus ore tonat.
Tu modo seruitio uacuum me siste superbo,
  Atq; hoc sollicitum uince sopore caput.

MORTEM ESSE INEVITABILEM.

C Lausus ab umbroso qua ludit pontus auerno
  Humida Baiarum stagna tepentis aquæ,
Qua iacet & Troiæ tubicen Misenus arena,
  Et sonat Herculeo structa labore uia,
Hic ubi mortaleis dextra cum quæreret urbes,

Cymbala Thebano concrepuere Deo,
At nunc inuisæ magno cum crimine Baiæ,
Quis deus in uestra constitit hostis aqua?
His pressus stygias uultum demisit in undas,
Errat & in uestro spiritus ille lacu.
Quid genus, aut uirtus, aut optima profuit illi
Mater, & amplexum Cæsaris esse focos?
Aut modo tam pleno fluitantia uela theatro,
Et per maternas omnia gesta manus?
Occidit, & misero steterat uigesimus annus,
Tot bona tam paruo clausit in orbe dies.
I nunc, tolle animos, & tecum finge triumphos,
Stantiaq; in plausum tota theatra iuuent,
Attalicas supera uestes, atq; omnia magnis
Gemmea sint ludis, ignibus ista dabis.
Sed tamen huc omnes, huc primus, & ultimus ordo,
Est mala, sed cunctis ista terenda uia est.
Exoranda canis tria sunt latrantia colla.
Scandenda est torui publica cymba senis.
Ille licet ferro cautus se condat, & ære,
Mors tamen inclusum protrahit inde caput.
Nirea non facies, non uis exemit Achillem,
Crœsum aut Pactoli quas parit humor opes.
Hic olim ignaros luctus populauit Achiuos,
Atridæ magno cum stetit alter amor,
At tibi nauta pias hominum qui traiicis umbras,
Huc animæ portent corpus inane tuæ,
Qua siculæ uictor telluris Claudius, & qua
Cæsar ab humana cessit in astra uia.

De incontinentia mulierum.

Biicitur toties a te mihi nostra libido,
C rede mihi uobis imperat ista magis.
V os ubi contempti rupistis frena pudoris,
N escitis captæ mentis habere modum.
F lamma per incensas citius sedetur aristas,
F luminaq; ad fontis sint reditura caput,
E t placidum syrtes portum, & bona littora nautis
P ræbeat hospitio sæua Malea suo,
Q uam possit uestros quisquam reprehendere cursus,
E t rapidæ stimulos frangere nequitiæ.
T estis cretæi fastus quæ passa iuuenci
I nduit abiegnæ cornua falsa boui,
T estis thessalico flagrans Salmonis Enipeo,
Q uæ uoluit liquido tota subire Deo.
C rimen & illa fuit patria succensa senecta
A rboris in frondes condita Myrrha nouæ.
N am quid Medeæ referam, quo tempore matris
I ram natorum cæde piauit amor?
Q uid'ue Clytemnestræ, propter quam tota Mycenis
I nfamis stupro stat Pelopea domus?
T uq; omnino a uenundata Scylla figura
T ondens purpurea regna paterna coma,
H anc igitur dotem uirgo desponderat hosti.
N ise tuas portas fraude reclusit amor.
A t uos innuptæ felicius urite thædas,
P endet cretæa tracta puella rate.
N on tamen immerito Minos sedet arbiter orci,
V ictor erat, quamuis æquus in hoste fuit.

Ad nouam amicam,

Credis eum iam posse tuæ meminisse figuræ
Vidisti a lecto quem dare uela tuo?
Durus qui lucro potuit mutare puellam.
Tantis'ne in lachrymis Aphrica tota fuit?
At tu stulta Deos, tu fingis inania uerba,
Forsitan ille alio pectus amore terit.
Est tibi forma potens, sunt castæ Pallidis artes,
Splendidaq; a docto fama refulget auo.
Fortunata domus, modo sit tibi fidus amicus,
Fidus ero, in nostros curre puella toros.
Tu quoq;, qui æstiuos spaciosius exigis ignes,
Phœbe moraturæ contrahe lucis iter.
Nox mihi prima uenit, primæ data tempora noctis.
Longius in primo Luna morare toro.
Fœdera sunt ponenda prius, signandaq; iura,
Et scribenda mihi lex in amore nouo,
Hæc amor ipse suo constringit pignora signo,
Testis sidereæ torta corona Deæ,
Quam multæ ante meis cedant sermonibus horæ,
Dulcia quam nobis concitet arma Venus.
Nanq; ubi non certo uincitur fœdere lectus,
Non habet ultores nox uigilanda Deos,
Et quibus imposuit, soluit nox uincla libido.
Contineant nobis omnia prima fidem.
Ergo qui pactas in fœdera ruperit aras.
Pollueritq; nouo sacra marita toro,
Illi sint quicunq; solent in amore dolores,
Et caput argutæ præbeat historiæ,

Nec flenti dominæ patefiant nocte fenestræ.
Semper amet, fructu semper amoris egens.

AD CYNTHIAM.

MAgnũ iter ad doctas proficisci cogor Athenas,
Vt me longa graui soluat amore uia.
Crescit enim assidue spectando cura puellæ,
Illi alimenta sibi maxima præbet amor.
Omnia sunt tentata mihi, quacunq; fugari
Possit, at ex omni me premit ipse Deus.
Vix tamen aut semel admittit, cum sepe negauit,
Seu uenit, extremo dormit amica toro.
Vnum erit auxilium mutatis Cynthia terris.
Quantum oculis, animo tam procul ibit amor.
Nunc agite o socii propellite in æquora nauem,
Remorumq; pares ducite sorte uices,
Iungiteq; extremo felicia lintea malo,
Nam liquidum nautis aura secundat iter.
Romanæ turres, & uos ualeatis amici,
Qualiscunq; mihi tuq; puella uale,
Ergo ego nunc rudis Adriaci uehar æquoris hospes,
Cogar & undisonos nunc prece adire Deos,
Deinde per Ionium uectus cum fessa lecheo
Sedarit placida uela phaselus aqua.
Quod superest sufferte pedes, properate laborem,
Isthmos qua terris arcet utrinq; mare.
Inde ubi Piræi capient me littora portus,
Scandam ego Theseæ brachia longa uiæ,
Illic uel studiis animum emendare Platonis

Incipiam, aut hortis docte Epicurre tuis,
Persequar aut studium linguæ, Domosthenis arma,
Librorumq; tuos docte Menandre sales,
Aut certe tabulæ capient mea lumina pictæ,
Siue ebore exactæ, seu magis ære manus,
Aut spatia annorum, aut longa interualla profundi
Lenibunt tacito uulnera nostra sinu.
Seu moriar fato non turpi fractus amore,
Atq; erit illa mihi mortis honesta dies.

AD TVLLVM.

Rigida tam multos placuit tibi Cyzicus ãnos
Tulle propontiaca qua fluit Isthmos aqua,
Dindymus, & sacræ fabricata inuenta Cybellæ,
Raptorisq; tulit quæ uia Ditis equos.
Si te forte iuuant Helles athamantidos urbes,
Et desyderio Tulle mouere meo,
Tu licet aspicias cœlum omne Atlanta gerentem,
Sectaq; persea phorcydos ora manu,
Geryonæ stabula, & luctantum in puluere signa
Herculis, Antæiq;, hesperidumq; choros,
Tuq; tuo colchon propellas remige Phasin,
Peliacæq; trabis totum iter ipse legas,
Qua rudis argoa natat inter saxa columba
In faciem proræ pinus adacta nouæ,
Et qua Gygei uisenda est ora Caistri,
Et qua septenas temperat unda uias,
Omnia romanæ cedent miracula terræ
Natura hic posuit quicquid ubiq; fuit.

Armis apta magis tellus, quam commoda noxæ.
 Famam Roma tuæ non pudet historiæ.
Nam quantum ferro, tantum pietate potentes
 Stamus, uictrices temperat ira manus.
Hic Anio tyburte fluis, Clitumnus ab umbro
 Tramite, & æternum Martius humor opus.
Albanus lacus & sotii Nemorensis ab unda,
 Potaq; Pollucis lympha salubris equo.
At non squamosa labuntur uentre ceraste,
 Itala portentis nec fuit una nouis.
Non hic Andromedæ resonant pro matre cathenæ,
 Nec tremis ausonias Phœbe fugate dapes,
Nec cuiquam absentis arserunt in caput ignes,
 Exitium nato matre mouente suo.
Penthea non sæuæ uenantur in arbore Bacchæ,
 Nec soluit Danaas subdita cerua rates.
Cornua nec ualuit curuare in pellice Iuno,
 Aut faciem turpi dedecorare boue.
Arboreasq; cruces Scinis, & non hospita graiis
 Saxa, & curuatas in sua fata trabes.
Hæc tibi Tulle parens, hæc est pulcherrima sedes,
 Hic tibi pro digna gente petendus honos.
Hic tibi ad eloquium ciues, hic ampla nepotum
 Spes, & uenturæ coniugis aptus amor.

DE TABVLIS PERDITIS.

e Rgo tam doctæ nobis periere tabellæ,
 Scripta quibus pariter tot periere bona.
Has quondam nostris manibus detriuerat usus,
 Qui non signatas iussit habere fidem.

Illæ iam sine me norant placare puellas,
Et quædam sine me uerba diserta loqui.
Non illas fixum caras effecerat aurum,
Vulgari buxo sordida cera fuit.
Qualescunque mihi semper mansere fideles,
Semper & effectus promeruere bonos.
Forsitan hæc illis fuerant mandata tabellis
Irascor quoniam es lente moratus heri.
An tibi nescio quæ uisa est formosior? an tu
Non bona de nobis crimina ficta iacis?
Aut dixit uenies hodie, cessauimus uná,
Hospitium tota nocte parauit amor,
Et quæcunque dolens reperit non stulta puella
Garrula, cum blandis ducitur hora dolis.
Me miserum his aliquis rationem scribit auari,
Et ponit duras inter ephemeridas.
Quas siquis mihi rettulerit, donabitur auro.
Quis pro diuitiis ligna retenta uelit?
I puer & citus hæc aliqua propone columna?
Et dominum exquiliis scribe habitare tuum.

AD CYNTHIAM SVPERBIENTEM.

Alsa est ista tuæ mulier fiducia formæ
Olim oculis nimium facta superba meis,
Noster amor tales tribuit tibi Cynthia laudes,
Versibus insignem te pudet esse meis.
Mixtam te uaria laudaui sæpe figura,
Vt quod non esses, esse putaret amor,
Et color est toties roseo collatus eoo,
Cum tibi quæsitus candor in ore foret.

Quod mihi non patrii poterant auertere amici,
  E lucre aut uasto thessala saga mari,
Haec ego non ferro, non igne coactus, & ipsa
  Naufragus aegaea uerba fatebor aqua,
Correptus saeuo ueneris torrebar aheno,
  Victus eram uersas in mea terga manus.
Ecce coronatae portum tetigere carinae
  Traiectae syrtes, anchora iacta mihi est.
Nunc demum uasto fessi resipiscimus aestu,
  Vulnera & ad sanum nunc coiere mea,
Mens bona si qua Dea es, tua me in sacraria dono.
  Exciderent surdo tot mea uota Ioui.
Visus eram positis inter conuiuia mensis,
  Et de me poterat quilibet esse loquax,
Quinque tibi potui seruire fideliter annos.
  Vngue meam morso saepe querere fidem.
Nil moueor lachrymis, ista sum captus ab arte.
  Semper ab insidiis Cynthia flere soles.
Flebo ego discedens, sed fletum iniuria uincit,
  Tu bene conueniens non sinis esse iugum.
Limina iam nostris ualeant lachrymantia uerbis,
  Nec tamen irata ianua fracta manu.
At te celatis aetas grauis urgeat annis,
  Et ueniat formae ruga sinistra tuae.
Vellere cum cupies albos a stirpe capillos
  A speculo rugas increpitante tibi,
Exclusa inq; uicem fastus patiare superbos,
  Et quae fecisti, facta queraris anus,
Has tibi fataleis cecinit mea pagina diras,
  Euentum formae disce timere tuae.

SEX. PROPERTII AVRELII ELEGIA RVM LIBER QVARTVS.

Oc quodcunq; uides hospes quam maxima Roma est,
b Ante phrygem Aeneam collis & herba fuit,
Atq; ubi nauali stant sacra palatia Phoebo,
Euandri profugæ concubuere boues.
Fictilibus creuere deis hæc aurea templa.
Non fuit obprobrio facta sine arte casa,
Tarpeiusq; pater nuda de rupe tonabat,
Et Tyberis nostris aduena bobus erat.
Quo gradibus domus ista Remi se sustulit olim,
Vnus erat fratrum maxima regna focus.
Curia prætexto quæ nunc nitet alta senatu,
Pellitos habuit rustica corda patres.
Buccina cogebat priscos ad uerba quirites,
Centum illi in prato sæpe senatus erat,
Nec sinuosa cauo pendebant uela theatro.
Pulpita solenneis non oluere crocos.
Nulli cura fuit externos quærere diuos,
Cum tremeret patrio pendula turba sacro,
Annuaq; accenso celebrare palilia fœno,
Qualia nunc curuo lustra nouantur equo.
Vesta coronatis pauper gaudebat asellis,
Ducebant macræ uilia sacra boues.
Parua saginati lustrabant compita porci,
Pastor & ad calamos exta litabat ouis,

Verbera pellitus setosa mouebat arator,
Vnde licens Fabius sacra luperus habet.
Nec rudis infestis miles radiabat in armis,
Miscebant usta prælia nuda sude.
Prima galeritus posuit prætoria Lygmon
Magnaq; pars Tatio rerum erat inter oues.
Hinc ticiens, ramnesq; uiri luceresq; coloni.
Quattuor hinc albos Romulus egit equos.
Quippe suburbanæ parua minus urbe Bouillæ
Et qui nunc nulli, maxima turba Gabii,
Et stetit Alba potens albæ suis omine nata,
Hac ubi fidenas longe erat ire uias.
Nil patrium nisi nomen habet Romanus alumnus,
Sanguinis altricem nunc pudet esse lupam.
Huc melius profugos misisti Troia penates,
O quali uecta est Dardana puppis aue.
Iam bene spondebant tunc omina, quod nihil illam
Læserat abiegni uenter apertus equi.
Cum pater in nati tremulus ceruice pependit,
Et uerita est humeros urere flamma pios,
Tunc animi uenere Decii, Brutiq; secures,
Vexit & ipsa sui Cæsaris arma Venus,
Arma resurgentis portans uictricia Troiæ,
Felix terra tuos cepit Iule Deos,
Si modo auernalis tremulæ cortina Sibyllæ
Dixit auentino rura pianda Remo,
Aut si pergameæ sero rata carmina uatis
Longæuum ad Priami uera fuere caput.
Vertite equum Danai male uincitis, ilia tellus
Viuet, & huic cineri Iuppiter arma dabit.

Optima nutricum nostris Lupa martia rebus,
Qualia creuerunt mœnia lacte tuo.
Mœnia nanq; pio conor disponere uersu,
Hei mihi quod nostro est paruus in ore sonus.
Sed tamen exiguo quodcunque e pectore riui
Fluxerit, hoc patriæ seruiat omne meæ.
Ennius hirsuta cingat sua dicta corona,
Mi folia ex edera porrige Bacche tua,
Vt nostris tumefacta superbiat Vmbria libris,
Vmbria romani patria Callimachi.
Scandentes siquis cernet de uallibus arces,
Ingenio muros æstimet ille meo.
Roma faue, tibi surgit opus, date candida ciues
Omina, & inceptis dextera cantet auis.
Sacra, diesq; canam, & cognomina prisca locorum,
Has meus ad metas sudet oportet equus.
Quo ruis imprudens uage dicere facta Properti.
Non sunt a dextro condita fila colo.
Accersis lachrymis cantus, aduersus Apollo
Poscis ab inuita uerba pigenda lyra.
Certa feram certis authoribus, aut ego uates,
Nescius ærata signa mouere pila.
Me creat Archytæ soboles Babylonius Horops
Horon, & a proauo ducta Conone domus.
Di mihi sunt testes, non degenerasse propinquis,
Inq; meis libris nil prius esse fide
Nunc pretium fecere Deos, & fallitur auro
Iuppiter obliquæ signa iterata rotæ,
Felicesq; Iouis stellas, Martisq; rapacis,
Et graue Saturni sidus in omne caput,

Quid moueant pisces, animosáq; signa leonis,
  Lotus & hesperia quid capricornus aqua,
Dicam Troia cades, & troica Roma resurges,
  Et maris, & terræ longa sepulchra canam.
Dixi ego cum geminos produceret Arria natos,
  Illa dabat natis arma uetante Deo,
Non posse ad patrios sua pila referre penates,
  Nempe meam firmant nunc duo busta fidem,
Quippe Luperæus equi dum saucia protegit ora,
  Heu sibi prolapso non bene cauit equo.
Gallus at in castris dum credita signa tuetur,
  Concidit ante aquilæ rostra cruenta suæ,
Fatales pueri duo funera matris auaræ.
  Vera sed inuito contigit ista fides.
Idem ego cum Cynaræ traheret Lucina dolores,
  Et facerent uteri pondera lenta moram,
Iunonis uotum facite impetrabile dixi,
  Illa parit, libris est data palma meis.
Hoc neq; arenosum libyæ Iouis explicat antrum,
  Aut sibi commissos fibra locuta Deos,
Aut si quis motas cornicis senserit alas,
  Vmbráq; nec magicis mortua prodit aquis,
Aspicienda uia est cœli, uersusq; per astra
  Trames, & ab zonis quinque petenda fides.
Exemplum graue erit Calchas, nanq; Aulide soluit,
  Ille bene hærentes ad pia saxa rates,
Idem Agamemnoniæ ferrum ceruice puellæ
  Tinxit, & atrides uela cruenta dedit.
Nec rediere tamen Danai. tu diruta fletum
  Supprime, & euboicos respice Troia sinus.

Nauplius ultores ſub noctem porrigit ignes,
Et natat exuuiis Græcia preſſa tuis,
Victor Oilide rape nunc, & dilige uatem
Quam uetat auelli ueſte Minerua ſua.
Hactenus hiſtoriæ, nunc ad tua deuehor aſtra,
Incipe tu lachrymis æquus adeſſe nouis,
Vmbria te notis antiqua penatibus edit,
Mentior? an patriæ tangitur ora tuæ?
Qua nebuloſa cauo rorat Meuania campo,
Et lacus æſtiuis intepet umber aquis,
Scandentiſq; axis conſurgit uertice murus,
Murus ab ingenio notior ille tuo,
Oſſaq; legiſti non illa ætate legenda
Patris, & in tenues cogeris ipſe lares.
Nam tua cum multi uerſarent rura iuuenci,
Abſtulit excultas pertica triſtis opes,
Mox ubi bulla rudi demiſſa eſt aurea collo,
Matris & ante Deos libera ſumpta toga,
Tum tibi pauca ſuo de carmine dictat Apollo,
Et uetat inſano uerba tonare foro.
Et tu finge elegos fallax opus, hæc tua caſtra,
Scribat ut exemplo cætera turba tuo.
Militiam Veneris blandis patiere ſub armis,
Et Veneris pueris utilis hoſtis eris,
Nam tibi uictrices, quaſcunq; labore paraſti,
Eludat palmas una puella tuas,
Et bene cum fixum mento diſcuſſerit uncum,
Nil erit hoc, roſtro te premet anſa ſuo,
Illius arbitrio noctem, lucemq; uidebis,
Gutta quoque ex oculis non niſi iuſſa cadet,

Nec mille excubiæ, nec te signata iuuabunt
 Limina, persuasæ fallere rima sat est.
Nunc tua uel mediis puppis luctetur in undis,
 Vel licet armatis hostis inermis eas,
Vel tremefacta cauo tellus deducat hiatum,
 Ottipedis cancri terga sinistra time.

FABVLA VERTVMNI.

q Vid mirare meas tot in uno corpore formas?
 Accipe Vertumni signa paterna Dei.
Thuscus ego, & thuscis orior, nec penitet inter
 Prælia uolscinos deseruisse focos.
Nec me turba iuuat, nec templo lætor eburno.
 Romanum satis est posse uidere forum.
Hac quondam tyberinus iter faciebat, & aiunt
 Remorum auditos per uada pulsa sonos,
At postquam ille suis tantum concessit alumnis,
 Vertumnus uerso dicor ab amne Deus,
Seu quia uertentis fructum percepimus anni,
 Vertumni rursus credidit esse sacrum.
Prima mihi uariat liuentibus uua racemis,
 Et coma lactenti spicea fruge tumet,
Hic dulces cerasos, hic autumnalia pruna
 Cernis, & æstiuo mora rubere die,
Insitor hic soluit pomosa uota corona,
 Cum pirus inuito stipite mala tulit,
Mendax fama noces, alius mihi nominis index,
 De se narranti tu modo crede Deo,
Opportuna mea est amctis natura figuris

In quancunq;

In quancunq; uoles uerte, decorus ero,
Indue me cois, fiam non dura puella,
Atq; uirum sumpta quis neget esse toga?
Da falcem, & torto frontem mihi comprime fœno,
Iurabis nostra gramina secta manu,
Arma tuli quondam, et memini laudabar in illis,
Corbis et imposito pondere messor eram.
Sobrius ad lites, at cum est imposta corona,
Clamabis capiti uina subisse meo.
Cinge caput mitra, speciem furabor Iacchi,
Furabor Phœbi, si modo plectra dabis.
Cassibus impositis uenor, sed harundine sumpta
Faunus plumoso sum Deus aucupio.
Est etiam aurigæ species Vertumnus, & eius
Traiicit alterno qui leue pondus equo,
Suppetat hoc pisces calamo prædabor, & ibo
Mundus demissis institor in tunicis.
Pastorem ad baculum possum curare, uel idem
Sirpiculis medio puluere ferre rosam,
Nam quid ego adiiciam de quo mihi maxima fama ē,
Hortorum in manibus dona probata meis,
Cæruleus cucumis, tumidoq; cucurbita uentre
Me notat, & iunco brassica uincta leui.
Nec flos ullus hiat pratis, quin ille decenter
Impositus fronti langueat ante meæ.
At mihi quod formas unus uertebar in omnes.
Nomen ab euentu patria lingua dedit,
At tu Roma meis tribuisti præmia thuscis,
Vnde hodie uicus nomina thuscus habet,
Tempore quo sociis uenit Lycomedius armis,

Atq; Sabina feri contudit arma Taci,
Vidi ego labentes acies, & tela caduca,
Atq; hostes turpi terga dedisse fugæ,
Sed facias diuum sator, ut romana per æuum
Transeat ante meos turba togata pedes.
Sex superant uersus, te, qui ad uadimonia curris;
Non moror, hæc spatiis ultima meta meis.
Stipis acernus eram properanti falce dolatus,
Ante Numam grata pauper in urbe Deus,
At tibi Mamuri formæ cælator ahenæ
Tellus artifices ne terat osca manus,
Qui me tam docilis potuisti fundere in usus
Vnum opus est, operi non datur unus honos.

Epistola Arethusæ ad Lycotam.

Haec Arethusa suo mittit mandata Lycotæ,
Cum toties absis si potes esse meus.
Siqua tamen tibi lecturo pars oblita deerit
Hæc erit e lachrymis facta litura meis,
Aut siqua incerto fallet te littera tractu,
Signa meæ dextræ iam morientis erunt.
Te modo uiderunt iteratos Bactra per ortus,
Te modo munito sericus hostis equo,
Hiberniq; getæ, pictoq; Britannia curru,
Vstus & eoa discolor indus aqua.
Hæc'ne marita fides, & pactæ sunt mihi noctes,
Cum rudis urgenti brachia uicta dedi?
Quæ mihi deductæ fax omen prætulit, illa
Traxit ab euerso lumina nigra rogo.
Et stygio sum sparsa lacu, nec recta capillis
Vitta data est, nupsi non comitante Deo.

Omnibus heu portis pendent mea noxia uota.
Texitur hæc castris quarta lacerna tuis.
Occidat immerita, qui carpsit ab arbore uallum,
Et struxit querulas rauca per ossa tubas.
Dignior obliquo funem qui torqueat ocno.
Aeternusq; tuam pascat aselle famem.
Dic mihi num teneros urit lorica lacertos?
Num grauis imbelles atterit hasta manus?
Hæc noceant potius, quam dentibus ulla puella
Det mihi plorandas per tua colla notas.
Diceris & macie uultum tenuasse, sed opto
E desyderio sit color iste meo.
At mihi cum noctes induxit uesper amaras,
Siqua relicta iacent osculor arma tua,
Tum queror in toto non sidere pallia lecto,
Lucis & auctores non dare carmen aues.
Noctibus hybernis castrensia pensa laboro,
Et Tyria in gladios uellera secta suos.
Et disco qua parte fluat uincendus Araxes.
Quot sine aqua partus millia currat equus.
Cogor & e tabula pictos ediscere mundos,
Qualis & hæc docti sit positura Dei,
Quæ tellus sit lenta gelu, quæ putris ab æstu
Ventus in Italiam, qui bene uela ferat.
Assidet una soror, curis & pallida nutrix
Peierat hyberni temporis esse moras.
Felix Hippolite nuda tulit arma papilla,
Et texit galea barbara molle caput.
Romanis utinam patuissent castra puellis,
Essem militiæ sarcina fida tuæ.

Nec me tardarent scythiæ iuga, cum pater altas
Aphricus in glaciem frigore nectit aquas,
Omnis amor magnus, sed aperto in coniuge maior.
Hanc Venus, ut uiuat, uentilat ipsa facem.
Nam mihi quo pœnis tibi purpura fulgeat ostris,
Crystalusq; tuas ornet aquosa manus,
Omnia surda tacent, rarisq; assueta calendis,
Vix aperit clausos una puella lares.
Graucidos & catulæ uox est mihi grata querentis,
Illa tui partem uendicat una tori,
Flore sacella tego, uerbenis compita uelo,
Et crepat ad ueteres herba Sabina focos,
Siue in furtiuo gemuit stans noctua tigno,
Seu uoluit tangi parca lucerna mero,
Illa dies ornis cædem denuntiat agnis,
Succinctæq; calent ad noua lucra popæ.
Ne precor ascensis tanti sit gloria Bactris,
Raptáue odorato carbasa lina duci,
Plumbea cum tortæ sparguntur pondera fundæ,
Subdolus & uersis increpat arcus equis.
Sed tua sit domitis parthe telluris alumnis
Pura triumphanteis hasta sequatur equos.
Incorrupta mei conserua fœdera lecti,
Hac ego te sola lege redisse uelim,
Armaq; cum tulero portæ uotiua capenæ
Subscribam saluo grata puella uiro.

FABVLA TARPEIAE.

t *Arpeium nemus & Tarpeiæ turpe sepulchrum*

Fabor, & antiqui limina capta Iouis.
Lucus erat felix ederoso conditus antro,
Multaq; natiuis obstrepit arbor aquis,
Siluani ramosa domus, quo dulcis ab æstu
Fistula poturas ire iubebat oues.
Hunc Tacius fontem uallo præcingit acerno,
Fidaq; suggesta castra coronat humo,
Quid tum Roma fuit tubicen uicina Curetis,
Cum quateret lento murmure saxa Iouis?
Atq; ubi nunc terris dicuntur iura subactis,
Stabant romano pila Sabina foro,
Murus erant montes, ubi nunc est curia septa,
Bellicus ex illo fonte bibebat equus.
Hinc Tarpeia Deæ fontem libauit, at illi
Vrgebat medium fictilis urna caput.
Et satis una malæ potuit mors esse puellæ,
Quæ uoluit flammas fallere uesta tuas.
Vidit arenosis Tacium perludere campis,
Pictaq; per flauas arma leuare iubas,
Obstupuit regis facie & regalibus armis,
Interq; oblitas excidit urna manus,
Sæpe illa immeritæ causata est omina lunæ,
Et sibi tingendas dixit in amne comas.
Sæpe tulit blandis argentea lilia nymphis,
Romula ne faciem lederet hasta Taci.
Dumq; subit primo capitolia nubila fumo
Rettulit hirsutis brachia secta rubis,
Et sua Tarpeia residens ita fleuit ab arce
Vulnera uicino non patienda Ioui.
Ignes castrorum, & Taciæ prætoria turmæ,

Et formosa oculis arma Sabina meis,
O utinam ad uestros sedeam captiua penates,
Dum captiua mei conspicer esse Taci.
Romani montes, & montibus addita Roma,
Et ualeat probro uesta pudenda meo.
Ille equis ille meos in castra reponet amores,
Cui Tacius dextras collocat ipse iubas.
Quid mirum in patrios Scyllam sæuisse capillos?
Candidaq; in sæuos inguina uersa canes?
Prodita quid mirum fraterni cornua monstri,
Cum patuit lecto stamine torta uia?
Quantum ego sum Ausoniis crimen factura puellis
Improba uirgineo lecta ministra foco.
Pallados extinctos siquis mirabitur ignes,
Ignoscat, lachrymis spargitur ara meis
Cras (ut rumor ait) tota pugnabitur urbe,
Tu cape spinosi roscida terga iugi.
Lubrica tota uia est, & perfida, quippe tacentes
Fallaci celat limite semper aquas,
O utinam magicæ nossem cantamina musæ,
Hæc quoque formoso lingua tulisset opem.
Te toga picta decet, non quem sine matris honore
Nutrit inhumanæ dura papilla Lupæ.
Sic hospes patiare tua regina sub aula
Dos tibi non humilis prodita Roma uenit.
Si minus, at raptæ ne sint impune Sabinæ,
Me rape, & alterna lege repende uices.
Commissas acies ego possum soluere, nuptæ
Vos medium palla fœdus inite mea.
Adde hymeneæ modos, tubicen fera murmura conde,

Credite uestra meus molliet arma torus.
Et iam quarta canit uenturam buccina lucem
Ipsaq; in Oceanum sydera lapsa cadunt.
Experiar somnum, de te mihi somnia quaeram,
Fac uenias oculis umbra benigna meis.
Dixit, & incerto permisit brachia somno
Nescia nefariis accubuisse nouis.
Nam Vesta iliacae felix tutela fauillae
Culpam alit, & plures condit in ossa faces,
Illa ruit qualis celerem prope Thermodoonta,
Strymonis abscisso fertur aperta sinu.
Vrbi festus erat, dixere palilia patres.
Hic primus coepit moenibus esse dies.
Annua pastorum conuiuia lusus in urbe
Cum pagana madent fercula diuitiis,
Cumq; super raros foeni flamantis aceruos
Traiicit immundas ebria turba dapes.
Romulus excubias decreuit in ocia solui,
Atq; intermissa castra silere tuba.
Hoc Tarpeia suum tempus rata, conuenit hostem,
Pacta ligat, pactis ipsa futura comes.
Mons erat ascensu dubius, festoq; remissus.
Nec mora uocales occupat ense canes.
Omnia praebebant somnos, sed Iuppiter unus
Decreuit poenis inuigilare tuis.
Prodiderat portaeq; fidem, patriamq; iacentem,
Nubendiq; petit, quem uelit ipsa, diem,
At Tacius neq; enim sceleri dedit hostis honorem,
Nube ait, & regni scande cubile mei.
Dixit, & ingestis comitum super obruit armis,

Hæc uirgo officiis dos erat apta tuis,
A duce Tarpeio mons est cognomen adeptus,
O uigil iniustæ præmia sortis habes.

AD LENAM.

t Erra tuum spinis obducat Lena sepulchrum,
Et tua quod non uis sentiat umbra sitim,
Nec sedeant cineri manes, & Cerberus ultor
Turpia ieiuno terreat ossa sono,
Docta uel Hippolytum Veneri mollire negantem,
Concordiq; toro pessima semper auis,
Penelopen quoq; neglecto rumore mariti
Nubere lasciuo cogeret Antinoo.
Illa uelit, poterit magnes non ducere ferrum,
Et uolucris nidis esse nouerca suis,
Quippe & collinas ad fossam mouerit herbas,
Stantia currenti diluerentur aqua.
Audax cantatæ leges imponere lunæ,
Et sua nocturno fallere terga lupo.
Posset & intentos astu cæcare maritos.
Corniciam immeritas eruit ungue genas,
Consuluitq; striges nostro de sanguine, & in me
Hippomanes fœtæ semina legit equæ,
Exornabat opus uerbis ceu blanda perurat,
Saxosamq; terat sedula culpa uiam,
Si te eoa iuuat, debatarumq; aurea ripa,
Et quæ sub Tyria concha superbit aqua,
Eurypiliq; placet coæ textura Mineruæ,
Sectaq; ab attalicis putria signa toris,

Seu quam palmiferæ mittunt uenalia Thebæ,
Murrheaq; in parthis pocula cocta focis,
Sperne fidem, prouolue Deos, mendacia uincant.
Cædant damnosæ iura pudicitiæ.
Et simulare uirum pretium facit, utere clausis.
Maior dilata nocte decurret amor,
Si tibi forte comas uexauerit utilis ira,
Post modo mercata pace premendus erit.
Deniq; ubi amplexu Venerem promiseris empto,
Fac similes puros Isidis esse dies.
Ingerat apriles Iole tibi, tundat Amide
Natalem maiis idibus esse tuum.
Supplex ille sedet, posita tu scribe catedra
Quidlibet, has artes si pauet ille, tenes.
Semper habe morsus circa tua colla recentes,
Litibus alternis quos putet esse datos.
Non te Medeæ delectent probra sequacis,
Nempe tulit fastus ausa rogare prior,
Sed potius mundi Thais pretiosa Menandri,
Cum ferit astutos comica mœcha getas.
In mores te uerte uiri, si cantica iactat
I comes, & uoces ebria iunge tuas.
Ianitor ad dantes uigilet, si pulset inanis
Surdus in obductam somniet usq; seram.
Nec tibi displiceat miles non factus amori,
Nauta nec attrita si ferat æra manu,
Aut quorum titulus per barbara colla pependit,
Cœlati medio cum saliere foro.
Aurum spectato, non quæ manus afferat aurum.
Versibus auditis quid nisi uerba feres?

Qui uersus, coæ dederit nec munera uestis,
Ipsius tibi sit surda sine arte lyra.
Dum uernat sanguis, dum rugis integer annus
Vtere ne quis eat liber amore dies.
Vidi ego odorati uictura rosaria Pæsti
Sub matutino cocta iacere noto.
His animis nostræ dum uersat Achantis amicæ,
Per tenues ossa sunt numerata cutes.
Sed cape torquatæ Venus o regina columbæ,
Ob meritum ante tuos guttura secta focos.
Vidi ego rugoso tussim concrescere collo,
Sputa[illegible] per dentes ire cruenta cauos,
Atq; an[illegible]m in tegetes putrem expirare paternas.
Horrui[illegible]genti pocula curua foco,
Exequ[illegible]æ fuerant rari furtiua capilli
Vincula, & immundo pallida mitra situ,
Et canit in nostros nimis experrecta dolores,
Cum fallenda meo pollice claustra forent.
Sit tumulus lenæ curto uetus amphora collo.
Vrgeat hunc supra uis caprifice tua.
Quisquis amas, scabris hoc bustum cædito saxis,
Mixtaq; tam saxis addita uerba mala.

De Pugna actiaca nauali.

ſ

Acra facit uates, sint ora fauentia sacris,
Et cadat ante meos icta iuuenca focos,
Cæra phileteis certet romana corymbis,
Et cyrenæas urna minister aquas,
Costum molle date, & blandi mihi thuris honores,

Terq; focum circa laneus orbis eat.
Spargite me lymphis, carmenq; recentibus aris.
Tybia mygdoniis libet eburna cadis.
Ite procul fraudes, alio sint aëre noxæ,
Pura nouum uati laurea mollit iter.
Musa Palatini referemus Apollinis ædem,
Res est Calliope digna fauore tuo.
Cæsaris in nomen ducuntur carmina, Cæsar
Dum canitur quæso Iuppiter ipse uaces.
Est Phœbi fugiens Athamana ad littora portus,
Qua sinus Ioniæ murmura condit aquæ,
Actia Iuleæ pelagus monumenta carinæ
Nautarum uotis non operosa uia.
Huc mundi coiere manus, stetit æquore moles
Pinea, nec remis æqua fauebat auis.
Altera classis erat tenero damnata Quirino,
Pilaq; fœminea turpiter apta manu,
Hinc augusta ratis plenis Iouis omine uelis,
Signaq; iam patriæ uincere docta suæ.
Tandem acies geminos Nereus lunarat in arcus,
Armorum & radiis picta tremebat aqua,
Cum Phœbus linquens stantem se uindice Delon,
Nam tulit iratos mobilis una notos,
Astitit Augusti puppem super, & noua flamma
Luxit in obliquam ter sinuata facem.
Non ille attulerat crines in colla solutos,
Aut testudineæ carmen inerme lyræ,
Sed quali aspexit Pelopeium Agamemnona uultu,
Egessitq; auidis Dorica castra rogis,
Aut qualis flexos, soluit Pythona per orbes.

Serpentem, imbelles quem timuere lyræ.
Mox ait o longa mundi seruator ab Alba
Auguste, hectoreis cognite maior auis,
Vince mari, iam terra tua est, tibi militat arcus,
Et fauet ex humeris hoc onus omne meis.
Solue metu patriam, quæ nunc te uindice freta,
Imposuit proræ publica uota tuæ,
Quam nisi defendes, murorum Romulus augur
Ire palatinas non bene uidit aues.
Et nimium remis audent prope turpe latinis
Principe te fluctus regia uela pati.
Nec te quod classis centenis remiget alis
Terreat, inuito labitur illa mari,
Quodq; uehunt proræ centaurica saxa minante,
Tigna caua & pictos experiare metus.
Frangit, & attollit uires in milite causa,
Quæ nisi iusta subest excutit arma pudor.
Tempus adest, committe rates, ego temporis author
Ducam laurigera iulia rostra manu.
Dixerat, & pharetræ pondus consumit in arcus.
Proxima post arcus Cæsaris hasta fuit.
Vincit Roma, fide Phœbi, dat fœmina pœnas,
Sceptra per ionias fracta uehuntur aquas.
Et pater Idalio miratus Cæsar ab astro.
Sum Deus, & nostri sanguinis ista fides.
Prosequitur cantu Triton, omnesq; marinæ
Plauserunt circa libera signa Deæ.
Illa petit Nilum cymba male nixa fugaci,
Hoc unum, iusso non moritura die.
Di melius, quantus mulier foret una triumphus

Ductus erat per quas ante Iugurtha uias.
Actius hinc traxit Phœbus monumenta, quod eius
Vna decem uicit missa sagitta rates.
Bella satis cecini, citharam iam poscit Apollo
Victor, & ad placidos exuit arma choros.
Candida nunc molli subeant conuiuia luco,
Blanditiæq; fluant per mea colla rosæ,
Vinaq; fundantur prælis elisa falernis,
Terq; lauet nostras spica cilissa comas.
Ingenium positis irritet musa poetis.
Bacche soles Phœbo fertilis esse tuo,
Ille palludosos memoret seruire sicambros,
Cepheam hic Meroen, fuscáq; regna canat,
Hic referat sero confessum fœdere parthum,
Reddat signa Remi, mox dabit ipse sua.
Siue aliquid pharetris Augustus parcet eois
Differat in pueros ista trophæa suos.
Gaude Crasse nigras siquid sapis inter arenas,
Ire per Eufraten ad tua busta licet.
Sic noctem patera, sic ducam carmine, donec
Iniciat radios in mea uina dies.

AD CYNTHIAM.

Vnt aliquid manes letum non omnia finit,
Lucidáq; euictos effugit umbra rogos.
Cynthia nanq; meo uisa est incumbere fulcro,
Murmur ad extremæ nuper humata uiæ.
Cum mihi ab exequiis somnus penderet amoris,
Et quererer lecti frigida regna mei,

Eosdem habuit secum, quibus est elata capillos
  Eosdem oculos, lateri uestis adusta fuit.
Et solitum digito beryllon ad ederat ignis,
  Summaq; letheus triuerat ora liquor,
Spirantisq; animos, & uocem misit. at illi
  Pollicibus fragiles increpuere manus.
Perfide nec cuiquam melior sperande puellæ,
  In te iam uires somnus habere potest?
Iam'ne tibi exciderant uigilantis furta suburræ,
  Et mea nocturnis trita fenestra dolis.
Per quam demisso quoties tibi fune pependi
  Alterna ueniens in tua colla manu.
Sæpe Venus triuio commixta est pectore mixto,
  Fecerunt tepidas pallia nostra uias.
Foederis heu taciti cuius fallacia uerba
  Non audituri diripuere noti.
At mihi non oculos quisquam indinauit eunteis,
  Vnum impetrassem te reuocante diem.
Nec crepuit fixa me propter arundine custos,
  Læsit & obiectum tegula curta caput.
Deniq; quis nostro curuum te funere uidit?
  Atram quis lachrymis incaluisse togam?
Si piguit portas ultra procedere, at illuc
  Iussisses lectum lentius ire meum.
Cur uentos non ipse rogis ingrate petisti?
  Cur nardo flammæ non oluere meæ?
Hoc etiam graue erat nulla mercede hiacynthos
  Inicere, & fracto busta piare cado.
Lygdamus uratur, candescat lamina uernæ.
  Sensi ego, cum insidiis pallida uina bibi.

Aut Nomas arcanas tollat uersuta salinas:
 Dicet damnatas ignea testa manus,
Quæ modo per uiles inspecta est publica noctes,
 Hæc nunc aurata cyclade signat humum.
Et grauiora rependit iniquis pensa quasilis,
 Garrula de facie siqua locuta mea est,
Nostraq; quod Petale tulit ad monumenta corollas,
 Codicis immundi uincula sentit anus.
Caeditur & Lalage tortis suspensa capillis
 Per nomen quoniam est ausa rogare meum
Te patiente meæ conflauit imaginis aurum
 Ardente nostro dotem habitura rogo.
Non tamen insector quamuis mereare, Properti.
 Longa mea in libris regna fuere tuis.
Iuro ego fatorum nulli reuocabile carmen,
 Tergeminusq; canis sic mihi molle sonet;
Me seruasse fidem si fallo uipera nostris
 Sibilet in tumulis, & super ossa cubet.
Nam gemina est sedes turpem sortita per amnem;
Turbaq; diuersa remigat omnis aqua.
Vna Clytemnestræ stuprum uehit, altera Cressæ
 Portat mentitæ lignea monstra bouis.
Ecce coronato pars altera parta phaselo
 Mulcet ubi elysias aura beata rosas.
Qua numerosa fides, qua quæritur unda Cybelles,
 Mitratisq; sonant lydia plectra choris,
Andromedeq;, & Hypermestre sine fraude maritæ
 Narrant hystoriæ pectora nota suæ.
Hæc summa æternis queritur liuere cathenis
 Brachia, nec meritas frigida saxa manus.

Narrat Hypermestræ magnum ausas esse sorores
In scelus, hoc animum non ualuisse suum.
Sic mortis lachrymis uitæ sanamus amores.
Celo ego perfidiæ crimina multa tuæ.
Sed tibi nunc mandata damus si forte moueris,
Si te non totum Chloridos herba tenet,
Nutrix in tremulis ne quid desideret annis,
Parthenie patuit, nec tibi auara fuit.
Delitiæq; meæ latris, cui nomen abusus est,
Ne speculum dominæ porrigat illa nouæ.
Et quoscunq; meo fecisti nomine uersus,
Vre mihi. laudes desine habere meas.
Pelle ederam tumulo, mihi quæ pugnante corymbo
Mollia contortis alligat ossa comis.
Ramosis Anio qua pomifer incubat aruis,
Et nunquam Herculeo numine pallet ebur,
Hoc carmen media dignum me scribe columna,
Sed breue quod currens uector ab urbe legat.
Hac Tyburtina iacet aurea Cynthia terra.
Accessit ripæ laus Aniene tuæ,
Nec tu sperne piis uenientia somnia portis,
Cum pia uenerunt somnia pondus habent.
Nocte uagæ ferimur. nox clausas liberat umbras,
Errat & abiecta Cerberus ipse sera.
Luce iubent leges lethea ad stagna reuerti.
Nos uehimur, uectum nauta recenset onus.
Nunc te possideant aliæ, mox sola tenebo.
Mecum eris, & mixtis ossibus ossa teram.
Hæc postquam querula mecum sub uoce peregit,
Inter complexus excidit umbra meos.

De Cynthia.

DE CYNTHIA ET DRACONE.

Disce q̃d exquilias hac nocte, fugarit, aquosas,
Cum uicina meis turba cucurrit agris,
Lanuuium annosi uetus est tutela Draconis,
Hic ubi tartareæ non perit hora moræ,
Qua sacer abripitur cæco descensus hiatu,
Qua penetrat uirgo, tale iter omne caue.
Ieiuni serpentis honos cum pabula poscit
Annua, & ex ima sibila torquet humo.
Talia demissæ pallent ad sacra puellæ.
Cum temere anguino creditur ore manus.
Ille sibi admotas a uirgine corripit escas
Virginis in palmis ipsa canistra tremunt.
Si fuerint castæ, redeunt in colla parentum,
Clamantq; agricolæ, fertilis annus erit.
Huc mea detonsis auecta est Cynthia mannis
Causa fuit Iuno, sed mage causa Venus.
Appia dic quæso quantum te teste triumphum
Egerit effusis per tua saxa rotis,
Turpis in arcana sonuit cum rixa taberna,
Si sine me, famæ non sine labe meæ.
Spectaclum ipsa sedens primo temone pependit,
Ausa per impuros frena mouere locos,
Serica nam taceo uolsi carpenta nepotis,
Atq; armillatos colla molossa canes,
Qui dabit immundæ uenalia farta saginæ,
Vincet ubi erasas barba pudenda genas.
Cum fieret nostro toties iniuria lecto,
Mulctato uoluit castra mouere toro.

Deprehensum Propertium cum Phyllide et Theia amicis a Cynthia, uapulaßeq; ab ea omnes uehementer.

Phyllis auentinæ quædam est uicina Dianæ
Sobria grata parum, cum bibit omne decet.
Altera Tarpeios est inter Theia lucos
Candida, sed potæ non satis unus erit.
His ego constitui noctem lenire uocatis,
Et Venere ignota furta nouare mea.
Vnus erat tribus in secreta lectulus herba.
Quæris concubitus? inter utranq; fui.
Lygdamus ad cyathos. utriq; æstiua supellex.
Et methymnæi grata saliua meri.
Nile tuus tibicen erat coralistria Phyllis,
Et facilis spargi munda sine arte rosa.
Minus & ipse suos breuiter concretus in artus
Iactabat truncas ad caua buxa manus,
Sed neq; suppletis constabat flamma lucernis,
Decidit inq; suos mensa supina pedes,
Me quoq; per talos Venerem quærente secundos,
Semper damnosi subsiluere canes,
Cantabant surdo, nudabant pectora cæco
Lanuuii ad portas heu mihi solus eram,
Cum subito rauca sonuerunt cardine postes,
Et leuia ad primos murmura facta lares,
Nec mora cum totas resupinat Cynthia ualuas
Non operosa comis, sed furibunda decens.
Pocula mi digitos inter cecidere remissos,

Pallueräntq; ipso labra soluta mero.
Fulminat illa oculis, & quantum fœmina sæuit.
Spectaclum capta nec minus urbe fuit.
Phyllidos iratos in uultum conijcit ignes
Territa uicinas Theia clamat aquas.
Lumina sopitos turbant elata quirites,
Omnis & insana semita nocte sonat.
Illas direptisq; comis, tunicisq; solutis
Excipit obscuræ prima taberna uiæ.
Cynthia in exuuiis gaudet, uictrixq; recurrit,
Et mea peruersa sauciat ora manu,
Imponitq; notam collo, morsuq; cruentat,
Præcipueq; oculos, qui meruere, ferit.
Atq; ubi iam nostris lassauit brachia plagis,
Lygdamus ad plutei fulcra sinistra iacens
Exuitur, geniumq; meum prostratus adorat.
Lygdame nil potui tecum ego captus eram.
Supplicibus palmis tum demum ad fœdera ueni,
Cum uix tangendos præbuit illa pedes,
Atq; ait, admissæ si uis me ignoscere culpæ,
Accipe quæ nostræ formula legis erit.
Tu neq; Pompeia spaciabere cultus in umbra,
Nec cum lasciuum sternet arena forum.
Colla caue inflectas ad summum obliqua theatrum,
Aut lectica tuæ sudet aperta moræ.
Lygdamus in primis omnis mihi causa querelæ
Veneat, & pedibus uincula bina trahat.
Indixit leges, respondi ego, legibus utar.
Riserat imperio facta superba dato.
Dein quæcunq; locum externæ tetigere puellæ

Suffit, & pura limina tergit aqua.
Imperat & totas iterum mutare lacernas,
Terq; meum tetigit sulfuris igne caput.
Atq; ita mutato per singula pallia lecto,
Respondi & toto soluimus arma toro.

De Hercule & morte Caci.

a Mphitrioniades qua tempestate iuuencos
Egerat a stabulis o Erythræa tuis,
Venit ad inuictos pecorosa palatia montes
Et statuit fessos fessus, & ipse boues,
Qua Velabra suo stagnabant flumine, quaq;
Nauta per urbanas uelificabat aquas.
Sed non infido manserunt hospite Caco
Incolumes, furto polluit ille locum.
Incola Cacus erat metuendo raptor ab antro
Per tria partitos qui dabat ora sonos,
Hic ne certa forent manifestæ signa rapinæ,
Auersos cauda traxit in antra boues.
Nec sine teste Deo, furem sonuere iuuenci,
Furis & implacidas diruit ira fores,
Mænalio iacuit pulsus tria tempora ramo
Cacus, & Alcides sic ait ite boues,
Herculis ite boues nostræ labor ultime clauæ,
Bis mihi quæsitæ, bis mea præda boues,
Aruaq; mugitu sancite boaria longo.
Nobile erit Romæ pascua nostra forum.
Dixerat, & sicco torret sitis ora palato,
Terraq; non ullas fœta ministrat aquas.

Sed procul inclusas audit ridere puellas.
Lucus ab umbroso fecerat orbe nemus,
Foemineæ loca clausa Deæ, fontesq́; piandos,
Impune & nullis sacra retecta uiris,
Deuia puniceæ uelabant limina uitæ,
Putris odorato luxerat igne casa,
Populus et longis ornabat frondibus ædem,
Multaq́; cantantes umbra tegebat aues.
Hucruit in siccam congesto puluere barbam,
Et iacit ante fores uerba minora Deo,
Vos precor o lucis sacro quæ luditis antro,
Pandite defessis hospita uestra uiris,
Fontis egens erro circaq́; sonantia lymphis,
Et caua suscepto flumini palma sat est.
Audistis'ne aliquem tergo qui sustulit orbem?
Ille ego sum, Alcidem terra recepta uocat.
Quis facta herculeæ non audit fortia clauæ?
Et nunquam ad natas irrita tela feras?
Atq; uni stygias hominum luxisse tenebras
Accipite hæc, fesso uix mihi terra patet.
Quod si Iunoni sacrum faceretis amaræ,
Non clausisset aquas ipsa nouerca suas,
Sin aliquam uultusq́; meus, setæq́; leonis
Terrent, & libyco sole perusta coma,
Idem ego sidonia feci seruilia palla
Officia, & lydo pensa diurna colo,
Mollis & hirsutum cepit mihi fascia pectus,
Et manibus duris apta puella fui.
Talibus Alcides, at talibus alma sacerdos
Puniceo canas stamine uincta comas,

Parce oculis hospes, lucoq; abscede uerendo,
Cede age dum, & tuta limina linque fuga,
Interdicta uiris metuenda lege piatur,
Quae se summota uindicat ara casa,
Magnam Tiresias aspexit Pallada uates,
Fortia dum posita gorgone membra lauat.
Dii tibi dent alios fontes, haec lympha puellis
Auia secreti liminis una fuit.
Sic anus. ille humeris postes concussit opacos.
Nec tulit iratam ianua clausa sitim.
At postquam exhausto iam flumine uicerat aestum,
Ponit uix siccis tristia iura labris.
Angulus hic mundi nunc me mea fata trahentem
Accipit, haec fesso uix mihi terra patet.
Maxima quae gregibus deuota est ara repertis,
Ara per has inquit maxima facta manus,
Haec nullis unquam pateat ueneranda puellis,
Herculis eximii ne sit inulta sitis.
Sancte pater salue, cui iam fauet aspera Iuno,
Sancte uelis libro dexter inesse meo.
Nunc quoniam manibus purgatum sanxerat orbem,
Sic sanctum taciae composuere cures.

Quare Iuppiter, Feretrius dictus.

N Vnc Iouis incipiam causas aperire Feretri,
Armaq; de ducibus trina recepta tribus,
Magnum iter ascendo, sed dat mihi gloria uires,
Non iuuat ex facili lecta corona iugo.
Imbuis exemplum primae tu Romule palmae

Huius, & exuuiis plenus ab hoste redis,
Tempore quo portas Ceninum Acrona petentem
Victor in euersum cuspide fundis equum.
Acron Herculeus Cenina ductor ab arce
Roma tuis quondam finibus horror erat.
Hic spolia ex humeris ausus sperare Quirini,
Ipse dedit, sed non sanguine sicca suo.
Hunc uidit ante cauas uibrantem spicula turres
Romulus & uotis occupat ante ratis,
Iuppiter hæc hodie tibi uictima corruet Acron,
Vouerat, & spolium corruit ille Ioui.
Vrbis, uirtutisq; parens sic uincere sueuit,
Qui tulit aprico frigida castra lare,
Idem eques, & frenis, idem fuit aptus aratris.
Et galea hirsuta compta lupina iuba.
Picta nec inducto fulgebat parma Pyropo.
Præbebant cæsi baltea lenta boues.
Cossus at insequitur ueientis cæde Tolunni,
Vincere cum Veios posse laboris erat.
Necdum ultra Tyberim belli sonus, ultima præda
Nomentum, & captæ iugera pauca Coræ,
Et Veii ueteres & uos tum præda fuistis,
Et uestra posita est aurea sella foro,
Nunc intra muros pastoris buccina lenti
Cantat, & in uestris ossibus arua metunt.
Forte super portæ dux Veius astitit arcem,
Colloquiumq; sua fretus ab urbe dedit.
Dumq; aries murum cornu pulsabat aheno,
Vineaq; inductum longa tegebat opus,
Cossus ait forti melius concurrere campo.

Nec mora fit, plano sistit uterq; gradu.
Dii Latias iuuere manus, desecta Tolunni
Ceruix, Romanos sanguine lauit equos.
Claudius a rheno traiectos arcuit hostes
Belgica cum uasti parma relata ducis.
Vir domari genus hic rheno iactabat ab ipso
Nobilis erectis fundere gesa rotis.
Illi uirgatis iaculantis ab inguine brachis
Torquis ab incisa decidit unca gula.
Nunc spolia in templo tria condita. causa feretri,
Omine quod certo dux ferit ante ducem,
Seu quia uicta suis humeris hæc arma ferebant,
Hinc feretri dicta est ara superba Iouis.

AD PAVLVM.

d Esine Paule meũ lachrymis urgere sepulchrũ,
Panditur ad nullas ianua nigra preces.
Cum semel infernas intrarunt funera leges
Non exorato stant adamante uiæ,
Te licet orantem fuscæ Deus audiat aulæ,
Nempe tuas lachrymas littora surda bibent.
Vota mouent superos, ubi portitor æra recepit,
Obserat herbosos lurida porta rogos.
Sic mœstæ cecinere tubæ, cum subdita nostrum
Detraheret lecto fax inimica caput,
Quid mihi coniugium Pauli? quid currus auorum
Profuit? aut famæ pignora tanta meæ?
Num minus immites habuit Cornelia parcas?
Et sum quod digitis quinq; leuatur onus.

Damnatæ noctes, & uos uada lenta paludes,
Et quæcunq; meos implicat unda pedes,
Immatura licet, tamen huc non noxia ueni.
Det pater hic umbræ mollia iura meæ,
Aut siquis posita iudex sedet Aeacus urna
In mea sortita iudicet ossa pila,
Assideant fratres iuxta minoia sella,
Eumenidum intento turba seuera foro.
Sisyphe mole uaces, taceant Ixionis orbes,
Fallax tantaleo corripiare liquor.
Cerberus & nullas hodie petat improbus umbras,
Et iaceat tacita lapsa catena sera.
Ipsa loquor pro me (si fallor) pœna sororum
Infelix humeros urgeat urna meos.
Si cui fama fuit per auita decorat trophæi,
Aera Numantinos regna loquuntur auos.
Altera maternos exequat turba libones,
Et domus est titulis utraq; fulta suis.
Mox ubi iam facibus cessit prætexta maritis,
Vinxit & acceptas altera uitta comas,
Iungor Paule tuo sic discessura cubili,
In lapide hoc uni nupta fuisse legar.
Testor maiorum cineres tibi Roma colendos
Sub quorum titulis Aphrica tonsa iaces,
Et persen proaui simulantem pectus Achillis,
Quiq; tuas proauus fregit Achille domos,
Me neq; censuræ legem mollisse, nec ulla
Labe mea nostros erubuisse focos.
Non fuit exuuiis tantis Cornelia damnum.
Quin & erat magnæ pars imitanda domus,

Nec mea mutata est ætas, sine crimine tota est,
Viximus insignes inter utranq; facem,
Mi natura dedit leges a sanguine ductas,
Nec possim melior iudicis esse metu.
Quælibet austeras de me ferat urna tabellas,
Turpior assensu, non erit ulla meo.
Vel tu quæ tardam mouisti funç Cybellem,
Claudia turritæ rara ministra Deæ,
Vel cui commissos cum Vesta reposceret ignes.
Exhibuit uiuos carbasus alba focos
Nec te dulce caput mater Scribonia læsi,
In me mutatum quid nisi fata uelis?
Maternis laudor lachrymis, urbisq; querelis,
Defleta, & gemitu Cæsaris ossa mea.
Ille sua nata dignam uixisse sororem
Increpat, & lachrymas uidimus ire Deo.
Et tamen emerui generosos Vestis honores,
Nec mea de sterili facta rapina domo.
Te Lepide, & te Paule meum post fata leuamen.
Condita sunt uestro numina nostra sinu.
Vidimus, et fratrem sellam geminasse curulem,
Consule quo facto tempore rapta soror.
Filia tu speciem censuræ nacta paternæ
Fac teneas unum nos imitata uirum.
Et serie fulcite genus, mihi cymba uolenti
Soluitur aucturis tot mea fata malis.
Hæc est fœminei merces extrema triumphi,
Laudat ubi emeritum libera fama rogum.
Nunc tibi commendo communia pignora natos.
Hæc cura et cineri spirat inusta meo.

Fungere maternis uicibus pater, illa meorum
  Omnis erit collo turba ferenda tuo,
Oscula cum dederis tua flentibus, adiice matris.
  Tota domus cœpit nunc onus esse tuum.
Et siquid doliturus eris sine testibus illis,
  Cum uenient, siccis oscula falle genis.
Sat tibi sunt noctes, quas de me Paule fatiges,
  Somniáq; in faciem credita sæpe meam.
Atq; ubi secreto nostra ad simulacra loqueris,
  Vt responsuræ singula uerba iace.
Seu tamen aduersum mutarit Ianua lectum,
  Sederit et nostro cauta nouerca toro,
Coniugium pueri laudate, et ferte paternum,
  Capta dabit uestris moribus illa manus.
Nec matrem laudate nimis. collata priori
  Vertet in offensas libera uerba suas.
Seu memor ille mea contentus manserit umbra,
  Et tanti cineres duxerit esse meos,
Discite uenturam iam nunc sentire senectam,
  Cœlibis ad curas nec uacet ulla uia.
Quod mihi detractum est, uestros accedat ad annos,
  Prole mea Paulum sic iuuat esse senem.
Et bene habet nunquam mater lugubria sumpsi,
  Venit in exequias tota caterua meas.
Causa perorata est, flentes me surgite testes,
  Dum pretium uitæ grata rependit humus.
Moribus & cœlum patuit, sim digna merendo,
  Cuius honoratis ossa uehuntur aquis.

FINIS.

148

CATVLLVS.

TIBVLLVS.

PROPERTIVS.

GOTTSCHER · L
1973